

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om djursjukdomar och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om djursjukdomar, genom vilken den gällande lagen om djursjukdomar upphävs. Till följd av reformen föreslås vissa ändringar av teknisk natur i strafflagen, lagen om animaliska biprodukter samt jaktlagen.

I den förslagna lagen föreskrivs om genomförande och komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), det vill säga EU:s djurhälsoförordning. Genom EU:s djurhälsoförordning har unionens tidigare djursjukdomslagstiftning, som i huvudsak byggt på direktiv, sammanförts och förenhetligats. Vid sidan av EU:s djurhälsoförordning förblir dock vissa EU-förordningar om bekämpning av djursjukdomar i kraft. Lagen gäller också genomförandet av dessa samt unionens förordning om offentlig kontroll.

EU:s djurhälsoförordning medför inga stora innehållsmässiga ändringar i principerna eller metoderna för bekämpning av djursjukdomar. Dessutom tillåter den stort nationellt handlingsutrymme. Det föreslås att handlingsutrymmet utnyttjas för att vissa sjukdomsförebyggande och kontrollåtgärder som tryggar att det goda djursjukdomsläget i Finland kan fortgå på ett sätt som motsvarar nuläget och så att åtgärder som är strängare än unionens åtgärder för sjukdomsbekämpning samt åtgärder för att bekämpa även andra sjukdomar än de som är förtecknade i EU:s djurhälsoförordning ska vara möjliga i behövlig utsträckning. Det föreslås också att handlingsutrymmet utnyttjas för att i viss mån lätta den administrativa bördan.

Myndighetssystemet och myndigheternas uppgiftsfördelning enligt den gällande lagen om djursjukdomar ändras inte. Enligt förslaget ska Tullen dock vid sidan av djurhälsomyndigheten kunna utföra kontroll vid EU:s inre gränser självständigt utan begäran om handräckning. Systemet för ersättningar som betalas av statens medel på grund av djursjukdomar ändras inte.

Lagarna avses träda i kraft den 21 april 2021 samtidigt som EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Beredning	4
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakterna	4
2 EU-rättsakternas målsättningar och huvudsakliga innehåll	7
2.1 EU:s djurhälsoförfordning	7
2.2 Förfordningen om bekämpning av TSE	13
2.3 Rättsakter om zoonoser	13
2.4 Förfordningen om sällskapsdjur	14
2.5 Förfordningen om animaliska biprodukter	14
2.6 Förfordningen om offentlig kontroll	15
2.7 Unionens lagstiftning om finansiering av djursjukdomskostnader	16
3 Nuläge och bedömning av nuläget	17
3.1 Nationell lagstiftning	17
3.2 Djursjukdomsläget	20
3.3 Kostnader för bekämpning av djursjukdomar	21
3.4 Bedömning av nuläget	21
4 Förslagen och deras konsekvenser	22
4.1 De viktigaste förslagen	22
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	24
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	24
4.2.2 Konsekvenser för företagen	25
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	25
5 Alternativa handlingsvägar	26
6 Remissvar	26
7 Specialmotivering	27
7.1 Lagen om djursjukdomar	27
7.2 Strafflagen	78
7.3 Lagen om animaliska biprodukter	79
7.4 Jaktlagen	79
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	80
9 Ikraftträdande	81
10 Verkställighet och uppföljning	81
11 Samband med andra propositioner	81
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	81
LAGFÖRSLAG	92
Lag om ändring av 44 kap. 4 a § och 46 kap. 4 § i strafflagen	136
Lag om ändring av 2 och 30 § i lagen om animaliska biprodukter	137
Lag om ändring av 23 § i jaktlagen	138
BILAGOR	139
PARALLELLTEXT	139
Lag om ändring av 44 kap. 4 a § och 46 kap. 4 § i strafflagen	139
Lag om ändring av om ändring av 2 och 30 § i lagen om animaliska biprodukter	141

RP 175/2020 rd

Lag om ändring av 23 § i jaktlagen.....	142
---	-----

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

EU:s lagstiftning om bekämpning av djursjukdomar har tidigare varit utspridd och i huvudsak bestått av direktiv. Antalet direktiv samt Europaparlamentets och rådets förordningar har varit ungefär trettio och med stöd av dem har det utfärdats hundratals rättsakter. De har tillämpats på handel inom unionen, införsel till unionen av djur och produkter, utrotning av sjukdomar, veterinärkontroller och anmälan av sjukdomar. De äldsta rättsakterna är från 1964.

Nämnda direktivbaserade reglering har reformerats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") (*EU:s djurhälsoförordning*), som publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 31 mars 2016. Avsikten är att förordningen ska utgöra enda, förenklat och flexibelt regelverk, och dessutom har kommissionen getts omfattande befogenheter att anta delegerade akter och genomförandeakter. Förordningen ska i huvudsak börja tillämpas den 21 april 2021. Till följd av reformen behöver också den nationella djursjukdomslagstiftningen reformeras.

I förslaget ingår bestämmelserna för att genomföra och komplettera EU:s djurhälsoförordning med undantag av bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010). Förslaget omfattar även bestämmelser om genomförande och komplettering av de EU-förordningar om djursjukdomar som förblir i kraft trots EU:s djurhälsoförordning. Dessa förordningar gäller framför allt bekämpning av zoonoser och TSE samt gränsöverskridande förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte. Dessutom innehåller förslaget bestämmelser för att genomföra och komplettera de reformerade EU-bestämmelserna om offentlig kontroll. Enligt propositionen ändras inte statens nuvarande system för ersättning av skador som orsakats av djursjukdomar.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakterna

Europeiska kommissionen publicerade den 19 september 2007 ett meddelande om en strategi för djurhälsa för EU 2007–2013. I strategin betonades förebyggande åtgärder och bevakning av djursjukdomar samt föreslogs att EU-lagstiftningen om djurhälsa skulle reformeras.

Kommissionen antog den 6 maj 2013 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om djurhälsa (COM(2013) 260 final) https://eur-lex.europa.eu/search.html?DTN=0260&SUB-DOM_INIT=PRE_ACTS&qid=1552459380376&typeOfActStatus=COM&DTS_SUB-DOM=PRE_ACTS&DB_TYPE_OF_ACT=com&type=advanced&DTA=2013&locale=sv.

Förslaget var en del av en större helhet, som även innehöll omfattande ändringsförslag i syfte att reformera lagstiftningen om offentlig kontroll samt växtskydd och växtförökningsmaterial.

Statsrådets skrivelse (U 37/2013 rd) https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValti-opaivaasia/Sidor/U_37+2013.aspx om kommissionens förslag överlämnades till riksdagen den 13 juni 2013. Finland understödde i princip förslaget, som samlar det splittrade och delvis föråldrade regelverket. Det ansågs bli lättare för samtliga medlemsstater att iakttäta lagstiftningen när regelverket har samlats till ett enhetligt paket och de viktigaste författningarna överförs från

direktiv till en förordning. I Finlands förhandlingsmål ingick att behålla nationellt handlingsutrymme i situationer där man åstadkommit en låg risknivå genom arbetet med att bekämpa djursjukdomar, förhindra att den administrativa bördan växer i onödan samt säkerställa att de bestämmelser som bemyndigar att överföra behörighet till kommissionen är tillräckligt exakta och väl definierade.

Den första behandlingen av kommissionens förslag kunde slutföras i Europaparlamentet i april 2014 och i rådet i december 2014. De viktigaste ändringarna gällde förteckningen och kategoriseringen av djursjukdomar samt intagande av bestämmelserna om överföring av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte i EU:s djurhälsoförordning under en tioårig övergångsperiod. Förhandlingarna mellan unionsinstitutionerna, dvs. trilogerna, inleddes i februari 2015 och förslaget antogs i december 2015.

Efter det att EU:s djurhälsoförordning antagits började kommissionen bereda delegerade akter och genomförandakter, av vilka de viktigaste ska antas senast i april 2019 enligt EU:s djurhälsoförordning. Kommissionen antog följande delegerade akter och genomförandakter:

1) kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/1629 om ändring av förteckningen över sjukdomar i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *den delegerade förordningen om sjukdomsförteckningen*,

2) kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar, nedan *genomförandeförordningen om kategorisering av sjukdomar*,

3) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar, nedan *den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status*,

4) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar, nedan *den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning*,

5) kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg, nedan *den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur*,

6) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/688 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav för förflyttning av landlevande djur och kläckägg inom unionen, nedan *den delegerade förordning om förflyttning av landlevande djur*,

7) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/686 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller godkännande av anläggningar för avelsmaterial och spårbarhets- och djurhälsokrav för förflyttning av avelsmaterial från vissa hållna

landlevande djur inom unionen, nedan *den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur*,

8) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur, nedan *den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar*,

9) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/990 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav och krav avseende utfärdande av intyg för förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur inom unionen,

10) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/692 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för införsel till unionen samt förflyttning och hantering efter införsel av sändningar av vissa djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung, nedan *den delegerade förordningen om införsel*,

11) kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/690 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller de förtecknade sjukdomar som omfattas av unionsövervakningsprogram, det geografiska tillämpningsområdet för dessa program och de förtecknade sjukdomar för vilka sjukdomsfria anläggningskretsar får upprättas,

12) kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/999 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller godkännande av anläggningar för avelsmaterial och spårbarhet för avelsmaterial från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur,

13) kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1715 om fastställande av bestämmelser för ett datoriserat informationshanteringssystem för offentlig kontroll och dess systemkomponenter (Imsoc-förordningen).

I beredning är dessutom kommissionens delegerade förordning som gäller användning av veterinärmedicinska läkemedel vid bekämpning av förtecknade sjukdomar hos landlevande djur.

1.2.2. Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 27 september 2018 ett projekt (MMM037:00/2018), som fick i uppgift att i form av en regeringsproposition bereda de förslag till en reform av bestämmelserna i lagen om djursjukdomar som behövs för att genomföra den reformerade EU-lagstiftningen. Det bestämdes att projektet skulle pågå från den 27 september 2018 till den 31 december 2020. Enligt målet för projektet bör det nationella handlingsutrymme som EU-akterna tillåter utnyttjas i den mån det behövs för att trygga det goda djursjukdomsläget i Finland, dock så att onödiga administrativa bördor undviks.

Beredningen har i enlighet med beslutet om tillsättande av projektet genomförts som tjänsteuppdrag. Samtidigt pågick också ett projekt för att reformera lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996), och inom projekten beslöt man att föreslå att införselkraven i anslutning till djursjukdomar hos djur och produkter av animaliskt ursprung som förs in från länder utanför EU överförs till tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar.

Den 10 maj 2019 hölls ett informations- och samrådsmöte om beredningen för de viktigaste intressentgrupperna. Beredningen fortsatte utifrån den erhållna responsen. Remissbehandling ordnades under tiden 12.3.–11.5.2020.

Projektets beredningsmaterial finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats, adress: <https://mmm.fi/sv/projekt2?tunnus=MMM037:00/2018>.

2 EU-rättsakternas målsättningar och huvudsakliga innehåll

2.1 EU:s djurhälsoförordning

Syfte och tillämpningsområde

EU:s djurhälsoförordning gäller förebyggande och bekämpning av djursjukdomar som kan överföras till djur eller till människor. Förordningens innehåll motsvarar i huvudsak innehållet i de tidigare direktiven, men man har försökt undanröja de olikheter som tidigare funnit mellan direktiven genom att harmonisera och förenhetliga helheten. Förebyggandet av djursjukdomar har framhävts bland annat att genom att föreskriva om djurhälsokrav för aktörer och djuryrkesverksamma personer.

EU:s djurhälsoförordning består av nio delar. I början av del I kapitel 1 finns allmänna bestämmelser, som gäller förordningens syfte och mål samt de definitioner som används i förordningen. Förordningen ska tillämpas på djur oberoende av om det är fråga om djur som hålls av människor eller vattenbruksdjur (*hållna djur*) eller vilda djur. Förutom på djur ska EU:s djurhälsoförordning tillämpas på avelsmaterial från djur, produkter framställda av djur som är avsedda att användas som livsmedel (*produkter av animaliskt ursprung*), animaliska biprodukter och av dem framställda produkter samt på lokaler, transportmedel, utrustning och alla andra infektionsvägar samt material som kan vara förknippade med spridning av överförbara djursjukdomar.

Sjukdomskategorisering

Del I kapitel 2 gäller förtecknande och kategorisering av sjukdomar. EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom ska tillämpas på *förtecknade sjukdomar*. Enligt artikel 5 är dessa mul- och klövsjuka, klassisk svinpest, afrikansk svinpest, högpatogen aviär influensa och afrikansk hästpest samt de förtecknade sjukdomar som ingår i bilaga II till förordningen. Enligt artikel 5 kan bilagan ändras genom kommissionens delegerade akt, men de kriterier som nämns i akten måste vara uppfyllda.

De förtecknade sjukdomarna indelas i sjukdomar enligt artikel 9.1 a–e i EU:s djurhälsoförordning (*sjukdomar i kategorierna a–e*). Indelningen görs genom kommissionens genomförandakter på grundval av den nämnda artikeln samt kriterierna i bilaga IV till EU:s djurhälsoförordning, även mot bakgrund av nya tillgängliga viktiga vetenskapliga data.

Sjukdomar i kategori a är enligt artikel 9 sjukdomar som normalt inte förekommer inom unionen och för vilka omedelbara utrotningsåtgärder ska vidtas så snart de påvisas. I *kategori b* ingår sjukdomar som ska bekämpas i samtliga medlemsstater med målet att utrota dem i hela unionen. *Kategori c* omfattar åter sjukdomar som har relevans för vissa medlemsstater men inte för alla. Det är frivilligt för medlemsstaten att utrota dem. Genom EU:s djurhälsoförordning försöker man förhindra att sjukdomarna sprids till områden med sjukdomsfri status samt till områden för vilka medlemsstaten har beslutat att införa ett utrotningsprogram.

Till kategori d hänförs sjukdomar för vilka åtgärder är nödvändiga för att förhindra spridning i samband med införsel till unionen eller förflyttningar mellan medlemsstaterna. Kategori e omfattar sjukdomar för vilka det finns ett behov av övervakning inom unionen. Denna sjukdomskategori berörs av förpliktelser i anslutning till anmälan och rapportering.

Kategorierna är uppbyggda så att en sjukdom kan höra och i allmänhet också hör till flera kategorier än en. Alla sjukdomar i kategorierna a–c hör också till kategori d och kategori e. Andra kategoriserade sjukdomar kan höra till både kategori d och kategori e. En sjukdoms faktiska kategorisering kan således vara till exempel b+d+e.

Kategoriseringen bestämmer vilka bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som ska tillämpas på sjukdomsbekämpningen. Indelningsprinciperna ingår i artikel 9 i EU:s djurhälsoförordning. Bekämpningen av sjukdomar i kategori a baserar sig i princip på EU:s djurhälsoförordnings direkt tillämpliga bestämmelser och kommissionens delegerade bestämmelser som antagits med stöd av dem. Bekämpningen av sjukdomar i kategorierna b och c baserar sig åter på ett utrotningsprogram som medlemsstaten infört och som i de flesta fall godkänts av kommissionen och om vars minimiinhåll det bestäms genom kommissionens delegerade akt, samt på sjukdomsfri status för en medlemsstat eller ett visst område eller en viss anläggningskrets i den. I praktiken är skillnaden ändå inte så här klar, eftersom enligt EU:s djurhälsoförordning kan en medlemsstat också vidta nationella ytterligare åtgärder och strängare åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategori a. Genom den delegerade akten föreskrivs det dessutom i flera avseenden så detaljerat om utrotningsprogram för sjukdomar i kategorierna b och c att medlemsstatens handlingsutrymme vad gäller utrotningsprogrammets innehåll blir tämligen litet.

I artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning bestäms om *nya sjukdomar*. En ny sjukdom kan vara orsakad av ett oidentifierat eller tidigare oidentifierat sjukdomsagens eller en ny variant av ett befintligt sjukdomsagens. Det kan också vara fråga om en känd sjukdom som sprids till ett nytt geografiskt område eller till unionen, en ny art eller en ny population. En sjukdom kan dock betraktas som en ny sjukdom bara om den potentiellt kan uppfylla EU:s djurhälsoförordnings kriterier för upptagande av sjukdomar på förteckningen. Kommissionen vidtar genom genomförandeakter åtgärder för att bekämpa hot från nya sjukdomar. Enligt EU:s djurhälsoförordning kan också medlemsstaterna vidta nödatgärder enligt förordningen för att bekämpa en ny sjukdom.

Ansvar för djurhälsa

Bestämmelserna i del I kapitel 3 i EU:s djurhälsoförordning, som gäller aktörers, djurrykesverksamma personers och sällskapsdjurshållares ansvar för djurhälsa (artiklarna 10–11), är nya jämfört med de tidigare direktiven. Med *aktör* avses varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för djur, avelsmaterial, produkter framställda av djur eller animaliska biprodukter eller av dem framställda produkter. Till aktörernas skyldigheter hör att ansvara för hälsan hos de hållna djuren, en försiktig och ansvarsfull användning av veterinärmedicinska läkemedel samt god djurhållning. De ska vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder som anges närmare i artikeln och beträffande vilka kommissionen kan fastställa minimikrav genom genomförandeakter. I EU:s djurhälsoförordnings definition av aktör har uteslutits sällskapsdjurhållare och veterinärer, men andra åtgärder än de som hänför sig till biosäkerhet har ändå utsträckts till sällskapsdjurhållare.

Med *djurrykesverksam person* avses en fysisk eller juridisk person som i sitt arbete kommer i kontakt med djur eller produkter, utom aktörer och veterinärer. Djurrykesverksamma personer ska vidta åtgärder för att minimera risken för att sjukdomar sprids, när de inom ramen för sitt arbete kommer i kontakt med djur eller produkter.

Aktörer, djuryrkesverksamma personer och sällskapsdjurshållare ska samarbeta med myndigheterna vid tillämpningen av åtgärder för förebyggande och bekämpning av sjukdom. Aktörerna och de djuryrkesverksamma personerna ska skaffa sig adekvat kunskap om djursjukdomar, principer för biosäkerhet samt bland annat antimikrobiell resistens. Aktörer som säljer eller på annat sätt överför äganderätten till sällskapsdjur ska dessutom tillhandahålla grundläggande information till den blivande sällskapsdjurshållaren enligt vad som är lämpligt för sällskapsdjuret.

I del I kapitel 3 finns dessutom bestämmelser om skyldigheter för veterinärer och yrkesverksamma inom vattenlevande djurs hälsa samt laboratorier och andra lokaler som hanterar sjukdomsagens.

Anmälan om sjukdom och övervakning av sjukdomsförekomst

I del II kapitel 1 i EU:s djurhälsoförordning klarläggs skyldigheterna i anslutning till anmälan om djursjukdomar. En ny sak i kapitel 2 är att det föreskrivs som skyldighet för aktörer att övervaka djurs hälsotillstånd genom att iaktta hälsan och beteendet hos djuren, eventuella förändringar i djurproduktionen samt dödligheten. Aktörerna ska också se till att anläggningen får besök av en veterinär som granskar djurens hälsotillstånd och ger råd om sjukdomsskydd (*djurhälsobesök*). Besöksfrekvensen ska stå i proportion till riskerna med den berörda anläggningen. I kapitel 2 föreskrivs också om myndigheternas sjukdomsövervakning samt om unionens övervakningsprogram.

Sjukdomsfria områden och utrotningsprogram

I del II kapitel 3 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om utrotningsprogram och i kapitel 4 om sjukdomsfri status.

Kommissionen godkänner på framställning av medlemsstaterna program som de inrättat för att utrota sjukdomar i kategori b och kategori c och genom vilka de försöker få landet, en zon eller en anläggningskrets fri från en viss sjukdom. När det gäller en sjukdom i kategori b är det obligatoriskt att inrätta ett utrotningsprogram medan det är frivilligt i fråga om en sjukdom i kategori c. Enligt artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning ska utrotningsprogram omfatta åtminstone åtgärder för sjukdomsbekämpning samt övervakning som utförs för att visa effektiviteten hos åtgärderna för sjukdomsbekämpning och frihet från den sjukdomen i fråga. Kommissionen får anta delegerade akter med avseende på de åtgärder för sjukdomsbekämpning som utrotningsprogrammet omfattar, övervakning samt kriterier för vaccination. Den får också med stöd av dessa bestämmelser genom en delegerad akt befria medlemsstaterna från skyldigheten att lämna in utrotningsprogram som gäller vissa sjukdomar för godkännande.

En medlemsstat får ansöka hos kommissionen om godkännande av sjukdomsfri status för en eller flera sjukdomar i kategori b eller c för hela sitt territorium eller en eller flera zoner eller anläggningskretsar. Kommissionen ska godkänna sjukdomsfri status genom en genomförandeakt, om sjukdomsfriheten har visats på det sätt som EU:s djurhälsoförordning förutsätter. I vissa fall kan en medlemsstat också själv förklara områden fria från sjukdomar. I undantagsfall kan sjukdomsfri status, särskilt status icke-vaccinering, gälla även sjukdomar i kategori a. Varje medlemsstat ska upprätta och föra en uppdaterad förteckning över sitt territorium eller sina zoner och vid behov sina anläggningskretsar med sjukdomsfri status. På kommissionens webbplats tillhandahålls länkar till medlemsstaternas förteckningar.

Sjukdomsfrihet och utrotningsprogram ingick också i unionens tidigare direktivbaserade reglering, men när regleringen blir direkt tillämplig betyder det att områdenas status knyts mer direkt än tidigare till villkoren och begränsningarna för överföringar av djur och produkter. En annan

ändring jämfört med nuläget är att EU:s djurhälsoförförordning gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare godkänna anläggningskretsar med bättre status än andra anläggningar när det gäller riskhantering.

Medvetenhet om, beredskap inför och bekämpning av sjukdom

I del III avdelning I i EU:s djurhälsoförförordning förutsätts att medlemsstaterna upprättar beredskapsplaner för vissa sjukdomar och övar genomförandet av dem. I delen bestäms det också om användning av vaccin och andra veterinärmedicinska läkemedel för bekämpning av sjukdomar och ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på villkor för användning av veterinärmedicinska läkemedel och åtgärder för att reducera riskerna. I delen bestäms dessutom om banker för antigener, vacciner och diagnostiska reagens.

I del III avdelning II föreskrivs om åtgärder för sjukdomsbekämpning vid misstänkt eller konstaterad förekomst av en förtecknad sjukdom. Sjukdomsbekämpningen är beroende av vilken kategori sjukdomen i fråga hänförs till. I fråga om sjukdomar i kategori a föreskrivs om åtgärder som ska vidtas på platser där djur och produkter hålls, såsom förbud och restriktioner som gäller förflyttning av djur och produkter, avlivning av djur, bortskaffande av produkter samt rengöring och desinfektion av anläggningar. Dessutom föreskrivs det om upprättande av en restriktionszon runt anläggningen samt om de förbud, villkor och restriktioner som gäller zonen. Bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning kraven i de nuvarande djursjukdomsspecifika direktiven, men regleringen blir enhetligare när den samlas. Kommissionen har befogenhet att anta detaljerade bestämmelser om sjukdomsbekämpning genom delegerade akter.

De bestämmelser i del III avdelning II som gäller bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c är snävare än de bestämmelser som gäller sjukdomar i kategori a, eftersom sjukdomsbekämpningen i princip baserar sig på medlemsstaternas utrotningsprogram. I avdelningen föreskrivs emellertid om bland annat preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning.

Registrering, godkännande och spårbarhet

Del IV i förslaget är indelad i tre avdelningar, där det fastställs separata bestämmelser som ska tillämpas på landlevande djur, inklusive fjäderfän, bin och humlor, samt på vattenlevande djur och andra djur. I de avdelningar som behandlar landlevande djur och vattenlevande djur föreskrivs om identifierings- och registreringssystem, med vilkas hjälp det är möjligt att identifiera och spåra aktörer, djur och anläggningar.

Enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförförordning ska aktörer som driver vissa typer av anläggningar ansöka om godkännande för sin verksamhet. Kravet på godkännande gäller sådana fjäderfäanläggningar, kläckerier, anläggningar för uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfän samt anläggningar för avelsmaterial från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur från vilka djur eller produkter flyttas till en annan medlemsstat. De nämnda kraven på godkännande motsvarar i huvudsak de tidigare kraven, men godkännande genom kommissionens delegerade akter kan krävas även i fråga om varje annan typ av anläggning för hållna landlevande djur som utgör en betydande risk. I artikel 95 i EU:s djurhälsoförförordning föreskrivs dessutom om aktörers möjlighet att ansöka om godkännande som avgränsad anläggning för sin anläggning. I artikel 176 i EU:s djurhälsoförförordning föreskrivs att verksamheten vid vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur i princip förutsätter godkännande. Kommissionen får dock genom delegerade akter ange vilken i punkten nämnd verksamhet som är förenad med en risk som är så pass liten att godkännande inte behövs. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak de nuvarande direktivbaserade bestämmelserna.

Förflyttning av djur och produkter

Bestämmelser om förflyttningar av landlevande djur och produkter därav finns i del IV avdelning I i EU:s djurhälsoförordning. Kapitel 3 gäller förflyttningar av hållna landlevande djur och kapitel 4 vilda landlevande djur. Kapitel 5 gäller förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur och kapitel 6 produkter av animaliskt ursprung.

Bestämmelserna gäller i huvudsak endast förflyttningar mellan medlemsstaterna, inte inom medlemsstaterna. De gäller emellertid förflyttningar av djur och produkter från restriktionszoner oberoende av om destinationen är i samma eller en annan medlemsstat. Dessutom är vissa allmänna krav, bland annat de som gäller spårbarhet och transport, tillämpliga på förflyttningar såväl mellan som inom medlemsstater.

Bestämmelser om förflyttningar av vattenlevande djur (fiskar, vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräddjur i alla levnadsstadier) och produkter av animaliskt ursprung av dem inom EU finns i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning. När det gäller förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung är bestämmelserna dock med undantag för vissa allmänna krav begränsade till endast förflyttningar från restriktionszoner samt förflyttningar av produkter som är föremål för nödåtgärder. Avdelningen omfattar förflyttningar inom och mellan medlemsstaterna enligt samma principer, och där föreskrivs särskilt om förflyttningar av vattenlevande djur avsedda för vattenbruksanläggningar eller för utsättning i naturen samt att användas som livsmedel.

Enligt EU:s djurhälsoförordning har aktörer flera skyldigheter när det gäller förflyttningar. De ska se till att djur och produkter som förflyttas uppfyller kraven på flyttbarhet. Aktörerna ska säkerställa att planerade förflyttningar mellan medlemsstaterna anmäls till myndigheterna på erforderligt sätt. Aktörer som tar emot landlevande eller vattenlevande djur eller avelsmaterial från landlevande djur från en annan medlemsstat ska säkerställa att försändelsen åtföljs av erforderliga djurhälsointyg, kontrollera landlevande djurs identifieringsmärken och identitetshandlingar samt anmäla brister till den behöriga myndigheten på destinationen.

Nytt när det gäller förflyttningar är i synnerhet de bestämmelser som gäller förflyttningar av vilda djur mellan olika miljöer. För närvarande har medlemsstaterna befogenhet att besluta om djursjukdomsvillkor i anslutning till förflyttningar av vilda djur.

Del IV avdelning III i EU:s djurhälsoförordning gäller djur av andra arter än landlevande eller vattenlevande djur. Om det framkommer hot eller regleringsbehov i anslutning till sådana djur kan kommissionen genom delegerade akter utsträcka en del av bestämmelserna om landlevande eller vattenlevande djur till att omfatta även dessa djur.

Införsel till unionen och export

I del V i EU:s djurhälsoförordning fastställs standarder och krav för tredjeländer som skickar djur, avelsmaterial eller annat material som eventuellt överför sjukdomar till unionen. Dessutom föreskrivs det om införselvillkor för djur och produkter samt om andra krav i anslutning till införsel. Dessa bestämmelser motsvarar i stor utsträckning den lagstiftning som för närvarande ingår i direktiven.

I EU:s djurhälsoförordning ingår också minimikrav på export till länder utanför EU. Utgångspunkten är att medlemsstaterna ska genomföra exporten i enlighet med bestämmelserna i del IV i EU:s djurhälsoförordning om förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna, sam-

tidigt som de beaktar djurhälsostatusen i destinationstredjelandet eller destinationsterritoriet eller den relevanta zonen däri. Om den behöriga myndigheten i tredjelandet begär det eller om det fastställts i de rättsliga och administrativa förfaranden som gäller i det landet, får dock exporten ske i enlighet med gällande bestämmelser i det tredjelandet under förutsättning att sådan export inte äventyrar människors eller djurs hälsa. Om bestämmelserna i ett bilateralt avtal mellan unionen och ett tredjeland gäller, ska exporten uppfylla de bestämmelserna.

Förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte mellan medlemsstaterna eller från tredjeländer till Europeiska unionen

I del VI i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte på ett sätt som i huvudsak motsvarar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003 (*förordningen om sällskapsdjur*). En större del än nu av regleringen överförs dock till kommissionens delegerade akter. I övergångsbestämmelsen i artikel 277 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs att förordningen om sällskapsdjur ska fortsätta att gälla i stället för del VI i EU:s djurhälsoförordning till och med den 21 april 2026, så EU:s djurhälsoförordning förorsakar ännu inga ändringar i förflyttningar som omfattas av förordningen om sällskapsdjur.

Nödåtgärder

I del VII i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om förfaranden som ska iakttas i brådskande fall, för att säkerställa snabba och konsekventa reaktioner på unionsnivå. Regleringen motsvarar i huvudsak de tidigare direktivbestämmelserna. Avsnitt 1 gäller nödåtgärder när en allvarlig risk i anslutning till djurhälsan föreligger i någon medlemsstat. Den medlemsstat där det förekommer utbrott av en förtecknad sjukdom eller en fara som sannolikt kan utgöra en allvarlig risk för djurs och människors hälsa, samt en medlemsstat till vars territorium djur eller produkter har transporterats från den förstnämnda medlemsstaten, kan beroende på sjukdomen och faran som nödåtgärder vidta även andra sjukdomsbekämpningsåtgärder än sådana som angetts i delegerade akter som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning. Kommissionen och övriga medlemsstater ska omedelbart underrättas om åtgärderna. Kommissionen kan godkänna och komplettera medlemsstaternas nödåtgärder genom en genomförandeakt. Kommissionen kan också bestämma om ersättande eller andra nödåtgärder.

Avsnitt 2 gäller befogenhet att vidta nödåtgärder avseende djur eller produkter med ursprung i ett tredjeland som är förknippade med allvarlig risk. Kommissionen har dessutom möjlighet att som en nödåtgärd avbryta införsel från ett tredjeland på grund av en allvarlig risk för djurs eller människors hälsa.

Övriga bestämmelser

I del VIII i EU:s djurhälsoförordning bestäms om utövande av de befogenheter att anta delegerade akter som getts kommissionen samt förutsätts bland annat att medlemsstaterna fastställer regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna. I del IX specificeras de rättsakter som upphävs genom förordningen samt föreskrivs om vissa övergångsåtgärder i anslutning till upphävandet och om vissa ändringar i de unionsakter som fortsätter att gälla. Genom en övergångsbestämmelse föreskrivs att sådana anläggningar och aktörer som registrerats i enlighet med tidigare bestämmelser behöver i princip inte ansöka om ny registrering eller nytt godkännande. I delen föreskrivs dessutom om förordningens ikraftträdande och när den börjar tillämpas.

Medlemsstaternas befogenheter att vidta nationella åtgärder

I del IV och del IX i EU:s djurhälsoförordning finns bestämmelser om medlemsstaternas nationella befogenheter. Med stöd av artiklarna 170 och 171 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna vidta nationella åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategorierna d och e eller andra än förtecknade sjukdomar eller för att begränsa förflyttningar av landlevande djur och deras avelsmaterial, bara åtgärderna inte strider mot unionens regler. Åtgärderna får inte heller hindra eller begränsa förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna eller gå utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att bekämpa sjukdomen. I fråga om sjukdomar hos vattenlevande djur bestäms det om befogenheter att vidta nationella åtgärder i artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning. Om en sjukdom utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat, får åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av denna sjukdom vidtas. I fråga om sjukdomar hos vattenlevande djur får också sådana åtgärder vidtas som kan ha effekter på handeln mellan medlemsstaterna. Efter det att medlemsstaten anmält åtgärderna till kommissionen ska kommissionen godkänna dem och kan vid behov ändra åtgärderna genom genomförandeakter.

Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i förordningen vad gäller ansvarsområden för djurhälsa, anmälan om sjukdomar inom medlemsstaterna, övervakning av sjukdomar, registrering, godkännande, journalföring och register samt spårbarhetskrav för hållna landlevande djur och avelsmaterial. De nationella åtgärderna ska vara förenliga med de bestämmelser som fastställs i EU:s djurhälsoförordning och får inte hindra förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna eller strida mot bestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning.

2.2 Förordningen om bekämpning av TSE

EU:s djurhälsoförordning inverkar inte på giltigheten av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (*TSE-förordningen*). Detta innebär i princip inte att förordningarna överlappar varandra, eftersom TSE inte hör till de förtecknade sjukdomarna enligt EU:s djurhälsoförordning.

TSE-förordningen innehåller bestämmelser om bekämpning av TSE, såsom BSE hos nötkreatur och TSE hos får och getter. Den tillämpas på produktion och utsläppande på marknaden av levande djur och produkter av animaliskt ursprung samt i vissa fall på export av dem. I förordningen föreskrivs bland annat om TSE-övervakning samt om kontroll och utrotning av TSE som förekommer i anläggningar. När det gäller risken för BSE fastställs enligt TSE-förordningen BSE-status för stater eller regioner i dessa genom en klassificering enligt vilken risken kan vara antingen ”försumbar”, ”kontrollerad” eller ”ej fastställd”. Flera av skyldigheterna enligt förordningen styrs av denna status, och även villkoren för förflyttning i anslutning till handeln mellan medlemsstaterna kopplas till den.

2.3 Rättsakter om zoonoser

Bestämmelser om övervakning och kontroll av zoonoser, dvs. sjukdomar som överförs mellan människor och djur finns förutom i EU:s djurhälsoförordning i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen (*zoonosdirektivet*) samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen (*zoonosförordningen*).

Zoonosdirektivet ålägger medlemsstaterna och aktörerna att genomföra övervakning av vissa zoonoser, såsom campylobacterios, listerios, salmonellos och trikinos samt deras smittämnen inom såväl primärproduktionen som i andra led i livsmedelskedjan. Till övervakningen hänför sig krav på att övervaka förekomsten av antimikrobiell resistens. Direktivet ålägger medlemsstaterna att undersöka även livsmedelsburna utbrott.

I zoonosförordningen fastställs unionens mål att minska prevalensen av salmonella hos vissa arter av produktionsdjur, föreskrivs om vissa krav på handeln på den inre marknaden och införseln till unionen i anslutning till bekämpningen av salmonella samt åläggs medlemsstaterna att utarbeta nationella kontrollprogram för salmonella. Programmen ska göra det möjligt att påvisa salmonella enligt förordningens minimikrav för provtagning, fastställa de skyldigheter som åligger behöriga myndigheter respektive livsmedelsföretagare och foderföretagare samt ange vilka bekämpningsåtgärder som ska vidtas då salmonella har påvisats. Kontrollprogrammen ska omfatta hela livsmedelskedjan.

EU:s djurhälsoförordning överlappar inte i någon väsentlig mån de nämnda rättsakterna om zoonoser, men i händelse av överlappningar innehåller djurhälsoförordningen ändå en bestämmelse enligt vilken förordningen inte tillämpas i den mån särskilda bestämmelser redan har fastställts i dessa andra unionsakter.

2.4 Förordningen om sällskapsdjur

I förordningen om sällskapsdjur föreskrivs om de djurhälsovillkor som ska tillämpas vid förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte till en medlemsstat från en annan medlemsstat eller från ett tredjeland. I förordningen föreskrivs dessutom om kontroll av sådana förflyttningar. Vid förflyttningar används de identitetshandlingar som det föreskrivs om i förordningen, s.k. pass för sällskapsdjur, i vilka de vaccineringar och läkemedelsbehandlingar som djuret fått antecknas. För att bestämmelserna om förflyttning i kommersiellt syfte inte ska kunna kringgås i bedrägligt syfte, har det fastställts ett maximiantal djur som får förflyttas i enlighet med förordningen om sällskapsdjur.

Bestämmelserna i förordningen gäller i första hand förflyttning av hundar, katter och illrar, eftersom dessa förflyttningar är förenade med risk för spridning av rabies. På andra arter av sällskapsdjur som förtecknas i del B i bilaga I till förordningen, såsom kräldjur, groddjur, vattenlevande prydnadsdjur, andra fåglar än fjäderfä samt gnagare, tillämpas förordningen bara om kommissionen antar en delegerad akt om saken. Till dess får nationella bestämmelser tillämpas på förflyttningen förutsatt att de inte är strängare än de bestämmelser som gäller för förflyttning i kommersiellt syfte.

Förordningen om sällskapsdjur har upphävts genom EU:s djurhälsoförordning, men såsom konstaterats ovan tillämpas förordningen enligt en övergångsbestämmelse i EU:s djurhälsoförordning till och med den 21 april 2026.

2.5 Förordningen om animaliska biprodukter

Bekämpningen av djursjukdomar berörs också av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (*förordning om animaliska biprodukter*). Förordningens syfte är att hindra spridningen av djursjukdomar genom att säkerställa att animaliska biprodukter och därav fram-

ställda produkter används, hanteras eller bortskaffas samt transporteras på ett säkert sätt. Förordningen gäller också förflyttning av biprodukter mellan medlemsstaterna samt export och införsel av biprodukter.

Trots att biprodukter och därav framställda produkter även omfattas av EU:s djurhälsoförförordning, medför överlappningen ändå inga tolknings- eller tillämpningsproblem. EU:s djurhälsoförförordning gäller användning, hantering, bortskaffande och transport av biprodukter i första hand endast i sådana situationer där en sjukdom i kategorierna a–c har konstaterats i en anläggning. Då bestämmer myndigheterna att förbud, villkor och restriktioner samt åtgärder som kan avvika från de allmänt tillämpliga kraven enligt förordningen om animaliska biprodukter ska genomföras i anläggningen och eventuellt inom en restriktionszon runt den.

2.6 Förordningen om offentlig kontroll

Tidigare föreskrevs det om organisering av den offentliga kontrollen av djurs hälsa i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

Den förordningen har emellertid ersatts med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) (*kontrollförordningen*).

Kontrollförordningen trädde i kraft våren 2017, och den börjades i huvudsak tillämpas den 14 december 2019. Genom förordningen förenhetligas kontrollen över jordbruks- och livsmedelskedjan, men när det gäller kontrollen över djurs hälsa innebär den ändå inga stora förändringar i regleringen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 med undantag av kontrollen av djur och produkter som förs in från länder utanför unionen. De detaljerade bestämmelserna om denna reglering, som tidigare i huvudsak baserade sig på direktiv, har nämligen flyttats till kontrollförordningen samt de delegerade akter som antagits med stöd av den.

Enligt kontrollförordningen ska den offentliga kontrollen vara planmässig, riskbaserad, regelbunden och effektiv och den ska utföras i alla produktionsled i regel utan förhandsanmälan. I förordningen föreskrivs det om skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa tillräcklig finansiering för kontrollen och kontrollmyndigheternas kompetens. Förordningen gäller också utseende av officiella laboratorier och nationella referenslaboratorier samt laboratoriernas skyldigheter.

I kontrollförordningen föreskrivs det mera detaljerat än förr om möjligheten att överföra uppgifter från myndigheter till andra aktörer. En ny sak är också att förordningen vid sidan av *offentlig kontroll*, dvs. verifiering av att unionens regler och de nationella genomförandebestämmelserna efterlevs, omfattar även *annan offentlig verksamhet*, som innefattar bland annat sådan övervakning och bekämpning av djursjukdomar som unionslagstiftningen förutsätter. I annan

offentlig verksamhet ingår också att bevilja olika intyg, något som omfattades av redan den tidigare förordningen.

Exempelförteckningen över tvångsmedel som ska tillämpas om bestämmelserna inte efterlevs har utvidgats jämfört med den tidigare förordningen. Medlemsstaterna ska dessutom säkerställa att det inrättas lämpliga arrangemang för anmälan av överträdelser av bestämmelserna, och att personer som gjort anmälan skyddas mot repressalier.

2.7 Unionens lagstiftning om finansiering av djursjukdomskostnader

Vissa kostnader som medlemsstaterna orsakas av bekämpningen av djursjukdomar kan finansieras av EU-medel. Bestämmelser om saken finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG.

Medlemsstaternas möjlighet att i övrigt betala aktörernas kostnader för utrotning av djursjukdomar samt att ersätta aktörerna för ekonomiska förluster till följd av avlivning av djur, bortskaffande av produkter eller produktionsavbrott begränsas av unionens regler om statligt stöd.

Undantagna från skyldigheten att anmäla stöd som betalas inom jordbrukssektorn är de stöd som det föreskrivs om i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*förordningen om gruppundantag*). Som förenliga med den gemensamma marknaden betraktas vissa kostnader för förebyggande och utrotning av djursjukdomar, och dessutom kan under vissa begränsade förutsättningar ersättas marknadsvärdet av djur som har slaktats eller avlivats eller som har dött eller av produkter som är knutna till dem samt aktörens inkomstbortfall. Stödet kan endast gälla djursjukdomar som avses i den förteckning över djursjukdomar som upprättas av Världsorganisationen för djurens hälsa samt vissa andra djursjukdomar. Stöd som betalas för sjukdomsförebyggande och utrotningskostnader ska i princip betalas i form av en naturaprestation, dvs. i form av en tjänst eller till exempel förnödenheter i stället för pengar. Betalningen av stöd är också förenad med vissa andra begränsningar såsom förbud mot att betala stöd till storföretag eller för förädling eller saluföring av jordbruksprodukter.

Bestämmelser om gruppundantag som ska tillämpas på statligt stöd inom vattenbrukssektorn finns i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Gruppundantaget enligt artikel 39 i förordningen är dock snävt, eftersom det kan tillämpas endast på utrotningsprogram som har godkänts på förhand, och undantaget gäller inte heller djursjukdomar som bekämpas genom nationella utrotningsprogram. Utöver förordningen om gruppundantag har kommissionen antagit riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (2015/C 217/01, EUT C 217, 2.7.2015, s.1), och ersättningssystemet för vattenbrukssektorn enligt lagen om djursjukdomar har anmälts till kommissionen som ett stöd enligt dem. Kommissionen har godkänt systemet.

Bestämmelserna om EU-finansiering som beviljas för djursjukdomskostnader reformeras som bäst i samband med reformen av unionens finansiella ramar inför den nya finansieringsperioden

som börjar 2021. Även reglerna om statligt stöd till jordbruket kommer att reformeras. Nya stödordningar ska införas senast år 2023.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nationell lagstiftning

Lagen om djursjukdomar

Lagen om djursjukdomar (441/2013) trädde i kraft den 1 januari 2014. I lagen föreskrivs det om förebyggande av djursjukdomar, övervakning av djurs hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar samt om åtgärder för att utrota och förhindra spridningen av djursjukdomar. Lagen omfattar i huvudsak genomförandet av den direktivbaserade EU-lagstiftning som samlats i EU:s djurhälsoförordning och gäller även genomförandet av TSE-förordningen, zoonosdirektivet och zoonosförordningen samt förordningen om animaliska biprodukter. Det föreskrivs också om genomförandet med stöd av vissa andra lagar. Gränsdragningarna mellan lagarna behandlas nedan i de avsnitt som gäller andra lagar om bekämpning av djursjukdomar.

Stiftandet av lagen om djursjukdomar berodde inte på några förändringar i policyn för bekämpning av djursjukdomar, utan på behovet av att få den tidigare lagen från 1980 att motsvara grundlagens krav. I samband med reformen lyftes bestämmelserna om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, som tidigare ingått i förordningen, upp på lagnivå, och bemyndigandena att utfärda förordningar preciserades avsevärt. De omfattande myndighetsbefogenheterna i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar utvärderades och bearbetades med beaktande av kraven i anslutning till inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna, såsom nödvändighetskravet och proportionalitetsprincipen, samt så att behövliga rättsskyddsarrangemang säkerställdes.

Tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar omfattar alla djur och sådana djursjukdomar som kan överföras mellan djur eller mellan djur och människor. De skyldigheter som anges i lagen gäller i huvudsak djurhållningsplatser och de aktörer som ansvarar för dem, men vissa skyldigheter gäller emellertid också andra aktörer, såsom företag som förädlar livsmedel som härrör från djur, djurtransportörer och djurförmedlare samt platser där könsceller av djur förvaras. Anmälningssplikterna som gäller djursjukdomsmissstankar är omfattande och gäller alla sådana personer som deltar i skötsel, hantering, fångst eller observation av djur eller annan motsvarande verksamhet.

Aktörer är skyldiga att i samband med djurhållning iaktta förfaranden som kan skydda djurhållningsplatsen mot djursjukdomar. På primärproduktionsställen råder dessutom skyldighet att utfärda en skriftlig beskrivning av dessa förfaranden. I lagen om djursjukdomar föreskrivs om obligatorisk hälsoövervakning av djur, som aktörerna ska genomföra på djurhållningsplatserna för att övervaka salmonella. Dessutom föreskrivs det om frivillig hälsoövervakning som gäller vissa sjukdomar och med vars hjälp djurhållningsplatsen kan klassificeras utifrån den sjukdomsrisk som hänför sig till den. Lagen innehåller också bestämmelser om obligatoriska förebyggande vaccinerings, ordnande av djurutställningar samt frisläppning av djur i naturen. Livsmedelsverket är skyldig att utföra övervakning av djursjukdomar, och aktörer är skyldiga att vid behov bistå vid övervakningen.

I lagen indelas djursjukdomar i tre kategorier, dvs. djursjukdomar som ska bekämpas, anmälningsspliktiga djursjukdomar samt andra djursjukdomar. Djursjukdomar som ska bekämpas indelas vidare i djursjukdomar som lätt sprider sig, farliga djursjukdomar och djursjukdomar som

ska övervakas utifrån hur smittsamma eller utbredda de är eller vilka skador de orsakar. Bekämpningssättet är kopplat till sjukdomsklassificeringen så att det är myndigheternas skyldighet att utrota djursjukdomar som lätt sprider sig och farliga djursjukdomar, medan utrotning av djursjukdomar som ska övervakas på djurhållningsplatsen är beroende av aktörens egen prövning och vilar på aktörens ansvar. I fråga om djursjukdomar som ska övervakas är myndigheternas åtgärder begränsade till endast förflyttningsförbud och andra skyldigheter som riktar sig mot djurhållningsplatsen och som förhindrar överföring av sjukdomen. När en sjukdom som lätt sprider sig uppträder kan Livsmedelsverket inrätta restriktionszoner runt det ställe där sjukdomen förekommer samt bestämma om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas inom dem. Beslut om zoner delges med avvikelse från förvaltningslagens (434/2003) bestämmelser om delgivning genom att besluten publiceras i Finlands författningssamling. I vissa fall kan regionala åtgärder också vidtas i fråga om farliga djursjukdomar eller djursjukdomar som ska övervakas.

I lagen om djursjukdomar föreskrivs om skyldighet att ansöka om godkännande för stationer för insamling av sperma, embryosamlings- och embryoproduktionsgrupper, spermalager och karantäner. Tillståndsförfarandet har lättats upp när det gäller vissa stationer för insamling av sperma som bedriver endast inrikeshandel. Enligt lagen ska också vissa aktörer som bedriver handel inom unionen samt aktörer som föder upp vattenbruksdjur och aktörer som rensar vissa fiskar vara godkända. Djursjukdomar som ska bekämpas samt prover som tagits med tanke på sådana får i regel analyseras endast i godkända laboratorier.

Lagen gäller villkor för förflyttning av djur samt embryon och könsceller mellan Finland och andra medlemsstater samt de kontroller och anmälningar som hänför sig till sådana förflyttningar. Vissa brådskande åtgärder som anges i lagen kan gälla även förflyttningar av livsmedel av animaliskt ursprung. I undantagsfall krävs tillstånd för att förflytta djur eller produkter till Finland. I lagen föreskrivs också om förflyttning av djur och produkter till länder utanför EU. Aktörer som bedriver handel på den inre marknaden med eller export av djur och produkter som medför risk för spridning av vissa djursjukdomar är skyldiga att registrera sig.

Myndigheter som genomför lagen om djursjukdomar samt övervakar att lagen efterlevs är kommunalveterinären, regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket. Kommunalveterinären utför merparten av de kontroller och provtagningar som ska göras på djurhållningsplatserna, utfärdar exportintyg samt ser för egen del till att åtgärder för att utrota djursjukdomar vidtas. Enligt veterinärvårdslagen (765/2009) är de uppgifter i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar som ålagts kommunalveterinären av uppdragstyp, och staten ersätter kommunerna för alla kostnader för deras skötsel utifrån den använda arbetstiden.

Befogenheterna att fatta förvaltningsbeslut är i lagen om djursjukdomar koncentrerade till regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket, men kommunalveterinären får i brådskande situationer fatta vissa interimistiska beslut. Regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket utför många uppgifter enligt lagen om djursjukdomar i de slakterier och renslakterier där de enligt livsmedelslagstiftningen sköter köttbesiktningen. I de uppgifter som enligt lagen ankommer på kommunalveterinären får vid behov anlitas av Livsmedelsverket auktoriserade inspektörer.

Regionförvaltningsverket bär det allmänna ansvaret för sjukdomsbekämpning, och dessutom samordnar Livsmedelsverket sjukdomsbekämpningsåtgärder nationellt och kan på särskilda grunder överta ledningsansvaret. Eftersom tillsynsmyndigheternas resurser är begränsade med tanke på omfattande epidemier får kommunalveterinärer vid behov anvisas sjukdomsbekämpningsåtgärder även utanför det egna verksamhetsområdet. I händelse av att detta inte är tillräckligt och att tillräcklig extra arbetskraft inte fås genom frivilliga arrangemang, innehåller lagen bestämmelser om arbetsplikt för utövare av veterinäryrket och veterinärmedicine studerande.

I lagen om djursjukdomar föreskrivs det om ett ersättningssystem, som tryggar primärproducenters rättigheter och ekonomiska ställning samt främjar snabb anmälan av djursjukdomar. Myndigheterna bär i princip ansvaret för desinfektions-, rengörings- och avlivningskostnader till följd av djursjukdomar som lätt sprider sig eller farliga djursjukdomar samt för kostnaderna för bortskaffande av kadaver eller andra föremål. Av statens medel betalas i princip full ersättning för djur som en myndighet har bestämt att ska avlivas eller som har dött till följd av en åtgärd som en myndighet har bestämt om, samt för egendom som har bortskaffats genom ett beslut av en myndighet. I vissa fall är den ersättning som betalas för avlivade djur dock högst tre fjärdedelar av full ersättning och, om antalet fall som ska ersättas är många, kan ersättningsbeloppet sänkas. Det finns också vissa andra begränsningar i betalningen av ersättningar som beror på EU:s bestämmelser om statligt stöd. Enligt lagen om djursjukdomar kan aktörerna ersättas för ekonomiska skador som beror på produktionsförluster till följd av en djursjukdom som lätt sprider sig eller en farlig djursjukdom och som avsevärt försvårar aktörernas utkomst. I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

Livsmedelsverket beslutar om betalning av ersättningar på ansökan. Rätten till ersättning går helt eller delvis förlorad, om aktören har brutit mot bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar, och aktören är skyldig att helt eller delvis ersätta staten för kostnader för utrotningsåtgärder som betalats av statens medel och ersättningar som betalats till aktörer, om aktören uppsåtligen eller av oaksamhet har spridit djursjukdomen till djur som ägs av andra.

För vissa prestationer enligt lagen om djursjukdomar, såsom tillståndsbeslut, exportintyg samt regelbundna kontrollbesök avseende verksamhet som förutsätter godkännande, tas avgifter ut till staten också i fråga om kommunalveterinärens prestationer.

Lagen om djursjukdomar innehåller bestämmelser om tvångsmedel i anslutning till underlåtenhet att iakttä lagen. I strafflagen (39/1889) kriminaliseras dessutom orsakande av risk för spridning av en djursjukdom samt föreskrivs det om regleringsbrott och smuggling som har samband med införsel och utförsel, och i lagen om djursjukdomar föreskrivs det att vissa mindre gärningar som strider mot lagen utgör djursjukdomsförseelser. I beslut enligt lagen om djursjukdomar, med undantag för vissa interimistiska beslut, får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen.

Lagens förhållande till andra lagar om bekämpning av djursjukdomar

Lagen om djursjukdomar har inte tidigare tillämpats på införsel av djur och produkter från länder utanför EU, utan det har föreskrivits om saken i lagen om veterinär gränskontroll och med stöd av den. Den nämnda lagen gällde genomförandet av de tidigare direktiven om införsel samt av bestämmelserna om införsel i bland annat förordningen om sällskapsdjur.

Lagen om veterinär gränskontroll har emellertid upphävts genom den nya lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), där det föreskrivs om genomförande och komplettering av kontrollförordningens bestämmelser om införsel. Den nya lagen omfattar inte på samma sätt som sin föregångare de bestämmelser om djursjukdomsvillkor för införsel, eftersom det är ändamålsenligt att bestämmelserna om genomförande av EU:s djurhälsoförordning koncentreras till lagen om djursjukdomar även för införselns del. Eftersom kontrollförordningen har börjat tillämpas före EU:s djurhälsoförordning, har man i samband med stiftandet av lagen om införselkontroll genom lag 1281/2019 utvidgat tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar och föreskrivit om ett bemyndigande att utfärda förordning som gäller införselvillkor. Dessutom har man genom en övergångsbestämmelse säkerställt att de införselvillkor som föreskrivits med stöd av lagen om veterinär gränskontroll fortsätter att gälla tills bestämmelserna

kan upphävas eller reformeras i och med att EU:s djurhälsoförförordning börjar tillämpas och lagen om djursjukdomar antas.

I lagen om ett system för identifiering av djur föreskrivs om identifiering, registrering och spårning av aktörer som är ansvariga för djur, av djurhållningsplatser och av djur. Lagen tillämpas på djur som inte förekommer naturligt i vilt tillstånd och på platser för utfodring av djur. Lagen hänför sig till genomförandet av EU:s förordningar och direktiv som gäller identifiering av och ett registreringssystem för nötkreatur, svin, får och gett samt hästdjur, men i lagen föreskrivs också om skyldigheter att identifiera och registrera andra djurarter. De nämnda EU-bestämmelserna har upphävts och tagits in i del IV i EU:s djurhälsoförförordning, men i artikel 271 i EU:s djurhälsoförförordning föreskrivs det att de ska tillämpas i stället för EU:s djurhälsoförförordnings artiklar till april 2024 eller en tidigare tidpunkt som fastställs i en delegerad akt som antas av kommissionen.

Livsmedelslagen (23/2006) gäller genomförandet av EU:s rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn. Genom lagen försöker man förebygga hälsofaror, varmed enligt lagen avses också djursjukdomar som äventyrar livsmedelssäkerheten. Livsmedelslagen genomför vid sidan av lagen om djursjukdomar zoonosförordningen och zoonosdirektivet samt TSE-förordningen. Gränsdragningarna mellan lagarna har gjorts med hänsyn till sakernas karaktär och kopplingar till lagarnas övriga bestämmelser. Till exempel föreskrivs det om salmonellaövervakning enligt zoonosförordningen på djurhållningsplatser i lagen om djursjukdomar, medan det föreskrivs med stöd av livsmedelslagen om salmonellaövervakning som ska utföras i livsmedelsanläggningar. Till den del det är fråga om export av livsmedel av animaliskt ursprung till länder utanför EU täcker lagen om djursjukdomar djursjukdomsvillkoren för export och livsmedelslagen övriga villkor, till exempel sådana som gäller hygien.

Lagen om animaliska biprodukter (517/2015) innehåller nationella bestämmelser om genomförande och komplettering av förordningen om animaliska biprodukter. Bestämmelser om export av biprodukter ingår ändå i lagen om djursjukdomar. I förordningar som har utfärdats med stöd av lagen om djursjukdomar finns dessutom bestämmelser om hantering eller bortskaffande av biprodukter på djurhållningsplatser där ett sjukdomsutbrott har konstaterats eller inom zoner runt en sådan djurhållningsplats. Dessa bestämmelser i nationella förordningar hänför sig dock i princip inte till genomförande av förordningen om animaliska biprodukter utan de djursjukdomsspecifika direktiven.

Lagens tillämpning på Åland

Enligt 27 § 31 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bekämpning av smittsamma sjukdomar hos husdjur. Enligt 32 punkten i den paragrafen har riket dessutom lagstiftningsbehörighet i fråga om förbud mot införande av djur och djurprodukter.

I 30 § 9 punkten i den lagen föreskrivs emellertid att de förvaltningsärenden som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos husdjur ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna, ska i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

3.2 Djursjukdomsläget

I Finland har det historiskt sett förekommit mindre smittsamma djursjukdomar än i de flesta andra länder, vilket har berott på Finlands perifera läge, kalla klimat och låga djurtäthet, men också på myndigheternas och näringens effektiva ansträngningar för att utrota djursjukdomar.

De senaste decennierna har Europa drabbats av sådana utmaningar som BSE, aviär influensa, bluetongue och afrikansk svinpest. De två sistnämnda har aldrig konstaterats i Finland, och aviär influensa bara några gånger hos vilda fåglar och hägnade fåglar. BSE spred sig till Finland 2001, men i fråga om den har Finland redan nått status som betydelselös låg risk. Finland har antingen alltid eller under flera decennier varit fritt från de flesta andra sjukdomar som ska bekämpas. Under detta millennium har bland annat Newcastlesjukan konstaterats hos fjäderfä 2004, fladdermusrabies senast 2017 samt vissa fisksjukdomar och sjukdomar hos bin.

Vissa zoonoser såsom salmonella och EHEC är så allmänt förekommande i omgivningen att det inte är realistiskt att utrota dem i landet. Hos produktionsdjuren i Finland förekommer ändå mindre zoonoser än hos produktionsdjuren i Europa i genomsnitt. Speciellt salmonellaläget är exceptionellt bra, varför Finland beviljades specialgarantier för salmonella 1995.

3.3 Kostnader för bekämpning av djursjukdomar

För uppgifter i anslutning till genomförandet och styrningen av lagen om djursjukdomar används årligen en arbetsinsats som motsvarar cirka 11 årsverken vid Livsmedelsverket och cirka 9 årsverken vid regionförvaltningsverken. För Livsmedelsverkets laboratorieverksamhet i anslutning till genomförandet av lagen om djursjukdomar används årligen cirka 2 miljoner euro. Dessutom används cirka en miljon euro för en sänkning av priserna på avgiftsbelagda djurundersökningar som syftar till att upptäcka och följa hotande djursjukdomar.

Av statens medel betalas kommunerna årligen cirka 550 000 euro för övervakningen av djursjukdomar. Av den ersatta summan gäller ungefär hälften sådan övervakning som är avgiftsfri för aktörerna. Regionförvaltningsverket tar ut avgifter till staten för den avgiftsbelagda övervakningen av djursjukdomar. Kostnaderna för övervakningen av djursjukdomar har hållits på samma nivå sedan den nuvarande veterinärvårdslagen trädde i kraft.

De ersättningar som betalas aktörerna för kostnader för utrotning av djursjukdomar och för förluster har varierat beroende på sjukdomsläget. Åren 2014–2016 betalades mindre än 1 000 euro i året, eftersom det inte förekom några fall av sjukdomar som lätt sprider sig eller farliga sjukdomar och eftersom ersättningar betalades bara för åtgärder i anslutning till sådana sjukdomsmissstankar som senare visade sig vara ogrundade. År 2017 steg ersättningarna till över 60 000 euro till följd av ett konstaterat fall av aviär influensa. År 2018 betalades sammanlagt cirka 2,4 miljoner euro. Ersättningarna gällde i huvudsak IHN som konstaterats hos regnbåge, men ersättningar betalades också för utrotning av aviär influensa.

3.4 Bedömning av nuläget

När EU:s djurhälsoförfordning börjar tillämpas i april 2021 betyder det att lagen om djursjukdomar och de förordningar som utfärdats med stöd av den behöver reformeras. Trots att den reformerade EU-lagstiftningen inte innebär några betydande innehållsmässiga reformer av bekämpningen av djursjukdomar eller skyldigheterna för aktörer eller sällskapsdjurshållare, innebär det dock en författningstekniskt betydande förändring att övergå från i huvudsak direktivbaserad lagstiftning till förordningar. Eftersom de grundläggande bestämmelserna om aktörernas förpliktelser samt om genomförandet av övervakning, kontroll och bekämpning av sjukdomar ingår i EU-rättsakter, behöver motsvarande bestämmelser strykas i den nationella lagstiftningen samt befogenhetsfördelningen mellan myndigheterna definieras vid skötseln av uppgifter enligt EU-bestämmelserna.

Dessutom är det nödvändigt att föreskriva om utövande av de befogenheter som EU-rättsakterna överlåter åt medlemsstaterna eller de behöriga myndigheterna. När EU:s djurhälsoförfordning

bereddes hörde det till Finlands mål att behålla ett nationellt handlingsutrymme som skulle tillåta Finland att behålla sådana nationella bestämmelser som är väsentliga med tanke på det goda djursjukdomsläget i Finland.

Handlingsutrymmet tillåter nationella bestämmelser som gäller förebyggande och bekämpning av spridningen av även andra sjukdomar än sådana som tillhör kategorierna a–c eller som är förtecknade. Med några få undantag är det motiverat att de djursjukdomar som för närvarande ska bekämpas i Finland ska bekämpas även i fortsättningen, och när sjukdomsklassificeringen i lagen om djursjukdomar reformeras är det därför nödvändigt att beakta inte bara sjukdomskategorierna i EU:s djurhälsoförordning utan också sjukdomar som ska bekämpas nationellt. Lagen om djursjukdomar tillåter på vissa specialvillkor åtgärder som är strängare än åtgärderna enligt EU-bestämmelserna samt ytterligare åtgärder, vilket bör beaktas i bestämmelserna och bemyndigandena att utfärda förordning i lagen om djursjukdomar.

Eftersom andra EU-rättsakter om bekämpning av djursjukdomar fortsätter att gälla vid sidan av EU:s djurhälsoförordning, bör lagen om djursjukdomar även i fortsättningen innehålla behövliga bestämmelser om deras genomförande.

Förhållandet och gränsdragningarna mellan tillämpningsområdena för lagen om djursjukdomar samt andra lagar om bekämpning av djursjukdomar har i huvudsak visat sig fungera. Tillämpningsområdet för lagen om ett system för identifiering av djur omfattar identifiering, registrering och spårning av aktörer, djurhållningsplatser och djur, och det vore naturligt att ta in bestämmelser om genomförande av EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om dessa saker i den lagen och inte i lagen om djursjukdomar. Också registreringen av cirkusar, beträffande vilka det föreskrivs om genomförande av kommissionens förordning (EG) nr 1739/2005, som upphävs genom EU:s djurhälsoförordning, med stöd av lagen om djursjukdomar, ska i fortsättningen omfattas av lagen om ett system för identifiering av djur.

Det är ändamålsenligt att tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar omfattar djursjukdomsvillkoren för införsel av djur och produkter från länder utanför EU, vilka tidigare hörde till tillämpningsområdet för lagen om veterinär gränskontroll. Nu föreskrivs det om dessa villkor i EU:s djurhälsoförordning, medan lagen om införselkontroll av djur och vissa varor, som ersatt lagen om veterinär gränskontroll, gäller endast genomförande av de bestämmelser om införselkontrollförfarandet som ingår i kontrollförordningen och som utfärdats med stöd av den.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om djursjukdomar som ska ersätta den gällande lagen om djursjukdomar. Lagen ska omfatta förebyggande, övervakning, kontroll och bekämpning samt förhindrande av spridning av smittsamma djursjukdomar som överförs mellan djur samt mellan djur och människor. I lagen hänvisas med begreppet bekämpning av djursjukdomar allmänt till den helhet som ovannämnda åtgärder bildar.

Lagen ska gälla genomförande av EU:s djurhälsoförordning samt TSE-förordningen, förordningen om sällskapsdjur, zoonosförordningen, zoonosdirektivet, förordningen om animaliska biprodukter samt kontrollförordningen. Bestämmelser om genomförande av de nämnda EU-rättsakterna ingår också i vissa andra lagar, och propositionen medför inga betydande förändringar i gränsdragningarna mellan lagarna.

I lagen om djursjukdomar föreskrivs om sådana omständigheter som det är nödvändigt att reglera genom nationella bestämmelser för att tillämpa EU:s rättsakter, samt om utnyttjande av det nationella handlingsutrymme som EU:s rättsakter tillåter. Det föreslås att handlingsutrymmet utnyttjas så att Finland kan behålla ett djursjukdomsläge som i vissa avseenden är bättre än i övriga Europa. Handlingsutrymmet utnyttjas inte för att föreskriva om nya ansvar för aktörerna, utan för att behålla bestämmelserna om förebyggande av djursjukdomar, såsom hälsoövervakning av djur, obligatoriska vaccineringar, djurutställningar och registrering av exportörer, som liknar de nuvarande. Genom att utnyttja handlingsutrymmet är det också möjligt att fortsätta med åtgärder för att bekämpa andra sjukdomar än de som är förtecknade i EU:s djurhälsoförfordning på ett sätt som motsvarar nuläget samt att vid behov vidta åtgärder som kompletterar och är strängare än åtgärderna för sjukdomsbekämpning enligt EU:s bestämmelser. I lagen föreskrivs dessutom om tillämpning av vissa undantag som tillåts medlemsstaterna i syfte att minska den administrativa bördan och göra övervakningen av djursjukdomar smidigare.

En viktig ändring jämfört med den nuvarande lagstiftningen är att sjukdomsklassificeringen reformeras. De förtecknade sjukdomarna enligt EU:s djurhälsoförfordning indelas i den nämnda förordningen i kategorierna a–e, av vilka de egentliga bestämmelserna om sjukdomsbekämpning tillämpas endast på kategorierna a–c. Klassificeringen enligt EU:s djurhälsoförfordning kompletteras av de föreslagna nationella sjukdomskategorierna, som är *andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas samt andra anmälningspliktiga djursjukdomar*. Med hjälp av de nationella sjukdomskategorierna utsträcks bekämpningen eller förhindrandet av spridning av sjukdomar till att omfatta den behövliga delen av sjukdomarna i kategorierna d och e samt av andra än förtecknade sjukdomar. Sjukdomsklassificeringen omfattar fortfarande även TSE och zoonoser.

EU:s djurhälsoförfordning eller kontrollförfordningen medför inga väsentliga nya myndighetsuppgifter när det gäller förebyggande eller bekämpning av sjukdomar. Inga ändringar föreslås i myndighetssystemet och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna enligt den gällande lagen om djursjukdomar. För Tullen, som för närvarande är en myndighet som ger handräckning, föreskrivs dock om befogenheter att vid sidan av djurhälsomyndigheterna övervaka att djursjukdomskraven iakttas vid EU:s inre gränser. Detta är ändamålsenligt särskilt med tanke på övervakning av sällskapsdjur och livsmedel som resenärer har med sig.

Det föreslås också att systemet med ersättningar som betalas av statens medel på grund av djursjukdomar bibehålls. Ersättningssystemet tryggar primärproducenternas rättigheter och ekonomiska ställning samt förebygger situationer där aktörerna dröjer med att anmäla sjukdomsmiss-tankar av rädsla för ekonomiska förluster.

Den som bryter mot bestämmelserna om djurhälsa ska kunna påföras en administrativ påföljdsavgift, vilket är en nyhet jämfört med nuläget. Påföljdsavgiften anses behövas särskilt i fråga om förflyttningar av sällskapsdjur mellan medlemsstaterna samt försiktighetsåtgärder för att förebygga spridning av vissa djursjukdomar, för att man effektivare än nu ska kunna ingripa i avsiktlig verksamhet som medför risk för spridning av en djursjukdom.

I propositionen föreslås att de i huvudsak tekniska ändringar som behövs på grund av reformen av lagen om djursjukdomar företas i strafflagen, lagen om animaliska biprodukter samt jaktlagen (615/1993).

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna. Varken EU:s djurhälsoförfordning eller den föreslagna lagen om djursjukdomar bedöms öka eller minska myndigheternas totala uppgifter, och i befogenhetsfördelningen mellan myndigheterna föreslås inga sådana ändringar som inverkar på statsbudgeten. De kostnader som hänför sig till myndighetsuppgifter täcks inom ramen för anslagen och antalet årsverken enligt förvaltningsområdets rambeslut och statsbudgeterna.

De kostnader som genomförandet och styrningen av lagen om djursjukdomar samt laboratorieverksamheten som gäller djursjukdomar orsakar Livsmedelsverket täcks under moment 30.20.01 (Livsmedelsverkets omkostnader, reservationsanslag 2 år). Enligt momentets beslut del får högst 1 miljon euro av anslaget användas för en sänkning av priserna på avgiftsbelagda djurundersökningar som syftar till att upptäcka och följa hotande djursjukdomar. Regionförvaltningsverkets ersättningar till kommunerna för den djursjukdomsövervakning som ålagts kommunalveterinärerna samt de ersättningar som Livsmedelsverket betalar aktörerna för kostnader och förluster som orsakas av utrotning av djursjukdomar betalas under moment 30.20.20 (Veterinärvård och bekämpning av växtskadegörare, förslagsanslag) i statsbudgeten. Jord- och skogsbruksministeriet beviljar anslaget under momentet till Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket för betalning av de nämnda ersättningarna. Kostnaderna för djursjukdomsövervakningen förklaras i avsnitt 3.3.

För Tullen föreslås befogenhet att vid sidan av djurhälsomyndigheterna övervaka att djursjukdomskraven iakttas vid EU:s inre gränser. Tullen utför övervakningen vid sidan av djurhälsomyndigheten, det är alltså fråga om parallella övervakningsbefogenheter och inte om att överföra uppgiften från djurhälsomyndigheterna till Tullen. Om brister upptäcks vid övervakningen ska Tullen också ha befogenhet att besluta om behövliga tvångsmedel såsom att bestämma att ett djur ska isoleras eller en produkt förvaras eller bortskaffas. Regionförvaltningsverket ska dock fortfarande ha en central roll vid övervakningen av förflyttningar och beslut om tvångsmedel på grund av dess sakkunskap om djursjukdomar och därför att Tullen inte har några veterinärer anställda som skulle kunna utföra kliniska undersökningar av djur.

Tullen ger redan enligt den gällande lagen inom ramen för sina resurser handräckning vid övervakning av stickprovskaraktär av att förbud mot förflyttning och restriktioner för förflyttning iakttas vid unionens inre gränser. Avsikten är att det nuvarande övervakningssamarbetet kan fortsätta direkt med stöd av lag och inte separata begäranden om handräckning. Tullens övervakning ska fortfarande ske inom ramen för dess resurser och i samband med annan övervakning av den inre marknaden, och den föreslagna ändringen medför inga extra kostnader för Tullen.

Propositionen har inte heller några konsekvenser för kommunekonomin. Enligt veterinärvårdslagen är kommunen skyldig att se till att ordna förutsättningar för skötseln av de uppgifter som kommunalveterinären har med stöd av lagen om djursjukdomar, lagen om animaliska biprodukter, djurskyddslagen (247/1996), lagen om transport av djur samt lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014). Kommunen ska ha kommunalveterinärstjänster för veterinärernas ovannämnda tjänsteuppdrag, och kommunen har rätt att få ersättning av staten för de faktiska kostnader som skötseln av uppgifterna orsakar kommunen. Regionförvaltningsverket tar ut avgifter till staten för vissa av dessa uppgifter.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

EU:s djurhälsoförordning samlar en stor mängd lagstiftning som tidigare baserat sig på direktiv, vilket innebär större enhetlighet hos de tidigare djursjukdoms- eller djurartsspecifika EU-bestämmelserna och därigenom vissa ändringar. Innehållsmässigt är ändringarna dock små, och därför ligger reformens centrala betydelse i att regleringshelheten moderniseras och förtydligas.

Å andra sidan kan det åtminstone till en början bli svårare att tillämpa och uppfatta den nya regleringen, när man samtidigt ska tillämpa bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning, nationell lag, en eller flera av kommissionens delegerade förordningar samt ofta även i en nationell förordning på ett och samma fall. I och med ändringen accentueras ytterligare vikten av myndigheternas anvisningar, såsom webbsidor som presenterar lagstiftningen, för att trygga informationen för aktörerna.

Enligt EU:s djurhälsoförordning hör det till aktörernas skyldigheter att ansvara för hälsan hos de hållna djuren, låta utföra djurhälsobesök, vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder samt förvärva tillräckliga kunskaper om djursjukdomar. Kommissionen är behörig att definiera biosäkerhetsåtgärder närmare, men har inte antagit några bestämmelser om till exempel sådana strukturella åtgärder som kunde innebära betydande extra kostnader för anläggningarna. Redan enligt den gällande lagen om djursjukdomar är aktören skyldig att ombesörja sådana förfaranden som är tillräckliga med avseende på verksamheten på djurhållningsplatsen och som kan förhindra spridning av djursjukdomar som ska bekämpas till djurhållningsplatsen.

Djurhälsobesöken orsakar aktörerna kostnader, eftersom de måste utföras av en veterinär. Denna kan enligt aktörens val vara kommunalveterinären eller en privat veterinär. Å andra sidan anger inte EU:s djurhälsoförordning besöksintervallet eller besökstidpunkten desto närmare, utan besöksintervallet måste anpassas till risken med verksamheten. I Finland är hälsovårdssystemet tämligen välutvecklat, och besök görs regelbundet i samband med de viktigaste produktionsformerna (mjölk, nötkött, griskött, fjäderfäproduktion). Därför bedöms skyldigheten inte orsaka företagen några betydande nya kostnader. Även Europeiska kommissionen har i olika sammanhang konstaterat att avsikten med bestämmelserna om djurhälsobesök inte har varit att öka aktörernas kostnader. Bestämmelser om djurhälsobesök behöver inte tas in i nationell lag. Europeiska kommissionen bereder inga delegerade bestämmelser om dem.

Slopandet av registreringskravet för aktörer som bedriver handel på den inre marknaden och kravet på godkännande av spermalager som bedriver endast inrikeshandel minskar den administrativa bördan.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Att den massiva EU-lagstiftningen om djurhälsa till stor del sammanförs och förenhetligas och att föråldrade delar moderniseras är ändringar som i princip underlättar myndighetsarbetet. EU:s djurhälsoförordning minskar också behovet av nationella bestämmelser på förordningsnivå, då de detaljerade reglerna om sjukdomsbekämpning i fortsättningen i högre grad än tidigare baserar sig på direkt tillämpliga EU-bestämmelser. För myndighetsverksamheten innebär det åter en utmaning att bestämmelserna om behörig myndighet och behörighetens innehåll i fortsättningen finns i olika författningar och att de nationella bestämmelserna kan innehålla skärpningar eller lättnader, som man måste kunna beakta som en del av innehållet i en förpliktelse som baserar sig på relevant EU-förordning. I synnerhet i det första ändringsskedet är förvaltningens interna anvisningar, i synnerhet Livsmedelsverkets styrning, viktig för att trygga en smidig förändring.

Enligt förslaget ändras inte myndigheternas uppgifter och arbetsfördelning, med undantag av att Tullen får befogenhet att vid sidan av djurhälsomyndigheterna övervaka iakttagandet av djursjukdomskraven, såsom krav i anslutning till införseln av sällskapsdjur, vid EU:s inre gränser. I nuläget ger Tullen handräckning för den nämnda övervakningen. Propositionens syfte är att klargöra Tullens roll som tillsynsmyndighet.

5 Alternativa handlingsvägar

Det vore i princip möjligt att genomföra reformen även på ett sätt där man inte utnyttjar det handlingsutrymme som EU:s rättsakter tillåter, och då skulle de sjukdomar som ska bekämpas samt åtgärderna för att förebygga och bekämpa sjukdomar vara begränsade till endast sjukdomar och åtgärder enligt EU: rättsakter. Förslaget har ändå inte beretts utifrån detta alternativ för på det sätt som beskrivs i avsnitt 1.2 var Finlands förhandlingsmål när EU:s djurhälsoförförordning bereddes att behålla ett omfattande nationellt handlingsutrymme för att kunna fortsätta med de åtgärder som är viktiga med tanke på landets goda sjukdomsläge.

6 Remissvar

Följande instanser har ombetts yttra sig om propositionen: social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, miljöministeriet, Livsmedelsverket, Tullen, Naturresursinstitutet, Institutet för hälsa och välfärd, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, Finlands viltcentral, Finlands Kommunförbund, regionförvaltningsverken, Ålands landskapsregering, Helsingfors universitet, veterinärmedicinska fakulteten, Eläinten Terveys ETT ry, Finlands Veterinärförbund, Finlands Kommunalveterinärförbund, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, Livsmedelsindustriförbundet, Konsumentförbundet, Finanssiala ry, Faba, Figen Ab, Finnpig Ab, Viking Genetics Finland, Finlands Jägarförbund, Finlands Hippos, Finlands Ryttaförbund, Suomen Sikayrittäjät, Finlands Fjäderfäförbund, Finlands Fårörening, Suomen Vuohiyhdistys, Renbeteslagsföreningen, Finlands Fiskodlarförbund, Centralförbundet för Fiskerihushållning, Finlands Pälsdjuruppfödarens Förbund, Finlands Biodlarens Förbund, Finska Kennelklubben, Suomen Kissaliitto, Suomen Alpakayhdistys, Alpackauppfödare samt jord- och skogsbruksministeriets naturresursavdelning.

Remissbehandlingen pågick under tiden 12.3–11.5.2020. Det kom 28 yttranden.

Miljöministeriet, Finanssiala ry och Renbeteslagsföreningen meddelade att de inte har något att yttra om saken.

Finansministeriet och Tullen samt flera remissinstanser understödde den föreslagna ändringen av Tullens behörighet. På grund av justitieministeriets yttrande har det företagits flera ändringar med koppling till propositionens grundlagsenlighet. Flera remissinstanser ansåg att de föreslagna ändringarna i princip är motiverade och kan understödjas, men de föreslog ändå vissa kompletteringar eller ändringar i propositionen. Förslagen har i mån av möjlighet beaktats i den fortsatta beredningen.

Yttrandena om regeringens proposition finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats ([beteckning MMM037:00/2018](#)).

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om djursjukdomar

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. I 1 mom. uppräknas de EU-förordningar, på vilkas genomförande lagen ska tillämpas. Det föreskrivs om genomförande av förordningarna också i vissa andra lagar som behandlas i den allmänna motiveringen, så enligt momentet ska lagen tillämpas om inte annat föreskrivs om genomförandet i någon annan lag.

Enligt 2 mom. föreskrivs i lagen dessutom om de nationella åtgärder, ytterligare åtgärder och strängare åtgärder för bekämpande av djursjukdomar som de EU-förordningar som nämns i 1 mom. tillåter.

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. I 1 mom. ingår en bestämmelse som klarlägger lagens förhållande till livsmedelslagen. Den lagen innehåller också bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten, till exempel i anslutning till livsmedelsförädling. När det gäller bekämpning av zoonoser är bägge lagarna tillämpliga och ingendera har ställning som speciallag i förhållande till den andra.

I 2 mom. ingår en bestämmelse som säger att bestämmelser om åtgärder för att skydda befolkningen från sjukdomar som smittar från djur finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016). De sjukdomar som smittar människor kan vara samma zoonoser som bekämpas med metoder enligt lagen om djursjukdomar, men de åtgärder som det föreskrivs om i lagarna inriktas på olika sätt. Arbetet med att bekämpa smittsamma sjukdomar enligt lagen om smittsamma sjukdomar utförs i huvudsak inom hälso- och sjukvårdssystemet.

3 §. Definitioner. I 1 mom. definieras vissa begrepp som används i lagen utöver de begrepp som definieras i EU:s djurhälsoförordning och kontrollförordningen.

Enligt 1 punkten avses i lagen med *författning om djurhälsa* den föreslagna lagen, författningar som utfärdats med stöd av den samt EU-rättsakter som genomförs genom den föreslagna lagen. Definitionen gör det lättare att hänvisa till dessa författningar i lagens olika paragrafer.

Enligt 2 punkten avses med *djursjukdom* en sjukdom som definieras i artikel 4.16 i EU:s djurhälsoförordning. Definitionen behövs som ett förtydligande med tanke på djursjukdomar som hör till de nationella sjukdomskategorierna.

I 3–7 punkten föreskrivs, att med *sjukdomar i kategorierna a–e* avses sjukdomar som avses i artikel 9.1 a–e i EU:s djurhälsoförordning.

I definitionen av *aktör* i 8 punkten hänvisas till definitionen i artikel 4.24 i EU:s djurhälsoförordning. Med aktör avses i EU:s djurhälsoförordning varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för djur eller produkter, även för en begränsad tidsperiod, med undantag av sällskapsdjurshållare och veterinärer. Kontrollförordningen innehåller en vidare definition av aktör som avviker från EU:s djurhälsoförordning och som innefattar varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. För att undvika förväxling används inte denna vidare definition i den föreslagna lagen, utan i den mån som avsikten är att utsträcka lagens bestämmelser till andra aktörer än de som avses i EU:s djurhälsoförordning, såsom sällskapsdjurshållare, nämns saken uttryckligen i de föreslagna bestämmelserna.

I 9 punkten ingår en definition som motsvarar definitionen i 6 § i den gällande lagen om djursjukdomar, enligt vilken med *mottaglig art* avses en djurart som man på basis av en vetenskaplig utredning vet eller antar att kan smittas av en djursjukdom. Definitionen ska emellertid inte längre gälla förtecknade sjukdomar, eftersom de arter som är mottagliga för dem betecknas som förtecknade arter i EU-bestämmelserna.

Definitionen av *veterinär* i 10 punkten motsvarar definitionen i 6 § i den gällande lagen.

Det föreslås att begreppet tillsynsmyndighet, som används i den gällande lagen och som avser Livsmedelsverket, regionförvaltningsverket och kommunalveterinären, ersätts med begreppet *djurhälsomyndighet*, som definieras i 11 punkten. Detta beror på att enligt den föreslagna lagen ska också Tullen vara tillsynsmyndighet, men det är inte ändamålsenligt att föreskriva att Tullen ska ansvara för de myndighetsuppgifter som anges i lagen och som förutsätter veterinärmedicinsk sakkunskap.

I 12 punkten ingår en definition av *medlemsstat*, som motsvarar den definition som finns i 6 § i den gällande lagen. Med medlemsstat avses förutom EU:s medlemsstater alla sådana stater, såsom de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, på vilka EU-lagstiftningen om djurhälsa tillämpas med stöd av ett avtal.

Enligt 2 mom. används i lagen i övrigt, utöver vad som föreskrivs i 1 mom., definitionerna i artikel 4 i EU:s djurhälsoförordning och artikel 3 i kontrollförordningen. Lagen ska i huvudsak tillämpas parallellt med direkt tillämpliga EU-rättsakter, så det vore ändamålsenligt om de använda begreppen inte skiljer sig från varandra.

Förslaget innebär bland annat att definitionen av djurhållningsplats ändras. Definitionen av *anläggning* i artikel 4.27 i EU:s djurhälsoförordning omfattar varje fastighet, byggnad eller vid utedrift miljö eller plats där djur eller avelsmaterial hålls på tillfällig eller permanent basis. Till skillnad från den gällande lagens definition av djurhållningsplats täcker EU:s djurhälsoförordnings definition av anläggning dock inte hushåll där sällskapsdjur hålls eller veterinärmottagningar. Att åtgärder för sjukdomsbekämpning riktas mot privata hem är mycket exceptionellt, men det är ändå möjligt, för vid sidan av anläggning nämns ”andra platser” i EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om sjukdomsbekämpning.

4 §. Klassificering av djursjukdomar. I 1 mom. finns en informativ hänvisning till EU:s djurhälsoförordnings sjukdomsklassificering, förtecknade arter samt nya sjukdomar.

Sjukdomsförteckningen i bilaga II till EU:s djurhälsoförordning har ändrats och den gällande förteckningen ingår i den delegerade förordningen om sjukdomsförteckningen. Bestämmelser om indelningen av sjukdomar i kategorierna a–e finns i en genomförandeförordning om sjukdomsklassificeringen. Bestämmelser om nya sjukdomar finns i artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om nationell klassificering av sjukdomar. I artiklarna 170, 171 och 226 i EU:s djurhälsoförordning bestäms om möjlighet för medlemsstaterna att vidta nationella åtgärder i fråga om sjukdomar i kategorierna d och e eller andra än förtecknade sjukdomar. Andra djursjukdomar än sjukdomar i kategorierna a–c kan betecknas som djursjukdom som ska bekämpas som inte hör till kategorierna a–c, i lagen i kortare form *annan djursjukdom som ska bekämpas*, eller *djursjukdom som ska övervakas*. Den förstnämnda kategorin motsvarar vad kriterierna beträffar den nuvarande kategorin farliga djursjukdomar och kategorin djursjukdomar som ska övervakas den nuvarande kategorin med samma namn. De gällande bestämmelserna om dessa sjukdomskategorier ingår i 5 § 2 och 3 mom. i lagen om djursjukdomar.

På samma sätt som hittills kan de nationella sjukdomskategorierna också innefatta TSE enligt TSE-förordningen samt andra zoonoser enligt zoonosförordningen som inte är hänfödda till kategorierna a–c i EU:s djurhälsoförordning.

I lagen används inte längre begreppet djursjukdom som ska bekämpas när det hänvisas till sjukdomsklassificeringen och sjukdomar beträffande vilka lagstadgade åtgärder för att förhindra spridning av och bekämpa djursjukdomar som vidtas.

Enligt 4 mom. får en annan djursjukdom än en sjukdom i kategori e betecknas som anmälningspliktig djursjukdom som inte hör till kategori e, i lagen i kortare form *annan anmälningspliktig djursjukdom*. I artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om möjlighet för medlemsstaterna att inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i den förordningen vad gäller anmälan av sjukdomar inom medlemsstaten samt övervakning av sjukdomar. Bestämmelserna om förutsättningar för klassificering motsvarar 5 § 4 mom. i den gällande lagen, som gäller nuvarande anmälningspliktiga djursjukdomar. En ny sak är emellertid att till kategorin anmälningspliktiga djursjukdomar hänförs också andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas och som inte hör till kategori e. Detta motsvarar logiken hos EU:s djurhälsoförordnings sjukdomsklassificering samt klarlägger och förenklar lagens bestämmelser om anmälan av sjukdomar.

Enligt 5 mom. betecknas andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas och andra anmälningspliktiga djursjukdomar genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Djursjukdomar som ska bekämpas och anmälningspliktiga djursjukdomar betecknas på motsvarande sätt enligt den gällande lagen om djursjukdomar.

5 §. Officiell bekräftelse av förekomsten av en djursjukdom. Enligt paragrafen bekräftas förekomsten av en förtecknad djursjukdom av djurhälsomyndigheten på det sätt som bestäms i EU:s djurhälsoförordning och med stöd av den. Närmare bestämmelser om bekräftelse av en misstänkt sjukdom i kategori a finns i artikel 58 i EU:s djurhälsoförordning och bestämmelser om bekräftelse av en misstänkt sjukdom i kategori b eller c finns i artikel 77 i den förordningen. I artikel 9 i den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status bestäms om bekräftelse av ett sjukdomsfall när det är fråga om en annan förtecknad sjukdom eller en ny sjukdom.

I paragrafen föreskrivs vidare att ett konstaterat fall av annan djursjukdom som ska bekämpas eller av djursjukdom som ska övervakas föreligger, om djurhälsomyndigheten på allmänt godtagna veterinärmedicinska grunder kan konstatera att ett djur har drabbats av den berörda sjukdomen eller smittan. Detta motsvarar 21 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Livsmedelsverket utför nästan alla laboratorieanalyser som görs med tanke på djursjukdomar som ska bekämpas samt är nationellt referenslaboratorium. Av denna orsak är Livsmedelsverket den viktigaste djurhälsomyndigheten när det gäller officiell bekräftelse av förekomsten av en sjukdom. Ibland är bekräftelse och åtgärder dock möjliga utan resultat av laboratorieanalyser, så beroende på fallet är det också möjligt att regionförvaltningsverket eller kommunalveterinären bekräftar förekomsten av en djursjukdom.

2 kap. Sjukdomsfri status, utrotningsprogram och anläggningskretser

6 §. Sjukdomsfria områden. Enligt paragrafen beslutar jord- och skogsbruksministeriet om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori b eller c för hela landet eller en zon eller om ansökan om sjukdomsfri status ska lämnas till kommissionen. I artikel 36 i EU:s djurhälsoför-

ordning föreskrivs att en medlemsstat får ansöka hos kommissionen om godkännande av sjukdomsfri status för en eller flera berörda djurarter eller i vissa fall också själv förklara områden sjukdomsfria. Förutsättningen för sjukdomsfri status är att frihet från sjukdomen har visats genom ett utrotningsprogram eller genom historiska data och övervakningsdata. Sjukdomsfri status kan emellertid också erhållas om det går att visa att sjukdomsagenset, eller om sjukdomen kan överföras endast genom vektorer, en sådan vektor inte kan överleva i medlemsstaten, till exempel för att klimatförhållandena är så kalla, eller om ingen av de förtecknade arterna för sjukdomen finns på den berörda medlemsstatens hela territorium. Enligt de bestämmelser som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning är det dessutom möjligt att bevilja sjukdomsfri status avseende bluetongue som överförs genom vektorer för medlemsstatens hela territorium eller för en viss zon för endast en del av året, dvs. för den tid då de vektorer som överför sjukdomen inte är aktiva. Paragrafen gäller också denna befogenhet.

I specialfall får en medlemsstat också ansöka om godkännande av sjukdomsfri status för en sjukdom i kategori a för att få statusen icke-vaccinering, om den förutom sjukdomsfrihet kan visa att vaccinering mot sjukdomen skulle leda till kostnader som överstiger kostnaderna för att upprätthålla sjukdomsfrihet utan vaccinering.

7 §. Anläggningskretsar. Paragrafen gäller godkännande av en eller flera anläggningar som en anläggningskrets samt ansökan om sjukdomsfri status för anläggningskretsen. Enligt 1 mom. godkänner Livsmedelsverket en anläggningskrets på ansökan. Enligt 2 mom. beslutar dock jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av en sådan anläggningskrets där vattenlevande djur och produkter från dem hålls.

Det finns många slags anläggningskretsar, och de bestämmelser om dem som ingår i EU:s djurhälsoförordning och som antagits med stöd av den är tämligen komplicerade. Artikel 37 i EU:s djurhälsoförordning gör skillnad mellan anläggningskretsar som gäller sjukdomar i kategori a och å andra sidan sjukdomar i kategori b eller c. De förstnämnda godkänns av Livsmedelsverket också enligt 42 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Som en sådan anläggningskrets kan godkännas en viss anläggning eller ett nätverk av anläggningar där biosäkerheten är av hög klass och risken för att sjukdomen ska spridas således är exceptionellt bra under kontroll. Det kan vara fråga om till exempel en anläggning som producerar avelsdjur eller där avelsmaterial hålls. Statusen är till fördel om anläggningen hamnar inom en restriktionszon som inrättas för en sjukdom i kategori a därför att smitta konstaterats i närområdet, eftersom statusen garanterar att förflyttningar av djur och produkter till och från anläggningskretsen kan fortsätta i enlighet med EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om förflyttning. I Finland kommer statusen i praktiken i fråga när det gäller landlevande djur. I medlemsstaterna har anläggningskretsar använts i synnerhet för undantag från restriktioner för förflyttning i anslutning till aviär influensa. EU:s djurhälsoförordning hindrar inte att anläggningskretsar godkänns även för sjukdomar i kategori a hos vattenlevande djur, men eftersom det inte finns just några sådana anläggningar för vattenlevande djur i Finland vilkas hälsostatus skulle avvika så pass mycket från omgivningen att de skulle uppfylla kriterierna för en anläggningskrets saknar saken i praktiken betydelse för Finland.

Anläggningskretsar för sjukdomar i kategorierna b och c är däremot av betydelse särskilt när det gäller sjukdomar hos vattenlevande djur. Bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c baserar sig till centrala delar på strävan efter sjukdomsfri status, och enligt EU:s djurhälsoförordning kan statusen erhållas inte bara för zoner utan också för anläggningskretsar.

Enligt den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status är inrättandet av anläggningskretsar som lämpar sig för anläggningar för vattenlevande djur beroende av om anläggningarna är beroende eller oberoende av hälsostatus i omgivande vatten

i naturligt tillstånd. Vattenbruksanläggningarna i Finland hör med några få undantag till den förstnämnda gruppen, eftersom anläggningarnas uttag och avledning av vatten i princip inte är ordnade så att de skulle uppfylla förordningens krav på oberoende. Inrättandet av anläggningskretsar för anläggningar som är beroende av sin omgivning görs på ett sätt som beaktar det omgivande vattenområdet som en större helhet än den enskilda anläggningen och som i praktiken i hög grad motsvarar inrättandet av zoner. Av denna orsak föreslås det att anläggningskretsar för bekämpning av sjukdomar hos vattenlevande djur inrättas av jord- och skogsbruksministeriet. Finland har hittills erfarenhet av anläggningskretsar för VHS och IHN trots att den nationella regleringen för deras del har baserat sig på bestämmelser om regionala åtgärder i lagen om djursjukdomar och på jord- och skogsbruksministeriets beslut och inte på 42 § om biosektorer i lagen om djursjukdomar.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det inte om förfarandet för inrättande av anläggningskretsar, eftersom det föreskrivs om det i artikel 37 i EU:s djurhälsoförordning. I den nämnda artikeln hänvisas för förfarandets del till artiklarna 99 och 100 i EU:s djurhälsoförordning i den mån som landlevande djur och produkter från dem hålls inom anläggningskretsarna samt till artiklarna 183 och 184 i EU:s djurhälsoförordning i den mån som vattenbruksdjur och produkter från dem hålls inom anläggningskretsarna. Dessa artiklar gäller förfarandet för godkännande av anläggningar samt översyn och återkallande av godkännandet.

Enligt EU:s djurhälsoförordning beslutar kommissionen i princip på förslag av en medlemsstat om sjukdomsfri status för sådana anläggningskretsar som först har godkänts av medlemsstatens behöriga myndighet. Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen beslutar jord- och skogsbruksministeriet om ansökan om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategorierna a–c i enlighet med artikel 37 om anläggningskretsar i EU:s djurhälsoförordning. Kommissionens godkännande behövs inte för vissa sjukdomar hos vattenlevande djur, utan medlemsstaten får själv förklara en anläggningskrets sjukdomsfri. Även denna möjlighet beaktas i det föreslagna momentet.

8 §. Utrotningsprogram. Enligt 1 mom. beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av ett utrotningsprogram och om inlämnande av programmet till kommissionen för godkännande oberoende av om programmet gäller hela landet eller en viss zon eller anläggningskrets. Enligt artikel 31 i EU:s djurhälsoförordning godkänner kommissionen utkast till utrotningsprogram genom delegerade akter, om villkoren för programmen har uppfyllts. Kommissionen får emellertid genom en delegerad akt bestämma att utrotningsprogram inte behöver lämnas in för godkännande, om tillräckligt noggranna minimikrav för sjukdomsbekämpningen har antagits genom en delegerad akt.

I artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om de åtgärder som åtminstone ska ingå i utrotningsprogrammen. Till dem hör åtgärder för sjukdomsbekämpning i anläggningar samt inom anläggningskretsar och zoner samt övervakning som visar effektiviteten hos åtgärderna för sjukdomsbekämpning och frihet från sjukdomen i fråga. Bestämmelser om övervakning av djursjukdomar finns i 23 och 24 § samt om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c i 5 kap i den föreslagna lagen. Behövliga närmare bestämmelser om dessa frågor utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Den nämnda lagstiftningen skapar således en ram för utrotningsprogrammets innehåll. Enligt EU:s djurhälsoförordning får bestämmelser om minimikraven på utrotningsprogrammen antas genom delegerade akter, vilket innebär att dessa krav ska beaktas i utrotningsprogrammen och i den nationella lagstiftningen om dem.

9 §. Tillämpning av bestämmelserna om sjukdomar i kategori c. Enligt 1 mom. får man ansöka om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c endast om sjukdomen är relevant för

Finland och en sjukdomsfri status avseende den är ändamålsenlig med hänsyn till de skador som sjukdomen förorsakar och med tanke på bekämpningsåtgärdernas effektivitet. Ansökan om och behållande av sjukdomsfri status samt restriktioner för förflyttning som införs för att skydda den innebär alltid en viss administrativ börda för myndigheter och aktörer, och därför är det inte alltid motiverat att ansöka om sjukdomsfri status.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken lagens bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategori c ska tillämpas endast på de områden och anläggningskretsar som har sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c eller där ett utrotningsprogram genomförs för bekämpning av den nämnda sjukdomen. Utrotning av sjukdomar i kategori c är beroende av medlemsstatens egna beslut, och för de områden, zoner eller anläggningskretsar där man har beslutat att bekämpa sjukdomen som en sjukdom i kategori c föreligger antingen ett utrotningsprogram eller sjukdomsfri status. Om det emellertid i EU-rättsakter undantagsvis förutsätts vissa åtgärder på grund av misstanke om sjukdom därför att en sjukdom i kategori c misstänks även inom andra områden, ska enligt paragrafen de bestämmelserna iakttas.

10 §. Offentliggörande av information om status för områden och anläggningskretsar. Huruvida ett visst geografiskt område är fritt från sjukdom, omfattas av ett utrotningsprogram eller har odefinierad status, har betydelse för aktörernas rättigheter och skyldigheter, eftersom de krav som gäller förflyttningar av djur och produkter både mellan medlemsstaterna och inom landet är kopplade till denna status. Av denna orsak ska ett områdes status som sjukdomsfritt eller hörande till ett utrotningsprogram enligt 1 mom. visas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. På motsvarande sätt visas status för anläggningskretsar där vattenlevande djur hålls.

Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket dessutom på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de områden och anläggningskretsar som nämns i 1 mom. Dessutom ska verket offentliggöra en förteckning över de av Livsmedelsverket godkända anläggningskretsar som har sjukdomsfri status. Skyldigheten baserar sig på artikel 38 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken varje medlemsstat ska upprätta och föra en uppdaterad förteckning över sitt territorium eller sina zoner med sjukdomsfri status samt göra dessa förteckningar tillgängliga för allmänheten. Kommissionen ska hjälpa medlemsstaterna att göra informationen i dessa förteckningar tillgänglig för allmänheten genom att på sin webbplats tillhandahålla länkar till medlemsstaternas internetbaserade informationssidor.

3 kap. Ansvar för djurs hälsa

11 §. Obligatorisk zoonosövervakning. Skyldigheterna enligt paragrafen motsvarar 8 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men den obligatoriska djurhälsoövervakningen, som enligt den gällande lagen kan utföras för att övervaka vilken som helst djursjukdom som ska bekämpas, begränsas till att gälla endast sådana zoonoser, dvs. smittsamma sjukdomar som överförs mellan djur och människor, som nationellt har klassificerats som annan djursjukdom som ska bekämpas eller som djursjukdom som ska övervakas. I praktiken förändrar denna begränsning ändå inte nuläget, för enligt den statsrådsförordning som utfärdats med stöd av den gällande lagen utförs obligatorisk hälsoövervakning endast för att övervaka salmonella.

Paragrafen gäller genomförande av zoonosdirektivet och zoonosförordningen. Zoonosförordningen förutsätter att medlemsstaterna övervakar salmonella.

I och med att paragrafens tillämpningsområde begränsas ändras bemyndigandet att utfärda förordning som föreslås i 2 mom. jämfört med nuläget, så att alla närmare bestämmelser om zoo-

nosövervakningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Att bestämmelserna om salmonellaövervakning är fördelade på två författningsnivåer i stället för tre gör helheten tydligare och lättare att förstå. EU-bestämmelserna om salmonellaprovtagning har ändrats så att de blivit tämligen detaljerade, vilket också har minskat behovet av nationella bestämmelser och handlingsutrymme som gäller deras innehåll.

Bestämmelser om kommunalveterinärens skyldighet att övervaka fullgörandet av de skyldigheter som hänför sig till hälsoövervakningen samt om bemyndigande att utfärda förordning om övervakningen ingår i 69 § om kommunalveterinärens uppgifter.

12 §. Frivillig hälsoövervakning samt hälsoklassificering av anläggningar. Paragrafen motsvarar 9 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men bemyndigandet att utfärda förordning i 4 mom. ändras på ett sätt som motsvarar den ändring som föreslås i 11 § 2 mom. och som gör det möjligt att samla bestämmelserna om frivillig hälsoövervakning på lägre nivå än lag så att regleringen blir tydligare.

Avsikten är att även i fortsättningen utföra frivillig hälsoövervakning för att övervaka åtminstone maedivisna hos får och getter samt BKD hos laxfiskar. Ingendera sjukdomen är en förtecknad sjukdom enligt EU:s djurhälsoförordning.

13 §. Förbindelse till frivillig hälsoövervakning samt beslut om hälsokategori. Paragrafen motsvarar 10 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Beslut om hälsokategori fattas på samma sätt som för närvarande av regionförvaltningsverket, som dessutom tar emot anmälningar från aktörer som vill förbinda sig till hälsoövervakning.

14 §. Klassificering av anläggningar i utrotningsprogram för sjukdomar i kategorierna b och c. Den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status förutsätter att de utrotningsprogram som inrättas för att bekämpa vissa sjukdomar i kategorierna b och c ska basera sig på en klassificering av anläggningarna inom vars ram alla anläggningar som uppfyller kraven ges sjukdomsfri status. Till utrotningsprogrammet som gäller bluetongue hänför sig dessutom möjlighet att bekräfta status som skyddad från vektorer. Klassificeringen har också betydelse för tillämpningen av restriktioner för förflyttning av djur. I paragrafen föreskrivs att regionförvaltningsverket ska fatta beslut om klassificeringen, på samma sätt som det ska fatta beslut om klassificering i anslutning till frivillig hälsoövervakning. Närmare bestämmelser om klassificeringen av anläggningar i ett utrotningsprogram utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, och enligt den föreslagna lagen föreskrivs där också om andra krav i anslutning till utrotningsprogrammet. Bestämmelserna baserar sig på kommissionens delegerade rättsakter om minimikrav på utrotningsprogram. Eftersom Finland har sjukdomsfri status avseende de flesta sjukdomar i kategorierna b och c, har paragrafen ingen större betydelse vid nuvarande sjukdomsläge.

15 §. Vaccinering och annan behandling av djur. Paragrafen motsvarar 11 § i den gällande lagen, men i den företas vissa preciseringar som följer av ändringarna av sjukdomsklassificeringen. Enligt artikel 46 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna vidta åtgärder avseende användning av veterinärmedicinska läkemedel för förtecknade sjukdomar för att se till att förhindrandet och bekämpningen av dessa sjukdomar sker så effektivt som möjligt, under förutsättning att sådana åtgärder är lämpliga eller nödvändiga. Åtgärderna får omfatta förbud mot och begränsningar av användning av veterinärmedicinska läkemedel eller obligatorisk användning av veterinärmedicinska läkemedel, och de ska uppfylla de kriterier som anges i artikeln. Dessutom får medlemsstaterna enligt EU:s djurhälsoförordning vidta nationella åtgärder för att bekämpa och förhindra spridning av även andra än förtecknade sjukdomar bara åtgärderna inte begränsar handeln mellan medlemsländerna.

16 §. Ordnande av djurutställningar och andra motsvarande tillställningar. Paragrafen motsvarar 12 § i den gällande lagen, men till den fogas en allmän förpliktelse för den som ordnar en tillställning att tillställningen inte får medföra risk för spridning av djursjukdomar eller fara för människors hälsa. Till paragrafen fogas också ett krav på att hälsokategorin för den anläggning som de djur som förs till tillställningen härrör från eller dess sjukdomsfria status eller status som skyddad från vektorer enligt 14 § beaktas. Under tillställningen får djuren inte komma i kontakt med varandra så att den uppnådda hälsokategorin eller statusen äventyras. Paragrafen gäller aktörernas ansvar för djurens hälsa samt biosäkerhet, beträffande vilket medlemsstaterna får anta nationella ytterligare åtgärder enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning.

17 §. Försiktighetsåtgärder på grund av ökat hot om sjukdomsspridning. Paragrafens innehåll motsvarar i huvudsak 44 § i den gällande lagen om djursjukdomar. De försiktighetsåtgärder som anges där har i praktiken vidtagits för att hindra spridningen av aviär influensa och afrikansk svinpest genom förbud mot att hålla fjäderfän eller svin utomhus utan tillräckliga skyddskonstruktioner samt bestämmelser om att utfodringsplatser för fjäderfän måste skyddas från vilda fåglar.

Paragrafen gäller aktörernas ansvar för djurens hälsa samt biosäkerhet, beträffande vilket medlemsstaterna får anta nationella ytterligare åtgärder. De försiktighetsåtgärder avseende aviär influensa som antagits med stöd av den gällande lagen har dock baserat sig på krav i EU-bestämmelser, och paragrafen ska även i fortsättningen vid behov kunna tillämpas för att genomföra och komplettera de försiktighetsåtgärder som förutsatts i EU:s rättsakter.

I 1 mom. företas ändringar som följer av ändringarna i sjukdomsklassificeringen. I momentet tillåts också att försiktighetsåtgärderna kan gälla endast en del av landet. Detta beror på de EU-bestämmelser som gäller försiktighetsåtgärder i anslutning till bekämpningen av aviär influensa, där principen är att försiktighetsåtgärder tillämpas inom de riskområden och under de riskperioder som medlemsstaterna fastställt. Med avseende på de nämnda EU-bestämmelserna är också de bestämmelser som föreslås i förteckningen i 1 mom. ändamålsenliga. Enligt dem får aktörer vid behov åläggas att hålla djur som tillhör olika arter åtskilda i anläggningen eller förbjuda att djur som tillhör förtecknade eller mottagliga arter släpps fria i naturen eller tas från naturen till en anläggning.

Bestämmelser om inspektioner som utförs för att övervaka att försiktighetsåtgärderna iakttas ingår i 69 § om kommunalveterinärens uppgifter.

18 §. Beredskapsplan. Paragrafen motsvarar till stor del 43 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar. Till följd av ändringen av sjukdomsklassificeringen ska paragrafens skyldighet att utarbeta en beredskapsplan gälla sjukdomar i kategori a, då den för närvarande gäller djursjukdomar som lätt sprider sig och farliga djursjukdomar.

Paragrafen har inte längre någon bestämmelse om skyldighet för en veterinär gränskontrollstation att utarbeta en beredskapsplan, eftersom det föreskrivs om denna skyldighet i artikel 64.3 e i kontrollförordningen. Enligt den gällande lagen om djursjukdomar får beredskapsplanen för ett slakteri tas in i den plan för egenkontroll som avses i livsmedelslagen. Livsmedelslagen har ändrats genom lag 1397/2019 så att kravet på att utarbeta en separat skriftlig plan för egenkontroll har strukits. Beredskapsplanen kan dock även i fortsättningen utgöra en del av aktörens skriftliga egenkontrollsystem.

4 kap. Anmälan av djursjukdomar och övervakning av sjukdomsläget

19 §. Skyldighet att anmäla djursjukdomar. I artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om anmälan av sjukdomar, men artikelns ordalydelse förpliktar inte fysiska eller juridiska personer direkt, utan medlemsstaterna åläggs att säkerställa att sjukdomar anmäls inom de tidsfrister som anges i artikeln. Dessutom ger artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning medlemsstaterna möjlighet att anta nationella ytterligare krav och strängare krav för anmälan av sjukdomar.

Enligt den föreslagna lagen ska aktörer och sällskapsdjurhållare vara anmälningspliktiga. På samma sätt som i 14 § i den gällande lagen om djursjukdomar ska också personer som deltar i undersökning, skötsel, hantering, transport, avlivning, slakt, jakt, fångst, rensning eller observation av djur vara anmälningspliktiga, men bestämmelsen preciseras så att den omfattar även juridiska personer vid sidan av fysiska personer. Detta beror på artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken anmälan ska krävas av aktörer och andra relevanta fysiska eller juridiska personer.

Anmälningsplikten gäller förutom sjukdomsmisstankar och konstaterade sjukdomar även vissa andra omständigheter som tyder på sjukdom. Definitionen av dessa omständigheter ändras något, så att den motsvarar artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning. Anmälningsplikten enligt paragrafen ska gälla alla förtecknade sjukdomar, men av andra än förtecknade sjukdomar endast sådana som är klassade som annan sjukdom som ska bekämpas eller som djursjukdom som ska övervakas. Anmälningspliktig i fråga om sjukdomar som hör till kategorin annan anmälningspliktig sjukdom ska således på nuvarande sätt vara endast veterinärer, laboratorier och myndigheter med stöd av de paragrafer som föreslås nedan.

De föreslagna tidsfristerna för anmälan baserar sig på artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning. Regionförvaltningsverken har ett jourssystem, där anmälningar kan tas emot också utanför tjänstetid. Tidsgränsen ”utan onödigt dröjsmål” ger något större spelrum än ”omedelbart” och kan beroende på omständigheterna tillåta att anmälan görs till exempel följande vardag.

20 §. Anmälningsplikt för veterinärer och laboratorier. 1 mom. i paragrafen om anmälningsplikt för veterinärer motsvarar 15 § 1 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar, men där företas ändringar som följer av att sjukdomsklassificeringen reformeras. Anmälningsplikten ska fortfarande vara mer omfattande än för andra fysiska eller juridiska personer, eftersom den omfattar också sådana nationellt klassificerade sjukdomar som inte är förenade med lagstadgat förhindrade av spridning eller bekämpning av sjukdomen utan endast ska anmälas. På anmälningar om dessa sjukdomar tillämpas inte de stränga tidsfrister som gäller andra anmälningar, men med stöd av 3 mom. kan tidsfrister för anmälan anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

I 2 mom. föreskrivs om laboratoriers anmälningsplikt på ett sätt som motsvarar 15 § 2 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar. I momentet föreskrivs dock om befogenhet att ta emot anmälningar som avses i artikel 17.4 i EU:s djurhälsoförordning. Enligt den nämnda punkten ska officiella djurhälsolaboratorier som avses i EU:s djurhälsoförordning anmäla resultat som tyder på misstanke om eller påvisande av en förtecknad sjukdom till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där proverna har sitt ursprung. Enligt förslaget ska Livsmedelsverket ta emot anmälningar från utländska laboratorier.

Det bemyndigande att utfärda förordning som föreslås i 3 mom. är nytt jämfört med den gällande lagen. Det kan behövas liknande preciserade bestämmelser om veterinärers och laboratoriers anmälningsplikt som om anmälningsplikt för andra fysiska eller juridiska personer.

21 §. Primära åtgärder. Paragrafens innehåll motsvarar till stor del den 19 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt artiklarna 53, 72 och 76 i EU:s djurhälsoförordning ska medlemsstaterna säkerställa att aktörer och andra berörda vidtar åtgärder för att förhindra att sjukdomar i kategorierna b och c sprider sig i avvaktan på myndighetens bekämpningsåtgärder. Paragrafen gäller emellertid på nuvarande sätt också andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas.

22 §. Djurhälsomyndighetens anmälningsskyldighet. Paragrafen motsvarar 16 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar, men i den företas ändringar som följer av att sjukdomsklassificeringen ändras. Dessutom föreskrivs att regionförvaltningsverket inte behöver anmäla sådana sjukdomar till Livsmedelsverket som har konstaterats i prover som Livsmedelsverket analyserat och att separat månatlig rapportering om förekomsten av djursjukdomar inte behöver göras, om uppgifterna har lagrats i det datasystem som Livsmedelsverket använder.

23 §. Övervakning av djursjukdomar. I 1 mom. föreskrivs att Livsmedelsverket är den i artikel 26 i EU:s djurhälsoförordning avsedda behöriga myndighet som ska utföra övervakning i syfte att upptäcka förekomst av djursjukdomar. Enligt artikel 26 ska den behöriga myndigheten utföra övervakning i syfte att upptäcka förekomst av sjukdomar i kategori e och relevanta nya sjukdomar. Om detta är möjligt och lämpligt ska man använda sig av resultaten av den övervakning som utförs av aktörer och den information som erhålls genom djurhälsobesök enligt artikel 24 respektive 25 i EU:s djurhälsoförordning. I artikel 26 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs bland annat om övervakningsmetoder och i artikel 28 om skyldighet för den myndighet som utför övervakningen att vid behov utföra övervakningen inom ramen för unionens övervakningsprogram.

I 2 mom. utvidgas övervakningsskyldigheten till att omfatta förekomst av även andra än förtecknade djursjukdomar, för enligt den ska Livsmedelsverket övervaka förekomsten av andra anmälningsskyldiga djursjukdomar och det allmänna hälsotillståndet hos djur. Livsmedelsverket har motsvarande skyldighet med stöd av 17 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna genom nationella bestämmelser anta ytterligare åtgärder för övervakningen av djursjukdomar och åtgärder som är strängare än EU:s djurhälsoförordnings åtgärder.

De övervakningsundersökningar som det föreskrivs om i 3–5 mom. är även i fortsättningen ett sätt att genomföra övervakningen. De kan gälla förtecknade sjukdomar eller andra anmälningsskyldiga sjukdomar.

En ny sak jämfört med 17 § i den gällande lagen är att utöver aktörer och sällskapsdjurhållare ska även jägare och fiskare kunna åläggas att ta prover och sända prover för analys i samband med en övervakningsundersökning, om detta är möjligt med beaktande av provernas art och de kunskaper och färdigheter som krävs för uppgiften. Jägare och fiskare får dock åläggas att ta prover bara om det är fråga om övervakning som förutsätts av EU:s lagstiftning om sjukdomar i kategorierna a–c eller andra djursjukdomar som ska bekämpas. Skyldigheten gäller endast tagande av prover av jägares och fiskares fångst, och förutsätter inte jakt eller fiske för att få prover.

I samband med afrikansk svinpest hos vildsvin förutsätts det att varje vildsvin som fålls inom den smittade zonen undersöks med avseende på afrikansk svinpest. Ett åläggande för jägare att ta prover är nödvändigt för att verkställa åläggandet som gäller undersökning, eftersom djurhälsomyndigheterna inte omedelbart blir underrättade om vildsvin som fålls och det vore oändamålsenligt att förvara kroppen och inälvorna i skogen eller slakthuset tills djurhälsomyndigheterna hinner på plats för att ta prover. I de fall där man bestämmer om sådana ålägganden ser

man till att varje jägare som jagar på området får avgiftsfri handledning i hur man tar prover och den provtagningsutrustning som behövs.

När EU:s bestämmelser blir direkt tillämpliga försvinner behovet av den nuvarande bestämmelsen, enligt vilken en övervakningsundersökning ska genomföras om EU-lagstiftningen förutsätter det. Det nuvarande omnämmandet av provtagning i övervakningssyfte i samband med de veterinärbesök som ingår i ett nationellt hälsovårdsprogram ersätts med en hänvisning till djurhälsobesök enligt EU:s djurhälsoförförordning, där besöken enligt hälsovårdsprogrammet i praktiken ingår.

Eftersom begreppet aktör i EU:s djurhälsoförförordning också inbegriper sådana anläggningar som tar emot produkter som nämns i den gällande lagens bestämmelser om övervakningsundersökningar, nämns de inte särskilt i paragrafen.

Ordalydelsen i bemyndigandet att utfärda förordning i 6 mom. ändras jämfört med 17 § 5 mom. i den gällande lagen så att den hänvisar till övervakning av djursjukdomar som förutsätts i EU:s lagstiftning och inte till övervakningsundersökning. Begreppet övervakningsundersökning används inte i EU:s djurhälsoförförordning, så det kunde medföra oklarhet om termen används i bemyndigandet.

24 §. Övervakningsplan. Paragrafen om planering av övervakningen motsvarar 18 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar. Till den fogas emellertid en bestämmelse enligt vilken planen i fråga om den övervakning som anges i EU:s djurhälsoförförordning ska uppfylla de krav på planering som anges i del II kapitel 2 och 3 i den nämnda förordningen. Bestämmelser om planering av övervakningen finns bland annat i artiklarna 26.2 och 27 i EU:s djurhälsoförförordning, och dessutom kan det föreskrivas om den genom kommissionens delegerade akter. Övervakning av sjukdomsförekomst är också en viktig del av de obligatoriska och frivilliga utrotningsprogram för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c som anges i del II kapitel 3 i EU:s djurhälsoförförordning, och kommissionen har rätt att anta delegerade akter om planering av övervakningen i anslutning till dem.

5 kap. Åtgärder vid misstanke om eller konstaterande av sjukdomar i kategorierna a–c

25 §. Åtgärder avseende sjukdomar i kategorierna a–c. Vid misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c ska djurhälsomyndigheten enligt artiklarna 54 och 73 i EU:s djurhälsoförförordning genomföra undersökningar i anläggningen eller på någon annan plats för att bekräfta eller utesluta förekomsten. Enligt förslaget till 12 kap. ska kommunalveterinären ansvara för dessa åtgärder som huvudansvarig djurhälsomyndighet.

I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om befogenheter att vidta de preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i del III avdelning II i EU:s djurhälsoförförordning och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt att utföra epidemiologisk undersökning som kartlägger hur sjukdomen har spridits med anledning av misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c. I de preliminära åtgärderna för sjukdomsbekämpning ingår i synnerhet att ställa den anläggning som berörs av sjukdomsmisstanke under officiell övervakning och vid behov under behövliga begränsningar som gäller förflyttningar av djur och produkter. Begränsningarna och övervakningen utsträcks dessutom till andra platser där sjukdomen misstänks ha förekommit eller därifrån den misstänks ha kunnat överföras. Åtgärder ska kunna vidtas även i situationer där en djursjukdom misstänks förekomma hos vilda djur. Om sjukdomen konstateras direkt i till exempel ett laboratorium utan föregående misstanke, ska motsvarande åtgärder för att förhindra spridning av sjukdomen vidtas, men i EU:s djurhälsoförförordning kallas de inte preliminära åtgärder sjukdomsbekämpning utan åtgärder för sjukdomsbekämpning.

Befogenheterna att vidta åtgärder ska på nuvarande sätt tillkomma regionförvaltningsverket. Bestämmelser om åtgärder avseende sjukdomar i kategori a finns i artiklarna 55–57 och 59 och delvis i artiklarna 61, 62 och 70 i EU:s djurhälsoförförordning samt avseende sjukdomar i kategorierna b och c i artiklarna 74–76 och 78 och delvis i artiklarna 79–82 i EU:s djurhälsoförförordning. Bestämmelser på lägre nivå ingår i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Bestämmelser om motsvarande befogenheter finns i 22–24 § samt i fråga om vilda djur i 30 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt momentet ska regionförvaltningsverket utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut om förhindrande av sjukdomsspridning som regionförvaltningsverket riktar mot en fysisk person eller en juridisk person. I åtgärdsbefogenheterna ingår skyldighet att se till att ett beslut upphävs om förekomsten av sjukdom utesluts eller när de egentliga åtgärder för sjukdomsbekämpning som krävts har utförts och det har säkerställts att anläggningen är sjukdomsfri.

I 2 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken regionförvaltningsverket får bestämma att ett djur som hålls ska avlivas, om det inte är möjligt att utesluta misstanken om en sjukdom eller bekräfta förekomsten av sjukdomen utan att avliva djuret. Bestämmelsen motsvarar 20 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Bestämmelsen föreslås ingå i lagen, för trots att det i praktiken är klart att sjukdomsbekämpning enligt EU:s djurhälsoförförordning förutsätter nämnda befogenhet, är EU:s djurhälsoförförordnings bestämmelser om saken inexakta.

I 3 mom. föreskrivs om möjlighet att ge dispens från ett beslut som gäller förhindrande av sjukdomsspridning. Bestämmelsen motsvarar 23 § 3 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, men utövande av de befogenheter som anges där binds till de gränser som sätts av EU:s djurhälsoförförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. De befogenheter som gäller uppgifterna ska tillkomma regionförvaltningsverket. Liksom för närvarande kan det föreskrivas närmare om möjligheten till dispens genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av förslaget till 31 §.

Paragrafens 4 mom. gäller befogenheter att vidta åtgärder för sjukdomsbekämpning efter ett konstaterat sjukdomsutbrott, med undantag av regionförvaltningsverkets åtgärder som gäller förhindrande av sjukdomsspridning samt åtgärder som gäller zoner, som det föreskrivs om senare i kapitlet. Befogenheterna ska tillkomma Livsmedelsverket liksom för närvarande. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål delge regionförvaltningsverket ett beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning som Livsmedelsverket riktat mot en fysisk person eller en juridisk person.

När det gäller åtgärder för sjukdomsbekämpning är det skillnad mellan sjukdomar i kategori a och sjukdomar i kategorierna b och c. Bestämmelser om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategori a finns i artiklarna 60–62 och 70 i EU:s djurhälsoförförordning. Till åtgärderna hör bland annat avlivning av djur, rengöring och desinficering av anläggningen samt begränsningar avseende nya djur, som ska iaktas i anläggningen tills man är säker på att sjukdomen är utrotad. Bestämmelser på lägre nivå finns i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Åtgärderna motsvarar i stor utsträckning de åtgärder för sjukdomsbekämpning som ska vidtas på djurhållningsplats och som det föreskrivs om i 26 § i den gällande lagen om djursjukdomar och med stöd av den samt de åtgärder som ska vidtas i fråga om djur i transportmedel och som det föreskrivs om i 73 och 74 § i lagen om djursjukdomar. Enligt EU:s djurhälsoförförordning får kommissionen dock bestämma om åtgärder för sjukdomsbekämpning som ska vidtas på andra ställen än i anläggningar samt om åtgärder som ska vidtas i fråga om vilda djur.

Efter att en sjukdom i kategori b eller c konstaterats ska enligt artiklarna 79–82 i EU:s djurhälsoförförordning åtgärder enligt utrotningsprogrammet vidtas. Detta betyder i princip att åtgärderna

för sjukdomsbekämpning inte baserar sig på direkt tillämpliga EU-bestämmelser utan på medlemsstatens utrotningsprogram, som har godkänts av Europeiska kommissionen. I artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning och med stöd av den föreskrivs dock om utrotningsprogrammets minimiinhåll. I 30 § i den föreslagna lagen ingår ett bemyndigande att utfärda förordning, med stöd av vilket närmare bestämmelser om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om de andra djurhälsomyndigheternas uppgifter i anslutning till genomförandet av Livsmedelsverkets beslut finns i förslaget till 12 kap. En aktör eller sällskapsdjurhållare är i enlighet med artikel 15.2 skyldig att bistå vid genomförandet. Motsvarande skyldighet ingår i 26 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

I 5 mom. förtydligas att trots att de åtgärder som gäller zoner i enlighet med EU:s djurhälsoförordning är en del av åtgärderna för sjukdomsbekämpning enligt den förordningen, så gäller paragrafen inte befogenheterna i anslutning till dem.

26 §. Zoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a. 1 mom. gäller Livsmedelsverkets befogenhet att inrätta zoner för bekämpning av en sjukdom i kategori a samt att besluta om förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och åtgärder som ska genomföras i zonerna.

Enligt 1 punkten beslutar Livsmedelsverket om restriktionszoner som avses i artiklarna 64–68 i EU:s djurhälsoförordning och som spelar en central roll när man försöker förhindra att sjukdomar i kategori a sprids. Även i nuläget beslutar Livsmedelsverket om inrättandet av restriktionszoner med stöd av 33 § i lagen om djursjukdomar. I fortsättningen bestäms kraven på innehållet i beslut om zoner, dvs. de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras i zonerna, i huvudsak i enlighet med bestämmelserna i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Dessa krav motsvarar i stor utsträckning de tidigare djursjukdomsspecifika direktiven. Bestämmelser om genomförandet av dem ingår i jord- och skogsbruksministeriets förordningar som har utfärdats med stöd av 34 § i lagen om djursjukdomar, så de innehållsmässiga ändringarna i anslutning till zonbegränsningarna är inte stora.

Enligt 2 punkten beslutar Livsmedelsverket också om smittade zoner ska inrättas som en åtgärd enligt artikel 70 i EU:s djurhälsoförordning för att förhindra spridning av en sjukdom som förekommer hos vilda djur. Den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning innehåller bestämmelser om zoner som ska inrättas på grund av sjukdom, artikel 63 gäller landlevande djur och artikel 103 vattenlevande djur. Enligt den nämnda delegerade förordningen ska man inom en zon iakttas samma slags begränsningar som inom en restriktionszon, och som inbegriper bland annat undersökning av djur och provtagning, restriktioner för förflyttning av djur och produkter samt åtgärder för att förhindra kontakter mellan vilda djur och hållna djur. Beroende på sjukdomen är det möjligt att man också måste vidta vissa åtgärder för att begränsa jakt, fisk eller till exempel bärplockning inom den smittade zonen. Beslut om sådana åtgärder kan dock fattas endast i den mån det är nödvändigt för att förhindra att sjukdomen sprider sig. Närmare bestämmelser om åtgärderna kan utfärdas med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i förslaget till 31 §.

Enligt 3 punkten beslutar Livsmedelsverket dessutom om tillfälliga restriktionszoner enligt den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. I den delegerade förordningen gäller artikel 9 zoner som inrättas på grund av sjukdomar som förekommer hos landlevande djur medan artikel 75 gäller zoner som inrättas på grund av sjukdomar hos vattenlevande djur. Det kan vara nödvändigt att inrätta en zon medan ett misstänkt sjukdomsutbrott utreds, innan sjuk-

domen bekräftats officiellt, så att okontrollerade förflyttningar av djur och produkter som medför risk för att sjukdomen sprids kan förhindras. Det är fråga om en mycket kortvarig åtgärd. Enligt den gällande lagen om djursjukdomar får Livsmedelsverket vid behov inrätta en restriktionszon även vid en formell misstanke om en sjukdom och inte bara på grund av en konstaterad sjukdom.

2 mom. innebär ett undantag från befogenheten att inrätta restriktionszoner. Enligt momentet beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av sådana ytterligare restriktionszoner, som vid behov kan inrättas runt eller i anslutning till skydds- eller övervakningszoner som ingår i en restriktionszon, om sjukdomsspridningen inte fås under kontroll på något annat sätt. I EU:s djurhälsoförfordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den anges sjukdomsspecifika och noga avgränsade ramar för storleken på en restriktionszons s.k. basdelar, dvs. skydds- och övervakningszonen, samt för de åtgärder för sjukdomsbekämpning som vidtas inom zonen, men när det gäller eventuella ytterligare restriktionszoner överlåter EU:s djurhälsoförfordning åt den behöriga myndigheten att närmare pröva inrättandet av zoner och avstånd samt de begränsningar som ska iakttas inom zonerna. Av denna orsak förslås att befogenheterna som gäller zonerna ska tillkomma jord- och skogsbruksministeriet i stället för Livsmedelsverket.

Innehållet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar 35 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om djursjukdomar, enligt vilken jord- och skogsbruksministeriet genom sitt beslut kan inrätta ett restriktionsområde på ett område där det förekommer en djursjukdom som lätt sprider sig och som hotar att spridas annanstans trots de åtgärder för sjukdomsbekämpning som vidtas på djurhållningsplatserna och trots restriktionszonen. I artikel 21.1 c i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning föreskrivs om inrättande av en ytterligare restriktionszon för att förhindra att en sjukdom som förekommer hos landlevande djur sprider sig. I artikel 85.1 c i den nämnda delegerade förordning föreskrivs åter om inrättande av en zon för att förhindra spridning av en sjukdom som förekommer hos vattenlevande djur.

Enligt 3 mom. får jord- och skogsbruksministeriet för att genomföra nödvaccinering genom sitt beslut inrätta en vaccinationszon enligt artikel 69 i EU:s djurhälsoförfordning. Nödvaccinering enligt 40 § i den gällande lagen, om vars genomförande det föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, får genomföras inom en smittad zon eller en restriktionszon. EU:s djurhälsoförfordning föreskriver dock om restriktionszoner och vaccinationszoner som separata zoner.

Enligt momentet får jord- och skogsbruksministeriet bestämma om omständigheter i anslutning till vaccinationerna, såsom vilka djur som ska vaccineras och de vaccin som ska användas. Enligt 40 § i den gällande lagen får det föreskrivas om motsvarande omständigheter genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet kan också bestämma om ett område där vaccinering är förbjuden. Enligt kommissionens delegerade förordning som är i beredning kan nämligen en vaccinationszon som avses i artikel 69 i EU:s djurhälsoförfordning omfatta antingen ett område där nödvaccinering genomförs, eller ett område som omger detta område och där vaccinering tvärtom är förbjuden och där man genomför aktiv övervakning av förekomsten av sjukdom för att säkerställa sjukdomsfrihet.

Jord- och skogsbruksministeriet får också bestämma om iakttagande av de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar och om genomförande av de nödvändiga åtgärder som angetts med stöd av artikel 47 i EU:s djurhälsoförfordning. Enligt artikel 46 i EU:s djurhälsoförfordning får medlemsstaterna inom vissa gränser vidta åtgärder avseende obligatorisk användning av veterinärmedicinska läkemedel, men ytterligare villkor kan knytas till dem genom en delegerad akt som kommissionen antar med stöd av artikel 47. Enligt det föreslagna momentet får jord- och skogsbruksministeriet dessutom bestämma att inom en vaccinationszon ska iakttas vissa av de

förbud, villkor och begränsningar som det enligt EU:s djurhälsoförfordning kan bestämmas att ska iakttas inom restriktionszoner.

27 §. Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c. Förhindrade av spridningen av sjukdomar i kategorierna b och c baserar sig inte i princip på inrättandet av restriktionszoner, utan på att områden och anläggningskretsar kan ha sjukdomsfri status eller utrotningsprogram, vars upprätthållande eller genomförande förutsätter att djur eller produktion inte förflyttas till områdena eller anläggningskretsarna från sådana ställen där den epidemiologiska situationen är sämre än i dessa områden eller anläggningskretsar. Dessa restriktioner för förflyttning grundar sig på EU:s djurhälsoförfordnings direkt tillämpliga bestämmelser samt i fråga om förflyttningar av landlevande djur inom medlemsstaterna på nationella bestämmelser. För att förhindra spridning av vissa sjukdomar såsom bluetongue kan det dock vara nödvändigt att inrätta en restriktionszon. Med stöd av EU:s djurhälsoförfordning har det dessutom antagits bestämmelser om användning av restriktionszoner för att bekämpa rabies och sjukdomar hos vattenlevande djur som hör till kategorierna b och c.

Enligt den föreslagna paragrafen ska Livsmedelsverket ha befogenheter som gäller restriktionszoner. En zon inrättas på samma sätt som en restriktionszon för bekämpning av en sjukdom i kategori a. I fråga om förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och åtgärder som ska genomföras i zonen tillämpas artikel 65 i EU:s djurhälsoförfordning, som anger befogenheterna i anslutning till saken i fråga om zoner som inrättas för att bekämpa sjukdomar i kategori a, samt bestämmelser om restriktionszoner som utfärdats med stöd av artikel 32 i EU:s djurhälsoförfordning, om sådana finns.

28 §. Offentliggörande av ett beslut som gäller en zon samt information om beslutet. Enligt paragrafen ska beslut om zoner enligt 26 och 27 § inte delges på samma sätt som förvaltningsbeslut enligt förvaltningslagen (434/2003), utan besluten ska publiceras i Finlands författningssamling. Djurhälsomyndigheten ska dessutom informera om dem i de kommuner inom vilken zonen har inrättats samt särskilt informera sådana aktörer som myndigheterna känner till och som beslutet gäller. Regleringen motsvarar 37 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Publiceringssättet beror på att besluten inte riktas till enskilda aktörer, utan de är allmänt förpliktande i det geografiska område som anges i beslutet om inrättande av zonen. Besluten innehåller inga personuppgifter.

29 §. Dispens från ett beslut som gäller en zon. Enligt 1 mom. ska regionförvaltningsverket vara behörig myndighet att ge dispens som gäller enskilda fall och som förutsätter riskbedömning av det enskilda fallet från förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i en restriktionszon, en tillfällig restriktionszon eller en smittad zon, om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdomen. Bestämmelsen motsvarar 38 § 1 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

Dispens ska dock i princip och i synnerhet i fråga om sjukdomar i kategori a basera sig på fall som tillåts i direkt tillämpliga EU-rättsakter, medan det enligt den gällande lagen utfärdas närmare bestämmelser om möjligheten till dispens genom förordningar av jord- och skogsbruksministeriet. Enligt förslaget till 31 § kan dispens avseende krav i EU-bestämmelser emellertid vid behov också kompletteras genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 2 mom. får regionförvaltningsverket ge dispens som gäller en restriktionszon eller en vaccinationszon, om dispens tillåts i jord- och skogsbruksministeriets beslut om zonen och inte medför risk för spridning av sjukdomen. Enligt den gällande lagen utfärdas bestämmelser om möjligheten till dispens från ett beslut om en restriktionszon som inrättats genom jord- och skogsbruksministeriets beslut genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, något som

i praktiken har visat sig vara besvärligt, för när förordningen utfärdas känner man ännu inte till vilka slags zoner som kommer att inrättas och inte heller till alla delar vilka förbud och begränsningar som kommer att utfärdas i fråga om dem.

30 §. *Avlivning av djur i zoner som inrättats på grund av sjukdomar i kategori a.* I 1 mom. föreskrivs det om Livsmedelsverkets befogenheter att besluta om masslakt eller massavlivning av djur inom zoner som inrättats på grund av sjukdomar i kategori a, om sjukdomsspridningen inte fås under kontroll på något annat sätt. Enligt artiklarna 9.4, 22.2 och 86.2 i den delegerade förordning som gäller åtgärder för sjukdomsbekämpning har den behöriga myndigheten möjlighet att verkställa masslakt eller massavlivning av djur inom zonerna. Det föreslagna momentet motsvarar i huvudsak 39 § 1 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

Enligt förslaget till 68 § 2 mom. 3 punkten ska regionförvaltningsverket sköta verkställandet av beslut, vilket motsvarar 39 § 3 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar. Bestämmelser om aktörens skyldighet att bistå finns i artikel 15.2 i kontrollförordningen.

Den föreslagna lagen innehåller inte någon sådan bestämmelse som 39 § 2 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar, enligt vilken Livsmedelsverket också får besluta att djur i en restriktionszon ska avlivas, om förbud och begränsningar som gäller förflyttning av djur har varit i kraft i mer än 14 dygn och detta av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välbefinnande i betydande grad försvårar djurhållningen. Avlivning av djuren kan vara det enda sättet att förhindra allvarliga djurskyddsproblem i situationer där djuren på grund av restriktioner för förflyttning växer sig alltför stora i förhållande till anläggningens utrymmen och ingen dispens ges från restriktionerna för förflyttning. Aktören är emellertid själv ansvarig för att kraven på djurs välbefinnande uppfylls och får själv besluta om avlivning eller slakt av sina djur vid behov. Betydelsen av bestämmelsen om åtgärder som myndigheten beslutar om har legat i dess koppling till paragraferna om ersättning i lagen om djursjukdomar, enligt vilka ägaren till ett djur som avlivats genom beslut av en myndighet med stöd av 39 § 2 mom. får ersättning för högst tre fjärdedelar av djurets marknadsvärde. Aktören ska emellertid även i fortsättningen kunna betalas ersättning för ekonomiska skador i anslutning till avlivning av djur i form av en ersättning för produktionsförlust. I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

31 §. *Närmare bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c.* I paragrafen samlas bemyndiganden att utfärda förordning om de åtgärder som avses i kapitlet.

Enligt 1 mom. utfärdas sådana närmare bestämmelser om åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategorierna b och c som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Det är fråga om åtgärder som ingår i utrotningsprogram och som i princip omfattas av nationell behörighet, men kraven på dem anges närmare i kommissionens delegerade akter som antagits med stöd av artikel 32. Kraven i den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status är i många avseenden så detaljerade och noggrant avgränsade att de nationella bestämmelserna spelar en mycket liten roll.

I artikel 79 b ii i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs att när en sjukdom i kategori b konstateras i en medlemsstat eller en zon som har sjukdomsfri status och det ännu inte finns något godkänt utrotningsprogram för staten eller zonen, får sjukdomsbekämpning enligt prövning utföras redan innan bekämpningsprogrammet har utarbetats och godkänts. I dessa situationer får en eller flera åtgärder enligt artiklarna 53–69 i EU:s djurhälsoförordning, dvs. som gäller sjukdomar i kategori a, vidtas. Bemyndigandet att utfärda förordning gäller också närmare bestämmelser om dessa åtgärder.

Enligt 2 mom. får genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet dessutom inom gränserna för artikel 71 i EU:s djurhälsoförordning meddelas bestämmelser som är nödvändiga för sjukdomsbekämpning och som kompletterar EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Bestämmelserna kan gälla åtgärder som ska vidtas på grund av misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c och åtgärder för bekämpning av en sjukdom i kategori a. Inom nämnda gränser får det dessutom utfärdas närmare bestämmelser om inrättande och avveckling av zoner, fastställande av gränser för och delar av zoner, de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras inom zoner och dispens från dem samt om avlivning av djur i en zon.

I artikel 71 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det om rätt för medlemsstaterna att utöver de åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i delegerade akter vidta andra åtgärder för sjukdomsbekämpning, om de är nödvändiga och proportionella med beaktande av bland annat de epidemiologiska omständigheterna samt ekonomiska och samhälleliga villkor, typen av anläggningar och produktion samt djurarterna och djurkategorierna. För närvarande föreskrivs det närmare om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som ska riktas mot en djurhållningsplats på grund av misstanke om en sjukdom eller iakttas i zoner genom jord- och skogsbruksministeriets djursjukdomsspecifika förordningar, och en del av dessa bestämmelser kan behövas även i fortsättningen. Ett bemyndigande att utfärda förordning som gäller avlivning av djur i zoner behövs eftersom befogenheterna i EU:s djurhälsoförordning att utföra förebyggande avlivningar är mycket öppna och överlåter omfattande prövningsrätt åt medlemsstaternas myndigheter.

EU:s djurhälsoförordnings befogenheter som gäller förhindrande av spridning av sjukdomar i kategorierna b och c är omfattande, och nationella kompletterande bestämmelser som gäller användningen av dem och som fastställer myndigheternas prövningsrätt kan behövas med tanke på aktörernas rättsskydd och en enhetlig myndighetsverksamhet, trots att åtgärderna också preciseras i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning.

6 kap. Åtgärder när annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas misstänks eller konstateras

32 §. Utredning om sjukdomsläget och förhindrande av sjukdomsspridning. Bestämmelserna i förslaget till 6 kap. gäller åtgärder för att bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas. Det är i huvudsak fråga om nationella bestämmelser, där man ändå för att öka enhetligheten till stor del använder hänvisningar till EU:s bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c. Kapitlet gäller emellertid också genomförandet av TSE-förordningen samt EU:s bestämmelser om zoonoser. Bestämmelserna motsvarar till stor del bestämmelserna om bekämpning av farliga djursjukdomar och djursjukdomar som ska övervakas i 4 och 5 kap. i den gällande lagen om djursjukdomar, så innehållsmässigt ändras regleringen inte mycket. På grund av att definitionen av aktör inskränks, nämns sällskapsdjurhållare vid sidan av aktörer i vissa bestämmelser, trots att det i praktiken är mycket sällsynt att åtgärder för sjukdomsbekämpning vidtas i bostäder.

I paragrafen föreskrivs om djurhälsomyndighetens uppgifter och befogenheter när man misstänker att annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas förekommer. De motsvarar i princip uppgifterna och befogenheterna enligt 20, 22 och 23 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar, trots att regleringen genomförs på ett nytt sätt genom att hänvisa till vissa befogenhetsbestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som gäller sjukdomar i kategori a.

Regionförvaltningsverket ska utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning som är riktat till en fysisk person eller en juridisk person.

I 2 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken regionförvaltningsverket får bestämma att ett djur som hålls ska avlivas, om det inte är möjligt att utesluta misstanken om annan djursjukdom som ska bekämpas eller bekräfta förekomsten av sjukdomen utan att avliva djuret. Bestämmelsen motsvarar 20 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, som inte tillåter beslut om avlivning för att konstatera djursjukdom som ska övervakas. I momentet föreskrivs också på ett sätt som motsvarar den gällande lagen att om vidtagandet av åtgärder som gäller vilda djur förutsätter tillstånd enligt naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen eller lagen om fiske (379/2015), svarar regionförvaltningsverket för ansökan om tillstånd.

I 3 mom. föreskrivs om dispensförfarande i anslutning till beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning på samma sätt som i 23 § 3 mom. i den gällande lagen.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning om de åtgärder som regleras i paragrafen.

33 §. Åtgärder för bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas. Enligt paragrafen får Livsmedelsverket vidta åtgärder för att utrota annan djursjukdom som ska bekämpas i anläggningen. Då får man vidta sådana åtgärder i syfte att utrota en sjukdom i kategori a som anges i EU:s djurhälsoförordning och som till stor del motsvarar de åtgärder i syfte att utrota en sjukdom som anges i 26 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om enskilda djursjukdomar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

34 §. Giltighetstiden för beslut som fattas för att förhindra spridning av en sjukdom. Liksom för närvarande ska det vara frivilligt för aktören att utrota en sjukdom som ska övervakas, dvs. genom myndigheternas restriktioner för förflyttning och andra åtgärder försöker man endast förhindra att sjukdomen sprids utanför anläggningen. En sjukdomssanering i anläggningen är dock i praktiken ofta det enda sättet att undvika långvariga olägenheter för verksamheten till följd av restriktioner för förflyttning. För att säkerställa att utrotningsåtgärderna är effektiva är det väsentligt att myndigheten kan övervaka sjukdomssaneringen från första början. Av denna orsak föreslås i paragrafen en bestämmelse som motsvarar 24 § i den nuvarande lagen om skyldighet för aktören att meddela kommunalveterinären när åtgärder för att utrota en sjukdom som ska övervakas inleds. Bestämmelser om kommunalveterinärens övervakningsuppgift finns i 69 §.

35 §. Beslut om utrotande av en djursjukdom som ska övervakas på ansökan av ägaren. Eftersom utrotning av en sjukdom som ska övervakas ofta är det enda sättet att undvika långvariga olägenheter för näringsverksamheten ska det enligt 1 mom. vara möjligt att Livsmedelsverket fattar beslut om avlivning av djuren, varvid aktören kan få lagstadgad ersättning för de avlivade djuren. Bestämmelsen motsvarar 27 § i den gällande lagen, men en ny sak som föreslås i bestämmelsen är kravet att aktören som förutsättning för att beslutet ska fattas måste förbinda sig att vidta de rengörings- och desinfektionsåtgärder i anläggningen som förutsätts för att beslutet i syfte att förhindra sjukdomsspridningen ska upphävas. I 2 mom. ingår ett bemyndigande som följer av EU:s bestämmelser om statligt stöd och som motsvarar det nuvarande, med stöd av vilket vissa sjukdomar kan ställas utanför besluten och ersättningarna.

36 §. Sjukdomsbekämpning med stöd av TSE-förordningen. TSE kan även i fortsättningen hänföras till nationella sjukdomskategorier, varvid bestämmelserna i det föreslagna kapitlet tillämpas på bekämpningen av dem. Bestämmelser om bekämpning av BSE hos nötkreatur samt scrapie hos får och getter föreslås dock ingå i en separat paragraf, varvid tillämpningen av 32–34 § utesluts i 1 mom. Detta beror på att de saker som det föreskrivs om i dem regleras i den direkt tillämpliga TSE-förordningen.

I 2 mom. ingår bestämmelser om de behöriga myndigheterna när det gäller förhindrande av sjukdomsspridning samt sjukdomsbekämpning enligt TSE-förordningen. Den föreslagna befogenhetsfördelningen motsvarar den nuvarande indelningen, även om den behöriga myndigheten när det gäller uppgifter enligt TSE-förordningen härleds från 84 och 85 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt 2 mom. är regionförvaltningsverket behörig myndighet att sköta uppgifter enligt artiklarna 12 och 13 i TSE-förordningen som gäller restriktioner för förflyttning och epidemiologisk utredning samt avlivning av djur för undersökning. Livsmedelsverket beslutar om åtgärder för sjukdomsutrotning enligt artikel 13.1 c i förordningen.

I 3 mom. föreskrivs om dispensförfarande i anslutning till beslut om restriktioner för förflyttning. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket nödvändiga bestämmelser som kompletterar TSE-förordningen om de myndighetsuppgifter som avses i paragrafen samt om beviljande av dispens får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §. Restriktionsområde. De föreslagna bestämmelserna i 1–3 mom. om inrättande av ett restriktionsområde och om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras i området samt bemyndigandet att utfärda förordning i 5 mom. motsvarar 35 och 36 § i den gällande lagen om djursjukdomar. I det inledande stycket i 3 mom. knyts dock utövandet av den beslutanderätt som tillkommer jord- och skogsbruksministeriet till de gränser som anges i EU:s djurhälsoförordning. Artiklarna 170 och 171 i EU:s djurhälsoförordning utgår från att medlemsstaterna får vidta andra åtgärder än sådana som gäller sjukdomar hos landlevande djur i kategorierna a–c på sitt eget territorium, men de får inte förhindra förflyttningar av djur eller produkter mellan medlemsstaterna. Artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör också sådana nationella åtgärder avseende vattenlevande djur som inverkar på medlemsstaternas handel, men sådana åtgärder ska enligt artikeln anmälas till kommissionen, som beslutar om de kan godkännas.

I 4 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken motsvarande bestämmelser som i fråga om restriktionszoner ska tillämpas i fråga om offentliggörande av beslut om restriktionsområden, information om besluten samt dispens från besluten. Bestämmelsens innehåll motsvarar således 37 och 38 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

38 §. Åtgärder för att förhindra spridning av vissa zoonoser. Skyldigheten i 1 mom. att informera om bekämpningen av zoonoser enligt zoonosdirektivet motsvarar delvis 28 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Momentet gäller emellertid inte längre anläggningar där det utövas yrkesmässig försäljning av djur till konsumenter, eftersom det föreskrivs om informationsskyldighet för dem i artikel 11.4 i EU:s djurhälsoförordning. Enligt punkten ska aktörer som säljer eller på annat sätt överför äganderätten till blivande sällskapsdjur tillhandahålla grundläggande information till den blivande sällskapsdjurshållaren om bland annat zoonoser samt principer för biosäkerhet, enligt vad som är lämpligt för sällskapsdjuret.

Enligt 2 mom. får regionförvaltningsverket bestämma om vissa åtgärder som gäller anläggningar enligt 1 mom. och som är nödvändiga för att avvärja fara för människors hälsa. Momentet motsvarar till stor del 28 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. I den gällande paragrafen nämns emellertid inte myndighetsundersökning som görs för att klarlägga sjukdomsläget i anläggningar, men det föreskrivs om saken i fråga om EHEC i bestämmelser om bekämpning av sjukdomen på förordningsnivå. Undersökning har gjorts om hälsomyndigheterna har meddelat om EHEC-smitta som konstaterats hos en människa och som misstänks komma från en anläggning. Paragrafen gäller inte bara sjukdomar som hör till zoonosdirektivets till-

lämpningsområde, utan också biosäkerhet, bekämpning av andra sjukdomar än sjukdomar i kategorierna a–c samt användning av veterinärmedicinska läkemedel, beträffande vilka medlemsstaterna enligt EU:s djurhälsoförfordning får föreskriva om nationella ytterligare åtgärder.

7 kap. Godkännande av vissa anläggningar

39 §. *Godkännande av anläggningar för förflyttning av landlevande djur och produkter från dem.* Enligt 1 mom. beslutar regionförvaltningsverket om godkännande av anläggningar som avses i artiklarna 94 och 95 i EU:s djurhälsoförfordning.

Enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförfordning och den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur ska aktörer i följande typer av anläggningar ansöka om godkännande för sin verksamhet:

- 1) Anläggningar för uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfän, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat eller vilka tar emot djur från en annan medlemsstat
- 2) Anläggningar för avelsmaterial från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur, från vilka avelsmaterial från dessa djur flyttas till en annan medlemsstat
- 3) Kläckerier från vilka kläckägg eller fjäderfän flyttas till en annan medlemsstat
- 4) Fjäderfäanläggningar från vilka fjäderfän som inte är avsedda för slakt eller kläckägg flyttas till en annan medlemsstat
- 5) Anläggningar för uppsamling av hundar, katter och illrar, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat
- 6) Anläggningar för hittedjur eller hundar, katter och illrar som omhändertagits av djurskyddsskäl, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat
- 7) Kontrollstationer som godkänts för långa djurtransporter och där djuren vilar minst 12 timmar
- 8) Anläggningar för humlor som är beroende av ett separat biosäkerhetssystem och oberoende av hälsoläget i omgivningen, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat
- 9) Karantäner avsedda för hållna landlevande djur, dock inte primater.

De anläggningar som avses i punkterna 1, 3 och 4 i förteckningen har omfattats av kravet på godkännande redan med stöd av 61 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Av de anläggningar som avses i punkt 2 i förteckningen har spermasamlingsstationer, spermalager och embryosamlingsgrupper omfattats av kravet i enlighet med 64 §. Av karantäner som avses i punkt 9 i förteckningen har godkännande förutsatts i enlighet med 57 § i lagen om djursjukdomar. Kraven på godkännande enligt punkterna 5–8 är däremot nya. De typer av anläggningar som nämns i dessa punkter har definierats som anläggningar som förutsätter godkännande genom den delegerade förordningen i egenskap av i EU:s djurhälsoförfordning avsedda ”andra typer av anläggningar som utgör en betydande risk”.

I artikel 95 i EU:s djurhälsoförfordning bestäms dessutom om möjlighet för aktören att ansöka om godkännande av sin anläggning som avgränsad anläggning. För en sådan anläggning är det möjligt att avvika från vissa hälsovillkor som gäller förflyttningar. Apor får förflyttas endast till

avgränsade anläggningar. I 61 § i den gällande lagen om djursjukdomar föreskrivs på motsvarande sätt om möjlighet för bland annat djurparker att ansöka om motsvarande status.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken regionförvaltningsverket också beslutar om dispens enligt den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur som myndigheten i hemmedlemsstaten beviljar i fråga om verksamheten i en godkänd anläggning. En godkänd anläggning för avelsmaterial har också möjlighet att få separat tillstånd att avvika från vissa krav som gäller anläggningens verksamhet.

I artikel 96 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om ansökan om godkännande av anläggningar, i artikel 97 om villkoren för beviljande av godkännande, i artiklarna 98 och 99 om förfaranden för beviljande av godkännande samt i artikel 100 om översyn, tillfälliga upphävande och återkallande av godkännanden. I 3 mom. i den föreslagna paragrafen ingår dessutom ett bemyndigande enligt vilket de nödvändiga bestämmelser om förfaranden för godkännande som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser är emellertid tämligen detaljerade i detta avseende, så det bedöms inte finnas något behov av att utnyttja bemyndigandet, åtminstone inte för närvarande. Det föreslagna bemyndigandet möjliggör närmare bestämmelser även om förfarandet för beviljande av dispens enligt 2 mom.

40 §. Godkännande av en spermasamlingsstation för inrikeshandel. I 1 mom. föreskrivs att regionförvaltningsverkets godkännande förutsätts också för insamling av sådan sperma av nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur som inte levereras till en annan medlemsstat och som därför inte kräver godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning. Sperma som används endast för seminering av de egna djuren i samma anläggning där sperman samlas får dock samlas utan godkännande.

Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder vad gäller aktörers skyldigheter att registrera sig eller ansöka om tillstånd. Kravet på godkännande är inte nytt, för bestämmelsen om tillståndsplikt för samling av sperma i 46 § i den gällande lagen om djursjukdomar gäller också aktörer som bedriver inrikeshandel. Enligt förslaget ska de djurarter där insamling av sperma berörs av kravet dock specificeras direkt i lagen och inte längre genom förordning av statsrådet. Arterna motsvarar de nuvarande och är desamma som omfattas av krav på godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning.

En ändring jämfört med nuläget är att lagringsutrymmen för sperma som förvaras för inrikeshandel i fortsättningen inte behövs godkännas som separat spermalager om lagringen sker någon annanstans än på en godkänd spermasamlingsstation eller i en godkänd embryoinsamlingsgrupps utrymmen. Redan nu får sperma förvaras utan godkännande för artificiell reproduktion av djur som man äger eller har i sin besittning samt för seminering av hästdjur i Finland, så ändringens inverkan på behovet av godkännande är liten.

Bestämmelserna om förutsättningarna för godkännande och ansökan om godkännande i 2 och 3 mom. samt bemyndigandet att utfärda förordning i 5 mom. motsvarar 47 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Med stöd av 51 § i den nuvarande lagen har det kunnat föreskrivas om lindrigare förutsättningar för godkännande av stationer som bedriver inrikeshandeln än för stationer som bedriver handel mellan medlemsstater. Avsikten är att denna skillnad ska beaktas även i fortsättningen när närmare bestämmelser utfärdas på förordningsnivå om godkännande av stationer som bedriver inrikeshandel. I 4 mom. föreskrivs att Livsmedelsverket ger en godkänd spermasamlingsstation för inrikeshandel ett nationellt godkännandesignum.

41 §. Godkännande av en embryosamlingsgrupp för inrikeshandel. I 1 mom. föreskrivs att samling och produktion av embryon från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur förutsätter godkännande också när verksamheten inte är förknippad med handel mellan medlemsstater och alltså inte förutsätter godkännande enligt EU:s djurhälsoförförordning. Godkännande kan beviljas endast embryosamlingsgrupper som uppfyller förutsättningarna enligt paragrafen. Verksamheten vid embryosamlingsgrupper som bedriver inrikeshandel är redan tillståndspliktig med stöd av 46 § i den gällande lagen om djursjukdomar. De föreslagna bestämmelserna om förutsättningar för godkännande och godkännandeförfarandet samt bemyndigandet att utfärda förordning motsvarar 49 och 51 § i den gällande lagen och bestämmelser i statsrådets förordning.

42 §. Verksamheten vid en spermasamlingsstation eller embryosamlingsgrupp som godkänts för inrikeshandel. Det föreskrivs inte längre om krav på verksamheten vid spermasamlingsstationer eller embryosamlingsgrupper som bedriver handel mellan medlemsstater i den föreslagna lagen, och eftersom dessa krav har legat till grund även för kraven på aktörer som bedriver inrikeshandel finns det ett behov av att ta in nya grundläggande bestämmelser om de sistnämnda kraven i lagen. I den föreslagna paragrafen intas bestämmelser om verksamheten vid spermasamlingsstationer som bedriver inrikeshandel i 1 mom. och om verksamheten vid embryosamlingsgrupper som bedriver inrikeshandel i 2 mom. Bestämmelserna gäller frihet från djursjukdomar för de djur som används i verksamheten och den plats där de hålls samt rutiner i anslutning till ordnandet av verksamheten, med vilkas hjälp man strävar att försöka hindra spridningen av djursjukdomar. Bestämmelserna ska inte vara lika stränga som de nuvarande bestämmelserna i 48 och 50 § i lagen om djursjukdomar, som också är tillämpliga på stationer och embryosamlingsgrupper som bedriver handel på den inre marknaden.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för aktören att anmäla väsentliga förändringar i verksamheten och i 4 mom. ingår ett bemyndigande för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda en förordning som preciserar de skyldigheter som anges i 1 och 2 mom.

43 §. Godkännande av vattenbruksanläggningar samt livsmedelsanläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur. I artikel 176.1 a i EU:s djurhälsoförförordning föreskrivs att verksamheten vid sådana vattenbruksanläggningar förutsätter godkännande där vattenbruksdjur hålls i syfte att flyttas därifrån antingen levande eller som produkter av animaliskt ursprung från vattenbruksdjur. Enligt punkt 1 led b krävs godkännande också för andra vattenbruksanläggningar som utgör en betydande risk på grund av arterna och kategorierna av samt antalet vattenbruksdjur som hålls där, typen av vattenbruksanläggning i fråga och förflyttningar av vattenbruksdjur. Enligt punkt 4 beslutar kommissionen om dessa vattenbruksanläggningar. Artikel 177 i EU:s djurhälsoförförordning gör det möjligt att på vissa villkor bevilja godkännande för en grupp av vattenbruksanläggningar som följer samma system för biosäkerhet. I artikel 178 föreskrivs om möjlighet att få en vattenbruksanläggning godkänd som avgränsad vattenbruksanläggning, och i artikel 179 föreskrivs om kravet för godkännande av anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur.

I artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförförordning ingår bestämmelser om förfarandet för beviljande av godkännande samt om återkallande av godkännande. Bestämmelserna motsvarar till stor del de direktivbaserade bestämmelserna i 55 och 56 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska Livsmedelsverket liksom för närvarande vara behörigt att besluta om godkännande. I 69 § föreskrivs om kommunalveterinärens uppgift att utföra behövliga kontroller av verksamhet som förutsätter godkännande. När det gäller vattenbruksanläggningar föreskrivs det om dem i artikel 183.2 i EU:s djurhälsoförförordning. EU-lagstiftningen förutsätter inte regelbundna kontrollbesök i anläggningar som fått godkännande,

men den förutsätter riskbaserad sjukdomsövervakning i anläggningarna. Övervakningen kan också genomföras inom ramen för de djurhälsobesök som aktören låter utföra, och därför är det möjligt att beakta utförda djurhälsobesök i myndigheternas besöksintervall.

Paragrafens 2 mom. gäller undantag vilkas tillämpning enligt artikel 176.2 i EU:s djurhälsoförordning är beroende av medlemsstatens prövning, samt de undantag och godkännandekrav som föreskrivs med stöd av punkt 4 och vilkas tillämpning enligt av kommissionen antagna akter är beroende av om någon sjukdomsrisk bedöms hänföra sig till anläggningen.

I artikel 176.2 i EU:s djurhälsoförordning uppräknas de typer av anläggningar beträffande vilka medlemsstaterna får avvika från kraven på godkännande om verksamheten inte utgör någon betydande risk. I led a nämns vattenbruksanläggningar som producerar små mängder vattenbruksdjur i leveranssyfte, för användning som livsmedel, antingen direkt till slutkonsumenter eller till lokala detaljhandelsföretag som levererar direkt till slutkonsumenter. I led b nämns dammar och andra anläggningar där populationen av vattenlevande djur endast hålls för sportfiskeändamål genom utsättning av vattenbruksdjur och där dessa djur är avskilda och inte kan rymma. Som en tredje anläggningstyp nämns i led c vattenbruksanläggningar där vattenbruksdjur hålls i slutna anläggningar för prydnadsändamål. Motsvarande typer av anläggningar är enligt 55 § i den gällande lagen om djursjukdomar befriade från tillståndsskyldighet, men i fortsättningen behöver riskbedömningen bindas till bedömning fall för fall.

Kommissionen får med stöd av artikel 176.4 i EU:s djurhälsoförordning undanta vissa typer av anläggningar från kravet på godkännande på grund av att verksamheten inte utgör någon betydande risk. Enligt artikel 3 i den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar behövs inget godkännande, om vattenlevande djur hålls i anläggningen endast i syfte att släppa ut dem i naturen eller om anläggningen är en damm med naturlig föda, där vattenlevande djur föds upp för att användas direkt som livsmedel eller för att släppas ut i naturen. I artikeln nämns dessutom vissa sådana anläggningar för blötdjur som inte finns i Finland. Undantaget är emellertid tillämpligt bara om djur inte förflyttas från anläggningen till andra medlemsstater annat än för att användas direkt som livsmedel och att bedömningen ger vid handen att anläggningen inte utgör någon betydande risk. Vid bedömningen beaktas möjligheten att patogener sprider sig direkt via vattnet samt förflyttningar av vattenlevande djur.

I 2 mom. 1 punkten föreskrivs att godkännande av anläggningar som föder upp djur för att släppa ut dem i naturen behövs inte när det är fråga om kläckerier som enbart producerar sättfisk av vild lekmogen fisk i närområdet för utplantering som nykläckta i samma område. Den sjukdomsrisk som hänför sig till denna verksamhet anses vara mycket liten. Som närområde betraktas i princip det avrinningsområde där anläggningen ligger i det s.k. första delningsskedet enligt vattendragets avrinningsområdesindelning.

Enligt 2 mom. 2 och 3 punkten ska aktörer vid de typer av anläggningar som räknas upp i artikel 3 i den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar samt i artikel 176.2 i EU:s djurhälsoförordning inte behöva ansöka om godkännande, om inte anläggningen utgör en risk enligt Livsmedelsverkets anläggningsspecifika riskbedömning som föreskrivs i 3 mom. Den tidsfrist på en månad som föreslagits för Livsmedelsverket att utföra riskbedömningen börjar från och med det att aktören har anmält anläggningen till registret över anläggningar.

Bemyndigandet i 4 mom. gör det möjligt att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskriva om förfarandena i anslutning till godkännandet samt precisera de omständigheter som ska beaktas vid riskbedömningen. Avsikten är att föreskriva om kriterier för riskbedömningen, till exempel hur nära en moderfiskanläggning en anläggning får verka utan hälsotillstånd på ett sätt som förbättrar förutsägbarheten och snabbheten när riskbedömningar utförs.

Genom förordning får det dessutom föreskrivas om vad som är ”små mängder”, som är ett villkor för undantag enligt artikel 176.2 a i EU:s djurhälsoförordning för produktionen.

8 kap. Förflyttning av djur och produkter från djur

44 §. Djurhälsointyg. Enligt 1 mom. undertecknar kommunalveterinären djurhälsointyg som avses i del IV avdelning I i EU:s djurhälsoförordning för förflyttningar av landlevande djur, avelsmaterial från dem samt produkter av animaliskt ursprung från landlevande djur. Dessutom undertecknar kommunalveterinären djurhälsointyg som avses i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning för förflyttningar av vattenlevande djur, inklusive ägg och mjölke, samt produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur. Definitionen av behörig myndighet motsvarar 64 § 3 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Senare i lagen föreskrivs det dock på samma sätt som för närvarande om skyldighet för Livsmedelsverket att utföra de uppgifter som ålagts kommunalveterinären i slakterier och inrättningar för vilthantering som det övervakar samt om skyldighet för regionförvaltningsverket att utföra dessa uppgifter i renslakteriet som det övervakar.

Det föreskrivs om djurhälsointyg i artiklarna 143–151 i EU:s djurhälsoförordning, vilka gäller förflyttningar av hållna landlevande djur, samt i artikel 155.1 c och 155.2 i EU:s djurhälsoförordning, vilken gäller förflyttningar av vilda landlevande djur. Bestämmelser om djurhälsointyg som gäller förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur finns i artiklarna 161, 162 och 164 i EU:s djurhälsoförordning, och om intyg för förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung i artikel 167. Krav på djurhälsointyg för produkter av animaliskt ursprung gäller dock bara när produkter förflyttas från restriktionszoner. Bestämmelser om djurhälsointyg för förflyttningar av vattenlevande djur finns i artiklarna 208–217 i EU:s djurhälsoförordning och om intyg för förflyttningar av produkter från vattenlevande djur i artiklarna 223 och 224.

Vid förflyttningar av ambulerande cirkusar och djurutställningar används de förflyttnings- och identifieringsdokument som föreskrivs i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur, och dessutom ska aktören enligt kommissionens delegerade förordning om förflyttning av landlevande djur presentera en färdplan som undertecknas av den behöriga myndigheten. I momentet föreskrivs det också att det är kommunalveterinärens uppgift att underteckna planen.

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen ingår en bestämmelse enligt vilken bestämmelser om tillämpning av de undantag som föreskrivs i EU:s djurhälsoförordning eller med stöd av den, enligt vilka en medlemsstat eller den behöriga myndigheten får tillåta förflyttningar av djur eller produkter utan åtföljande hälsointyg får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Sådana undantag görs möjliga i fråga om förflyttningar av landlevande djur och produkter från dem från restriktionszoner i artiklarna 143 och 161 samt 167.1 i EU:s djurhälsoförordning. Undantag från kraven på intyg får beviljas om det är fråga om en förflyttning inom landet och om man använder ett alternativt system för att säkerställa att förflyttningen är spårbar och att den uppfyller kraven. I samband med förflyttningar inom landet av vattenlevande djur får undantag från kravet på intyg beviljas på vissa villkor enligt artikel 210 i EU:s djurhälsoförordning. Artikel 223 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör dessutom förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur utan intyg.

Kommissionen får dessutom genom delegerade akter föreskriva om undantag från kraven på djurhälsointyg. Bestämmelser om saken ingår i artikel 144 i fråga om förflyttningar av hållna landlevande djur, i artikel 161.6 i fråga om förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur,

i artikel 167.4 i fråga om förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung från landlevande djur samt i artikel 211 i fråga om förflyttningar av vattenlevande djur. Den föreslagna bestämmelsen är tillämplig i fall där den delegerade akten ger medlemsstaten rätt att pröva huruvida undantaget ska tillämpas. Enligt den delegerade förordningen om förflyttning får hästdjur förflyttas utan hälsointyg, om myndigheterna i ursprungs- och destinationsmedlemsstaten kommer överens om saken och djurens spårbarhet kan säkerställas under förflyttningen.

Momentet gäller inte de undantag som avses i artikel 209 i EU:s djurhälsoförordning och som förutsätter provning fall för fall och som Livsmedelsverket beslutar om i enlighet med de bestämmelser som föreslås nedan.

Bestämmelser om beviljande av s.k. sällskapsdjurspass som används vid förflyttningar av hundar, katter och illrar utan kommersiellt syfte mellan medlemsstaterna ingår i fortsättningen i lagen om ett system för identifiering av djur, eftersom passen är identifieringshandlingar.

45 §. Aktörers och myndigheters anmälningar i anslutning till förflyttningar. I 1 mom. föreskrivs att kommunalveterinären tar emot de förhandsanmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning om planerade förflyttningar av djur eller produkter mellan medlemsstater.

Bestämmelser om skyldigheten att anmäla förflyttning till andra medlemsstater till den behöriga myndigheten i ursprungsstaten ingår i artikel 152 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om hållna landlevande djur, i artikel 155.3 i fråga om vilda landlevande djur, i artikel 162 i fråga om förflyttning av avelsmaterial, i artikel 169 i fråga om produkter av animaliskt ursprung, i artikel 219 i fråga om vattenlevande djur samt i artikel 225.1 i fråga om produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur. Anmälningsskyldigheten gäller förflyttningar där det krävs djurhälsointyg eller där det har beviljats ett uttryckligt undantag från kravet på intyg, men genom delegerade akter kan det också bestämmas att andra förflyttningar ska omfattas av anmälningsskyldighet. I delegerade akter som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det också om anmälningsskyldighet i vissa specialfall. Kommunalveterinären ska ta emot även dessa anmälningar.

I 2 mom. föreskrivs att kommunalveterinären också tar emot de anmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning och som aktören ska lämna till myndigheten om man upptäcker att en försändning som mottagits från en annan medlemsstat inte uppfyller kraven på förflyttningar i alla avseenden. Bestämmelser om anmälningar ingår i artikel 127 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om förflyttningar av hållna landlevande djur, i artikel 158.1 b i fråga om förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur samt i artikel 194 i fråga om förflyttningar av vattenlevande djur. Anmälningar i anslutning till landlevande djur och produkter från dem ska göras endast i fråga om förflyttningar mellan medlemsstaterna. I fråga om förflyttningar av vattenlevande djur gäller anmälningsskyldigheten däremot också förflyttningar inom landet.

Enligt 3 mom. gör kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket liksom för närvarande de anmälningar om planerade förflyttningar av djur och produkter till destinationsmedlemsstatens behöriga myndighet som ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ansvarar för enligt EU:s djurhälsoförordning eller rättsakter som antagits med stöd av den. Bestämmelser om dessa anmälningar ingår i artikel 153 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om förflyttningar av hållna landlevande djur, i artikel 155.3 i fråga om förflyttningar av vilda landlevande djur, i artikel 163.2 i fråga om förflyttningar av avelsmaterial, i artikel 169.2 i fråga om produkter av animaliskt ursprung, i artikel 220 i fråga om förflyttningar av vattenlevande djur och i artikel 225.2 i

fråga om förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur. Vissa anmälningsskyldigheter ingår också i den delegerade förordningen om förflyttning.

I 3 mom. föreskrivs emellertid att kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket kan låta aktören ombesörja införandet av de basuppgifter som behövs för anmälan i det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen. Man kan låta aktören sköta upprättandet och sändandet av anmälan via systemet också när djurhälsointyg inte krävs vid förflyttningen. Momentet baserar sig på bestämmelser i artiklarna 153.4, 155.3, 163.4, 169.4, 220.4 samt 225.3 i EU:s djurhälsoförordning.

46 §. Skyldighet att sprida information till kunder inom passagerartrafik och kunder som använder posttjänster mellan medlemsstaterna. Paragrafen motsvarar den nuvarande 59 a § i lagen om djursjukdomar, som har tillfogats genom lag 349/2019. Den gäller kunskap om djursjukdomar och ansvar för djurs hälsa, där medlemsstaterna enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får vidta nationella åtgärder. Paragrafen hänför sig också till genomförandet av EU:s bestämmelser om bekämpning av afrikansk svinpest. Enligt förslaget gäller skyldigheten att informera om bekämpningsåtgärder sådana utbrott av sjukdomar i kategorierna a och b och nya sjukdomar som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet.

47 §. Restriktioner för förflyttningar inom landet för att säkerställa sjukdomsfri status eller genomförandet av ett utrotningsprogram. I paragrafen föreskrivs om restriktioner för förflyttningar av landlevande djur och produkter från sådana mellan områden med olika status för att skydda sjukdomsfria områdens status samt för att säkerställa att ett utrotningsprogram genomförs. Paragrafen behövs eftersom ett områdes status i fortsättningen inte skyddas genom att restriktionsområden inrättas på andra områden i Finland och förflyttningar inom landet av djur och produkter av animaliskt ursprung från dem begränsas. EU:s djurhälsoförordning reglerar inte förflyttningar inom landet av landlevande djur och produkter från dem desto närmare, men medlemsstaterna får begränsa dessa förflyttningar inom det nationella handlingsutrymmet som artikel 170 i EU:s djurhälsoförordning tillåter. Det är klart att restriktionerna är en förutsättning för att sjukdomsfri status eller ett utrotningsprogram ska kunna godkännas för medlemsstaten i fråga.

Enligt 2 mom. utfärdas de närmare bestämmelser om restriktioner för förflyttningar mellan olika områden som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Även nu är jord- och skogsbruksministeriet behörigt att besluta om restriktioner, men för närvarande kan det både föreskrivas om restriktioner för förflyttningar genom förordning och bestämmas om dem i beslutet om inrättande av en restriktionszon.

48 §. Frisläppning av djur i naturen. Paragrafens 1 mom. gäller frisläppning av landlevande djur i naturen och motsvarar 13 § i den gällande lagen. Frisläppning av landlevande djur i naturen begränsas med stöd av EU:s djurhälsoförordning i första hand vid vissa sjukdomsutbrott. Det föreskrivs inte om saken i kapitlet om förflyttning i EU:s djurhälsoförordning, och saken handlar inte heller egentligen om aktörernas ansvar för att djuren uppfyller kraven på förflyttning utan om deras ansvar för djurs hälsa och biosäkerhet, där medlemsstaterna får införa kompletterande krav genom nationella bestämmelser. Det föreslås ändå att bestämmelsen placeras i kapitlet om förflyttningar, eftersom bestämmelserna om förflyttning av vattenlevande djur i EU:s djurhälsoförordning omfattar också förflyttningar av vattenbruksdjur som är avsedda att släppas ut i naturen, och det är ändamålsenligt att bestämmelserna om frisläppning av landlevande djur och vattenlevande djur ingår i samma sammanhang i lagen. I momentet ingår dessutom en informativ hänvisning, enligt vilken det föreskrivs om frisläppning av vattenlevande djur i naturen i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning.

I 2 mom. föreskrivs att vattenlevande djur som tillhör en förtecknad art avseende en sjukdom i kategori b eller c får oberoende av hälsoläget på destinationsorten släppas ut i naturen endast när de härrör från en zon eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status avseende sjukdomen i fråga. Kravet gäller vattenlevande djur från såväl Finland som andra medlemsstater. Bestämmelsen innebär en skärpning i fråga om djur som frisläpps i naturen jämfört med artikel 197 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken sjukdomsfri status för djurens ursprungsområde krävs endast när destinationsorten ligger på antingen ett sjukdomsfritt område eller på ett område som omfattas av ett utrotningsprogram. Enligt artikel 199 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna pröva om de vill införa skärpningen.

Bemyndigandet att utfärda förordning som gäller landlevande djur i 3 mom. motsvarar bemyndigandet i 13 § i den gällande lagen.

49 §. Förflyttningar som förutsätter Livsmedelsverkets samtycke. I paragrafen föreskrivs om förflyttningar beträffande vilka Livsmedelsverket beslutar om de ska tillåtas. Bestämmelser om förflyttningar som förutsätter myndighetens samtycke finns i flera artiklar i EU:s djurhälsoförordning och i förordningar som antagits med stöd av den, och beroende på tillämplig artikel beslutar Livsmedelsverket om saken i egenskap av behörig myndighet på antingen destinationen eller i destinations- eller ursprungsmedlemsstaten eller i den medlemsstat genom vilken djuren eller produkterna passerar.

Enligt 1 mom. 1 punkten beslutar Livsmedelsverket i enskilda fall om hållna landlevande djur, avelsmaterial från dem eller vattenlevande djur får förflyttas för vetenskapliga ändamål när kraven på förflyttning inte är uppfyllda. Enligt artiklarna 138 och 165 i EU:s djurhälsoförordning är sådana förflyttningar av landlevande djur och avelsmaterial från dem möjliga, om den behöriga myndigheten i såväl ursprungsmedlemsstaten som destinationsmedlemsstaten samtycker till förflyttningarna. Enligt artikel 204 i EU:s djurhälsoförordning är nämnda förflyttningar av vattenlevande djur möjliga, om den behöriga myndigheten på destinationen tillåter förflyttningen och saken har överenskommit med den behöriga myndigheten på ursprungsplatsen.

2 punkten gäller förflyttningar av vilda landlevande djur. Enligt artikel 155 i EU:s djurhälsoförordning förutsätter förflyttning av vilda landlevande djur från en medlemsstat till en annan att både den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten och den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten har godkänt en sådan förflyttning. Förflyttningar av vilda djur mellan medlemsstaterna är tillståndspliktiga också enligt 63 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt 3 punkten beslutar Livsmedelsverket i egenskap av behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten om förflyttning av landlevande djur ska tillåtas till ett område i en annan medlemsstat i fall där förflyttningen inte uppfyller de krav som ställs i EU:s rättsakter, men destinationsmedlemsstaten har tillåtit förflyttningarna i fråga till sitt territorium genom ett nationellt undantag. Nationella undantag är på vissa villkor möjliga enligt den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status när djur flyttas till ett sådant område som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs. De är dessutom möjliga enligt den delegerade förordningen om förflyttning av landlevande djur när djur flyttas till ett sådant område som inte har sjukdomsfri status eller ett utrotningsprogram avseende bluetongue. Undantagen ska anmälas till kommissionen och de andra medlemsstaterna. Enligt den delegerade förordningen om förflyttning förutsätter förflyttningar som baserar sig på undantag dessutom tillstånd av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten.

Enligt 4 punkten förutsätts Livsmedelsverkets samtycke för förflyttningar enligt artiklarna 128 och 157.4 i EU:s djurhälsoförordning för att utrota sjukdomar hos landlevande djur. För att

utrota sjukdomar får djur förflyttas för att slaktas och avelsmaterial för att förstöras i en annan medlemsstat bara om ursprungsmedlemsstaten och destinationsmedlemsstaten ger tillstånd till detta. När djur förflyttas krävs tillstånd dessutom av en medlemsstat som djuren eventuellt passerar.

5 punkten gäller förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur till genbanker. Enligt artikel 45 i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur får den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten ge ett skriftligt förhandsgodkännande till en förflyttning som inte uppfyller alla krav som ställs på den. Enligt punkten ska Livsmedelsverket dessutom vara behörigt att besluta om en förflyttning ska tillåtas från en annan än en godkänd anläggning. Artikel 13 i den nämnda delegerade förordningen gör det möjligt att med destinationsmedlemsstatens tillstånd flytta sperma från får och getter från den anläggning där sperman har samlats, trots att anläggningen saknar godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning. I dessa fall ställs också andra särskilda krav som anges i den nämnda artikeln på förflyttningen. Dessutom förutsätts ett nationellt godkännande enligt 40 § för insamling av sperma i Finland.

Enligt 6 punkten beslutar Livsmedelsverket om förflyttning av primater ska tillåtas när de kommer från en annan än en avgränsad anläggning. Primater får i princip flyttas endast mellan avgränsade anläggningar, men när villkoren enligt artikel 63 i den delegerade förordningen om förflyttning, som hänvisar till OIE-koden, är uppfyllda också från andra anläggningar, om den behöriga myndigheten ger tillstånd till förflyttningen. Om det är fråga om förflyttningar mellan medlemsstaterna, krävs tillstånd av ursprungsstatens myndighet och samtycke av destinationsmedlemsstatens myndighet.

Enligt 7 punkten beslutar Livsmedelsverket om eventuella undantag enligt artikel 32 i förordningen om sällskapsdjur från kraven på förflyttningar av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte i vissa specialfall. Enligt artikeln beviljas tillstånd till undantag av den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten, och det får omfatta ett tillstånd för transitering genom en annan medlemsstat, under förutsättning att transitmedlemsstaten dessförinnan har lämnat destinationsmedlemsstaten sitt samtycke till detta. Regionförvaltningsverket har hittills varit behörig myndighet, men i fortsättningen vore det mer ändamålsenligt att koncentrera befogenheterna till Livsmedelsverket för att säkerställa enhetlig tillämpningspraxis. Enligt övergångsbestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning tillämpas förordningen om sällskapsdjur i stället för EU:s djurhälsoförordning till och med den 21 april 2026.

8 punkten gäller förflyttningar av vattenlevande djur, som enligt artiklarna 193, 196, 198, 201 och 209 i EU:s djurhälsoförordning förutsätter medlemsstatens eller den behöriga myndighetens tillstånd.

Enligt artikel 193 i EU:s djurhälsoförordning får den avsedda användningen i fråga om vattenlevande djur inte ändras utan tillstånd av den behöriga myndigheten på destinationen, och tillstånd får inte beviljas när vattenlevande djur förflyttas för destruering eller slakt i enlighet med de sjukdomsbekämpningsåtgärder eller nödåtgärder som avses i punkt 1 i artikeln. Tillstånd av Livsmedelsverket krävs när destinationen är i Finland oberoende av om det är fråga om en förflyttning inom landet eller mellan medlemsstater.

Enligt artikel 196 i EU:s djurhälsoförordning får vattenlevande djur förflyttas eller sättas ut i naturen endast med tillstånd av den behöriga myndigheten när onormal dödlighet förekommer i vattenbruksanläggningen eller i dess omgivning. Förutsättningen är att djuren inte härrör från den epidemiologiska enhet där dödligheten har förekommit. Livsmedelsverkets tillstånd ska i

enlighet med artikeln gälla förflyttningar både inom landet och mellan medlemsstater. Förflyttning mellan medlemsstater kan tillåtas, om de behöriga myndigheterna i destinationsmedlemsstaten och de medlemsstater genom vilka djuren passerar har gett sitt samtycke.

Enligt EU:s djurhälsoförförordning får vattenbruksdjur i princip förflyttas till en sådan medlemsstat, zon eller anläggningskrets där ett utrotningsprogram genomförs endast från sjukdomsfria områden. Den behöriga myndigheten får emellertid enligt artikel 198 eller 201 i EU:s djurhälsoförförordning tillåta förflyttning även från en zon eller en anläggningskrets där ett utrotningsprogram genomförs. Förflyttning av vattenlevande djur som är avsedda för en vattenbruksanläggning eller för att sättas ut i naturen får tillåtas antingen inom landet eller mellan medlemsstaterna. Förflyttning till en annan medlemsstat får tillåtas endast om destinationsmedlemsstaten och de medlemsstater genom vilka djuren passerar har gett sitt samtycke. När det är fråga om vattenlevande djur som är avsedda att användas som livsmedel får tillstånd beviljas endast för förflyttningar inom medlemsstaten. Livsmedelsverket får inte bevilja tillstånd till en förflyttning som vore förbjuden med stöd av 48 § 2 mom., som innehåller en strängare nationell bestämmelse.

De undantag som tillåts i artikel 209 i EU:s djurhälsoförförordning gäller förflyttning av andra vattenlevande djur än vattenbruksdjur avsedda för en vattenbruksanläggning eller för utsättning i naturen utan att sändningen åtföljs av ett djurhälsointyg. Om ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet konstaterar att det inte är möjligt att utfärda ett intyg på grund av hur de berörda vattenlevande djurens ursprungsplats är beskaffad får den godkänna förflyttningen utan djurhälsointyg förutsatt att den behöriga myndigheten på destinationen ger sitt samtycke.

I 2 och 3 mom. ingår bestämmelser om ansökan om att en förflyttning ska tillåtas, förutsättningarna för att förflyttningen ska tillåtas samt villkoren i beslutet, vilka i stor utsträckning motsvarar 63 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Om det ändå föreskrivs om de ovan nämnda sakerna i EU:s djurhälsoförförordning eller med stöd av den på ett sätt som avviker från momentets bestämmelser, ska EU:s bestämmelser tillämpas. EU:s djurhälsoförförordning förutsätter att behövliga riskreducerande åtgärder vidtas vid förflyttningen, och dessa åtgärder ska beaktas i villkoren för förflyttningen.

Det ansökningsförfarande som anges i 2 mom. gäller endast situationer där aktören eller, när det är fråga om sällskapsdjur, sällskapsdjurshållaren ansöker om samtycke. EU:s bestämmelser som beskrivs ovan är inte i alla avseende skrivna på ett enhetligt sätt, och därför kan det i fortsättningen vara förenat med tolkningsutmaningar beträffande hos vilket lands behöriga myndighet aktören ska inhämta samtycke och till vilken del förekomsten av samtycke som krävs av andra medlemsstater kan utredas genom kontakter mellan de behöriga myndigheterna. I regel svarar aktörerna för ansökningarna om samtycken, men dessutom kan myndigheterna kommunicera om dem sinsemellan inom det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som nämns i 45 § 3 mom.

Paragrafens 4 mom., som gäller Livsmedelsverkets möjlighet att ta in sådana djur och produkter som behövs i Livsmedelsverkets egen forskning till Finland, motsvarar 63 § 4 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Förflyttningarna berörs dock av de bestämmelser i EU:s djurhälsoförförordning som förutsätter ursprungsmedlemsstatens samtycke samt riskreducerande åtgärder.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som i stor utsträckning motsvarar 63 § 5 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar.

50 §. Tillämpning av bestämmelserna om landlevande djur eller vattenlevande djur på andra djur. I artikel 227 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det att bestämmelserna om landlevande djur eller vattenlevande djur eller delar av bestämmelserna tillämpas också på andra djur samt på avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung från dessa djur, om de utgör en risk för människors eller djurs hälsa på grund av spridning av en sjukdom i kategori d i unionen och djurarten i fråga är en förtecknad art. Detaljerade bestämmelser om tillämpningen antas genom kommissionens delegerade förordningar. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att när bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som gäller vissa landlevande djur eller vattenlevande djur eller produkter från dem tillämpas på andra djurarter, ska också de bestämmelser i den föreslagna lagen som gäller genomförandet och komplettering av dessa bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning tillämpas på dem. Huruvida bestämmelserna om landlevande djur eller om vattenlevande djur tillämpas på andra djur enligt kommissionens delegerade akter beror på om djuren i fråga lever huvudsakligen i land- eller vattenmiljö och om de normalt är mottagliga för sjukdomar hos landlevande djur eller sjukdomar hos vattenlevande djur.

51 §. Nationella kompletterande bestämmelser. I paragrafen föreskrivs det om sådana undantag i fråga om förflyttningar av djur och produkter från dem som tillåts i EU:s rättsakter och som får införas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I paragrafen föreskrivs dessutom om möjlighet att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda bestämmelser om djur och produkter från dem som får förflyttas och som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning, förordningen om sällskapsdjur eller TSE-förordningen förutsätter eller som kompletterar förordningarna. De behövliga bemyndigandena samlas i form av en förteckning i paragrafen, eftersom de grundläggande bestämmelser som de hänför sig till ingår inte i den föreslagna lagen utan finns utspridda i EU:s lagstiftning.

Bestämmelser om de i bemyndigandet i 1 punkten nämnda undantag som gäller undersökningskrav och som är en förutsättning för förflyttning ingår framför allt i delarna 1, 2 och 3 i bilaga II till den delegerade förordningen om förflyttning av landlevande djur. Enligt förordningen får vissa undantag beviljas från vaccinationskraven för djur i fråga om unga sällskapsdjur som transporteras i kommersiellt syfte. Bestämmelser om undantag som gäller rengöringskraven avseende transportmedel för landlevande djur ingår i artikel 6.3 i förordningen om förflyttning av landlevande djur. Punkten tillåter undantag i fråga om förflyttningar inom anläggningar samt mellan anläggningar som tillhör samma distributionskedja.

Uppsamling av hållna hov- och klövdjur samt fjäderfän får enligt artikel 133 i EU:s djurhälsoförordning ske endast i en uppsamlingscentral som har godkänts för detta ändamål, om inte ursprungsmedlemsstaten tillåter att uppsamling sker med ett transportmedel. Enligt punkt 2 förutsätter tillämpning av undantaget att djuren hämtas direkt från deras ursprungsanläggningar och att djuren sedan inte lastas av igen under uppsamlingen och innan de anländer till destinationsanläggningen eller den slutliga destinationsorten, eller en godkänd uppsamlingscentral.

Enligt artikel 139 i EU:s djurhälsoförordning är undantag från kraven som gäller förflyttningar möjliga, om det är fråga om följande: rekreatiösa ändamål i närheten av gränser, utställningar, idrotts- och kulturevenemang eller liknande evenemang som anordnas i närheten av gränser, bete för hållna landlevande djur på betesområden som delas av medlemsstaterna eller arbete som utförs av hållna landlevande djur i närheten av medlemsstaternas gränser. Kommissionen får anta delegerade akter som innehåller närmare bestämmelser om undantag, och får genom genomförandeakter fastställa tillfälliga bestämmelser i form av tillägg eller alternativ till bestämmelserna om förflyttning. För närvarande gäller ett undantag som föreskrivits genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet och som gäller förflyttningar av renar som deltar i rentävlingar eller andra motsvarande tillställningar i Sverige eller Norge.

I EU:s djurhälsoförförordning ingår bestämmelser och med stöd av den har utfärdats mycket detaljerade bestämmelser som tillåter vissa undantag från förflyttningskraven vad gäller förflyttning av djur och produkter från en annan medlemsstat till ett område eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status eller som omfattas av ett utrotningsprogram. Den föreslagna punkten gäller också införande av dessa undantag.

Det är ändamålsenligt att föreskriva om införande av de undantag som avses i punkten genom förordning särskilt på grund av undantagens internationella dimension. Kommissionen ska informeras om tillämpningen av många undantag, och de inverkar på beviljandet av djurhälsointyg i ursprungsländerna. Ursprungs- och destinationsmedlemsstaten måste komma överens om undantag som gäller verksamhet i närheten av gränsen.

Det bemyndigande som föreslås i 2 punkten är kopplat till artikel 200.3 i EU:s djurhälsoförförordning och gäller sjukdomsförebyggande och riskreducerande åtgärder när vilda vattenlevande djur flyttas från en livsmiljö till en annan. Det föreskrivs i princip om åtgärderna genom kommissionens delegerade akter, men tills sådana bestämmelser har antagits fattas beslut om åtgärderna på nationell nivå.

3 punkten gäller förflyttningar av sällskapsdjur och gör det möjligt att införa undantag för unga sällskapsdjur enligt artikel 7 i förordningen om sällskapsdjur. Detta undantag gäller kravet på vaccin mot rabies som en förutsättning för förflyttning utan kommersiellt syfte. Undantaget tillämpas redan enligt jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning. Punkten gör det också möjligt att inom ramen för artikel 9.3 i förordningen om sällskapsdjur anta närmare bestämmelser om krav på förflyttning utan kommersiellt syfte av sällskapsdjur av arter som förtecknas i del B i bilaga I till den nämnda förordningen. De detaljerade kraven på förflyttningar i förordningen om sällskapsdjur gäller inte andra sällskapsdjur än de som förtecknas i del A i den nämnda bilagan, dvs. hundar, katter och illrar, om de inte genom delegerade akter särskilt utsträcks till även djur enligt del B i bilagan. Till dess får medlemsstaterna enligt artikel 14 i förordningen tillämpa nationella bestämmelser på ett sätt som står i proportion till risken i samband med sådan förflyttning och åtminstone inte är strängare än de krav i EU-lagstiftningen som tillämpas på kommersiell införsel av djur av de arterna.

Det bemyndigande som föreslås i 4 punkten hänför sig till genomförande och komplettering av TSE-förordningen. Enligt artikel 15 i TSE-förordningen ska avyttring av nötkreatur, får eller getter och deras sperma, embryon och ägg omfattas av de villkor som anges i bilaga VIII. De ska åtföljas av djurens hälsointyg. Kommissionen får föreskriva att kraven ska utvidgas till att omfatta andra djurarter. Enligt bilaga VIII är fårs och getters samt deras avelsmaterials lämplighet för handel inom unionen kopplad till den status som medlemsstaten eller anläggningen har med avseende på risken för klassisk scrapie. Uppnådd status som försumbar risk för klassisk scrapie skyddas genom övervakning och restriktioner för förflyttning. Vissa bestämmelser som hänför sig till genomförande av systemet ingår i nationella bestämmelser på förordningsnivå, och det föreslagna bemyndigandet gör det möjligt att utfärda nationella bestämmelser även i fortsättningen.

I 5 punkten ingår ett bemyndigande som gör det möjligt att utfärda bestämmelser som gäller genomförandet av bestämmelser om förflyttningar av djur eller produkter från djur som ingår i EU:s djurhälsoförförordning, förordningen om sällskapsdjur samt som utfärdats med stöd av dem. Det är möjligt att kommissionen i fortsättningen antar delegerade bestämmelser som förutsätter nationell reglering i fråga om vissa detaljer för att de ska kunna genomföras korrekt.

9 kap. Utförsel och införsel av djur och produkter

52 §. *Krav som gäller djur och produkter som exporteras.* I 1 mom. ingår allmänna krav som gäller djur och produkter som exporteras, vilka i huvudsak motsvarar dagens krav. Endast djur och produkter vars ursprung på ett tillräckligt sätt kan klarläggas får sändas från Finland till andra stater än medlemsstater. Med produkter avses enligt definitionen i EU:s djurförhålsförordning avelsmaterial, produkter av animaliskt ursprung samt animaliska biprodukter och framställda produkter. Djuren och produkterna ska vara märkta så att de kan kopplas ihop med de intyg och dokument som gäller dem. Exporten får inte heller medföra risk för människors eller djurs hälsa i Finland, destinationsstaten eller den stat genom vilken djuren eller produkterna passerar.

I 2 mom. ingår ett krav på att de djur och produkter som exporteras ska uppfylla djurhälsokraven på djur och produkter som förflyttas till andra medlemsstater, om inte destinationsstaten förutsätter att de krav som den ställer iakttas vid utförseln. Detta krav överensstämmer med kraven i artikel 243.1 och 243.2 i EU:s djurförhålsförordning. Artikeln är dock inte skriven i en allmänt förpliktande form, utan medlemsstaterna åläggs att se till att de nämnda kraven uppfylls, och därför föreslås att bestämmelser om saken tas in i lagen. I artikel 243.2 i EU:s djurförhålsförordning förutsätts att även om de krav som tredjelandet ställer iakttas får exporten inte äventyra människors eller djurs hälsa. Detta krav uppfylls genom det motsvarande kraven i 1 mom.

I 2 mom. ingår dessutom en bestämmelse enligt vilken vid exporten iakttas ett bilateralt avtal mellan EU och en annan stat än medlemsstat eller ett område i en sådan stat, när ett sådant avtal finns.

Enligt 3 mom. ansvarar exportören för att de krav som ska tillämpas på exporten är uppfyllda samt för att utreda de krav som destinationsstaten ställer och, om exportpartiet transporteras via en stat som inte är medlemsstat, de krav som den staten ställer på transiteringen. Bestämmelsen motsvarar kravet i det gällande 69 § 2 mom. Enligt 2 § 1.7 mom. i lagen om Livsmedelsverket sköter Livsmedelsverket främjande och styrning av bl.a. export av livsmedel samt djur och produkter från dem. Uppgifterna gäller bl.a. deltagande i utredandet av krav som tredjeländer ställer och säkerställandet av att kraven uppfylls. Livsmedelsverket beslutar dock själv om de principer enligt vilka verket stöder exportprojekt och stöd tillhandahålls inom ramen för verkets tillgängliga resurser. Livsmedelsverkets roll utesluter inte aktörernas huvudansvar för utredandet av krav som tredjeländer ställer.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att vid behov utfärda bestämmelser som genomförandet av EU:s lagstiftning förutsätter när det gäller kraven på export genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

53 §. *Skyldighet för en exportör att registrera sig och registreringsförfarandet.* Om exporten gäller djur och produkter som kan medföra mer än ringa risk för spridning av djursjukdomar, får export bedrivas bara efter att man registrerat sig i det register som förs av Livsmedelsverket. Registreringsskyldigheten, som det föreskrivs om i 70 § i den gällande lagen, behövs även i fortsättningen för att möjliggöra centraliserad övervakning och kontroll av export samt för att utveckla och styra exportförfarandena. De nämnda åtgärderna är av central betydelse när man försöker säkerställa enhetliga och korrekta exportförfaranden och behålla förtroendet för Finland som exportland. Registreringen hör till de saker som medlemsstaterna enligt EU:s djurförhålsförordning får utfärda nationella bestämmelser om.

I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen om inlämnande av registreringsanmälan. I 3 mom. ingår ett bemyndigande som motsvarar det nuvarande och enligt vilket närmare

bestämmelser om vilka djurarter och produkter som registreringsskyldigheten gäller utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 §. Intyg och kontroller som hänför sig till exporten samt användning av det datoriserade informationshanteringssystemet. Enligt 1 mom. utfärdas exportintyg av kommunalveterinären. I momentet föreskrivs om exportkontroll på ett sätt som motsvarar 71 § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs om användning av det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen vid export. Bestämmelsen är något strängare än 71 § 2 mom. i den gällande lagen, eftersom systemet ska användas alltid när det är möjligt och det inte finns något hinder för att använda systemet som beror på destinationsstaten.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för kommunalveterinären att underrätta Livsmedelsverket om ett eventuellt misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott som upptäckts efter det att intyget beviljades och som skulle ha förhindrat beviljande av intyget. Livsmedelsverket ska underrätta den behöriga myndigheten i destinationsstaten. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar 71 § 4 mom. i den gällande lagen.

55 §. Skyldighet att bevara uppgifter och dokument som gäller exporterade djur och produkter. I 1 mom. föreskrivs om skyldighet för exportören att bevara vissa uppgifter om export som förutsätter registrering i fem år efter exporten. Momentet motsvarar 72 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt bemyndigandet i 2 mom. får närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska bevaras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

56 §. Särskilda kontrollåtgärder som gäller införsel av djur och produkter från djur. I 1 mom. hänvisas i fråga om införselkontrollen i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar till lagen om införselkontroll av djur och vissa varor. Den nämnda lagen gäller genomförandet av bestämmelser om införselkontroll i kontrollförordningen.

I 2 och 3 mom. föreskrivs dock om genomförandet av EU:s bestämmelser om införselkontroll som har antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning. Om införseln med stöd av bestämmelser i del V i EU:s djurhälsoförordning förutsätter tillstånd av myndigheten i destinationsstaten eller den stat som djuren eller produkterna passerar, är Livsmedelsverket enligt 2 mom. behörigt att besluta om tillstånd eller riskbedömning. Enligt 3 mom. ombesörjer kommunalveterinären de kontroller och undersökningar på destinationen som förutsätts av bestämmelser som utfärdats med stöd av del V i EU:s djurhälsoförordning. När karantän ska användas i samband med införseln enligt bestämmelser som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning, ska karantänen ha godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning. Kommunalveterinären beslutar när djuren ska släppas ur karantänen.

57 §. Nationell behörighet om Europeiska unionen saknar införselkrav. Enligt artiklarna 230, 234 och 238 i EU:s djurhälsoförordning är det möjligt att kraven som gäller införselvillkor och hälsointyg för alla djurarter eller djurkategorier, avelsmaterial eller produkter av animaliskt ursprung inte harmoniseras genom EU:s bestämmelser eller att harmoniseringen sker först senare. Då är det enligt de nämnda artiklarna möjligt att tillämpa nationella bestämmelser. Dessutom föreskrivs i artikel 14 i förordningen om sällskapsdjur om möjlighet att tillämpa nationella regler för arter av sällskapsdjur enligt bilaga B till förordningen, dvs. andra arter än hundar, katter och illrar, tills kraven som gäller dem harmoniseras på EU-nivå. Om nationella krav behövs,

kan de enligt den föreslagna paragrafen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för de nämnda EU-bestämmelserna. Artiklarna innehåller krav som gäller de omständigheter som ska beaktas i nationella bestämmelser samt bestämmelsernas proportionalitet.

10 kap. Nödåtgärder och nya sjukdomar

58 §. Åtgärder när risk för sjukdomsspridning hänför sig till ett djur eller en produkt som sänts till Finland. Del VII i EU:s djurhälsoförordning ger medlemsstaterna tämligen omfattande befogenheter att vidta nödåtgärder. I det föreslagna kapitlet specificeras till vilken del Livsmedelsverket och till vilken del jord- och skogsbruksministeriet får utöva befogenheterna samt föreskrivs det om vissa krav på individers rättsskydd i samband med att nödåtgärder vidtas.

Enligt den föreslagna paragrafen får Livsmedelsverket besluta om vissa nödåtgärder enligt artikel 258 i EU:s djurhälsoförordning avseende djur och produkter som sänts till Finland när ett sjukdomsutbrott av en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom som orsakar fara via ett djur eller en produkt från djur som sänts till eller transiterats genom Finland från det berörda området. Paragrafen motsvarar i flera avseenden 68 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men den möjliggör också föreskrifter om rengöring och desinficering av transportmedel och material som kommit i kontakt med djuren och produkterna. 1 mom. gäller alternativa åtgärder. Enligt 2 mom. får beslutet förenas med villkor. Aktören ansvarar för genomförandet av åtgärderna och för kostnaderna för dem. I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för Livsmedelsverket att informera jord- och skogsbruksministeriet om sitt beslut.

59 §. Förflyttningsförbud på grund av plötsligt hot om sjukdomsspridning. Enligt 1 mom. får jord- och skogsbruksministeriet genom sitt beslut som en nödåtgärd förbjuda att djur, produkter samt föremål och ämnen som kommit i kontakt med sådana djur och produkter sänds till en annan medlemsstat eller via en annan medlemsstat eller begränsa sådana sändningar. En motsvarande förbudsbestämmelse ingår i 59 § 2 mom. i den gällande lagen. Beslut om förbud eller restriktioner ska kunna fattas om det är nödvändigt för att genomföra artikel 42.1 a i EU:s djurhälsoförordning, dvs. i en situation där en sjukdom konstateras eller misstänks i ett sjukdomsfritt område i Finland och det är skäl att omedelbart kunna avbryta förflyttningar från området till sjukdomsfria områden i andra medlemsstater. Beslut om förbud får dessutom fattas som en nödåtgärd enligt del VII i EU:s djurhälsoförordning när en djursjukdom i kategori d eller en ny djursjukdom förekommer i Finland och de åtgärder som anges i EU:s djurhälsoförordning eller lagen om djursjukdomar eller som vidtagits med stöd av dem inte räcker till för att förhindra spridning av sjukdomen eller trygga förutsättningarna för handeln mellan medlemsstaterna.

Enligt 59 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar är det på vissa villkor möjligt att förbjuda förflyttningar till Finland på grund av ett sjukdomsutbrott som konstaterats i en annan medlemsstat. Del VII om nödåtgärder i EU:s djurhälsoförordning tillåter ändå inte direkta införselsförbud som en möjlig nödåtgärd.

I 2 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i 59 § 3 mom. i den gällande lagen att på ett beslut som gäller förflyttningsförbud tillämpas inte förvaltningslagens bestämmelser om delgivning, utan beslutet publiceras i Finlands författningssamling.

60 §. Tillfälligt transportförbud. Enligt 1 mom. får Livsmedelsverket, om det är nödvändigt, som en nödåtgärd enligt EU:s djurhälsoförordning besluta om ett kortvarigt förbud mot djurtransporter i hela eller en del av landet, om ett sjukdomsutbrott av en sjukdom i kategori a eller b eller en ny sjukdom har konstaterats i Finland, och myndigheterna ännu inte har hunnit få

klarhet angående sjukdomens utbredning eller få sjukdomsspridningen under kontroll. Det ska vara möjligt att utfärda förbud trots att sjukdomssmisstanken inte har bekräftats i laboratorium.

Bestämmelserna om förbud och giltighetstider motsvarar i huvudsak 45 § i den gällande lagen om djursjukdomar, likaså de föreslagna bestämmelserna i 2 mom. om möjlighet att om nödvändigt förlänga förbudets giltighet genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. Enligt 3 mom. ska förvaltningslagens bestämmelser om delgivning av förvaltningsbeslut inte tillämpas på ett beslut om förbud, utan beslutet ska publiceras i Finlands författningssamling. I 4 mom. föreskrivs om möjlighet att på ansökan bevilja dispens från förbudet.

61 §. Behörighet att besluta om andra nödåtgärder och om åtgärder som gäller nya sjukdomar. I 1 mom. ingår en informativ hänvisning till bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilka kommissionen är behörig att genom en genomförandeakt föreskriva om åtgärder för att bekämpa nya sjukdomar.

Enligt 2 mom. utfärdas vid behov bestämmelser om andra än i 58–60 § föreskrivna nödåtgärder enligt artiklarna 257, 258, 260 och 262 i EU:s djurhälsoförordning för bekämpning av en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelserna om bekämpning av förtecknade sjukdomar i del III i EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som antagits med stöd av dem är emellertid så heltäckande att behovet av nödåtgärder som genomförs med stöd av momentet bedöms vara mycket litet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs det inte bara om ibruktagande av nödåtgärder när detta är nödvändigt med tanke på sjukdomsläget utan utfärdas också behövliga närmare bestämmelser om nödåtgärdernas innehåll som kompletterar EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser. De befogenheter som del VII om nödåtgärder i EU:s djurhälsoförordning möjliggör motsvarar i princip befogenheterna i del III om sjukdomsbekämpning i EU:s djurhälsoförordning, som har preciserats för respektive sjukdom i kommissionens delegerade rättsakter. Enligt del VII om nödåtgärder är det inom gränser möjligt för att en medlemsstat att bestämma om tillfälliga skärpningar av de åtgärder som anges i delegerade rättsakter.

I 3 mom. föreskrivs att om genomförandet av nödåtgärder som kommissionen föreskrivit om eller som jord- och skogsbruksministeriet har föreskrivit om med stöd av 2 mom. förutsätter ett beslut som riktar sig mot en fysisk person eller en juridisk person eller ett beslut om inrättande av en zon, fattas beslutet av regionförvaltningsverket eller Livsmedelsverket i enlighet med den befogenhetsfördelning som anges i den föreslagna lagen. EU:s djurhälsoförordning hänvisar i fråga om befogenheter i anslutning till nödåtgärder till artiklarna om sjukdomsbekämpning i del III i EU:s djurhälsoförordning, så i den befogenhetsfördelning som gäller genomförandet av nödåtgärder är det möjligt att iaktta den befogenhetsfördelning som gäller genomförandet av dessa artiklar.

11 kap. Laboratorier samt hantering av sjukdomsagens

62 §. Officiella djurhälsolaboratorier. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen är Livsmedelsverket i princip nationellt referenslaboratorium för förtecknade sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas. Jord- och skogsbruksministeriet kan emellertid utse ett utländskt laboratorium till referenslaboratorium för en viss djursjukdom, om det inte är ändamålsenligt att ordna referenslaboratorieverksamhet i Finland för sjukdomen i fråga. Motsvarande reglering ingår i 78 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Bestämmelser om medlemsstaternas skyldighet att utse nationella referenslaboratorier, möjligheten att också utse ett utländskt laboratorium samt referenslaboratoriernas skyldigheter och uppgifter ingår i artiklarna 100 och 101 i kontrollförordningen. Regleringen ingick tidigare i

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 882/2004, som upphävts genom kontrollförordningen, samt i de djursjukdomsspecifika direktiven.

Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket utse de officiella laboratorier som enligt kontrollförordningen utför analys av prover som tagits i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Vid sidan av rollen som referenslaboratorium fungerar Livsmedelsverket också som officiellt laboratorium. För närvarande analyseras alla prover som lagen om djursjukdomar förutsätter och som myndigheterna tagit vid Livsmedelsverket, med undantag av de myndighetsprover som tas med tanke på salmonella och som analyseras vid laboratorier som godkänts av Livsmedelsverket.

I artikel 37 i kontrollförordningen föreskrivs om skyldighet för den behöriga myndigheten att utse officiella laboratorier, om utseendeförfarandet och om förutsättningarna för utseende. Enligt artikeln ska ett officiellt laboratorium ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs samt kvalificerad personal. Det ska kunna utföra uppgifterna i vederbörlig tid, opartiskt och fritt från intressekonflikter. Ett officiellt laboratorium ska vara ackrediterat i enlighet med standarden EN/ISO 17025, och ackrediteringen ska omfatta de metoder som används för myndighetsanalyser. Artiklarna 40–42 i kontrollförordningen innehåller dock vissa undantagsbestämmelser i anslutning till ackreditering. Det är också möjligt att utse ett laboratorium som ligger i en annan medlemsstat till officiellt laboratorium. Bestämmelser om officiella laboratoriers skyldigheter ingår i artikel 38 i kontrollförordningen samt bland annat i artiklarna 16 och 17 i EU:s djurhälsoförordning.

I 3 mom. föreskrivs att analys av prover som tagits i samband med myndighetskontroll och annan myndighetsverksamhet ska utföras i antingen ett nationellt referenslaboratorium eller ett utsett officiellt laboratorium. För bägge används termen officiellt djurhälsolaboratorium, som används i artikel 17 i EU:s djurhälsoförordning. I ett sådant laboratorium analyseras alltså inte bara prover som det föreskrivs om i EU:s bestämmelser utan också prover som baserar sig på nationella bestämmelser och som hänför sig till exempel andra djursjukdomar som ska bekämpas eller djursjukdomar som ska övervakas.

63 §. *Analys av andra än myndighetsprover med avseende på djursjukdomar.* I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs att prover som tagits i samband med annan än myndighetskontroll eller annan offentlig verksamhet med avseende på en sjukdom i kategorierna a-c eller annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas får analyseras i ett officiellt djurhälsolaboratorium, ett officiellt laboratorium i en annan medlemsstat eller ett av Livsmedelsverket utsett laboratorium för egenkontroll. Det är i princip fråga om diagnostiserade prover eller till exempel undersökningar som ingår i djurhälsoprogram som jordbruksnäringen själv inrättat.

I 2 mom. föreskrivs om utseende laboratorier för egenkontroll. Det föreskrivs inte om sådana laboratorier i kontrollförordningen, men de berörs till vissa delar av zoonosförordningen. I artikel 16 i djurhälsoförordningen föreskrivs det dessutom om vissa allmänna krav på laboratorieverksamhet i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar, och artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning gör det möjligt att ställa ytterligare krav eller strängare krav på laboratorieverksamheten.

Enligt förslaget till 2 mom. är förutsättningar för utseende av ett laboratorium för egenkontroll ackreditering eller därmed jämför kompetens samt i fråga om analys av prover som zoonoskontrollen förutsätter att kraven i artikel 12.2 i zoonosförordningen är uppfyllda. Det sistnämnda kravet gäller laboratoriets deltagande i tester som ordnas av det nationella referenslaboratoriet. I fråga om undersökning av de allvarligaste sjukdomarna förutsätts liksom för närvarande en

skriftlig beskrivning av smittskyddssystemet. I momentet föreskrivs också att kompetensen ska bedömas med minst tre års mellanrum.

I 3 mom. föreskrivs om möjlighet för Livsmedelsverket att utse ett laboratorium i en annan medlemsstat att analysera prover.

I 4 mom. föreskrivs att sådana djursjukdomar som inte är sjukdomar i kategorierna a-c som nämns i 1 mom. eller andra sjukdomar som ska bekämpas eller sjukdomar som ska övervakas, men som ändå är sjukdomar i kategori d eller c eller som nationellt har betecknats som andra anmälningspliktiga djursjukdomar får analyseras i ett laboratorium som uppfyller kompetenskraven enligt momentet och som har gjort förhandsanmälan om sin verksamhet till Livsmedelsverket. Kraven motsvarar kraven i 81 § i den gällande lagen. I bestämmelsen om anmälan innehåll preciseras att anmälan ska innehålla sådana uppgifter om analysmetoderna för proven som är nödvändiga för att bedöma kompetenskraven enligt paragrafen, dvs. att de använda metoderna är beprövade.

I 5 mom. ställs dock prover som avses i livsmedels- och foderlagstiftningen liksom för närvarande utanför skyldigheterna enligt 1 och 4 mom. för att undvika överlappning, eftersom den nämnda lagstiftningen förutsätter att proverna analyseras i ett utsett laboratorium som uppfyller kompetenskraven.

I 6 mom. ingår bemyndiganden för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning, vilka gäller eventuella närmare bestämmelser som EU-lagstiftningen förutsätter om utseende av laboratorier och anmälningsskyldighet.

64 §. Annan hantering och förflyttning av sjukdomsagens. I paragrafen föreskrivs att det krävs tillstånd för att inneha, förflytta, undersöka eller annars hantera mikrober och parasiter som orsakar sjukdomar i kategorierna a–c och andra djursjukdomar som ska bekämpas, om det inte sker i samband med analys av prover som avses i 62 eller 63 §. Tillstånd beviljas av Livsmedelsverket. Tillstånd behövs dock inte för Livsmedelsverkets egen verksamhet eller för Institutet för hälsa och välfärds verksamhet.

Paragrafen hänför sig till artikel 16 i EU:s djurhälsoförordning, som gäller skyldigheter för laboratorier, andra anläggningar samt andra fysiska personer och juridiska personer som hanterar sjukdomsagens och andra biologiska produkter. Artikel 16 ålägger de nämnda aktörerna, som hanterar sjukdomsagens för forskning, utbildning, diagnos eller produktion av vacciner och andra biologiska produkter att beakta relevanta internationella standarder, vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder och se till att det vid förflyttning av sjukdomsagens, vacciner och andra biologiska produkter mellan laboratorier eller andra lokaler inte uppstår någon risk för spridning av förtecknade och nya sjukdomar. Kommissionen får anta delegerade akter i fråga om biosäkerhetsåtgärder och förflyttningskraven, men åtminstone tills vidare har inga sådana antagits. Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna vidta ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder i fråga om ansvar för djurhälsa enligt artikel 16. Som en sådan ytterligare åtgärd föreskrivs det i paragrafen om ett tillståndskrav som behövs för att myndigheten ska få kännedom om hanteringen av sjukdomsagens som medför väsentlig risk för spridning av djursjukdomar och okontrollerad hantering kunna förhindras.

Kravet är inte nytt i den meningen att i 77 § 3 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar föreskrivs att mikrober och parasiter som orsakar djursjukdomar som lätt sprider sig eller farliga djursjukdomar får i samband med vetenskaplig forskning hanteras enbart vid Livsmedelssäkerhetsverket och vid ett laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket godkänt för den aktuella

forskningen. Enligt den gällande lagstiftningen krävs det dessutom tillstånd för att ta in mikrober och parasiter samt odlingar, vävnader, sekret och motsvarande produkter som innehåller mikrober och parasiter från en annan medlemsstat eller tredjeländer till Finland.

Enligt 2 mom. förutsätter beviljandet av tillstånd att verksamheten inte medför risk för spridning av sjukdomen. Tillståndet får förenas med sådana villkor som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen utöver de skyldigheter som finns i artikel 16 i EU:s djurhälsoförfordning. Enligt 3 mom. gäller kravet på tillstånd inte innehav, förflyttning, analys eller annan hantering av prover enligt livsmedels- eller foderlagstiftningen.

65 §. Skyldighet att anmäla förändringar i verksamheten. I 1 mom. åläggs aktören att anmäla väsentliga förändringar i laboratorieverksamhet eller verksamhet som bedrivs med tillstånd till Livsmedelsverket.

66 §. Lämnan av undersökningsuppgifter samt sändande av isolerade mikrob- och parasitstammar samt prover. I 1 mom. föreskrivs om skyldighet för ett officiellt djurhälsolaboratorium, ett laboratorium för egenkontroll och ett anmälningspliktigt laboratorium att till det nationella referenslaboratoriet sända mikrob- och parasitstammar eller prover av mikrober och parasiter samt att till Livsmedelsverket lämna uppgifter om antalet prover som analyserats samt om resultaten av analyserna liksom nödvändiga uppgifter om analysmetoderna. I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i 82 § 3 mom. i den gällande lagen om skyldighet för ett nationellt referenslaboratorium att till Institutet för hälsa och välfärd lämna uppgifter för epidemiologisk övervakning.

I 3 mom. åläggs ett laboratorium som tillsänts ett prov där det misstänks förekomma en djursjukdom som laboratoriet självt inte har rätt att analysera att sända provet eller den mikrob som isolerats i det utan dröjsmål till ett officiellt djurhälsolaboratorium. Motsvarande skyldighet ingår i 77 § 2 mom. i den gällande lagen. I 4 mom. ingår ett motsvarande bemyndigande att utfärda förordning som i 82 § 4 mom. i den gällande lagen samt bemyndiganden för Livsmedelsverket att utfärda föreskrifter.

12 kap. Myndigheter

67 §. Livsmedelsverket. Enligt 1 mom. ska Livsmedelsverket på samma sätt som för närvarande planera, leda, utveckla och övervaka bekämpningen av djursjukdomar på riksnivå.

Punkterna i uppgiftsförteckningen i 2 mom. motsvarar till stor del 84 § i den gällande lagen. Det föreskrivs dock om upprättandet av en beredskapsplan i 2 punkten, separat från 1 punkten. Den riksomfattande planen för bekämpning av djursjukdomar är en del av den fleråriga nationella kontrollplanen enligt kontrollförfordningen. I 3 punkten ingår en bestämmelse som motsvarar den nuvarande om ordnande av jour i anslutning till diagnostisering av djursjukdomar, och i 4 punkten föreskrivs att Livsmedelsverket övervakar laboratorier som det utsett, anmälningspliktiga laboratorier samt tillståndspliktig verksamhet som avses i 64 §. I artikel 39 i kontrollförfordning föreskrivs om revisioner av officiella laboratorier.

I 5 punkten ingår en ny bestämmelse om att Livsmedelsverket ska vara förbindelseorgan enligt artikel 103 i kontrollförfordningen, som samordnar verksamheten enligt förordningen mellan olika myndigheter. De föreslagna bestämmelserna i 6 och 7 punkten om statistikföring, rapportering och ordnande av utbildning för kommunalveterinärer motsvarar 84 § 2 mom. i den gällande lagen.

I 3 mom. föreskrivs på nuvarande sätt om skyldighet för Livsmedelsverket att sköta de uppgifter som enligt lagen skulle ankomma på kommunalveterinären i fråga om de slakterier, inrättningar för vilthantering samt godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem där Livsmedelsverket utför tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar 84 § 4 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar och enligt vilket närmare bestämmelser om statistikföringen och rapporteringen samt innehållet i de riksomfattande beredskapsplanerna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

68 §. Regionförvaltningsverket. Enligt 1 mom. ska regionförvaltningsverket planera, övervaka och genomföra bekämpningen av djursjukdomar samt övervaka efterlevnaden av bestämmelser om djurhälsa och de beslut som fattas med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde.

I 2 mom. föreskrivs det om upprättandet av beredskapsplaner i 2 punkten separat från annan beredskap i 1 punkten. Regionförvaltningsverket ska göra upp en regional plan för bekämpning av djursjukdomar som baserar sig på den riksomfattande planen samt andra behövliga beredskapsplaner för djursjukdomar för verksamhetsområdet.

I 3 punkten samlas regionförvaltningsverkets uppgifter i anslutning till verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning. I den gällande lagen om djursjukdomar föreskrivs det om dem i flera olika paragrafer om sjukdomsbekämpning. I 4 punkten i det föreslagna momentet ingår en bestämmelse som motsvarar 85 § i den gällande lagen och som handlar om ordnande av utbildning för kommunalveterinärer. I 5 punkten ingår en bestämmelse om tillsyn över renslakterier som motsvarar 85 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt 6 punkten ansvarar regionförvaltningsverket i egenskap av behörig myndighet för uppgifter enligt EU:s rättsakter som ska genomföras genom lagen i den mån uppgifterna inte omfattas av någon annan myndighets behörighet. Bestämmelsen motsvarar 85 § 2 mom. i den gällande lagen. Den behövs fortfarande för att säkerställa att EU:s lagstiftning genomförs effektivt, eftersom det är möjligt att kommissionen antar bestämmelser om bekämpningen av djursjukdomar som ska tillämpas omedelbart och som innefattar myndighetsuppgifter beträffande vilka behörigheten inte till alla delar kan härledas ur andra bestämmelser i den föreslagna lagen.

I 3 mom. ingår en bestämmelse som motsvarar den gällande lagens bestämmelser och som gäller skyldighet för regionförvaltningsverket att ordna jour i anslutning till bekämpning av djursjukdomar och utredning av sjukdomsläget i samarbete med övriga regionförvaltningsverk. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning om beredskapsplaner som motsvarar den gällande lagen.

69 §. Kommunalveterinären. Enligt förslaget till 1 mom. genomför kommunalveterinären bekämpningen av djursjukdomar och övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa samt de beslut som fattats med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde. På kommunalveterinären ankommer den allmänna tillsynen på lokalnivå över aktörer och andra instanser som förpliktas av författningarna om djurhälsa, och i 2 mom. samlas dessutom de bestämmelser som är utspridda i den gällande lagen om skyldighet för kommunalveterinären att rikta särskilda tillsynsåtgärder till vissa verksamheter samt om kommunalveterinärens roll vid verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning.

Enligt 2 mom. 1 punkten utför kommunalveterinären i egenskap av huvudansvarig myndighet sådana inspektioner och undersökningar i anläggningarna eller eventuellt på andra platser som utförs på grund av misstanke samt för att övervaka iakttagandet av skyldigheter (t.ex. obligatorisk zoonosövervakning) eller försiktighetsåtgärder (t.ex. förbud mot att ha djur utomhus) som gäller övervakningen av djursjukdomar. 2 punkten gäller skyldighet för kommunalveterinären

att ombesörja sådan undersökning, vaccinering, mediciner och hantering av djur som det beslutas om för att förhindra sjukdomsspridning.

Enligt 3 punkten utför kommunalveterinären verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning, till exempel avlivar djur. Kommunalveterinären övervakar också att utrotningsåtgärder som aktören anmält och som gäller djursjukdomar som ska övervakas, till exempel salmonella, genomförs. Dessutom övervakar kommunalveterinären genomförandet av sådana andra åtgärder för sjukdomsbekämpning, såsom åtgärder riktade mot djur och produkter som förts in från en annan medlemsstat, som det enligt lagen ankommer på aktören att genomföra.

Enligt 4 punkten utför kommunalveterinären på nuvarande sätt i egenskap av huvudansvarig instans sådana inspektioner och undersökningar av verksamhet som förutsätter godkännande eller tillstånd, oberoende av om godkännandet eller tillståndet beviljas av Livsmedelsverket eller regionförvaltningsverket. Detta undanröjer inte den behöriga tillståndsmyndighetens rätt att rikta de inspektioner till verksamheten som tillståndsprovningen förutsätter.

I 3 mom. ingår bestämmelser som motsvarar 25 § i den gällande lagen om djursjukdomar om kommunalveterinärens befogenheter att i en brådskande situation meddela ett interimistiskt beslut om förhindrande av sjukdomsspridning. Beslutet ska på nuvarande sätt omedelbart underställas regionförvaltningsverket för avgörande, och regionförvaltningsverket ska fatta sitt eget beslut i ärendet utan dröjsmål, dock senast inom fjorton dygn från det att det interimistiska beslutet meddelades.

I 4 mom. ingår bestämmelser som motsvarar 86 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar och enligt vilka regionförvaltningsverket får vid behov förordna en kommunalveterinär att utföra uppgifter även utanför dennes verksamhetsområde. Bestämmelsen garanterar att myndigheternas resurser vid ett sjukdomsutbrott i behövlig mån kan koncentreras på att sköta den akuta situationen även över gränserna för tjänsteområdena.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om de uppgifter som ingår i förordningen i 2 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Motsvarande bemyndiganden ingår i de paragrafer i den gällande lagen där det för närvarande föreskrivs om kommunalveterinärens i 2 mom. avsedda uppgifter.

70 §. Tullen. Paragrafen om Tullens tillsynsbefogenheter är ny. Enligt den gällande lagen är Tullen inte en i lagen avsedd tillsynsmyndighet, men Tullen kan ge handräckning bland annat genom att utföra inspektioner som hör till dess verksamhetsområde. Bland annat ansträngningar för att bekämpa olaglig handel med sällskapsdjur har inneburit att styrningen och övervakning i anslutning till förflyttningar av djur har effektiviserats.

Djurhälsomyndigheterna och Tullen har ansett att det vore ändamålsenligt att föreskriva om självständig tillsynsrätt för Tullen att övervaka iakttagandet av författningarna om djurhälsa vid EU:s inre gränser. Tullen kan utföra övervakning av till exempel afrikansk svinpest genom att kontrollera om passagerare har med sig sådana produkter vars förflyttning till Finland har förbjudits genom kommissionens skyddsbeslut. Vid behov kan nämnda tillsynsåtgärder användas även vid bekämpning av andra djursjukdomar. Tullen kan övervaka handlingar som gäller djur och produkter samt djurs identifikationer. Tullen utför övervakningen inom ramen för sina resurser och vid sidan av djurhälsomyndigheterna, så bestämmelsen undanröjer inte regionförvaltningsverkets och kommunalveterinärens roll vid övervakningen av handeln med djur och produkter på den inre marknaden.

71 §. Auktoriserad inspektör. 1 mom., enligt vilken en fysisk person får beviljas rätt att i egen-skap av auktoriserad inspektör utföra sådana inspektioner och undersökningar som ankommer på kommunalveterinären, såsom provtagningar, samt sköta verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen, motsvarar 87 § i den gällande lagen. Beviljande av rättigheten knyts dock till uppfyllande av kraven i artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen. Förutom an-läggningar nämns också ”andra platser” enligt EU:s djurhälsoförordning, eftersom det kan upp-stå behov av att en auktoriserad inspektör utför undersökningar till exempel på åtelplatser eller i naturen.

Artikel 30 i kontrollförordningen gäller delegering av uppgifter som ingår i den offentliga kon-trollen. Delegeringen ska vara skriftlig, och den ska innehålla en exakt beskrivning av de dele-gerade uppgifterna och villkoren för att utföra dem. De fysiska personerna ska ha den sakkun-skap och utrustning som krävs för att utföra uppgifterna samt vara väl kvalificerade och erfarna, och de ska vara fria från intressekonflikter när de utför uppgifterna. Enligt artikel 31.2 i kon-trollförordningen får vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet delegeras till en fysisk person, om EU:s bestämmelser om djurhälsa tillåter delegering och villkoren i artikel 30, i tillämpliga delar, är uppfyllda. Beslutanderätt som gäller tvångsmedel får inte delegeras till en fysisk person. Enligt den föreslagna paragrafen får en auktoriserad inspektör inte heller i fortsättningen ges rätt att fatta förvaltningsbeslut eller utfärda officiella intyg.

Enligt 2 mom. tillämpas artiklarna 32 och 33 i kontrollförordningen i fråga om auktoriserade inspektörers och Livsmedelsverkets skyldigheter. De gäller auktoriserade inspektörers skyldig-het att meddela resultaten av offentlig kontroll till myndigheterna och att samarbeta med myn-digheterna samt myndighetens skyldighet att organisera revisioner eller inspektioner av aukto-riserade inspektörer samt att återkalla sin delegering, om det finns brister i skötseln av uppgif-terna eller i personens oberoende eller opartiskhet. Delegeringen kan också återkallas av andra orsaker. Momentets bestämmelser om tillämpning av bestämmelserna om straffrättsligt tjänste-ansvar samt bestämmelserna i 3 mom. om uppvisande av ett skriftligt bemyndigande motsvarar 87 § i den gällande lagen.

72 §. Arbetspliktiga vid en omfattande djursjukdomsepidemi. Paragrafen motsvarar 88 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men där beaktas ändringarna i sjukdomsklassificeringen samt artiklarna 30–33 i kontrollförordningen. När allvarliga sjukdomar utvecklas till omfattande epi-demisituationer ska det enligt 1 mom. fortfarande vara möjligt för Livsmedelsverket att förordna legitimerade veterinärer eller veterinärmedicine studerande som har rätt att temporärt utöva ve-terinäryrket att vid sidan av myndigheterna sköta veterinäruppgifter i anslutning till sjukdoms-bekämpningen. Uppgifterna ska vara desamma som även auktoriserade inspektörer får sköta.

Till 2 mom. fogas en bestämmelse som hänvisar till artiklarna 30, 31 och 33 i kontrollförord-ningen och som gäller Livsmedelsverkets skyldigheter. Enligt 3 mom. ska på en person som förordnats till arbetspliktig tillämpas vad som i 71 § 2 mom. föreskrivs om auktoriserade in-spektörer. På personen tillämpas alltså artikel 32 i kontrollförordningen och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). I momentet ingår dessutom en hänvisning som motsvarar 88 § i den gällande lagen och som innebär att flera lagar om anställningsförhållanden och pensionsskydd ska tillämpas på arbetspliktiga. I 4 mom. ingår en bestämmelse om att arbetsförordnandet ska uppvisas på begä-ran.

73 §. Ledning av och information om sjukdomsbekämpningen. Paragrafens 1 och 2 mom., där det föreskrivs om regionförvaltningsverkets ledningsansvar för sjukdomsbekämpningen samt Livsmedelsverkets roll som samordnare av verksamheten samt rätt att bland annat meddela på-bud som gäller sjukdomsbekämpningen motsvarar 89 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

I 3 mom. ingår en bestämmelse som motsvarar 31 § i den gällande lagen om djursjukdomar om skyldighet för myndigheten att, beroende på fallet, informera antingen den stora allmänheten eller endast vissa person- eller aktörsgrupper, om åtgärder som vidtas på grund av ett sjukdomsutbrott. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som gör det möjligt att utfärda behövliga närmare bestämmelser om informationen. De nämnda bestämmelserna kompletterar den allmänna bestämmelsen i artikel 15 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken myndigheten vidtar lämpliga åtgärder för att informera allmänheten om arten av den risk som djur eller produkter utgör. I vissa avseende behövs mera detaljerad reglering om saken, eftersom tillräcklig och rätt inriktad information är mycket viktig för många aktörers verksamhet, såsom slakterier, mejerier, foderfabriker och instanser som ansvarar för uppsamling av kadaver, och för att förhindra att sjukdomen sprider sig via en nämnd verksamhet.

74 §. Expertgrupp. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket är behörigt att besluta om en expertgrupp ska inrättas. Funktionsdugliga expertgrupper, som finns redan för närvarande, nämns i fråga om sjukdomar i kategori a i artikel 43.2 d i EU:s djurhälsoförordning. Expertgruppen är ett element i beredskapsplaneringen. Gruppens huvudsakliga uppgift är att stöda den behöriga myndigheten vid ett sjukdomsutbrott vid bedömningen av ändamålsenliga åtgärder för sjukdomsbekämpning. I ingressen till den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning konstateras att den funktionsdugliga expertgruppen för sjukdomar hos vilda landlevande djur bör vara tvärvetenskaplig och bestå av företrädare för olika förvaltningsområden såsom miljö- och skogsmyndigheter, lokala myndigheter och berörda intressegrupper utanför förvaltningen.

Livsmedelsverket beslutar från fall till fall om att samla en expertgrupp. Exempelvis till en grupp som inrättas på grund av en fisksjukdom kan man kalla aktörer som företrädar fiske och ägare till vattenområden. I paragrafen föreskrivs också om möjlighet att utlämna sekretessbelagda uppgifter om sjukdomsfall till gruppmedlemmarna och om deras tystnadsplikt. Uppgifter om sjukdomsfall är i princip inte sekretessbelagda, men det är möjligt att de innehåller vissa sekretessbelagda omständigheter som gäller en persons privatliv eller en enskilds näringsliv.

Det kan vara nödvändigt att inrätta en expertgrupp också för vissa sjukdomar i kategori b, såsom rabies, samt för vissa sjukdomar i kategori c som förekommer hos vattenlevande djur, eftersom kunskaper som finns hos bland annat vilt- och fiskeriförvaltningen samt de myndigheter som ansvarar för människors hälsa är till nytta vid sjukdomsbekämpningen. Av denna orsak föreslås att paragrafen ska utsträckas även till planering av åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c.

13 kap. Tillsyn och register

75 §. Inspektioner och provtagning. I 1 mom. ingår en bestämmelse om tillsyn över iakttagandet av bestämmelserna som hänvisar till artiklarna 9–15, 35 och 36 i kontrollförordningen samt en bestämmelse som gäller andra åtgärder än tillsyn och som hänvisar till artikel 15 i kontrollförordningen. Kontrollförordningen ska i enlighet med artikel 1.2 i förordningen tillämpas på offentlig kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser, oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna, för tillämpning av unionslagstiftningen, samt dessutom på andra myndighetsåtgärder som anges i dessa bestämmelser. Förordningen tillämpas således inte när man övervakar nationella skyldigheter eller vidtar åtgärder för bekämpning av en nationellt klassificerad sjukdom, men genom de föreslagna 1 och 2 mom. utsträcks ändå vissa bestämmelser om inspektioner och provtagning till att gälla även sådan tillsyn och sådana åtgärder.

I artiklarna 9–14 i kontrollförordningen föreskrivs om utförande av offentlig kontroll bland annat med lämplig riskbaserad frekvens, i princip utan förannmälan, i olika produktionsled och med en hög grad av öppenhet samt utifrån dokumenterade förfaranden. Enligt artikel 15 i förordningen ska den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet få inspektera bland annat djur, varor, lokaler och andra platser, transportmedel samt dokument och informationshanteringssystem. I paragrafen föreskrivs dessutom om skyldighet för dem som berörs av reglerna i artikel 1.2 i kontrollförordningen att bistå den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I artikel 35 i förordningen föreskrivs om rätt för den som blivit föremål för kontroll att på aktörens egen bekostnad få ett andra expertutlåtande om resultatet av analysen av prov som tagits på djur eller varor.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om inspektion eller undersökning i utrymmen som används för boende av permanent natur. Inspektionen eller undersökningen får utföras endast av en myndighet, och för den föreskrivs de kriterier i anslutning till tryggnad av de grundläggande fri- och rättigheterna eller utredning av brott som behövs för att ta hänsyn till grundlagen.

Paragrafens 3 mom. hänför sig till artikel 36 i kontrollförordningen, som gäller rätt för de behöriga myndigheterna att för offentlig kontroll använda prover av varor som erbjuds till försäljning som de beställt av aktörer genom distanskommunikation utan att identifiera sig. I momentet föreslås det bestämmelser om rätt för myndigheten att beställa prover så att myndigheten i fråga inte kan identifieras som beställare. Rätten att beställa produkter gäller endast produkter som man inte misstänker eller vet att de strider mot författningarna om djurhälsa, dvs. befogenheten kan inte utnyttjas för sådan bevisprovokation genom köp som ska klassas som en okonventionell tjänsteåtgärd som hänför sig till bevisande eller utredning av olagligheter. I momentet ingår en bestämmelse enligt vilken i fråga om information om tagande och testning av de mottagna proverna samt inhämtande av ett andra expertutlåtande tillämpas artikel 36 i kontrollförordningen. Myndigheten ska säkerställa att den aktör från vilken proverna har beställts underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och, i förekommande fall, analyseras eller testas för denna offentliga kontroll. Aktören har rätt att få ett så kallat andra expertutlåtande på egen bekostnad.

I 4 mom. ingår en bestämmelse om skyldighet för aktören att ordna sådana förhållanden där undersökningen av ett djur eller en annan åtgärd som riktas mot ett djur kan utföras säkert. En brådskande situation kan dock berättiga till undantag från den nämnda skyldigheten. En motsvarande bestämmelse ingår i 93 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar.

76 §. Rätt att få uppgifter. Den behöriga myndighetens, auktoriserade inspektörers och arbetspliktigas rätt att trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter riktar sig enligt 1 mom. mot aktörer och andra med förpliktelser enligt författningarna om djurhälsa samt enligt 2 mom. dessutom mot statliga och kommunala myndigheter. Regleringen motsvarar i huvudsak 91 § i den gällande lagen.

77 §. Rätt för utländska myndigheter och internationella organ att utföra inspektioner. Paragrafens innehåll motsvarar 92 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

78 §. Handräckning. Bestämmelserna om polisens och räddningsmyndigheternas handräckning motsvarar 94 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, även om formuleringen av bestämmelserna ändras något. Bestämmelsen om Tullens handräckning behövs inte längre, eftersom Tullen är en tillsynsmyndighet enligt den föreslagna lagen.

79 §. Register över godkända anläggningar, utsedda laboratorier samt över registrerade och tillståndshavare. I 1 mom. ingår en hänvisning till bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning

som förpliktar till att föra register över anläggningar som fått godkännande enligt 39 §, godkända vattenbruksanläggningar och livsmedelsanläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur.

Enligt 2 mom. ska register också föras över anläggningar som förutsätter nationellt godkännande, dvs. spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper. Enligt momentet iaktas i fråga om registrets datainnehåll vad som i artikel 101 i EU:s djurhälsoförfordning och i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur föreskrivs om datainnehållet i det register som avses i punkt 1 led b i den nämnda artikeln till den del det är fråga om en anläggning för avelsmaterial som är godkänd för handel mellan medlemsstaterna. I fråga om anläggningarna registreras kontaktuppgifter, stationsveterinär eller ansvarig veterinär för embryosamlingsgruppen, vilka djurarter och produkter (könsceller, embryon, äggceller) godkännandet gäller samt godkännandenummer. Dessa uppgifter publiceras i elektronisk form på den behöriga myndighetens webbplats. I registret antecknas dessutom uppgifter om att verksamheten återkallats eller lagts ned. Enligt det föreslagna momentet ska samma uppgifter om godkända spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper kunna publiceras i form av en elektronisk förteckning som publiceras i fråga om anläggningar för avelsmaterial som godkänts för handel mellan medlemsstaterna. Även enligt 96 § 1–3 mom. i den gällande lagen registreras och publiceras samma uppgifter om stationer för insamling av sperma och embryosamlingsgrupper oberoende av om de har rätt att driva handel mellan medlemsstaterna eller endast inriktad handel.

Enligt 3 mom. förs register över utsedda laboratorier och laboratorier som gjort anmälan, tillstånd i anslutning till hantering av sjukdomagens samt registrerade exportörer. I registren antecknas kontaktuppgifterna till aktören och lokalerna och ett eventuellt registernummer för anläggningen, uppgifter om den verksamhet som utseendet, tillståndet eller registreringen gäller samt uppgifter om att verksamheten lagts ned och att utseendet, tillståndet eller registreringen återkallats. Motsvarande bestämmelser i fråga om godkända laboratorier ingår i 96 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen samt i fråga om laboratorier som gjort anmälan och registrerade exportörer i 97 § 1 mom. i den gällande lagen. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar 96 § 5 mom. i den gällande lagen.

80 §. Registrering för övervakning av djursjukdomar. I 1 mom. ingår en förteckning över uppgifter som ska registreras för övervakningen. Innehållet i förteckningen motsvarar förteckningen i 98 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Punkten som gäller obligatoriska vaccinationer som djuren fått preciseras dock så att registreringen gäller endast vaccinationer som ska anmälas till myndigheten i enlighet med 15 § 2 mom. eller som djurhälsomyndigheterna genomför som åtgärder för förhindrande av sjukdomsspridning eller som åtgärder för sjukdomsbekämpning enligt 5, 6 eller 10 kap.

Enligt 2 mom. offentliggörs en för aktörerna avsedd förteckning i elektronisk form över hälsoklassificeringen av anläggningar utifrån de registeruppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten. En motsvarande bestämmelse finns i 98 § 2 mom. i den gällande lagen. Vid sidan av hälsoklassificeringen nämns i bestämmelsen också den nya klassificering av anläggningar som avses i 14 § och som hänför sig till utrotningsprogram. I 3 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar den gällande paragrafens 3 mom.

81 §. Bestämmelser som ska tillämpas på registren. Till den del som det i registren är fråga om personuppgifter berörs behandlingen av uppgifter av förordningen (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). De bestämmelser om registerföring och registrets datainnehåll som föreslås i 79 och 80 § kompletterar

den nämnda förordningens bestämmelser inom det handlingsutrymme som förordningen ger den nationella lagstiftaren. Saken behandlas mer ingående i den punkt som gäller personuppgifter i avsnitt 12.

I 1 mom. nämns att de register som avses i 79 och 80 § utgör en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008). Den nämnda lagen tillämpas på registren, om inte något annat föreskrivs i den föreslagna lagen. I den nämnda lagen föreskrivs om bland annat personuppgiftsansvarig samt om andra myndigheters än den personuppgiftsansvarigas roll som uppdaterare och användare av registeruppgifter.

I 2 mom. föreskrivs att Livsmedelsverket sköter offentliggörandet av registeruppgifter enligt bestämmelserna.

I 21 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) föreskrivs om bestämmande av förvaringstiderna för informationsmaterial och de omständigheter som ska beaktas därvid. Den nämnda paragrafen ska tillämpas på de register som avses i paragrafen med de undantag som anges i 3 mom. i den föreslagna paragrafen. De uppgifter om sjukdomsfall som ingår i de register som avses i 80 § ska på samma sätt som för närvarande förvaras permanent. När en aktör har meddelat att verksamheten lagts ned, det annars konstaterats att verksamheten upphört, registreringens giltighetstid har gått ut eller godkännandet, utseendet, tillståndet eller registreringen har återkallats ska uppgifter som införts i ett register enligt 79 § avföras när de inte längre behövs och senast tre år efter det att den senaste anteckningen gjordes om aktören, om inte något annat följer av EU:s rättsakter. Det är inte ändamålsenligt att förvara uppgifter om sådana aktörer som inte längre är verksamma i registret.

I 4 mom. hänvisas till 2 kap. i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen i fråga om behandlingen av uppgifter som lämnats till Tullen.

14 kap. Betalning av vissa kostnader och ersättningar av statens medel

82 §. *Ansvar för de kostnader som utrotning av en djursjukdom orsakar.* Enligt paragrafen betalas kostnaderna för utrotning av en sjukdom av statens medel i de situationer där djurhälsomyndigheten sörjer för verkställigheten av utrotningsåtgärderna. Paragrafen motsvarar 102 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

83 §. *Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet.* Innehållet i 1 mom. motsvarar 103 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, men eftersom de befogenheter som gäller sjukdomsbekämpning i fortsättningen till största delen baserar sig på direkt tillämpliga EU-rättsakter, bestäms ägarens rätt att få ersättningar av statens medel på ett sätt som avviker från det tidigare. Rätten gäller djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas eller slaktas för konstaterande av en sjukdom eller som en bekämpningsåtgärd mot en sjukdom i kategori a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas eller som har dött till följd av en behandling som beslutats som en nämnd åtgärd för sjukdomsbekämpning eller någon annan åtgärd. Med åtgärder för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel i fall som gäller underlåtelse att iaktta bestämmelserna. Begreppet slaktas gäller också fiskar och den gällande lagens term rensas används inte längre.

Paragrafens 2 mom., som gäller fastställandet av standardersättning, samt bemyndigandet i 5 mom. att utfärda en förordning om fastställandet av standardersättning, motsvarar moment i 103 § i den gällande lagen.

Paragrafens 3 mom., som handlar om ersättning för djur som avlivats eller slaktats på ansökan av ägaren för att utrota en djursjukdom som ska övervakas, och 4 mom. om att ersättning inte betalas för djur vars värde är ringa motsvarar moment i 103 § i den gällande lagen. Paragrafen innehåller inte längre någon bestämmelse om betalning av ersättningar för djur som hållits i zoner och som avlivats av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välbefinnande, eftersom befogenhetsbestämmelsen om avlivning stryks av de orsaker som framförts i motiveringen till 30 §.

84 §. Ersättning för egendom som bortskaffats genom beslut av en myndighet. Paragrafen motsvarar 104 § i den gällande lagen, men rätten till ersättning bestäms på ett sätt som avviker från det tidigare utan exakta paragrafhänvisningar och genom att knyta den till åtgärder som myndigheten beslutar om som åtgärder som avser en sjukdom i kategori a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas.

85 §. Ersättning för produktionsförluster. Paragrafens innehåll motsvarar 105 § i den gällande lagen, men betalningen av prövningsbaserade ersättningar för produktionsförluster knyts i stället för till paragrafhänvisningar till förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som det beslutats om som åtgärder för förhindrande av sjukdomsspridning eller åtgärder för sjukdomsbekämpning och som avser en sjukdom i kategori a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas. I ersättning kan fortfarande betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

86 §. Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar. Paragrafen, som gäller sådana begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar som följer av EU:s bestämmelser om statligt stöd, motsvarar 106 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Hänvisningen i 5 mom. till bilagan i det direktiv som gällt vattenbruksdjurs hälsa ersätts dock med en hänvisning till kommissionens genomförandeakt som avses i artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning, eftersom direktivet upphävts. I den nämnda rättsakten uppräknas sjukdomar hos vattenlevande djur som anmälts till kommissionen och som inte är sjukdomar i kategori d och beträffande vilka medlemsstaterna vidtar nationella åtgärder.

87 §. Ansökan om ersättning samt förhandsersättning. Paragrafen, där det föreskrivs om ansökan om ersättning och tidsfrister för ansökan, bilagor till ansökan samt betalning av förhandsersättning, motsvarar 107 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

88 §. Grunder för att vägra ersättning. Paragrafen motsvarar 108 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Hänvisningarna till de bestämmelser och beslut beträffande vilka en överträdelse leder till att ersättningarna helt eller delvis går förlorade uppdateras dock därför att den lagstiftning som det hänvisas till har ändrats och EU:s lagstiftning har ändrats så att den i huvudsak blivit direkt tillämplig. I paragrafen hänvisas till bestämmelserna om djurhälsa. I stället för till lagen om veterinär gränskontroll hänvisas det till lagen om införselkontroll av djur och vissa varor. Dessutom hänvisas det till EU:s bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för den sistnämnda lagen samt lagen om ett system för identifiering av djur.

89 §. Återkrav av ersättning och statens regressrätt. Paragrafen motsvarar 109 § i den gällande lagen. Den ger Livsmedelsverket rätt att återkräva överbetalda beloppet av en förhandsersättning samt ersättningen eller en del av den när den som ansökt om ersättning har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit väsentliga uppgifter. I paragrafen ingår också en bestämmelse enligt vilken Livsmedelsverket ska ålägga en person som uppsåtligt eller av oakt-samhet har orsakat spridning av en sjukdom att helt eller delvis ersätta staten för kostnader och ersättningar som har betalats av statens medel.

15 kap. Tvångsmedel och påföljder

90 §. Föreläggande. Paragrafen motsvarar 110 § i den gällande lagen, men eftersom definitionerna i lagen har ändrats ska den behöriga myndigheten, dvs. djurhälsomyndigheten och Tullen, och inte tillsynsmyndigheten vara behörig att meddela föreläggande om att den skyldighet som försumrats ska fullgöras. Av samma orsak nämns författningarna om djurhälsa i paragrafen.

91 §. Förbud och begränsning. I 1 mom. anges de situationer där regionförvaltningsverket som tvångsmedel kan meddela förbud mot att djur och produkter släpps ut på marknaden eller förflyttas. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 111 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. I fråga om skyldigheter i anslutning till biosäkerhetsåtgärder hänvisas i momentet dock till artikel 10 i EU:s djurhälsoförordning i stället för till lagen. I stället för till obligatorisk hälsoövervakning hänvisas det till obligatorisk zoonosövervakning, och i fråga om de skyldigheter och förbud som avses i 44 § i den gällande lagen hänvisas det till de försiktighetsåtgärder som avses i 17 §. Till momentet fogas också en bestämmelse enligt vilken grunden för ett förbud eller en begränsning också kan vara överträdelse av de skyldigheter som aktören eller sällskapsdjurshållaren har ålagt i beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning enligt 5, 6 eller 10 kap. På grund av de ändrade definitionerna nämns i momentet också förtecknade arter vid sidan av mottagliga arter.

Paragrafens 2 mom., där det föreskrivs om ytterligare förutsättningar för att meddela förbud, motsvarar 11 § 2 mom. i den gällande lagen, men där företas de ändringar som behövs till följd av den reviderade sjukdomsklassificeringen. Paragrafens 3 mom., som gäller meddelande av interimistiska förbud, begränsningar och förelägganden medan ärendet behandlas, motsvarar i huvudsak 11 § 3 mom. i den gällande lagen.

92 §. Återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och hälsokategori. I 1 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken beslut om återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och anläggningens hälsokategori eller status fattas av den myndighet som beviljat godkännande, tillståndet, utseendet, registreringen, kategorin eller statusen.

Paragrafens 2 mom. innehåller hänvisningar till EU:s direkt tillämpliga bestämmelser om återkallande. I artikel 100 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om återkallande av godkännanden av anläggningar för landlevande djur samt av godkännanden för anläggningskretsar för landlevande djur. Enligt artikeln ska förfaranden för att återkalla godkännandet inledas, om man upptäcker allvarliga brister vid en anläggning vad gäller efterlevnaden av kraven i artikel 97.1 och de bestämmelser som antagits enligt artikel 97.2 och den anläggningens aktör inte kan lämna tillräckliga garantier för att dessa brister kommer att åtgärdas. Kraven gäller bland annat biosäkerhet, övervakning av förekomsten av sjukdomar, riskreducerande åtgärder samt lokaler, utrustning och personalens kompetens. Bestämmelser om godkännande av vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur samt om återkallanden av anläggningskretsar för vattenlevande djur finns i artikel 184 i EU:s djurhälsoförordning, där det föreskrivs om förutsättningar för återkallande som liknar de som beskrivs ovan och som är knutna till iakttagande av reglerna enligt artikel 181.

Utseendet av officiella laboratorier regleras i artikel 39 i kontrollförordningen. Återkallande ska göras om laboratoriet inte uppfyller villkoren för utseende eller om det inte uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 38 i kontrollförordningen eller underpresterar vid jämförande undersökningar mellan laboratorier. Bestämmelser om återkallande av sjukdomsfri status för en anläggning som omfattas av ett utrotningsprogram finns i artikel 20 i den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status, där det hänvisas till sjukdomsspecifika bestämmelser i förordningens bilagor. Statusen återkallas om villkoren för att behålla den,

såsom kraven icke-vaccinering, testning och symtomfrihet för djuren i anläggningen samt sjukdomsfrihet på ursprungsplatsen för avelsmaterial som sänts till anläggningen, inte uppfylls.

Paragrafens 3 mom. gäller återkallande av andra godkännanden och utseenden som regleras i lagen, dvs. godkännanden av spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som beviljats för inrikeshandel samt utseenden av laboratorier för egenkontroll. Det gäller dessutom återkallande av tillstånd för hantering av sjukdomsagens och av registreringen som exportör eller av registreringen för det laboratorium som gjort anmälan. Förutsättningarna motsvarar 112 § 1 mom. i den gällande lagen. I den gällande lagen saknas dock en bestämmelse om återkallande av registreringen för det laboratorium som gjort anmälan, trots att det föreskrivs vissa villkor för registrering i lagen. Hänvisningen till lagstiftning beträffande vilken väsentliga överträdelser kan leda till återkallande omfattar också väsentliga överträdelse av registrerings- och märkningskrav enligt EU:s djurhälsoförfordning.

Enligt 4 mom. ska ett godkännande, utseende eller tillstånd eller anläggningens hälsokategori eller status också återkallas om verksamheten har upphört annat än tillfälligt. En motsvarande bestämmelse ingår i 112 § i den gällande lagen, med undantag för bestämmelsen om hälsokategori eller status, som är ny. Denna bestämmelse behövs för att föråldrade eller vilseledande uppgifter om anläggningarnas hälsoläge inte ska bli kvar i myndighetsregistren.

I 5 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken den myndighet som beslutar om ett återkallande enligt 2 mom. får förbjuda en aktör att bedriva verksamhet under tiden för behandlingen av ärendet, om bristen är av sådan art att människors eller djurs hälsa äventyras. Också denna bestämmelse motsvarar den gällande lagen.

93 §. Åtgärder vid överträdelse av kraven på förflyttningar mellan medlemsstaterna. Paragrafens 1 mom. gäller på samma sätt som 113 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar tvångsmedel som tillämpas som preliminära åtgärder i samband med förflyttningar av djur och produkter mellan medlemsstaterna tills det klarnar huruvida bristen i anslutning till förflyttningskraven går att avhjälpa. Tullen läggs till som behörig myndighet, som vid sidan av regionförvaltningsverket övervakar nämnda förflyttningar. Kommunalveterinären ska fortfarande vara behörig att fatta beslut i en brådskande situation där regionförvaltningsverket ännu inte har kunnat vidta åtgärder.

Paragrafens 2 mom. gäller slutliga tvångsmedel, som tillämpas om det har klarlagts att det inte är möjligt att avhjälpa bristerna eller om de inte har avhjälpits inom utsatt tid. Regionförvaltningsverket ska fortfarande vara behörigt att besluta om åtgärderna, men enligt förslaget ska också Tullen kunna fatta dylika beslut.

Momentet motsvarar i övrigt 113 § 2 mom. i den gällande lagen, men som alternativ till karantän föreskrivs att ett djur också kan hållas isolerat på en annan plats som myndigheten anvisar. Detta behövs för att EU:s bestämmelser om godkännande av karantäner samt karantänverksamhet inte ska begränsa användningen av tvångsmedel på ett oändamålsenligt sätt. I EU:s djurhälsoförfordning krävs nämligen placering i karantän bara som en del av kraven på införsel till unionen av vissa djurarter, och kraven på godkännande av karantäner har uppgjorts med tanke på detta och dessa djurarter. De är alltså inte avsedda att tillämpas på placering i karantän i anslutning till verkställigheten av de tvångsmedel som avses i 138 § i kontrollförfordningen. I EU:s lagstiftning föreskrivs inga krav på sådan karantän.

I ett beslut som avses i paragrafen kan enligt 3 mom. ställas villkor som gäller åtgärderna, såsom villkor som gäller isolering. Aktören eller sällskapsdjurshållaren svarar på nuvarande sätt för att åtgärderna genomförs.

94 §. Vite och tvångsutförande. Paragrafen motsvarar 114 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men det föreskrivs att vid sidan av regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket ska Tullen vara behörig myndighet att utfärda vite, och blir enligt förslaget en i lagen avsedd tillsynsmyndighet.

95 §. Straffbestämmelser. I 1 mom. ingår en hänvisningsbestämmelse som gäller strafflagens kriminaliseringar av orsakande av risk för spridning av en djursjukdom, regleringsbrott samt smuggling.

De gärningsbeskrivningar som uppräknas i 2 mom. och som är straffbara som djursjukdomsförseelse motsvarar i stor utsträckning de gärningsbeskrivningar som uppräknas i 115 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, men det föreslagna momentet är snävare än det gällande.

Som djursjukdomsförseelse kan fortfarande dömas gärningar som innebär att man bryter mot den lagstadgade anmälningsskyldigheten i en konkret situation där en sjukdom misstänks eller konstaterats eller mot förbud, villkor, begränsningar eller åtgärder som myndigheten bestämt om som åtgärder för sjukdomsbekämpning. Det ska också vara straffbart att bryta mot aktörens eller sällskapsdjurshållarens biståndsskyldighet i anslutning till genomförandet av åtgärder för sjukdomsbekämpning. De hänvisningar som anger straffbara gärningsbeskrivningar utformas på ett nytt sätt jämfört med den gällande lagen, eftersom regleringen om djurhälsa i fortsättningen baserar sig i huvudsak på direkt tillämpliga EU-förordningar. Kriminaliseringen ska omfatta både brott mot vissa direkt tillämpliga krav i EU:s lagstiftning och brott mot krav i lagen som grundar sig på det nationella handlingsutrymmet. Enligt förslaget kan man dessutom på nuvarande sätt dömas till djursjukdomsförseelse för brott mot förbud eller försummelse av åtgärder som utgör tvångsmedel.

16 kap. Särskilda bestämmelser

96 §. Avgifter för myndigheternas prestationer. Paragrafens 1–3 mom. motsvarar 99 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar med undantag av vissa ändringar som beror på att definitionerna har ändrats. Hänvisningen i 4 mom., som gäller myndighetens skyldighet att ta ut en avgift för extra kontrollåtgärder på grund av underlåtenhet att iaktta bestämmelser, ändras så att den avser den nya kontrollförordningen.

97 §. Arvoden och ersättningar som betalas till auktoriserade inspektörer. Enligt paragrafen betalar Livsmedelsverket arvoden till auktoriserade inspektörer för inspektioner och undersökningar som de utfört och andra åtgärder som de genomfört samt ersättning för inspektörernas kostnader. Paragrafen motsvarar 100 § i den gällande lagen, men till den fogas ett omnämnande av avtal.

98 §. Ersättning som staten betalar till kommunerna. I paragrafen hänvisas det till 23 § i veterinärvårdslagen, där det föreskrivs om kommunens rätt att av statens medel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären.

99 §. Skydd för rapportörers identitet. I paragrafen finns bestämmelser om skydd för personer som inrapporterar överträdelse av bestämmelser enligt artikel 140 i kontrollförordningen. Motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen. Enligt punkt 1 i den artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelse av den förordningen. Enligt punkt 2 ska de nämnda mekanismerna åtminstone omfatta förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelse och uppföljning av den (underpunkt a), lämpligt skydd för personer som inrapporterar en överträdelse mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande

behandling (underpunkt b) och skydd av personuppgifter för den person som inrapporterar en överträdelse i enlighet med unionsrätten och nationell rätt (underpunkt c).

Enligt skäl 91 i ingressen till kontrollförordningen bör vem som helst ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna för att hjälpa dem att upptäcka fall av överträdelser av den förordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och i sådana fall ålägga sanktioner. I skälet konstateras vidare att avsaknad av tydliga förfaranden eller rädsla för repressalier kan emellertid avskräcka visselblåsare.

Bestämmelser om skydd för rapportörers identitet finns för närvarande t.ex. i 36 § i dataskyddslagen, 71 a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008), 35 § i växtskyddslagen (1110/2019) samt i 18 i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor.

Att hålla rapportörers identitet hemlig är till sin karaktär reglering som gäller strikt avgränsade situationer. Det är således inte fråga om en allmänt tillämplig grund för tystnadsplikt, utan om en grund för tystnadsplikt som är strikt avgränsad till kontrollförordningen. Det är således ändamålsenligt att ta in bestämmelser om denna grund för tystnadsplikt i djursjukdomslagen, även om huvudregeln för reglering som gäller grunder för tystnadsplikt är att bestämmelserna ska koncentreras till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, *offentlighetslagen*). Detta står också i linje med den s.k. visselblåsarregleringen.

Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs artikel 140.2 c i kontrollförordningen, som gäller skydd för rapportörers identitet. Om inte någon av grunderna för tystnadsplikt som anges i 24 § i offentlighetslagen ska tillämpas, ska med stöd av den föreslagna paragrafen endast uppgifter som anger rapportörens identitet hållas hemliga om de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls.

En förutsättning för röjandet av identiteten är att röjandet skulle kunna skada den person som rapporterar en överträdelse. Skadan kan ha att göra med till exempel att rapportören står i ett särskilt förhållande till den part som anmälan gäller. Rapportörens subjektiva uppfattning om skada är i sig inget tillräckligt skäl för att tillämpa den sekretessgrund som avses i bestämmelsen. Den föreslagna bestämmelsen skyddar inte en person som rapporterat en överträdelse i en eventuell rättegång som till exempel vittne.

Utöver de föreslagna bestämmelserna tillämpas bestämmelserna om partsoffentlighet. Enligt 11 § i offentlighetslagen har den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (part) rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig. Enligt 11 § 2 mom. 1 punkten i offentlighetslagen föreligger rätten dock inte när utlämnande av uppgifter skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller ett annat synnerligen viktigt enskilt intresse. Att lämna information om rapporten av en överträdelse till den som är föremål för rapporten kan handla om ett sådant synnerligen viktigt allmänt intresse som avses i offentlighetslagen, om utredningen av överträdelserna skulle försvåras av att uppgifter lämnas ut. Att lämna ut uppgifter om rapportören kan för sin del strida mot det synnerligen viktiga allmänna intresset som avses i offentlighetslagen, om röjandet av rapportörens identitet riskerar rapportörens säkerhet, intressen eller rättigheter. Då ska partsoffentligheten begränsas. Förutsättningen för att tillämpa bestämmelsen är att den behöriga myndigheten med stöd av de omständigheter som kommit fram i ärendet har grundad anledning att bedöma att det finns ett behov av skydd.

100 §. Sökande av ändring. I 1 mom. föreskrivs att i beslut som avses i 14 kap., dvs. beslut som gäller ersättningar, söks ändring i första instans genom begäran om omprövning. Det är fråga

om en ny bestämmelse, eftersom tidigare har ändring i alla beslut som avsetts i lagen om djursjukdomar sökts direkt genom besvär. Beslut om ersättningskrav skiljer sig från andra beslut enligt lagen, och för deras del är det motiverat med en annan besvärsväg.

I 2 mom. ingår en informativ hänvisningsbestämmelse som avser lagen om rättegång i förvaltningsärenden och som gäller sökande av ändring i statliga myndigheters beslut. I momentet föreskrivs dessutom på samma sätt som i den gällande lagen att i interimistiska beslut som avses i 91 § 4 mom. får ändring inte sökas särskilt, utan det ska vara möjligt att söka ändring när det slutliga beslutet har meddelats.

3 mom. gäller sökande av ändring i beslut av kommunalveterinären. Besvärsvägen ska på samma sätt i nuläget vara förvaltningsbesvär. I interimistiska beslut som avses i 69 § 3 mom. får ändring inte sökas särskilt.

I 4 mom. föreskrivs att det kan bestämmas att ett beslut ska följas även om ändring har sökts, om beslutets karaktär, skydd av djurs eller människors hälsa eller säkerställande av säkerheten hos produkter av animaliskt ursprung förutsätter omedelbar verkställighet. Momentet motsvarar 116 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt 5 mom. tillämpas tullagens bestämmelser på sökande av ändring i Tullens beslut.

I 6 mom. ingår en bestämmelse som hänvisar till lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och som motsvarar 117 § i den gällande lagen. Hänvisningen omfattar emellertid åtgärder enligt författningarna om djurhälsa och inte bara åtgärder som det föreskrivs om i nationell lag.

101 §. Ikraftträdande. I 1 mom. ingår en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande. Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 21 april 2021 när EU:s djurhälsoförfordning börjar tillämpas. I 2 mom. ingår en bestämmelse om upphävande av den gällande lagen.

I 3 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken den föreslagna lagen ska tillämpas i stället för den lag som upphävs om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den lag som upphävs. Syftet med de övriga lagar som ingår i propositionen är att uppdatera laghänvisningarna. I regleringen på förordningsnivå ingår emellertid hänvisningar som det inte i samtliga fall är ändamålsenligt att uppdatera i samband med att den föreslagna lagen träder i kraft, utan först när förordningarna ändras av andra orsaker.

102 §. Övergångsbestämmelser. I 1 mom. ingår en övergångsbestämmelse som gäller sådana anläggningar beträffande vilka godkännande enligt EU:s djurhälsoförfordning krävs. Särskilt godkännande krävs inte, om det har föreskrivits om tillstånd eller godkännande för samma verksamhet i den lag som upphävs när den föreslagna lagen träder i kraft. Enligt artikel 279 i EU:s djurhälsoförfordning ska anläggningar och aktörer som registrerats eller godkänts i enlighet med de direktiv som upphävs anses vara registrerade eller godkända, efter behov, i enlighet med förordningen och ska som sådana omfattas av de relevanta skyldigheter som föreskrivs i förordningen.

I 2 mom. ingår en övergångsbestämmelse i anslutning till de föreslagna nationella godkännande- och registreringsförfarandena samt anmälningsförfarandena, som tillåter fortsatt verksamhet utan särskilt godkännande eller anmälan i enlighet med de beslut eller anmälningar som gäller verksamheten.

Paragrafens 3 mom. gäller ställningen för de vattenbruksanläggningar, vilkas verksamhet enligt Livsmedelsverkets bedömning kan börja omfattas av kravet på godkännande. I praktiken är det fråga om småskalig odling av matfisk samt företag som har metesdammar. Livsmedelsverket ska utföra riskbedömningarna inom en månad efter lagens ikraftträdande och därvid använda uppgifter i registret för djurhållningsplatser enligt lagen om ett system för identifiering av djur. Avsikten är att genom den förordning av jord- och skogsbruksministeriet som utfärdas med stöd av förslaget till 43 § precisera de kriterier i anslutning till anläggningens läge och rutiner för förflyttning av djuren som ska användas vid riskbedömningen så att bedömningen kan göras snabbt och på ett förutsägbart sätt. Aktörer som på grund av slutresultatet av riskbedömningen blir skyldiga att ansöka om godkännande ska enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen ha sex månader på sig att lämna in ansökan till myndigheten. Uppskattningsvis är det fråga om bara några anläggningar.

Enligt 4 mom. ska besluten om restriktionszoner och åtgärder för sjukdomsbekämpning som fattats med stöd av lagen som upphävs förbli i kraft till dess att något annat åläggs.

7.2 Strafflagen

44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §. *Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom.* Det föreslås att den paragrafen i strafflagen ändras där vissa gärningar som strider mot lagen om djursjukdomar och lagen om animaliska biprodukter samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem kriminaliseras. Syftet med ändringen är att se till att paragrafens täckning i princip förblir densamma när lagstiftningen om djursjukdomar, som tidigare i huvudsak baserat sig på direktiv, ändras och börjar basera sig på direkt tillämpliga EU-förordningar. Enligt förslaget är en gärning som beskrivs i paragrafen straffbar inte bara när den strider mot lagen om djursjukdomar och lagen om animaliska biprodukter samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem utan också när den strider mot EU:s djurhälsoförordning, förordningen om animaliska biprodukter, TSE-förordningen, och förordningen om sällskapsdjur samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem.

Det föreslås att gärningsbeskrivningen preciseras så att straffbestämmelsen omfattar även bortskaffande av animaliska biprodukter som sker i strid med bestämmelserna om dem.

I beskrivningen av straffbara gärningar stryks dessutom omnämmandet av import och export av djur. Härigenom undanröjs den överlappning som har förekommit i paragrafen i förhållande till bestämmelserna om brott som har samband med införsel och utförsel i 46 kap. i strafflagen. I 1 § 1 mom. 7 punkten om regleringsbrott i det kapitlet föreskrivs det att den som bryter mot eller försöker bryta mot en i Europeiska unionens förordningar om import och export föreskriven eller med stöd av nämnda rättsakter meddelad regleringsföreskrift, ska för regleringsbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år. Enligt 4 § 1 mom. i det kapitlet ska den som, utan behörigt tillstånd eller annars i strid med vad som stadgas eller bestäms om införsel eller utförsel, för eller försöker föra in i landet eller för eller försöker föra ut ur landet en vara vars införsel eller utförsel är förbjuden eller förutsätter myndighets tillstånd eller kontroll, för smuggling dömas till böter eller fängelse i högst två år. Av regleringsbrott finns det en grov och lindrig form och av smuggling en lindrig form. Enligt den begränsningsbestämmelse som ingår i 46 kap. i strafflagen (15 §) anses såsom brott som avses i 1–5, 7–10 och 12 § inte smärre försummelser av deklARATIONSSKYLDIGHETEN eller UPPGIFTSSKYLDIGHETEN och inte heller andra mindre överträdelse av förfarandebestämmelser.

Paragrafens förhållande till den straffrättsliga legalitetsprincipen behandlas nedan i det avsnitt som gäller förhållande till grundlagen.

46 kap. Brott som har samband med införsel och utförsel

4 §. Smuggling. Det föreslås att 2 mom. upphävs. Enligt momentet ska som smuggling betraktas också vissa brott mot 5 § i lagen om veterinär gränskontroll eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Den paragraf som det hänvisas till samt vissa förordningar om införselvillkor som utfärdats med stöd av den är enligt lagen om införselkontroll av djur och vissa varor i kraft till och med den 20 april 2021, dvs. tills EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas, trots att lagen om veterinär gränskontroll i övrigt har upphävts. Den separata straffbestämmelsen i 2 mom. blir onödig när de materiella bestämmelser som nämns i den upphävs. I fortsättningen ska den allmänna smugglingsbestämmelsen i 1 mom. tillämpas på straffbarhet för brott mot införselkraven för djur och andra varor som eventuellt sprider djursjukdomar.

7.3 Lagen om animaliska biprodukter

2 §. Förhållande till andra författningar. I 1 mom. företas en teknisk ändring, genom vilken hänvisningen till den gällande lagen om djursjukdomar ändras så att den börjar avse den föreslagna lagen om djursjukdomar.

30 §. Bortskaffande under exceptionella förhållanden. I 2 mom. företas tekniska ändringar som följer av reformen av lagen om djursjukdomar. I det föreslagna momentet hänvisas det i stället för till beslut som fattas med stöd av vissa paragrafer i lagen om djursjukdomar till beslut om förhindrande av sjukdomsspridning och beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning som fattas med stöd av lagen om djursjukdomar. Detta beror på att det föreskrivs om besluten också i direkt tillämpliga EU-bestämmelser och inte bara i nationella bestämmelser. Dessutom föreskrivs det inte längre centralt om befogenheter som gäller de nämnda besluten i lagen om djursjukdomar, utan till följd av att sjukdomsklassificeringen och lagstiftningens struktur förändrats är befogenhetsbestämmelserna utspridda i lagens olika kapitel och paragrafer.

7.4 Jaktlagen

23 §. Begränsning av jakt med hänsyn till allmän säkerhet. I 1 mom. stryks bestämmelsen om regionförvaltningsverkets befogenheter att inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig. I momentet stryks dessutom den bestämmelse som säger att jakträttshavaren och markägaren inte behöver höras innan beslutet om ett förbud eller en begränsning som grundar sig på den nämnda orsaken fattas.

De bestämmelser som föreslås bli strukna fogades till momentet genom lag 939/2006. Bakgrunden till ändringen var kommissionens skyddsåtgärder, som genomfördes när aviär influensa spridit sig i Europa och genom vilka man försökte hindra sjukdomen från att sprida sig från vilda fåglar till fjäderfän. Enligt de meddelade skyddsbesluten ska myndigheten ha befogenheter att begränsa jakten i en zon som inrättas runt den plats där sjukdomen förekommer.

I fortsättningen kan jaktförbud inom zoner som inrättas för att förhindra att förtecknade sjukdomar sprider sig utgöra en del av åtgärderna för sjukdomsbekämpning enligt del III avdelning II i EU:s djurhälsoförordning eller eventuellt också en del av nödatgärderna enligt del VII i EU:s djurhälsoförordning. Enligt artikel 65 i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning får den behöriga myndigheten inom en smittad zon som inrättas på grund av en sjukdom hos vilda djur bland annat reglera jakten. Enligt 26 § 1 mom. i den föreslagna lagen

om djursjukdomar är Livsmedelsverket behörig myndighet som beslutar om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som är nödvändiga i den smittade zonen för att förhindra att sjukdomen sprider sig. För planering av åtgärderna ska det finnas en expertgrupp som avses i artikel 66 i den delegerade förordning som gäller åtgärder för sjukdomsbekämpning och i 74 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar, och där också viltförvaltningen och jägarna ska vara representerade. Den reglering som föreslås i lagen om djursjukdomar gör jaktlagens nuvarande bestämmelse om regionförvaltningsverkets befogenheter onödig.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Den föreslagna lagen om djursjukdomar innehåller på samma sätt som den gällande lagen ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om skyldighet att sprida information om djursjukdomar i anslutning till passagerartrafik och posttjänster mellan medlemsstaterna. Genom förordning av statsrådet fastställs dessutom de standardsättningar som kan användas för att ersätta djur som det har bestämts att ska avlivas.

Övriga bemyndiganden att utfärda förordning i den föreslagna lagen om djursjukdomar tilldelas jord- och skogsbruksministeriet. Bemyndigandena behövs, eftersom den EU-lagstiftning som berör lagens tillämpningsområde är mycket omfattande, detaljerad och i många avseenden teknisk. EU:s djurhälsoförordning tillåter också ett stort nationellt handlingsutrymme som det inte är möjligt att utnyttja effektivt utan tillräckliga bemyndiganden att utfärda förordning. Lagen om djursjukdomar gäller delvis verksamhet i krissituation. En låg författningsnivå gör det möjligt att snabbt reagera på förändringar i sjukdomsläget samt på ändringar i kommissionens delegerade akter och genomförandeakter till följd av detta.

Grundlagsutskottet har i samband med bedömningen av den gällande lagens grundlagsenlighet konstaterat (GrUU 1/2013 rd, s. 2) att när det handlar om lagstiftning avsedd att genomföra teknisk och detaljerad EU-lagstiftning är det befogat att bestämmelser utfärdas genom förordning. Bestämmelserna på lagnivå skulle annars bli onödigt detaljerade och fallspecifika. Andra faktorer som starkt talar för mindre stränga delegeringsbestämmelser är att det behövs närmare bestämmelser om specifika djursjukdomar och djurarter i krissituationer och att skyldigheterna gäller näringsidkare inom specifika branscher. Bestämmelserna i grundlagen begränsar under alla omständigheter direkt tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigandena. Därmed går det inte att genom förordning utfärda allmänna rättsregler om frågor som hör till området för lag.

Enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar betecknar jord- och skogsbruksministeriet de djursjukdomar som hör till nationella sjukdomskategorier, föreskriver om områden som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs samt utfärdar de bestämmelser som hänför sig till genomförandet av EU:s bestämmelser och som det nationella handlingsutrymmet möjliggör om åtgärder som behövs vid sjukdomsutbrott. Åtgärderna varierar beroende på djursjukdomen och delvis beroende på djurarten.

I fråga om de godkännande-, tillstånds- och anmälningsförfaranden som det föreskrivs om i lagen får jord- och skogsbruksministeriet utfärda närmare bestämmelser om förfarandet. Dessutom får ministeriet utfärda närmare bestämmelser om de djurarter och produkter beträffande vilka utförsel berörs av registreringsskyldighet samt om förutsättningarna för utseende av laboratorier för egenkontroll och godkännande av sådana anläggningar för avelsmaterial som bedriver inrikeshandel. Jord- och skogsbruksministeriet utfärdar också närmare bestämmelser om bland annat hälsoövervakning av djur, vaccinationsskyldighet, hälsotillståndet hos djur som tas till djurutställningar, vissa restriktioner för förflyttning av djur och produkter, bevarande av uppgifter om export samt sändande av mikrobstämningar till det nationella referenslaboratoriet.

De nämnda bemyndigandena att utfärda förordning gäller relativt tekniska frågor som det också enligt den gällande lagen ska föreskrivas om genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser som preciserar myndigheternas uppgifter får utfärdas om bland annat genomförandet av övervakningen av djursjukdomar, kommunalveterinärens uppgifter vid sjukdomsbekämpning, statistikföringen och rapporteringen i anslutning till djursjukdomar, innehållet i riksomfattande och regionala beredskapsplaner samt om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifter antecknas och uppgifter offentliggörs. Även dessa bemyndiganden gäller tekniska frågor.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det dessutom föreskrivas om tillämpningen av många av de nationella undantag som EU:s djurhälsoförordning möjliggör. Undantagen gäller tämligen tekniska frågor som undersökningar av djur eller produkter, rengöring av transportmedel som använts vid förflyttningar, vaccinationskrav i fråga om unga sällskapsdjur samt krav på djurhälsointyg vid förflyttningar av vissa djur eller produkter.

Enligt 66 § 4 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar får Livsmedelsverket utfärda föreskrifter om när och hur de mikrobstammar, prover och uppgifter som laboratorierna sänder till Livsmedelsverket ska sändas in. Det föreslagna bemyndigandet att utfärda föreskrifter är motiverat, när man beaktar laboratorieverksamhetens särdrag och att det är fråga om tekniskt fullgörande av laboratoriernas skyldighet.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 21 april 2021, dvs. när EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att följa hur den föreslagna lagen om djursjukdomar fungerar genom myndigheternas övervakning enligt lagen samt myndigheternas och intressegruppernas samarbete i anslutning till verkställigheten av lagen.

11 Samband med andra propositioner

De register som det föreskrivs om i lagen om djursjukdomar är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Avsikten är att regeringens proposition som gäller en reform av lagen om landsbygdsförvaltningens informationssystem ska överlämnas till riksdagen i slutet av höstsessionen 2020. Strävan har varit att skriva bestämmelserna i den föreslagna lagen om djursjukdomar så att de är förenliga med både den nuvarande lagen om informationssystem och den nya lag som är under beredning. I den föreslagna lagen om djursjukdomar finns dessutom en hänvisning till livsmedelslagen och avsikten är att regeringens proposition som gäller den reform av den lagen ska överlämnas till riksdagen under höstsessionen 2020.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring. Grundlagsutskottet har emellertid ansett att tillståndsplikt kan tillåtas på sär-

skilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Anmälnings- eller registreringsplikt som villkor för att inleda näringsverksamhet har betraktats som reglering som i sak kan jämföras med tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd).

I 39 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar föreskrivs det om godkännande av vissa anläggningar för landlevande djur samt avelsmaterial från dem, vilket baserar sig på de godkännandekrav som föreskrivs i artiklarna 94 och 95 i EU:s djurhälsoförordning. I 43 § föreskrivs det dessutom om godkännande av vattenbruksanläggningar samt anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur utifrån artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförordning. I 63 § ingår bestämmelser om utseende av officiella djurhälsolaboratorier vilka baserar sig på kontrollförordningen.

På det nationella handlingsutrymmet i EU:s djurhälsoförordning baserar sig bestämmelserna om godkännande av spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som bedriver endast inrikeshandel i 40 och 41 § i den föreslagna lagen, vilka motsvarar nuläget, bestämmelsen om registreringsskyldighet för exportörer i 53 §, som motsvarar nuläget, samt bestämmelserna i 63 § om utseende av laboratorier för egenkontroll och bestämmelserna i samma paragraf om anmälingsskyldighet för laboratorier som undersöker sjukdomar som hör till kategorin andra anmälningspliktiga djursjukdomar, vilka motsvarar nuläget. Genom de nämnda bestämmelserna strävar man efter att bekämpa djursjukdomar samt främja djurhälsan. Dessa kan betraktas som sådana viktiga samhälleliga intressen, som kan motivera en begränsning av näringsfriheten.

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noga avgränsade. Dessutom måste begränsningarnas väsentliga innehåll, såsom deras omfattning och villkoren framgå av lagen. Utskottet har också funnit det viktigt att bestämmelserna om villkoren för registrering och registreringens beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att det är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 58/2010 rd, s. 5–6, GrUU 32/2010 rd). Utskottet har ansett att det inte medför några problem med avseende på 18 § 1 mom. i grundlagen att återkalla ett godkännande i en situation där en hälsofara inte kan motverkas med andra metoder (GrUU 37/2005 rd, s. 2/II).

De föreslagna bestämmelserna överensstämmer med dessa krav och linjer. I den föreslagna lagen om djursjukdomar fastställs de villkor som ska vara uppfyllda för att ett godkännande ska beviljas eller en aktör registreras utifrån det nationella handlingsutrymme som EU:s rättsakter tillåter. I 92 § ingår bestämmelser om återkallande av nämnda godkännande eller registrering. Bestämmelser om ansökan om godkännande, villkor för godkännande, förfarandet för godkännande samt översyn av godkännanden liksom tillfälligt upphävande och återkallande av godkännande ingår i artiklarna 96–99 och 176–179 i EU:s djurhälsoförordning, och om utseende av officiellt djurhälsolaboratorium och om återkallande av utseende i artiklarna 37 och 39 i kontrollförordningen. Närmare bestämmelser om de nämnda omständigheterna ingår också i kommissionens delegerade akter.

De föreslagna bestämmelserna om aktörens skyldigheter i anslutning till förhindrande eller övervakning av sjukdomar samt myndighetsbefogenheterna rörande olika åtgärder, förbud, villkor och begränsningar innebär begränsningar av näringsfriheten. Genom de bestämmelser som syftar till bekämpning av djursjukdomar försöker man tillgodose andra grundläggande rättigheter såsom egendomsskydd för personer som äger djur eller produkter samt, när det är fråga om zoonoser, det allmännas skyldighet att främja befolkningens hälsa enligt 19 § 3 mom. i

grundlagen. Bestämmelserna har också koppling till 20 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Det finns således en godtagbar grund för de föreslagna bestämmelserna. De flesta bestämmelserna hänför sig till genomförandet av direkt tillämpliga EU-bestämmelser. De skyldigheter och befogenheter i lagen som grundar sig på det nationella handlingsutrymme som dessa EU-bestämmelser tillåter motsvarar åter i mycket stor utsträckning de gällande bestämmelserna, som tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (se GrUU 1/2013 rd, s. 3). Regleringen är uppbyggd så att den uppfyller de krav på noga avgränsning och exakthet samt reglering på lagnivå och att vissa förbud, villkor, begränsningar och åtgärder kan komma i fråga endast vid sjukdomsutbrott av de allvarligaste djursjukdomarna som förutsatts av bestämmelser som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna.

Egendomsskydd

Med stöd av 15 § 1 mom. om egendomsskydd i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har emellertid i sin praxis konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla begränsningar av nyttjandet, utan det går att begränsa ägarens rättigheter genom lag, om den uppfyller de allmänna krav som ställs på lagar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd). Ersättningen för inskränkning i egendomens användning är en faktor som inverkar på bedömningen av inskränkningarnas godtagbarhet (GrUU 6/2010 rd och GrUU 38/1998 rd).

I beslut om sjukdomsbekämpning enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar är det fråga om ingrepp i egendom, såsom avlivning av djur, bortskaffande av föremål eller inskränkningar i användningen av djur, produkter eller annan egendom. Besluten är nödvändiga för att bekämpa djursjukdomar, upprätthålla livsmedelssäkerheten och trygga folkhälsan, så de betjänar mål som överensstämmer med allmänintresset. De ingriper inte heller i de grundläggande fri- och rättigheterna på ett sätt som står i disproportion till det eftersträvande målet och som skulle kränka det centrala innehållet i dessa rättigheter. Bestämmelserna kan anses vara i harmoni med de krav på exakthet och noga avgränsning i fråga om begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som angetts i grundlagsutskottets praxis.

Enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar har en djurägare i princip rätt att få full ersättning för djur som avlivats i enlighet med ett beslut av en myndighet, och dessutom har ägaren rätt att få ersättning för produkter samt andra ämnen och föremål som genom beslut av en myndighet har bortskaffats eller behandlats så att egendomen har skadats eller blivit oanvändbar.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

I 71 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om auktoriserade inspektörer, som i stället för eller genom att bistå kommunalveterinären får utföra sådana inspektioner eller undersökningar i anläggningarna som avses i lagen samt utföra verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen. Inspektörernas uppgifter är definierade så att de gäller endast utförande av inspektioner och undersökningar i stället för eller genom att bistå kommunalveterinären, samt utförande av verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen, och inspektörerna har alltså inte rätt att fatta förvaltningsbeslut eller bevilja djurhälsointyg. Inga uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt överförs till de auktoriserade inspektörerna.

Paragrafen innehåller ett krav på att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar ska tillämpas samt ett förbud mot att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur. En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar i stor utsträckning 87 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Paragrafen innehåller ändå inte något krav på inspektörernas yrkesskicklighet utan en hänvisning till kraven i artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen, som förutom yrkesskicklighet gäller bland annat frihet från intressekonflikter för en fysisk person som utför myndighetsuppgifter. Den föreslagna regleringen kan anses uppfylla villkoren för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter.

I 74 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om samlande av den expertgrupp som förutsätts i EU:s djurhälsoförordning samt om gruppmedlemmarnas rätt att få uppgifter och tystnadsplikt. I enlighet med EU:s rättsakter kan till gruppen höra företrädare för olika myndigheter samt bland annat producentorganisationer. Gruppens uppgifter är att bistå myndigheten vid planeringen av åtgärder för sjukdomsbekämpning som behövs vid utbrott av en sjukdom i kategori a–c. Experterna fattar inte beslut och utför inte besök av inspektionstyp i anläggningar. Även i övrigt är sambandet mellan deras verksamhet och uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagar och fattandet av beslut som gäller enskildas rättigheter och skyldigheter så pass indirekt att i fråga om expertgruppens uppgifter anses det inte vara fråga om offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Av de nämnda orsakerna kan expertgruppen i princip inte anses ha en sådan i 4 § 8 punkten i offentlighetslagen nämnd självständig ställning att den skulle kunna betraktas som en i den lagen avsedd myndighet. Av denna orsak intas i lagen om djursjukdomar en uttrycklig bestämmelse om skyldighet för gruppmedlemmarna att hemlighålla eventuella sekretessbelagda uppgifter som de erhåller.

Arbetsplikt

I 72 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar föreskrivs det om arbetsplikt för legitimerade veterinärer och veterinärmedicin studerande i en situation där en allvarlig sjukdomsepidemi har spridit sig över ett vidsträckt område i landet och tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att bekämpa den. Arbetsplikten innebär ett ingrepp i den personliga friheten som tryggas i 7 § 1 mom. i grundlagen samt i rätten enligt 18 § i grundlagen att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring. Tvångsarbete strider dessutom mot artikel 4 i den europeiska människorättskonventionen samt vissa andra internationella avtal.

Förbuden mot tvångsarbete i internationella avtal gäller ändå inte situationer där en fara eller olycka hotar samhällets existens eller välfärd. Den föreslagna arbetsplikten gäller sådana situationer. Innehållet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar i stor utsträckning 88 § i den gällande lagen om djursjukdomar, som har tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (se GrUU 1/2013 rd, s. 3).

I den föreslagna lagen om djursjukdomar har också beaktats de synpunkter på arbetspliktigas uppgifter och rättigheter som grundlagsutskottet har framfört i samband med bedömningen av den nämnda propositionen. I förslaget till 72 § är de uppgifter som arbetspliktiga får utföra avgränsade på samma sätt som de uppgifter som överförs på auktoriserade inspektörer, dock med hänsyn till även bestämmelserna i artiklarna 30 och 31 i kontrollförordningen om vilka av den behöriga myndighetens uppgifter som det över huvud taget är möjligt att överföra till fysiska personer och på vilka villkor detta kan göras. Det föreskrivs om arbetspliktigas rätt att

utföra övervakning och bland annat få handräckning på motsvarande sätt som i fråga om auktoriserade inspektörers rättigheter. I 72 § föreskrivs om arvode till arbetspliktiga och om ersättning för deras kostnader samt om tillämpning av allmänna lagar om arbetsrätt på arbetspliktiga. Den föreslagna regleringen ska således också anses uppfylla kraven på att den ska vara noga avgränsad, exakt, proportionerlig och rättssäker.

Principen om förvaltningens lagbundenhet

Enligt 75 § 3 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar får djurhälsomyndigheten för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa av aktörerna beställa prov på produkter som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation så att myndigheten i fråga inte kan identifieras som beställare. Bestämmelsen hänför sig till artikel 35 i kontrollförordningen, enligt vilken prover som de behöriga myndigheterna beställt genom distanskommunikation av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll.

Med stöd av 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Relevanta och i princip problematiska med tanke på principen och förvaltningens lagbundenhet är enligt grundlagsutskottets praxis sådana okonventionella befogenheter som bevisprovokation genom köp, som innebär att myndigheten utan tjänsteansvar bryter mot vissa straffrättsliga förbud. Det kan till exempel vara fråga om bevisprovokation genom köp av ett föremål som innehas olagligen. (GrUU 5/1999 rd, s. 5, GrUU 35/2018 rd, s. 14)

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att innehållet i de föreslagna befogenheterna är väsentligt och i samband med bedömningen av underrättelselagstiftningen (GrUU 35/2018 rd, s. 14, GrUU 36/2018 rd, s. 15) konstaterat att bestämmelser om bevisprovokation genom köp verkar täcka också sådana normala civilrättsliga rättshandlingar som inte är problematiska med tanke på laglighetsprincipen och för vilka det inte kan påvisas något konstitutionellt behov av att reglera och bedöma dem som okonventionella.

I den föreslagna bestämmelsen om rätt att beställa prover finns en begränsning som innebär att myndigheten får beställa prov endast av produkter som man inte misstänker eller vet att strider mot författningarna om djurhälsa. Sålunda utesluts distansköp av sådana produkter beträffande vilka myndighetens förvärv är straffrättsligt sanktionerat. Myndigheten bör inte heller uppmuntra aktören till brott. Begränsningen innebär att den föreslagna bestämmelsen inte är problematisk med avseende på lagbundenhetsprincipen.

Eftersom redan det att myndigheten utför sin uppgift utan att uppge att en sådan uppgift utförs eller så att man uttryckligen försöker dölja myndighetsuppgiften är exceptionellt med avseende på myndighetsverksamhetens öppenhetsprincip, som hör till god förvaltning, är det väsentligt att aktören får information om verksamheten så snabbt som möjligt. I artikel 36 i kontrollförordningen föreskrivs om skyldighet för myndigheten att säkerställa att de aktörer från vilka dessa prover beställts underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och används för denna offentliga kontroll samt om rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 på egen bekostnad. Eftersom det är fråga om direkt tillämpliga och som sådana förpliktande EU-bestämmelser, föreslås det inte att bestämmelsernas innehåll upprepas i den föreslagna lagen om djursjukdomar, utan där hänvisas till bestämmelserna.

Hemfrid

Den bestämmelse som föreslås i 75 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar och som gäller inspektion eller undersökning som utförs i utrymmen som används för boende av permanent natur har koppling till 10 § om skydd för privatlivet i grundlagen. Enligt 1 mom. är vars och ens hemfrid

tryggad. Enligt 3 mom. kan genom lag ändå bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Grundlagsutskottet har ansett att åtgärder som begränsar skyddet för hemfriden bör vara tydligt och tillräckligt nära kopplade till någon grundlagsbestämmelse om grundläggande fri- och rättigheter för att åtgärderna ska kunna betraktas som nödvändiga i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 6/2019 rd, s. 3). Bland annat inspektionernas starka kopplingar till egendomsskydd och den personliga säkerheten har kunnat berättiga att de utförs i hemfridsskyddade lokaler (bl.a. GrUU 31/1998 rd, s. 2, GrUU 16/2004 rd, s. 5, GrUU 62/2010 rd, s. 5 och GrUU 18/2010 rd, s. 7–8). Däremot har de omständigheter som den offentliga kontrollen i anslutning till införsel av djur och varor av animaliskt ursprung gäller, bland annat användning av ursprungsbeteckningar och djurskyddskrav, enligt utskottet i allmänhet ett relativt avlägset samband med tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 9/2019 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden kan godkännas för att brott ska kunna utredas om åtgärden kopplas till en konkret och specificerad anledning att misstänka att brott mot lagen har begåtts eller kommer att begås (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 11). Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att brottsmisstankarna ska vara sådana att gärningen är förenad med hot om fängelse. Utskottet har å andra sidan betraktat en inspektion som ingriper i hemfriden i syfte att övervaka att understöd och bidrag som beviljats av allmänna medel används på korrekt sätt är godtagbar även utifrån misstankar om förseelser som allra högst bestraffas med böter (GrUU 69/2002 rd, s 2–3). I sitt utlåtande GrUU 40/2002 rd har grundlagsutskottet ansett att ingrepp i den grundlagstryggade hemfriden för utredning av förseelser som är föga klandervärda uppfyller inte proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet.

I artikel 14 i kontrollförordningen ingår en förteckning över de metoder som beroende på vad som är lämplig ska ingå i offentlig kontroll. I förteckningen nämns bland annat inspektion av utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar. I artikel 15 i den förordningen bestäms på motsvarande sätt att aktörerna ska, i den utsträckning det är nödvändigt för att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till bland annat ovannämnda platser. I artiklarna 55 och 61 i EU:s djurhälsoförordning bestäms att preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning och åtgärder för sjukdomsbekämpning får vidtas, med förbehåll för nationella krav för tillträde till privata hem. Den flexibilitet som de nämnda bestämmelserna tillåter i fråga om lagen om djursjukdomar gör det möjligt att genomföra de kraven rörande hemfriden som följer av grundlagen vid sidan av EU:s bestämmelser.

Enligt 75 § 2 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar får en inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur utföras endast av en myndighet. En inspektion eller undersökning får utföras endast om den är nödvändig för att utreda omständigheter som inspektionen gäller. I lagen förutsätts dessutom att en inspektion eller undersökning får utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur i princip endast om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa, eller om det finns anledning att misstänka att en aktör eller någon annan som berörs av skyldigheter som anges i bestämmelserna om djurhälsa har gjort sig skyldig till ett brott som kan leda till fängelsestraff, eller till en djursjukdomsförseelse enligt 94 § som kan medföra fara för människor eller djurs hälsa.

När det gäller utredning av brott är det i bestämmelsen fråga om en konkret och specificerad brottsmisstanke. Rätten till inspektion i andra situationer än utredning av brott som kan leda till fängelse är i lagen bunden till rättsobjekt med koppling till rätten till liv enligt 7 §, egendoms-skydd enligt 15 §, det allmännas skyldighet att främja befolkningens hälsa enligt 19 § och den grundläggande miljö rättigheten enligt 20 § i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning uppfyller regleringen villkoren i 10 § 3 mom. i grundlagen.

Enligt momentet ska koppling till en brottsmisstanke eller ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa i samband med en inspektion som riktar sig mot ett fortskaffningsmedel ändå inte förutsättas när inspektionen utförs i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från Finlands tullområde eller ett särskilt skatteområde som hör till det. Avgränsningen är motiverad för att bestämmelserna om inspektionsrätt ska vara i linje med tullagens bestämmelser när det gäller kontroll vid landets gränser. Enligt 13 § 3 mom. i tullagen har en tullman rätt att kontrollera utrymmen som används för boende av permanent natur i fortskaffningsmedlet vid sådan kontroll som sker i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från det nämnda området. I grundlagsutskottets utlåtande i samband med behandlingen av regeringens proposition om tullagen (GrUU 10/2016 rd, s. 4) har utskottet konstaterat bland annat att fortskaffningsmedlen och boendetrymmena i fråga ligger i ett slags gränzson när det gäller hemfriden och att bestämmelserna i 13 § 3 mom. i tullagen inte är problematiska med tanke på 10 § 3 mom. i grundlagen, trots att det inte är fråga om en åtgärd som ingriper i hemfriden och som är nödvändig för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas, på det sätt som den bestämmelsen förutsätter.

Personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen justerat sin tidigare ståndpunkt till lagstiftningen om skyddet för personuppgifter. Enligt utskottet är det i princip tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven i allmänna dataskyddsförordningen. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av den nämnda förordningen och den nationella allmänna lagstiftningen om dataskydd. Man bör således förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som allmänna dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4—5).

Enligt principerna i allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. De personuppgifter som samlas in ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Behandling av personuppgifter är enligt förordningen laglig bland annat när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I artikel 6.2 och 6.3 bestäms om det nationella handlingsutrymme som hänför sig till de nämnda behandlingsgrunderna, dvs. om möjligheten att genom nationella bestämmelser föreskriva närmare om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Nationellt kan man föreskriva om bland annat vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar och lagringstid. Medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I EU:s djurhälsoförförordning förutsätts att det förs register över anläggningar som beviljats godkännande i enlighet med förordningen och att registeruppgifterna offentliggörs. Enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar ska register föras även över anläggningar som godkänns med stöd av nationella bestämmelser samt på nuvarande sätt över laboratorier, aktörer med tillstånd, exportörer som gjort registreringsanmälan samt vissa uppgifter som behövs för övervakningen, såsom åtgärder för sjukdomsbekämpning, förbud och begränsningar som riktats mot anläggningar.

I 79–81 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om datainnehållet i de register som baserar sig på nationella bestämmelser, offentliggörandet av vissa registeruppgifter samt förvaringstiden för uppgifterna i vissa sådana fall där det behövs bestämmelser om förvaringstiden som avviker från lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Den föreslagna registerföringen behövs för den övervakning av aktörer och anläggningar som föreskrivs i lagen. Grunderna för behandlingen av personuppgifter är således en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning, som nämns i allmänna dataskyddsförordningen. De föreslagna bestämmelserna om registrens datainnehåll anses vara tillåtna inom det nationella handlingsutrymmet enligt allmänna dataskyddsförordningen samt vara proportionella med beaktande av myndighetskontrollens behov.

I 80 § 3 mom. i lagen om djursjukdomar ingår vissa bestämmelser om lagringstider som kompletterar den allmänna lagstiftningen. Uppgifter om konstaterade fall av förtecknade och nya sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas ska bevaras permanent. Enligt grundlagsutskottets tidigare tolkningspraxis kan det inte godkännas att uppgifter bevaras varaktigt i personregister, om det inte är befogat av skäl som är kopplade till informationssystemets art eller syfte (GrUU 3/2009 rd, s. 3/II och GrUU 54/2010 rd, s. 2). Det är nödvändigt att bevara uppgifter om platser där djursjukdomar förekommer och om anläggningar varaktigt, eftersom uppgifter om förekomsten av allvarliga djursjukdomar behövs efter flera decennier för såväl internationella utredningar som nationella forskningsbehov. Dessutom kan vissa sjukdomsagens, såsom mjältbrand, finnas kvar i marken i flera decennier. De föreslagna bestämmelserna anses uppfylla allmänna dataskyddsförordningens krav på allmänt intresse och proportionalitet.

I artikel 9 i allmänna dataskyddsförordningen bestäms det om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Det är förbjudet att behandla sådana uppgifter, till exempel uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung eller uppgifter om hälsa, om inte det föreligger en i artikel 9.2 nämnd grund för behandlingen. Enligt led g får det föreskrivas om behandling av sådana uppgifter om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Den föreslagna registerföringen gäller inte särskilda kategorier av personuppgifter.

Registren ska även i fortsättningen vara en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem, och bestämmelserna i den nämnda lagen ska tillämpas på dem, om inte något annat föreskrivs i lagen om djursjukdomar. Lagen om informationssystem har genom lag 76/2019 utökats med en bestämmelse om tillämpning av allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom har den utökats med en bestämmelse som utesluter de registrerades rättigheter enligt artikel 18.1 a och b i den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om de register som ingår i informationssystemet.

I 81 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar ingår en hänvisning till den nämnda lagen samt ett förtydligande omnämnande av att i lagen i fråga föreskrivs det om myndighetsansvar i samband med registerföringen. Enligt den nämnda lagen är Livsmedelsverket personregisteransvarig, men regionförvaltningsverken och kommunalveterinärerna uppdaterar och använder uppgifter i registren. En reform av lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem är emellertid på gång, och avsikten är att föreskriva om gemensamt personregisteransvariga enligt allmänna dataskyddsförordningen så att personuppgiftsansvarig för de register som avses i lagen om djursjukdomar är i fortsättningen Livsmedelsverket, regionförvaltningsverken och kommunalveterinärerna. Avsikten är att reformen ska träda i kraft våren 2021.

Rätt att få uppgifter

I 76 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs om rätt för den behöriga myndigheten, auktoriserade inspektörer och arbetspliktiga att trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt författningarna om djurhälsa av aktörer och andra med förpliktelser enligt de nämnda författningarna, samt av statliga och kommunala myndigheter.

Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter trots sekretess och då noterat att rätten att få uppgifter kan gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (bl.a. GrUU 17/2016 rd, s. 5–6). I propositionen kopplas rätten att få uppgifter till nödvändighetskriteriet.

Enligt 20 § i lagen om djursjukdomar ska veterinärer göra anmälan om misstänkta och konstaterade sjukdomar trots sekretessbestämmelserna. Bestämmelsen har koppling till 16 § i lagen om utövning av veterinäryrket, enligt vilken veterinärer inte får röja uppgifter om djur som de behandlat eller om djur som finns i samma djurhållningsenhet som de behandlade djuren, inte heller om enskilda personers eller familjers ekonomiska ställning, hälsotillstånd, sociala förhållanden eller andra med dessa jämförbara uppgifter om privatlivet. Anmälningsskyldigheten enligt lagen om djursjukdomar, som gäller sjukdomssymtom eller andra tecken på sjukdom hos djur, är uttömmande definierad i lagen, så till denna del behöver myndighetens rätt att få uppgifter inte knytas till andra attribut.

Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Med hänvisning till förarbetena till grundlagen (RP 309/1993 rd, s. 74/II) hindrar bestämmelsen inte att det genom lag föreskrivs om smärre undantag till exempel från rätten att överklaga förutsatt att undantagen inte ändrar på det faktum att rätten är huvudregel eller att de i enskilda fall riskerar individens rättsskydd (bl.a. GrUU 5/2006 rd, s. 7/II, GrUU 48/2006 rd, s. 5).

Enligt 102 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar söks ändring i ett beslut av en myndighet som meddelats med stöd av den nämnda lagen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ändring i Tullens beslut söks dock på det sätt som föreskrivs i tullagen.

I 102 § 1 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken ändring dock inte får sökas särskilt i interimistiska beslut som avses i lagen. Bestämmelsen motsvarar 116 § 1 mom. i den gällande lagen,

som har varit föremål för grundlagsutskottets bedömning i samband med behandlingen av regeringens proposition 130/2012 rd (GrUU 1/2013 rd). Bestämmelsen om besvärsförbud behövs fortfarande och den kan inte anses äventyra individens rättsskydd.

Den straffrättsliga legalitetsprincipen

Enligt 8 § i grundlagen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. Den straffrättsliga legalitetsprincipen, som tryggas i bestämmelsen, innehåller också ett krav på exakthet som gäller lagens innehåll. Enligt den ska det av respektive brottsrekvisit framgå om en gärning eller försummelse är straffbar (t.ex. GrUU 20/2018 rd). Straffen och deras stränghet ska också stå i rätt proportion till varandra. Proportionalitetskravet förutsätter att det bedöms om motsvarande mål kunde nås på något sätt som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna än en straffbestämmelse. Regleringen bör också ha förebyggande inverkan.

I 44 kap. 4 a § i strafflagen ingår en bestämmelse om orsakande av risk för spridning av en djursjukdom. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader. I propositionen föreslås det att paragrafen ändras så att det i bestämmelsen hänvisas även till EU:s bestämmelser om djurhälsa vid sidan av nationella bestämmelser. Syftet med ändringen är att beakta att den tidigare i huvudsak direktivbaserade lagstiftningen om djursjukdomar börjar basera sig på direkt tillämpliga EU-förordningar. Syftet är inte att utvidga eller inskränka straffbarheten för gärningar som orsakar risk för spridning av djursjukdom med undantag för att precisera att kriminaliseringsbestämmelsen även omfattar olagligt bortskaffande av biprodukter av animaliskt ursprung. Avsikten är dessutom att undanröja den överlappning som finns i paragrafen i förhållande till kriminaliseringsbestämmelserna i 46 kap. i strafflagen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett, att man bör förhålla sig negativt till blankettstraffbestämmelser av orsaker som hänför sig till legalitetsprincipen (t.ex. GrUU 10/2016 rd, s. 8, GrUU 31/2002 rd, s. 3). Också när bestämmelsen räknar upp de gärningsformer som kan vara straffbara har utskottet i sin praxis ansett att det behövs preciseringar genom mera exakta hänvisningar och rekvisitelement (GrUU 53/2018 vp, s. 3 och GrUU 14/2018 rd, s. 21). Lagutskottet har med anledning av grundlagsutskottets utlåtande GrUU 53/2018 vp och utifrån en utredning som lämnats in ansett att de föreslagna bestämmelserna inte blir tydligare utan tvärtom mer svårtolkade om artikelhänvisningar skrivs in i fråga om de EU-rättsakter som de föreslagna straffbestämmelserna hänvisar till. Lagutskottet har ansett att straffbestämmelserna om överträdelse av EU-lagstiftningen måste preciseras med karaktäriseringar i sak av de straffbara gärningarna (LaUU 34/2018 rd, s. 8).

Med beaktande av ovanstående anses förslaget i 44 kap. 4 a § i strafflagen att koppla beskrivningar av de straffbara gärningarna till hänvisningar till de relevanta rättsakterna vara tillräckligt med avseende på legalitetsprincipen, eftersom hänvisningar till flera bestämmelser i rättsakterna inte bidrar till att förstå innehållet av den föreslagna straffbestämmelsen utan tvärtom komplicerar saken.

Bestämmelserna om regleringsbrott och smuggling i 46 kap. i strafflagen kan bli tillämpliga vid brott mot bestämmelserna om införsel eller utförsel. Straffet är böter eller fängelse i högst två år.

Lagen om djursjukdomar innehåller fortfarande en bestämmelse om överträdelser som är förenade med böter. De krav som följer av den straffrättsliga legalitetsprincipen har beaktats i överträdelsebestämmelsen.

Enligt regeringens åsikt kan lagförslaget godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom de EU-rättsakter som genomförs genom propositionen innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag och som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagens följande lagförslag:

1.

Lag om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om genomförandet av följande EU-rättsakter om bekämpning av djursjukdomar och rättsakter som antagits med stöd av dem, till den del det inte föreskrivs om genomförandet av rättsakterna med stöd av någon annan lag:

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *EU:s djurhälsolag*,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *kontrollförordningen*,

3) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, nedan *TSE-förordningen*,

4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen, nedan *zoonosförordningen*,

5) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG, nedan *zoonosdirektivet*,

6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003, nedan *förordningen om sällskapsdjur*,

7) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002, nedan *förordningen om animaliska biprodukter*.

I denna lag föreskrivs dessutom om de nationella åtgärder, ytterligare åtgärder och strängare åtgärder för bekämpning av djursjukdomar som de förordningar som nämns i 1 mom. tillåter.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten finns också i livsmedelslagen (23/2006).

Bestämmelser om åtgärder för att skydda befolkningen från sjukdomar som smittar från djur finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016).

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *författning om djurhälsa* denna lag, författningar som utfärdats med stöd av denna lag samt Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom denna lag,

2) *djursjukdom* en sjukdom som definieras i artikel 4.16 i EU:s djurhälsoförfordning,

3) *sjukdom i kategori a* en i artikel 9.1 a avsedd sjukdom,

4) *sjukdom i kategori b* en i artikel 9.1 b avsedd sjukdom,

5) *sjukdom i kategori c* en i artikel 9.1 c avsedd sjukdom,

6) *sjukdom i kategori d* en i artikel 9.1 d avsedd sjukdom,

7) *sjukdom i kategori e* en i artikel 9.1 e avsedd sjukdom,

8) *aktör* en aktör som definieras i artikel 4.24 i EU:s djurhälsoförfordning,

9) *mottaglig art* en djurart som man på basis av en vetenskaplig utredning vet eller antar att kan smittas av någon annan djursjukdom än en i EU:s djurhälsoförfordning avsedd förtecknad sjukdom,

10) *veterinär* en person som med stöd av lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) har rätt att utöva veterinäryrket i Finland,

11) *djurhälsomyndighet* Livsmedelsverket, regionförvaltningsverket eller kommunalveterinären,

12) *medlemsstat* en medlemsstat i Europeiska unionen samt stater som vid tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om verksamheten på Europeiska unionens inre marknad jämsställs med medlemsstater i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som ingåtts mellan Europeiska unionen och staten i fråga.

Utöver definitionerna i 1 mom. används i denna lag de definitioner som finns i artikel 4 i EU:s djurhälsoförfordning och artikel 3 i kontrollförfordningen.

4 §

Klassificering av djursjukdomar

I EU:s djurhälsoförfordning och med stöd av den föreskrivs om förtecknade sjukdomar och förtecknade arter samt om indelningen av förtecknade sjukdomar i sjukdomar i kategorierna a–e. Bestämmelser om nya sjukdomar finns i artikel 6 i EU:s djurhälsoförfordning.

Andra djursjukdomar än sjukdomar i kategorierna a–c får betecknas som

1) *djursjukdom* som ska bekämpas som inte hör till kategorierna a–c, nedan *annan djursjukdom som ska bekämpas*, om djursjukdomen i betydande grad försvårar verksamhetsförutsättningarna för djurproduktionen, orsakar betydande skada på vilda djurstammar, i betydande utsträckning hindrar eller försvårar utförsel av och handel med djur eller produkter, eller som kan smitta från djur till människa och orsaka allvarlig sjukdom, eller som

2) *djursjukdom som ska övervakas*, om djursjukdomen inte uppfyller kriterierna i 1 punkten, men orsakar sådan ekonomisk skada för djurhållningen, skada på vilda djurstammar, fara för människors hälsa eller skada för utförsel av och handel med djur eller varor att det för att trygga dessa är motiverat att förhindra att djursjukdomen sprids.

En djursjukdom får betecknas som annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas, om man genom att bekämpa sjukdomen kan påverka dess förekomst. Om det är ändamålsenligt med hänsyn till de skador som djursjukdomen förorsakar eller med tanke på bekämpningsåtgärdernas effektivitet, kan en djursjukdom betecknas som annan djursjukdom som ska bekämpas eller som djursjukdom som ska övervakas endast inom ett visst, geografiskt avgränsat område eller i fråga om vissa djurarter eller produktionsformer. En djursjukdom kan betecknas som annan djursjukdom som ska bekämpas eller som djursjukdom som ska övervakas även om det inte råder full säkerhet i fråga om hur smittsam den är, hur lätt den sprids eller vilka skador den kan orsaka, om den anses medföra omedelbar fara för djurs eller människors hälsa.

Dessutom får en annan djursjukdom än en sjukdom i kategori e betecknas som anmälningspliktig djursjukdom som inte hör till kategori e, nedan *annan anmälningspliktig djursjukdom*, om det är behövt att övervaka förekomsten av djursjukdomen i syfte att skydda människors eller djurs hälsa eller för att trygga handel med eller utförsel av djur eller produkter. Även om det inte råder full säkerhet i fråga om hur smittsam en djursjukdom är, kan djursjukdomen betecknas som annan anmälningspliktig djursjukdom om det anses vara behövt att den övervakas. Som annan anmälningspliktig djursjukdom betecknas också sådana andra djursjukdomar som ska bekämpas och sådana djursjukdomar som ska övervakas, men som inte hör till kategori e.

Bestämmelser om hur andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas och andra anmälningspliktiga djursjukdomar betecknas utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

5 §

Officiell bekräftelse av förekomsten av en djursjukdom

Förekomsten av en förtecknad och en ny sjukdom bekräftas av djurhälsomyndigheten på det sätt som föreskrivs i EU:s djurhälsoförordning. Förekomsten av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas är bekräftad när djurhälsomyndigheten på allmänt godtagna veterinärmedicinska grunder kan konstatera att ett djur har drabbats av djursjukdomen i fråga.

2 kap.

Sjukdomsfri status, utrotningsprogram och anläggningskretsar

6 §

Sjukdomsfria områden

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar i enlighet med bestämmelserna i del II kapitel 4 i EU:s djurhälsoförordning om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategorierna a–c för hela landet eller en zon eller om ansökan om sjukdomsfri status avseende sjukdomen ska lämnas till Europeiska kommissionen.

7 §

Anläggningskretsar

Livsmedelsverket beslutar om godkännande av en anläggningskrets för förflyttning av djur och produkter i enlighet med artikel 37.1 c och 37.2 d i EU:s djurhälsoförfordning. En anläggningskrets godkänns på ansökan.

Med avvikelse från 1 mom. beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av en sådan anläggningskrets där vattenlevande djur och produkter från dem hålls.

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om sjukdomsfri status för en anläggningskrets eller ansökan till Europeiska kommissionen om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategorierna a–c i enlighet med artikel 37 i EU:s djurhälsoförfordning.

8 §

Utrotningsprogram

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar i enlighet med bestämmelserna i del II kapitel 3 i EU:s djurhälsoförfordning om inrättandet av ett utrotningsprogram avseende en sjukdom i kategori b eller c för hela landet eller en zon eller en anläggningskrets samt om inlämnande av programmet till kommissionen för godkännande.

9 §

Tillämpning av bestämmelserna om sjukdomar i kategori c

Beslut eller ansökan om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c samt införande av ett utrotningsprogram avseende den förutsätter att djursjukdomen är relevant för Finland och att en sjukdomsfri status avseende den är ändamålsenlig med hänsyn till de skador som djursjukdomen förorsakar eller med tanke på bekämpningsåtgärdernas effektivitet.

Vad som nedan i denna lag föreskrivs om bekämpning av sjukdomar i kategori c tillämpas endast på de områden och anläggningskretsar som har sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c eller där ett utrotningsprogram genomförs för bekämpning av den djursjukdomen, om inte Europeiska unionens rättsakter förutsätter något annat.

10 §

Offentliggörande av information om status för områden och anläggningskretsar

Bestämmelser om områden och i 7 § 2 mom. avsedda anläggningskretsar som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Livsmedelsverket offentliggör på sin webbplats en förteckning över de områden och anläggningskretsar som avses i 1 mom. samt över de av Livsmedelsverket godkända anläggningskretsar som har sjukdomsfri status.

3 kap.

Ansvar för djurs hälsa

11 §

Obligatorisk zoonosövervakning

En aktör ska övervaka förekomsten av en djursjukdom som kan sprida smitta till människor (*zoonos*) och som kategoriserats som annan djursjukdom som ska bekämpas eller som djursjukdom som ska övervakas, om anläggningen är sådan att det finns en särskild risk för att den djursjukdomen förekommer eller sprider sig och om det är nödvändigt att regelbundet övervaka förekomsten av djursjukdomen för att genomföra Europeiska unionens rättsakter eller för att kontrollera spridningsrisken (*obligatorisk zoonosövervakning*). Vid obligatorisk zoonosövervakning ska aktören övervaka djurens hälsotillstånd, ta eller låta ta de prover på djuren som behövs för diagnostik av sjukdomen, sända proverna till ett laboratorium för analys samt föra journal över provtagningar och provförsändelser. Vid behov ska aktören sända uppgifter om analysresultaten till djurhälsomyndigheten och göra en anmälan om förekomsten av djursjukdomen i anläggningen, om antalet djur i anläggningen samt om nya djur som tagits in.

Bestämmelser om vilka anläggningar och djursjukdomar som den obligatoriska zoonosövervakningen ska gälla och närmare bestämmelser om vilka skyldigheter övervakningen omfattar och om laboratorieanalys av prover utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Frivillig hälsoövervakning samt hälsoklassificering av anläggningar

En aktör har rätt att få sin anläggning placerad i en hälsokategori utifrån en hälsoklassificering som beskriver den risk för spridning av en djursjukdom som anläggningen medför, om aktören förbinder sig att övervaka djursjukdomen i fråga i anläggningen och uppfyller förutsättningarna för övervakningen av djursjukdomen (*frivillig hälsoövervakning*).

En aktör som har förbundit sig till frivillig hälsoövervakning ska låta göra regelbundna hälsokontroller på djuren, ta eller låta ta behövliga prover på djuren, sända proverna till ett laboratorium för analys, föra journal över provtagningar och provförsändelser samt vid behov göra en anmälan hos myndigheten om att en djursjukdom förekommer i anläggningen. Dessutom kan sådana förbud, villkor och begränsningar ingå i frivillig hälsoövervakning som gäller anskaffning av djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter eller avelsmaterial från sådana djur från anläggningar som inte omfattas av hälsoövervakningen eller som hör till en lägre hälsokategori eller från naturen, samt iaktta skyldigheterna i fråga om märkning av djur och journalföring av djur och avelsmaterial.

Anläggningar som omfattas av frivillig hälsoövervakning hälsoklassificeras enligt hur sannolikt det är att djursjukdom som övervakas inte förekommer i dem. Vid klassificeringen beaktas misstänkta och konstaterade fall av djursjukdomar hos djuren i anläggningen och hos djur som har kommit i kontakt med dem, resultaten av de analyser som avses i 2 mom. samt hur länge anläggningen har varit föremål för frivillig hälsoövervakning.

Bestämmelser om vilket slag av anläggningar och djursjukdomar som omfattas av frivillig hälsoövervakning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om de skyldigheter, förbud, villkor och begränsningar som ingår i frivillig hälsoövervakning samt om den hälsoklassificering som avses i 3 mom. utfärdas också genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Förbindelse till frivillig hälsoövervakning samt beslut om hälsokategori

En aktör som vill förbinda sig till frivillig hälsoövervakning ska anmäla detta till regionförvaltningsverket. Beslutet om vilken hälsokategori anläggningen ska tillhöra fattas av regionförvaltningsverket.

Regionförvaltningsverket får återta sitt beslut om hälsokategori om anläggningen inte iakttar de förbud, villkor, begränsningar och skyldigheter som avses i 12 § 2 mom. Regionförvaltningsverket ska återta beslutet om hälsokategori om en aktör anmäler att han eller hon upphör med hälsoövervakningen i den berörda anläggningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar som avses i 1 och 2 mom. och om anmälningsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Klassificering av anläggningar i utrotningsprogram för sjukdomar i kategorierna b och c

Anläggningar som håller förtecknade arter kan klassificeras på det sätt som föreskrivs med stöd av artiklarna 31 och 32 i EU:s djurhälsoförordning på grund av anläggningens sjukdomsfria status eller status som skyddad från vektorer inom områden där utrotningsprogram enligt 8 § för bekämpning av en sjukdom i kategori b eller en sjukdom i kategori c genomförs. Regionförvaltningsverket fattar beslut om anläggningens status.

Närmare bestämmelser om klassificeringen av anläggningar i ett utrotningsprogram och om fattandet av beslut i anslutning till klassificeringen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Vaccinering och annan behandling av djur

För att bekämpa en djursjukdom i någon av kategorierna a–c, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas får en aktör åläggas att se till att djuren blir vaccinerade eller behandlade på annat sätt, om djursjukdomens förekomst inte utan oskäligen kostnader eller förluster kan förhindras eller begränsas och om förekomsten av sjukdomen orsakar allvarlig skada för djurhållningen eller för människors hälsa, eller om vaccinationer eller behandlingar förutsätts i EU:s djurhälsoförordning eller en rättsakt som antagits med stöd av den. Skyldigheten att vaccinera eller ge behandling får utsträckas till att gälla alla sådana djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter för vilka ett vaccin finns eller en behandling kan ges, eller endast sådana djur eller anläggningar i fråga om vilka det finns en särskild risk för att djursjukdomen kan förekomma och spridas eller som har drabbats av en sjukdom som kan medföra särskild skada för djurhållningen eller för människors hälsa.

En aktör eller sällskapsdjurshållare ska se till att de djur som vaccinationsskyldigheten eller skyldigheten att ge behandling gäller vaccineras eller behandlas på det sätt som krävs. Aktören eller sällskapsdjurshållaren ska också märka de djur som har vaccinerats eller behandlats och föra journal över vaccinationer och behandlingar, om detta krävs för bekämpning av djursjukdomen, samt hos djurhälsomyndigheten göra behövliga anmälningar om vaccinationer och behandlingar. I syfte att följa med effekterna av vaccinationer och behandlingar ska djurhälsomyndigheten företa behövliga undersökningar.

Bestämmelser om genomförande av obligatoriska vaccinationer och behandlingar, om vilka djur och anläggningar som vaccinationsskyldigheten eller skyldigheten att ge behandling ska

gälla, om de vaccin eller behandlingar som ska användas, om vaccinerings- eller behandlingsmetoden, om hur ofta vaccinationer eller behandlingar ska ges samt om märkningsskyldighet, journalföringsplikt och anmälningsskyldighet i fråga om vaccinationer och behandlingar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om myndighetsundersökningar i samband med vaccinationer och behandlingar får också utfärdas genom förordning av jord och skogsbruksministeriet.

Utöver vad som föreskrivs i denna paragraf får Livsmedelsverket för att bekämpa en sjukdom i någon av kategorierna a–c, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas genomföra betesvaccinering av vilda djur.

16 §

Ordnande av djurutställningar och andra motsvarande tillställningar

Den som ordnar en utställning av nötkreatur, får, getter, svin eller fjäderfän eller någon annan motsvarande tillställning där sådana djur tillfälligt samlas från flera olika anläggningar, ska sträva efter att säkerställa att tillställningen inte medför risk för spridning av djursjukdomar eller fara för människors hälsa samt se till att inga sådana djur förs till tillställningen som kan eller misstänks kunna sprida en djursjukdom. Nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfän ska på platsen för tillställningen hållas så att en anläggnings hälsokategori eller i 14 § avsedd sjukdomsfria status eller status som skyddad från vektorer inte äventyras samt avskilda från sådana andra djurarter som kan vara infekterade med djursjukdomar som kan överföras till de ovannämnda djuren.

Närmare bestämmelser om hälsokraven i fråga om nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfän som förs till sådana tillställningar som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

17 §

Försiktighetsåtgärder på grund av ökat hot om sjukdomsspridning

Om en sjukdom i någon av kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas förekommer i Finland, eller om man misstänker att sjukdomen förekommer hos vilda djur eller sprids till Finland via vilda djur eller vektorer eller på något annat motsvarande sätt, får behövliga åtgärder vidtas för att förhindra spridning av sjukdomen avseende hela landet eller ett visst riskområde. I detta syfte får

- 1) aktörer åläggas att övervaka hälsotillståndet hos djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter,
- 2) aktörer åläggas att hålla djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter inomhus,
- 3) aktörer åläggas att hålla djur som tillhör olika arter åtskilda i anläggningen,
- 4) aktörer förbjudas att släppa djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter fria i naturen eller att ta sådana djur från naturen till en anläggning,
- 5) sådan matning av vilda djur som medför risk för spridning av djursjukdomen förbjudas,
- 6) aktörer åläggas att skydda utfodringsställena för djur som hålls utomhus och att vidta andra åtgärder för att förhindra att djuren i anläggningen smittas av vilda djur,
- 7) aktörer åläggas att se till att kläder och skodon som används i anläggningens stallar rengörs och desinficeras,
- 8) djurhälsomyndigheterna åläggas att bekämpa och följa med förekomsten av vektorer,
- 9) aktörer och de som besöker anläggningar åläggas att vidta åtgärder för att förhindra att smitta sprids via fordon som besöker anläggningen,
- 10) förandet av djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter till djurutställningar, djurtävlingar eller andra motsvarande tillställningar förbjudas.

Närmare bestämmelser om ålägganden och förbud som avses i 2 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §

Beredskapsplan

Ett slakteri enligt livsmedelslagen, en djurpark enligt djurskyddslagen (247/1996) samt en anläggning för avelsmaterial som förutsätter godkännande enligt EU:s djurhälsoförfordning eller denna lag ska utarbeta en beredskapsplan med tanke på sjukdomar i kategori a, om där hanteras djur som tillhör förtecknade arter. Planen ska omfatta en beskrivning av de åtgärder som ska genomföras vid misstanke om eller konstaterad djursjukdom. I planen ska det också redogöras för den utbildning i bekämpning av djursjukdomar som personalen har fått samt för den interna informationen och kommunikationen.

Närmare bestämmelser om de djursjukdomar i fråga om vilka en beredskapsplan ska utarbetas utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om beredskapsplanens innehåll får också utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

4 kap.

Anmälan av djursjukdomar och övervakning av sjukdomsläget

19 §

Skyldighet att anmäla djursjukdomar

Om en aktör eller sällskapsdjurshållare misstänker eller konstaterar att ett djur har drabbats av en förtecknad sjukdom, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas, ska han eller hon anmäla saken till kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket. Samma anmälningsskyldighet har andra fysiska eller juridiska personer som deltar i undersökning, skötsel, hantering, transport, avlivning, slakt, jakt, fångst eller observation av djur. Anmälan om misstanke ska också göras om onormal dödlighet eller andra tecken på en allvarlig djursjukdom, om djursjukdom som konstaterats av prov som tagits i djurets näromgivning samt om icke fastställda orsaker till en betydande nedgång i produktionsvolymerna. Anmälan ska göras omedelbart, om den gäller en sjukdom i kategori a eller om tecknen tyder på förekomst av en sådan sjukdom. Anmälan ska göras utan onödigt dröjsmål, om den gäller annan förtecknad sjukdom, ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas eller om tecknen tyder på förekomst av sådan djursjukdom.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om anmälningsförfarandet samt, när det gäller andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas, om sådana sjukdomstecken som ska anmälas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

20 §

Anmälningsplikt för veterinärer och laboratorier

Om en veterinär misstänker eller konstaterar att ett djur har drabbats av en förtecknad sjukdom eller en ny sjukdom eller en annan anmälningspliktig djursjukdom, ska veterinären trots tystnadsplikten anmäla saken till kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket. Anmälan ska göras omedelbart om den gäller en sjukdom i kategori a och utan onödigt dröjsmål om den

gäller annan förtecknad sjukdom, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas.

Vad som föreskrivs om veterinärer i 1 mom. gäller också laboratorier, oavsett om prov har sänts för analys för diagnostik av den berörda djursjukdomen eller för någon annan undersökning. En i artikel 17.4 i EU:s djurhälsoförfordning avsedd anmälan från ett laboratorium om resultat av sådana analyser av prover som utförts i en annan medlemsstat görs till Livsmedelsverket.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar som avses i denna paragraf och om det förfarande som ska iakttas i samband med anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om de tidsfrister som ska tillämpas på anmälningar som gäller andra anmälningspliktiga djursjukdomar som inte har klassificerats som andra djursjukdomar som ska bekämpas eller som djursjukdomar som ska övervakas får också utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Primära åtgärder

En aktör eller sällskapsdjurshållare som misstänker att ett djur har drabbats av en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas ska om möjligt hålla djuret avskilt från andra djur i anläggningen eller i hushållet och undvika att förflytta djur, produkter, varor och ämnen som eventuellt kan sprida smitta tills djurhälsomyndigheten har beslutat om fortsatta åtgärder.

En veterinär som misstänker att ett djur har drabbats av en djursjukdom som avses i 1 mom. ska utan dröjsmål ge aktören eller sällskapsdjurshållaren råd om i 1 mom. avsedda åtgärder.

22 §

Djurhälsomyndighetens anmälningsplikt

Om kommunalveterinären misstänker eller konstaterar att ett djur har drabbats av en förtecknad sjukdom, en ny sjukdom eller annan anmälningspliktig djursjukdom, eller om kommunalveterinären tar emot en anmälan som avses i 19 eller 20 §, ska han eller hon anmäla saken till regionförvaltningsverket. Kommunalveterinären ska dessutom varje månad sända regionförvaltningsverket ett sammandrag av alla fall av förtecknade sjukdomar, nya sjukdomar och andra anmälningspliktiga djursjukdomar som har konstaterats på hans eller hennes tjänsteområde. I sammandraget behöver emellertid inte antecknas sådana uppgifter som har lagrats i det datasystem som Livsmedelsverket använder.

Regionförvaltningsverket ska delge Livsmedelsverket de i 1 mom. och i 19 och 20 § avsedda anmälningar som regionförvaltningsverket har tagit emot, om inte djursjukdomen har konstaterats i prover som Livsmedelsverket analyserat. Regionförvaltningsverket ska dessutom varje månad sända Livsmedelsverket en sammanställning av de sammandrag som avses i 1 mom. Livsmedelsverket ska anmäla fall av förtecknade sjukdomar, nya sjukdomar, andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas till jord- och skogsbruksministeriet.

Kommunalveterinären och regionförvaltningsverket ska anmäla fall av sådana djursjukdomar som kan medföra fara för människors hälsa till den berörda läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunen.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar och sammandrag som avses i denna paragraf, om den tidsfrist inom vilken de ska göras samt om det förfarande som ska iakttas i samband med anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

23 §

Övervakning av djursjukdomar

Livsmedelsverket är den i artikel 26 i EU:s djurhälsoförordning avsedda behöriga myndighet som ska utföra övervakning i syfte att upptäcka förekomst av djursjukdomar.

Livsmedelsverket ska utöver den övervakning som avses i 1 mom. övervaka det allmänna hälsotillståndet hos djur och förekomsten av andra anmälningspliktiga djursjukdomar utifrån de anmälningar som avses i detta kapitel, de laboratorieundersökningar som verket utför, de uppgifter och mikrob- och parasitstammar som verket får från andra laboratorier samt de statistiska uppgifter om sjukdomsfall som veterinärer behandlat och som avses i 12 § 1 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket.

I syfte att övervaka hälsotillståndet hos djur och förekomsten av djursjukdomar får Livsmedelsverket verkställa obligatorisk screening av djur (*övervakningsundersökningar*), i samband med vilka djur kan undersökas för att klarlägga deras hälsostatus och behövliga prover tas på djuren och produkterna från dem samt från anläggningen. Aktörer, sällskapsdjurshållare samt de som jagar eller fångar vilda djur är skyldiga att tillåta undersökning av och provtagning på djur i samband med övervakningsundersökningar.

Livsmedelsverket kan verkställa övervakningsundersökningen själv eller bestämma att någon annan djurhälsomyndighet ska göra det. Också en aktör eller en sällskapsdjurshållare eller, i fråga om en undersökning som förutsätts av Europeiska unionens lagstiftning om sjukdomar i kategorierna a–c eller andra djursjukdomar som ska bekämpas, den som jagar eller fångar vilda djur kan åläggas att ta prover och sända prover för analys i samband med en övervakningsundersökning, om detta är möjligt med beaktande av provernas art och de kunskaper och färdigheter som krävs för uppgiften. Den provtagning som hänför sig till undersökningen får utföras i samband med djurhälsobesök enligt artikel 25 i EU:s djurhälsoförordning, i den mån den myndighet som verkställer undersökningen tillåter det.

Livsmedelsverket får också verkställa övervakningsundersökningar som avser vilda djur eller prover som har sänts till myndigheten för andra undersökningar.

Närmare bestämmelser om genomförandet av sådan övervakning av djursjukdomar som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

24 §

Övervakningsplan

Livsmedelsverket ska utarbeta en plan för övervakningen av djurs allmänna hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar. I fråga om den övervakning som anges i EU:s djurhälsoförordning ska planen uppfylla de krav på planering som anges i del II kapitel 2 och 3 i den förordningen. Av planen ska det dessutom framgå vilka i 23 § avsedda övervakningsundersökningar avsikten är att genomföra samt hur och i vilken utsträckning prover som sänts till Livsmedelsverket i annat syfte än för övervakningsundersökningar kommer att utnyttjas vid övervakningen av djurs allmänna hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar.

5 kap.

Åtgärder vid misstanke om eller konstaterande av sjukdomar i kategorierna a–c

25 §

Åtgärder avseende sjukdomar i kategorierna a–c

Regionförvaltningsverket sörjer för den epidemiologiska undersökning som anges i del III avdelning II i EU:s djurhälsoförfordning och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för sådana preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning och åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i den nämnda avdelningen och de nämnda bestämmelserna och som avser att förhindra spridningen av en sjukdom i kategorierna a–c. Regionförvaltningsverket ska utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut om förhindrande av sjukdomsspridning som regionförvaltningsverket riktat till en fysisk eller juridisk person.

Om det inte går att utesluta misstanken om en djursjukdom eller bekräfta förekomsten av djursjukdomen utan att avliva ett hållet djur, får regionförvaltningsverket bestämma att djuret ska avlivas.

Regionförvaltningsverket får ge den som ett beslut om förhindrande av sjukdomsspridning avser dispens från vissa delar i beslutet, om EU:s djurhälsoförfordning och bestämmelser som utfärdats med stöd av den möjliggör detta, om det finns ett grundat behov för detta och om dispensen inte medför risk för spridning av djursjukdomen. I dispensen får det ställas sådana villkor som behövs för att förhindra spridning av djursjukdomen.

Livsmedelsverket beslutar om sådana andra än i 1 mom. avsedda åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategorierna a–c som anges i del III avdelning II i EU:s djurhälsoförfordning och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål delge regionförvaltningsverket ett beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning som Livsmedelsverket riktat mot en fysisk person eller en juridisk person.

Bestämmelser om befogenheter avseende zoner med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 och 4 mom. finns nedan i detta kapitel.

26 §

Zoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Livsmedelsverket beslutar om inrättande och avveckling av följande zoner samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem:

1) restriktionszoner som avses i del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 4 i EU:s djurhälsoförfordning,

2) smittade zoner som ska inrättas som en åtgärd enligt del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 5 i EU:s djurhälsoförfordning och som avses i artiklarna 63 och 103 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar,

3) tillfälliga restriktionszoner som avses i artiklarna 9 och 75 i den förordning som nämns i 2 punkten.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättande och avveckling av sådana ytterligare restriktionszoner som avses i artikel 21.1 c och artikel 85.1 c i den förordning som nämns i 1 mom. 2 punkten samt om de nödvändiga

förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem.

För att genomföra nödvaccinering får jord- och skogsbruksministeriet dessutom genom sitt beslut inrätta en vaccinationszon enligt artikel 69 i EU:s djurhälsoförordning. Ministeriet får besluta om genomförandet av vaccinationer i zonen, vilka djur och anläggningar vaccinationerna ska gälla, de vaccin som ska användas, vaccinationsmetoden och vaccinationsfrekvensen, skyddsområden där vaccinering är förbjuden samt om iakttagande av med stöd av artikel 47 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivna nödvändiga förbud, villkor och begränsningar och genomförande av i den artikel föreskrivna åtgärder. Dessutom får ministeriet besluta om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som avses i artikel 65 i EU:s djurhälsoförordning och som är nödvändiga i zonen för att förhindra spridningen av en djursjukdom. Jord- och skogsbruksministeriet ska avveckla en vaccinationszon när förutsättningar för att den ska bestå inte längre föreligger.

27 §

Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c

Livsmedelsverket får genom sitt beslut inrätta en restriktionszon på det område som omgärdar den plats där en sjukdom i kategori b eller c förekommer samt bestämma att de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder enligt artikel 65 eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning som är nödvändiga för att förhindra spridning av djursjukdomen ska iakttas i zonen. När restriktionszonen inrättas samt gränserna för zonen bestäms ska de omständigheter som anges i artikel 64 eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning beaktas. Livsmedelsverket beslutar om avveckling av en restriktionszon med iakttagande av vad som i artikel 68 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om avveckling av en zon som inrättats på grund av en sjukdom i kategori a.

28 §

Offentliggörande av ett beslut som gäller en zon samt information om beslutet

På beslut om inrättande eller avveckling av en zon som avses i 25 eller 26 § och på beslut om förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i en sådan zon ska vad som i 9 och 10 kap. i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om delgivning av förvaltningsbeslut inte tillämpas. Beslutet ska publiceras i Finlands författningssamling. Djurhälsomyndigheten ska på behörigt sätt och i tillräcklig omfattning informera om beslutet i de kommuner inom vilka zonen har inrättats. Information om ett beslut ska dessutom särskilt meddelas sådana aktörer som djurhälsomyndigheten känner till och som beslutet gäller.

29 §

Dispens från ett beslut som gäller en zon

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall ge dispens som Europeiska unionens rättsakter tillåter och som förutsätter riskbedömning av varje enskilt fall från förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i en zon som Livsmedelsverket inrättat, om dispensen inte medför risk för spridning av djursjukdomen. Dispens ges på ansökan. I dispensen ställs sådana villkor som är nödvändiga för att bekämpa djursjukdomen.

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall på ansökan ge dispens från förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i ytterligare restriktionszoner

som avses i 26 § 2 mom. eller vaccinationszoner, om dispensen tillåts i jord- och skogsbruksministeriets beslut om zonen och inte medför risk för spridning av djursjukdomen. I dispensen ställs sådana villkor som är nödvändiga för att bekämpa djursjukdomen.

30 §

Avlivning av djur i zoner som inrättats på grund av sjukdomar i kategori a

Livsmedelsverket får besluta att sådana djur i anläggningar i en tillfällig restriktionszon, en restriktionszon eller en ytterligare restriktionszon som tillhör en förtecknad art ska avlivas eller slaktas, om djursjukdomen hotar att sprida sig till övriga delar av landet trots de åtgärder som avses i detta kapitel, om det i zonen finns många djur som tillhör förtecknade arter som inte kan skyddas mot smitta, och om det är nödvändigt att avliva eller slakta djuren för att förhindra att djursjukdomen sprids. Livsmedelsverket får också bestämma att djuren ska vaccineras innan de avlivas eller slaktas, om djuren inte kan avlivas tillräckligt snabbt för att förhindra att djursjukdomen sprids.

31 §

Närmare bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c

Sådana närmare bestämmelser om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med iakttagande av EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får dessutom med iakttagande av artikel 71 i EU:s djurhälsoförordning utfärdas bestämmelser som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen och som kompletterar EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den om

- 1) analyser, preliminära sjukdomsbekämpningsåtgärder och epidemiologiska undersökningar som utförs på grund av misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c,
- 2) åtgärder för att bekämpa en sjukdom i kategori a,
- 3) inrättande och avveckling av en zon som avses i 26 och 27 §, fastställande av gränser för och delar av zoner samt om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska vidtas i zoner och om dispens från dem,
- 4) åtgärder enligt 30 § i samband med avlivning av djur och på vilka villkor och i vilken utsträckning åtgärderna kan tillämpas i fråga om respektive sjukdom i kategori a.

6 kap.

Åtgärder när en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas misstänks eller konstateras

32 §

Utredning om sjukdomsläget och förhindrande av sjukdomsspridning

Om ett djur utifrån en anmälan som avses i 19 eller 20 § eller av någon annan orsak misstänks vara drabbat av annan djursjukdom som ska bekämpas eller av djursjukdom som ska övervakas, ska djurhälsomyndigheten utan dröjsmål försöka utreda sjukdomsläget. I detta syfte får djurhälsomyndigheterna genomföra sådana undersökningar som det bestäms om i artikel 54 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om sjukdomar i kategori a. Om regionförvaltningsverket utifrån

undersökningar eller av någon annan orsak misstänker att djuret har annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas eller en sådan sjukdom har konstaterats, får regionförvaltningsverket genomföra sådana nödvändiga epidemiologiska undersökningar samt vidta sådana åtgärder för att förhindra spridning av sjukdomen som det föreskrivs om i artiklarna 55–57 och 70 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om sjukdomar i kategori a. Regionförvaltningsverket ska utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning som är riktat till en fysisk eller juridisk person.

Om det inte är möjligt att utesluta misstanken om annan djursjukdom som ska bekämpas eller bekräfta förekomsten av djursjukdomen utan att avliva ett hållet djur, får regionförvaltningsverket bestämma att djuret ska avlivas. Om vidtagandet av åtgärder som gäller vilda djur förutsätter tillstånd enligt naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen (615/1993) eller lagen om fiske (379/2015), svarar regionförvaltningsverket för ansökan om tillstånd.

Regionförvaltningsverket får ge den till vilken ett beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning är riktat dispens från någon del beslutet, om det finns ett grundat behov för detta och om dispensen inte medför risk för spridning av djursjukdomen. I dispensen får det ställas sådana villkor som behövs för att förhindra spridning av djursjukdomen.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som ska vidtas för att utreda sjukdomsläget och förhindra sjukdomsspridningen avseende varje enskild annan djursjukdom som ska bekämpas och varje enskild djursjukdom som ska övervakas, de åtgärder som dispens enligt 3 mom. ger rätt att avvika från och förutsättningarna för att ge dispens får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

33 §

Åtgärder för bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas

När förekomsten av en annan djursjukdom som ska bekämpas har blivit bekräftad får Livsmedelsverket vidta åtgärder för att utrota sjukdomen i anläggningen eller på en annan plats där djur hålls. I detta syfte får man vidta sådana nödvändiga åtgärder som det bestäms om i artiklarna 60–62 och 70 i EU:s djurhälsoförordning avseende en sjukdom i kategori a.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som ska vidtas för att utrota varje enskild annan djursjukdom som ska bekämpas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

34 §

Giltighetstiden för beslut som fattas för att förhindra spridning av en sjukdom

Regionförvaltningsverket ska upphäva ett med stöd av 32 § 1 mom. fattat beslut omedelbart när regionförvaltningsverket inte längre misstänker en djursjukdom. Beslutet ska också upphävas omedelbart när det genom laboratorieundersökningar eller på något annat tillfredsställande sätt har kunnat säkerställas att djursjukdomen inte längre förekommer i anläggningen eller på en annan plats eller att den till följd av de sjukdomsbekämpningsåtgärder som vidtagits inte längre medför fara för människors eller djurs hälsa.

Den som vidtar åtgärder för att utrota en djursjukdom som ska övervakas ska göra en förhandsanmälan om åtgärderna hos kommunalveterinären, om detta är nödvändigt för att bekräfta sjukdomsfrihet.

Närmare bestämmelser om vad som i fråga om varje enskild djursjukdom ska anses vara ett tillfredsställande sätt att säkerställa att sjukdomen inte längre förekommer i en anläggning eller på en annan plats eller att den inte längre medför fara får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om djursjukdomar som ska övervakas och i fråga om vilka utrotningsåtgärderna ska anmälas enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

35 §

Beslut om utrotande av en djursjukdom som ska övervakas på ansökan av ägaren

Vid misstanke om en djursjukdom som ska övervakas eller när förekomsten av en sådan djursjukdom har bekräftats får Livsmedelsverket på ansökan av djurägaren fatta beslut om avlivning eller slakt av ett eller flera djur i anläggningen. Ett sådant beslut får endast fattas i en situation där beslutet i syfte att förhindra sjukdomsspridningen av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välfärd i betydande grad försvårar djurhållningen, och där det är nödvändigt att avliva eller slakta djuren för att utrota djursjukdomen i anläggningen. Beslutet förutsätter att aktören förbinder sig att vidta de rengörings- och desinfektionsåtgärder i anläggningen som förutsätts för att beslutet i syfte att förhindra sjukdomsspridningen ska upphävas. Djurägaren ansvarar för verkställigheten av beslutet.

Bestämmelser om djursjukdomar vid vars förekomst eller vid misstanke om förekomst ett beslut om avlivning eller slakt av djur dock inte får fattas utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

36 §

Sjukdomsbekämpning med stöd av TSE-förordningen

Vad som föreskrivs i 32–34 § tillämpas inte på förhindrande av spridningen av BSE hos nötkreatur eller scrapie hos får och getter eller utrotande av dessa sjukdomar, utan bestämmelser om detta ingår i TSE-förordningen.

Regionförvaltningsverket sköter den behöriga myndighetens uppgifter enligt artiklarna 12 och 13 i TSE-förordningen. Livsmedelsverket beslutar dock om de åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i artikel 13.1 c i den förordningen.

Regionförvaltningsverket får på ansökan i enskilda fall ge dispens från ett beslut som innehåller restriktioner för förflyttning och som fattats i syfte att förhindra sjukdomsspridning, om det föreskrivs så i TSE-förordningen och det finns ett grundat behov för dispens och om dispensen inte medför risk för spridning av djursjukdomen. I dispensen får det ställas sådana villkor som behövs för att förhindra spridning av djursjukdomen.

Nödvändiga bestämmelser som kompletterar TSE-förordningen om de myndighetsuppgifter som avses i 2 mom. samt om beviljande av dispens enligt 3 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §

Restriktionsområde

Ett restriktionsområde får inrättas på ett område

1) där det förekommer annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas och som av geografiska, ekologiska eller epidemiologiska skäl eller på grund av djursjukdomens stora utbredning inte kan utrotas snabbt, eller

2) där det förekommer en djursjukdom som är annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas i andra områden i landet men inte i området i fråga, och det därför är befogat att inrätta ett restriktionsområde i syfte att trygga ett gott djursjukdomsläge i andra områden.

Ett restriktionsområde inrättas och avvecklas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. När ett restriktionsområde inrättas och när områdets gränser bestäms ska geografiska, administrativa, ekologiska och epidemiologiska faktorer samt övervakningsmöjligheterna beaktas. Ett restriktionsområde ska avvecklas när de föreskrivna förutsättningarna för att inrätta ett restriktionsområde inte längre föreligger.

I den mån det är nödvändigt för att förhindra sjukdomsspridning får i ett beslut om ett restriktionsområde med iakttagande av EU:s djurhälsoförordning

1) transport och annan förflyttning förbjudas inom och från restriktionsområdet av djur, produkter och djurtransportutrustning samt ämnen och varor som eventuellt kan sprida djursjukdomen, sådana transporter och förflyttningar begränsas eller villkor ställas för dem,

2) bestämmas att djur eller produkter inte får förflyttas från restriktionsområdet förrän de har behandlats i syfte att undanröja eventuell smitta eller förrän djuren har hållits i karantän, samt bestämmas om tillåten användning av djur eller produkter,

3) aktörer och sällskapsdjurshållare åläggas att lämna djurhälsomyndigheten uppgifter om djurart, antal djur och identifikationer med avseende på de djur som förts till och förflyttats från en anläggning eller en annan plats i restriktionsområdet,

4) djurtransportörer och djurförmedlare åläggas att lämna djurhälsomyndigheten uppgifter om de djur som de har transporterat eller förmedlat i, från eller till restriktionsområdet, uppgifter om transporterna samt uppgifter om köp och försäljning av förmedlade djur,

5) aktörer åläggas att förse djur och produkter som härstammar från restriktionsområdet med märkning som anger ursprung, sjukdomsfrihet och behandling eller att foga sådan märkning till de dokument som åtföljer djuren eller produkterna,

6) den som förflyttar djur eller produkter bort från restriktionsområdet åläggas att intyga djurens och produkternas ursprung och sjukdomsfrihet genom ett djurhälsointyg som har utfärdats av kommunalveterinären.

Vad som i 28 och 29 § föreskrivs om ytterligare restriktionszoner gäller också restriktionsområden.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att inrätta ett restriktionsområde samt om de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som avses i 3 mom. samt om till vilka delar de ska tillämpas på andra sjukdomar som ska bekämpas eller på sjukdomar som ska övervakas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

38 §

Åtgärder för att förhindra spridning av vissa zoonoser

Om en zoonos som endast kategoriserats som en sjukdom i kategori d eller e eller som annan anmälningspliktig djursjukdom misstänks eller konstateras förekomma i en anläggning där det utövas yrkesmässigt utställande av djur eller med djur förknippad hobbyverksamhet som har yrkesmässig karaktär, är aktören skyldig att informera besökarna på anläggningen om saken samt vidta sådana åtgärder som behövs för att skydda besökarna mot smitta.

Om det är nödvändigt för att avvärja fara för människors hälsa, får regionförvaltningsverket i ett fall som avses i 1 mom. genomföra eller bestämma att kommunalveterinären ska genomföra en undersökning i anläggningen för att klarlägga sjukdomsläget samt genom ett beslut som riktar till aktören bestämma om

- 1) rengöring och desinfektion av utrustning och redskap som används i anläggningen,
- 2) förvaring och användning av sådana produkter, ämnen och varor i anläggningen som kan vara kontaminerade,
- 3) rengöring och desinfektion av djurstallar och av ytor som är i kontakt med djur,
- 4) bekämpning och övervakning av skadedjur,
- 5) det sätt på vilket besökare i anläggningen anvisas att skydda sig mot smitta, samt
- 6) medicinsk behandling av de djur som hålls i anläggningen.

7 kap.

Godkännande av vissa anläggningar

39 §

Godkännande av anläggningar för förflyttning av landlevande djur och produkter från dem

Regionförvaltningsverket beslutar om godkännande av anläggningar som avses i artiklarna 94 och 95 i EU:s djurhälsoförfordning.

Regionförvaltningsverket beslutar om dispenser som hemmedlemsstatens myndighet beviljar verksamheten på en godkänd anläggning för avelsmaterial enligt kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/686 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller godkännande av anläggningar för avelsmaterial och spårbarhets- och djurhälsokrav för förflyttning av avelsmaterial från vissa hållna landlevande djur inom unionen.

De nödvändiga bestämmelser om förfarandena för i denna paragraf avsett godkännande eller avsedd dispens som genomförandet av EU:s djurhälsoförfordning förutsätter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

40 §

Godkännande av en spermasamlingsstation för inrikeshandel

Om det inte finns eller krävs godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförfordning för samling av sperma av nötkreatur, svin, får, getter eller hästdjur får sådan sperma samlas endast på en i enlighet med denna paragraf godkänd spermasamlingsstation. Kravet gäller dock inte samling av sådan sperma som används endast för seminering av de egna djuren i samma anläggning där sperman samlas.

Regionförvaltningsverket godkänner en spermasamlingsstation på ansökan. Förutsättningar för att godkänna en station är

- 1) att utrymmena på stationen är lämpliga för djurhållning och isolering av djur, för samling, hantering och förvaring av sperma och för underhåll av redskap,
- 2) att utrymmena är så planerade och konstruerade och går att underhålla så att spridning av djursjukdomar effektivt kan förhindras,
- 3) att en utsedd veterinär ansvarar för att spridning av djursjukdomar vid stationen förhindras,
- 4) att personalen på stationen har tillräckliga kunskaper och färdigheter med tanke på skötseln av sina uppgifter.

I ansökan om godkännande ska uppges kontaktuppgifter till aktören och stationen för insamling av sperma, och till ansökan ska fogas en beskrivning av verksamheten vid stationen samt en redogörelse för de omständigheter som avses i 2 mom. I ett beslut om godkännande får det ställas sådana villkor som är nödvändiga för att förhindra spridning av djursjukdomar.

Livsmedelsverket ger en godkänd spermasamlingsstation ett nationellt godkännandesignum.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att godkänna en spermasamlingsstation och om godkännandeförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

41 §

Godkännande av en embryosamlingsgrupp för inrikeshandel

Om det inte finns eller krävs godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförfordning för samling av embryon från nötkreatur, svin, får, getter eller hästdjur från donationsdjur eller för

produktion av embryon från samlade äggceller genom provrörsbefruktning får sådan verksamhet bedrivas endast av en embryoinsamlingsgrupp som är godkänd i enlighet med denna paragraf.

Regionförvaltningsverket godkänner en embryosamlingsgrupp på ansökan. Förutsättningar för godkännande är

1) att embryosamlingsgruppen för undersökning, behandling, förvaring och förpackning av embryon samt för underhåll av redskap förfogar över utrymmen som är ändamålsenligt utrustade,

2) att en utsedd veterinär som hör till embryosamlingsgruppen ansvarar för gruppens verksamhet,

3) att embryosamlingsgruppens medlemmar har tillräckliga kunskaper och färdigheter med tanke på skötseln av uppgiften.

Om en embryoinsamlingsgrupp bedriver embryoproduktionsverksamhet ska gruppens medlemmar dessutom ha tillräckliga kunskaper och färdigheter i fråga om embryoproduktionsmetoderna, hygienkraven i produktionen och bekämpningen av djursjukdomar. Gruppen ska dessutom föfoga över ändamålsenligt utrustade fasta utrymmen för samling av äggceller, för förvaring och hantering av könsceller som ska användas för embryoproduktion samt för produktion och förvaring av embryon.

I ansökan om godkännande av en embryosamlingsgrupp ska uppges kontaktuppgifter till gruppmedlemmarna och till lokalerna, om gruppen förfogar över fasta utrymmen för sin verksamhet. Till ansökan ska fogas en beskrivning av gruppens verksamhet och en redogörelse över att de föreskrivna förutsättningarna för godkännande är uppfyllda. I ett beslut om godkännande får det ställas sådana villkor som är nödvändiga för att förhindra spridning av djursjukdomar.

Livsmedelsverket ger en godkänd embryosamlingsgrupp ett nationellt godkännandesignum.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av en embryosamlingsgrupp och om godkännandeförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §

Verksamheten vid en spermasamlingsstation eller embryosamlingsgrupp som godkänts för inriktad handel

På en spermasamlingsstation som godkänts i enlighet med 40 § får endast samlas sperma som härrör från friska djur i fråga om vilka man på ett tillräckligt sätt har kunnat säkerställa att anläggningen är fri från djursjukdomar som överförs via sperma. Hälsotillståndet hos de djur som hålls på stationen ska kontinuerligt övervakas med tanke på eventuella djursjukdomar hos djuren. Samlingen, hanteringen och förvaringen av sperma vid stationen för insamling av sperma ska ordnas så att det kan garanteras att sperman håller god hygienisk kvalitet och är fri från djursjukdomar och så att djursjukdomar inte kan spridas på stationen.

Embryon som samlas av en embryosamlingsgrupp som godkänts i enlighet med 41 § och äggceller som den använder för embryoproduktion ska härröra från friska djur från en anläggning som på ett tillräckligt sätt har kunnat säkerställas vara fri från djursjukdomar. Samlingsgruppen ska utföra samlingen av embryon och äggceller, lösgöringen av ovarier, undersökningen och produktionen av embryon samt behandlingen och förvaringen av embryon och könsceller som ska användas för embryoproduktion så att det kan säkerställas att embryona håller god hygienisk kvalitet och är fria från djursjukdomar.

Väsentliga förändringar i verksamheten ska utan dröjsmål anmälas till regionförvaltningsverket.

Närmare bestämmelser om kraven på hälsotillståndet hos djur som sänds till och hålls på en i enlighet med 40 § godkänd spermasamlingsstation samt hos donatordjur till embryon och till könsceller som används för embryoproduktion vilka samlas av en i enlighet med 41 § godkänd

embryosamlingsgrupp samt om hur stationens eller samlingsgruppens verksamhet ska ordnas i syfte att förhindra spridning av djursjukdomar får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

43 §

Godkännande av vattenbruksanläggningar samt anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur

Livsmedelsverket beslutar om godkännande av vattenbruksanläggningar samt anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur enligt artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförordning.

Godkännande behöver dock inte sökas för verksamheten vid

1) ett sådant kläckeri som enbart producerar sättfisk av vild lekmogen fisk i närområdet för utplantering som nykläckta i samma område,

2) den typ av anläggningar som avses i artikel 176.2 a–c i EU:s djurhälsoförordning, om inte anläggningen är förenad med sådan risk som avses i den nämnda artikeln,

3) den typ av anläggningar som avses i artikel 3.1 b–e i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur, om inte anläggningen är förenad med sådan risk som avses i den nämnda artikeln.

Livsmedelsverket utför en riskbedömning inom en månad efter det att aktören har gjort den registreringsanmälan som avses i artikel 172 i EU:s djurhälsoförordning eller den anmälan om betydande förändringar vid anläggningen som avses i den artikeln. Som grund för riskbedömningen används de anmälda uppgifter samt eventuella andra uppgifter om verksamheten som erhållits med stöd av denna lag. Vid bedömning av risken beaktas förflyttningsmönstren för djuren samt när det gäller andra vattenbruksdjur än vattenlevande prydnadsdjur även anläggningens läge.

Sådana närmare bestämmelser om godkännandeförfarandena som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om de omständigheter som ska beaktas vid riskbedömningen samt om i artikel 176.2 a i EU:s djurhälsoförordning avsedda små mängder vattenbruksdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 kap.

Förflyttning av djur och produkter

44 §

Djurhälsointyg

Kommunalveterinären undertecknar djurhälsointyg som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning samt undertecknar färdplanen för en ambulerande cirkus eller djurutställning.

Bestämmelser om tillämpning av undantag som det föreskrivs om i eller med stöd av EU:s djurhälsoförordning och vilka innebär att en medlemsstat eller den behöriga myndigheten får tillåta förflyttningar av djur och produkter utan åtföljande djurhälsointyg, fränsett de undantag som avses i artikel 209 i den förordningen, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

45 §

Aktörers och myndigheters anmälningar i anslutning till förflyttningar

Kommunalveterinären tar emot de anmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförfordning eller som det föreskrivs om i bestämmelser som utfärdats med stöd av den förordningen och som aktören ska lämna till ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet om planerade förflyttningar av djur eller produkter till andra medlemsstater.

Kommunalveterinären tar också emot de anmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförfordning och som aktören ska lämna till den behöriga myndigheten, om aktören upptäcker att den mottagna försändningen inte uppfyller kraven på förflyttningar i alla avseenden.

Kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket gör de anmälningar om planerade förflyttningar av djur och produkter till destinationsmedlemsstatens behöriga myndighet som ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ansvarar för enligt EU:s djurhälsoförfordning eller rättsakter som antagits med stöd av den. Kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket kan emellertid låta aktören sörja för införandet av de basuppgifter som behövs för anmälan i det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen samt, när djurhälsointyg inte krävs vid förflyttningen, även upprättande och sändande av anmälan via systemet. En aktör som ska införa uppgifter i det datoriserade informationshanteringssystemet, eller aktörens representant, har rätt att av tillsynsmyndigheten avgiftsfritt få behövliga åtkomsträttigheter till systemet.

46 §

Skyldighet att sprida information till kunder inom passagerartrafik och kunder som använder posttjänster mellan medlemsstaterna

Aktörer som bedriver passagerartrafik mellan medlemsstaterna, hamnoperatörer eller flygplatsoperatörer som bedriver sådan trafik och researrangörer som säljer utlandsresor ska till passagerare och operatörer som bedriver postverksamhet mellan medlemsstaterna ska till sina kunder sprida information om förbud och andra skyddsåtgärder som gäller förflyttning av djur och produkter över landsgränser och som beror på att en sjukdom i kategori a eller b eller en ny sjukdom har brutit ut och konstaterats i Finland eller i en annan medlemsstat. Skyldighet att sprida information föreligger endast om djursjukdomen i fråga hotar sprida sig via passagerartrafik eller post.

Livsmedelsverket ansvarar för framtagandet av den information som ska spridas.

Närmare bestämmelser om vilka sjukdomsutbrott och aktörer den skyldighet som avses i 1 mom. ska gälla utfärdas genom förordning av statsrådet. Också närmare bestämmelser om minimikraven i fråga om sätten att sprida information får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Restriktioner för förflyttningar inom landet för att säkerställa sjukdomsfri status eller genomförandet av ett utrotningsprogram

Till eller via ett område eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status eller som omfattas av ett utrotningsprogram får inte från finskt territorium förflyttas landlevande djur eller produkter från dem så att statusen eller genomförandet av utrotningsprogrammet äventyras. Bestämmelser om restriktioner för förflyttningar av vattenlevande djur inom landet finns i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförfordning.

Sådana närmare bestämmelser om i 1 mom. avsedda restriktioner för förflyttningar mellan olika områden som genomförandet av EU:s djurhälsoförfordning förutsätter utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

48 §

Frisläppning av djur i naturen

Landlevande djur får inte släppas fria i naturen om den som släpper djuren fria vet eller miss-tänker att de kan sprida en djursjukdom som kan medföra skada för andra djur eller för männi-skor. Bestämmelser om frisläppning av vattenlevande djur i naturen finns i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförfordning.

Vattenlevande djur från Finland eller en annan medlemsstat som ska sättas ut i naturen och som tillhör en förtecknad art avseende en sjukdom i kategori b eller c, ska härröra från ett om-råde eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status avseende sjukdomen i fråga.

Närmare bestämmelser om hälsotillståndskrav för djur som släpps ut i naturen får med iakt-tagande av bestämmelserna i EU:s djurhälsoförfordning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

49 §

Förflyttningar som förutsätter Livsmedelsverkets samtycke

Livsmedelsverket beslutar i egenskap av behörig myndighet på destinationen eller i destinat-ions- eller ursprungsmedlemsstaten eller den medlemsstat genom vilken djuren eller produk-terna passerar i enskilda fall om en förflyttning av djur eller produkter ska tillåtas när det är fråga om

1) sådan förflyttning av landlevande eller vattenlevande djur eller avelsmaterial från landle-vande djur för vetenskapliga ändamål som det föreskrivs om i artikel 138, 165 eller 204 i EU:s djurhälsoförfordning,

2) sådan förflyttning av vilda landlevande djur som det föreskrivs om i artikel 155 i EU:s djurhälsoförfordning,

3) sådan förflyttning av landlevande djur som tillåts av ett nationellt undantag som en annan medlemsstat tillämpar till ett område som har sjukdomsfri status eller där utrotningsprogram genomförs,

4) sådan förflyttning för utrotning av en sjukdom hos landlevande djur som det föreskrivs om i artiklarna 128 och 157.4 i EU:s djurhälsoförfordning,

5) sådan förflyttning av avelsmaterial till en genbank som det föreskrivs om i artikel 45 i den förordning som nämns i 39 § 2 mom., eller sådan förflyttning av avelsmaterial från någon annan anläggning än en godkänd anläggning som det föreskrivs om i artikel 13 i den förordningen,

6) sådan förflyttning av primater från någon annan anläggning än en avgränsad anläggning som det föreskrivs om i artikel 63.2 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/688 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhäl-sokrav för förflyttning av landlevande djur och kläckägg inom unionen,

7) sådan förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte som avses i artikel 32 i förord-ningen om sällskapsdjur och som inte uppfyller alla krav som ställs på den,

8) sådan förflyttning av vattenlevande djur som enligt artiklarna 193, 196, 198, 201 och 209 i EU:s djurhälsoförfordning förutsätter tillstånd av medlemsstaten eller den behöriga myndigheten och som inte avviker från vad som föreskrivs i 48 § 2 mom.

Om inte något annat föreskrivs i EU:s djurhälsoförförordning eller med stöd av den, ska i en ansökan som görs av en aktör eller en sällskapsdjurshållare och som gäller tillåtelse till en förflyttning som avses i 1 mom. uppges den sökandes kontaktuppgifter samt uppgifter om de djur, avelsmaterial och produkter som ska levereras. Till ansökan ska fogas en beskrivning av den verksamhet för vilken det är tänkt att djuren eller produkterna ska förflyttas samt de utredningar som behövs för att bedöma risken för spridning av en djursjukdom.

För att en förflyttning ska tillåtas förutsätts, utöver vad som föreskrivs i EU:s djurhälsoförförordning eller med stöd av den, att förflyttningen inte medför risk för spridning av en djursjukdom. I beslutet om tillåtande av förflyttningen ställs vid behov de villkor som är nödvändiga för att förhindra spridningen av djursjukdomar.

För utförande av sina uppgifter får Livsmedelsverket utan separat beslut föra in djur och produkter som avses i 1 mom. I punkten till Finland under förutsättning att de inte medför risk för spridning av djursjukdomar.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid ansökan om tillåtelse enligt 1 mom. får med iakttagande av bestämmelserna i EU:s djurhälsoförförordning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

50 §

Tillämpning av bestämmelserna om landlevande djur eller vattenlevande djur på andra djur

Vad som i detta kapitel och 7 kap. föreskrivs om landlevande djur eller vattenlevande djur gäller också andra djur till den del som det föreskrivs i bestämmelser som utfärdats med stöd av artiklarna 227 och 228 i EU:s djurhälsoförförordning.

51 §

Nationella kompletterande bestämmelser

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får

1) det föreskrivas om tillämpningen av sådana undantag som det föreskrivs om i EU:s djurhälsoförförordning eller med stöd av den och som gäller undersökning av djur eller produkter som ska förflyttas, vaccinering av djur som ska förflyttas, rengöring av transportmedel som använts vid förflyttning, tillåtande av uppsamling av djur som ska förflyttas med ett transportmedel, förflyttning av djur eller produkter till ett område eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs eller verksamhet i närheten av landets gränser,

2) det utfärdas sådana bestämmelser om sjukdomsförebyggande och riskreducerande åtgärder som EU:s djurhälsoförförordning tillåter och som gäller förflyttning av vilda vattenlevande djur från en livsmiljö till en annan,

3) det på det sätt som förordningen om sällskapsdjur tillåter föreskrivas om undantag från de vaccinationskrav som gäller unga sällskapsdjur samt om de krav som ska tillämpas på förflyttningar utan kommersiellt syfte av sällskapsdjur som tillhör de arter som är förtecknade i del B i bilaga I till förordningen,

4) det utfärdas sådana närmare bestämmelser om krav i anslutning till bekämpningen av TSE som gäller handel med levande djur, sperma och embryon inom unionen och som TSE-förordningen tillåter eller som genomförandet av den förutsätter,

5) det utfärdas bestämmelser i anslutning till genomförandet av sådana bestämmelser om förflyttning av djur eller produkter som ingår i del IV i EU:s djurhälsoförförordning eller i förordningen om sällskapsdjur eller som utfärdats med stöd av den, om de nämnda EU-bestämmelserna förutsätter det.

9 kap.

Utförsel och införsel av djur och produkter

52 §

Krav som gäller djur och produkter som exporteras

Endast djur och produkter vars ursprung på ett tillräckligt sätt kan klarläggas får sändas från Finland till andra stater än medlemsstater. Djuren och produkterna ska vara märkta så att de kan kopplas ihop med de intyg och dokument som gäller dem. Exporten får inte äventyra människors eller djurs hälsa i Finland, destinationsstaten eller den stat genom vilken djuren eller produkterna passerar.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska djuren och produkterna uppfylla djurhälsokraven på djur och produkter som förflyttas till andra medlemsstater, om inte destinationsstaten förutsätter att de krav som den ställer iakttas vid exporten. Om det har avtalats om export av djur och produkter till andra stater än medlemsstater i ett bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och en stat utanför Europeiska unionen eller ett område i en sådan stat, ska de djur och produkter som exporteras överensstämma med bestämmelserna i det avtalet.

Exportören ansvarar för att de krav som ska tillämpas på exporten är uppfyllda. Exportören ansvarar också för att utreda de krav som destinationsstaten ställer och, om exportpartiet transporterats via en stat utanför Europeiska unionen, de krav som den staten ställer på transiteringen.

Bestämmelser som genomförandet av Europeiska unionens lagstiftning förutsätter när det gäller kraven på djur och produkter som exporteras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

53 §

Skyldighet för en exportör att registrera sig och registreringsförfarandet

Endast den som har antecknats i det register som förs av Livsmedelsverket får sända djur och produkter som kan medföra mer än ringa risk för spridning av djursjukdomar till andra stater än medlemsstater.

En anmälan om registrering lämnas in till Livsmedelsverket. Av anmälan ska framgå exportörens kontaktuppgifter samt uppgifter om vilka djur eller produkter registreringen gäller och till vilka stater djuren eller produkterna ska exporteras. Vid export av djur ska det unika registreringsnummer för anläggningen som avses i artikel 93 i EU:s djurhälsoförordning uppges och vid export av produkter ska anläggningens godkännandenummer som tilldelats med stöd av livsmedelslagen uppges eller, om numret saknas, någon annan motsvarande identifikationsuppgift. Registreringen gäller i tre år efter anmälan och registreringen kan förnyas.

Närmare bestämmelser om vilka djurarter och produkter som registreringsskyldigheten gäller utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 §

Intyg och kontroller som hänför sig till exporten samt användning av det datoriserade informationshanteringssystemet

Det officiella djurhälsointyg som ska åtfölja djur och produkter som exporteras till andra stater än medlemsstater utfärdas på exportörens begäran av kommunalveterinären. Kommunalveteri-

nären ska innan intyget utfärdas inspektera djuren och den anläggning där de hålls samt produkterna, om inte det är möjligt att på annat sätt säkerställa att kraven på de djur och produkter som ska exporteras samt de importkrav som ställs av destinationsstaten och eventuella krav på transiteringen uppfylls.

För att upprätta eller sända djurhälsointyg ska det datoriserade informationshanteringssystemet för offentlig kontroll som avses i kontrollförfordningen användas när det är möjligt och det inte finns något sådant hinder för att använda systemet som beror på destinationsstaten. Exportören ansvarar för lämnandet av de basuppgifter som behövs för djurhälsointyget och, när så krävs, för att dessa uppgifter införs i det datoriserade informationshanteringssystemet.

Om kommunalveterinären efter det att intyget utfärdats får kännedom om ett misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott som skulle ha utgjort hinder för att utfärda intyget, ska kommunalveterinären underrätta Livsmedelsverket. Livsmedelsverket ska underrätta den behöriga myndigheten i destinationsstaten.

Närmare bestämmelser om utförande av exportkontroll, djurhälsointygets form och förfarandet för utfärdande av djurhälsointyg samt om användning av det datoriserade informationshanteringssystemet för offentlig kontroll vid export får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

55 §

Skyldighet att bevara uppgifter och dokument som gäller exporterade djur och produkter

En exportör ska i fem år bevara följande uppgifter om djur och produkter som exportören sänder till andra stater än medlemsstater och vars export förutsätter registrering enligt 53 §:

- 1) vilket slag av djur och produkter som har levererats samt deras identifieringsuppgifter,
- 2) antalet djur och produkter,
- 3) leveransens avgångs- och destinationsplats,
- 4) leveranstidpunkten, samt
- 5) vilka av en myndighet utfärdade dokument som har åtföljt leveransen.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska bevaras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

56 §

Särskilda kontrollåtgärder som gäller införsel av djur och produkter

Bestämmelser om den kontroll som gäller införsel av djur och produkter från andra stater än medlemsstater till Finland eller via Finland till en annan medlemsstat finns i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), till den del det inte föreskrivs om kontrollen i denna paragraf.

Om införsel som avses i 1 mom. är förenad med krav som med stöd av del V i EU:s djurhälsoförfordning föreskrivs i fråga om tillstånd som utfärdats eller riskbedömning som utförts av den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten eller den medlemsstat som djuren eller produkterna passerar, fattar Livsmedelsverket beslut om tillstånd eller riskbedömning.

Kommunalveterinären svarar för de kontroller och undersökningar som hänför sig till införsel som avses i 1 mom. och som ska utföras på destinationsplatsen enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av del V i EU:s djurhälsoförfordning. Om djuren enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av del V i EU:s djurhälsoförfordning ska hållas i karantän efter införseln, beslutar kommunalveterinären när djuren ska släppas ur karantänen.

57 §

Nationell behörighet om Europeiska unionen saknar införselkrav

Bestämmelser om de djurhälsokrav som djurarter, djurkategorier eller produkter som förs in till Finland från andra stater än medlemsstater eller hälsointyg som gäller dessa ska uppfylla samt om de stater och områden från vilka det är tillåtet att föra in nämnda djur eller produkter, om det inte föreskrivs om införselkrav på djuren eller produkterna eller föreskrivs om en förteckning över stater eller områden med stöd av bestämmelser i del V i EU:s djurhälsoförordning, i förordningen om sällskapsdjur eller någon annanstans i Europeiska unionens lagstiftning, får med iakttagande av artiklarna 230, 234 och 238 i EU:s djurhälsoförordning samt artikel 14.3 i förordningen om sällskapsdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

10 kap.

Nödåtgärder och nya sjukdomar

58 §

Åtgärder när risk för sjukdomsspridning hänför sig till ett djur eller en produkt som sänts till Finland

Om det på en annan medlemsstats område har konstaterats ett sådant sjukdomsutbrott av en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom, som orsakar fara via ett djur eller en produkt som sänts till eller transiterats genom Finland från det berörda området eller via transportmedel eller material som kommit i kontakt med djuret eller produkten, får Livsmedelsverket som en nödåtgärd enligt artikel 258 i EU:s djurhälsoförordning besluta

1) att djuret ska avlivas, isoleras på destinationsplatsen eller en annan plats, sättas i karantän eller sändas tillbaka till den medlemsstat varifrån djuret fördes in, förutsatt att den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten godkänner återsändningen,

2) att produkten ska bortskaffas, behandlas så att risken för spridning av djursjukdomen elimineras, förvaras tills det står klart huruvida produkten medför risk för spridning av djursjukdomen eller inte, eller sändas tillbaka till den medlemsstat varifrån produkten fördes in, förutsatt den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten godkänner återsändningen, eller

3) att transportmedlet eller materialet rengörs eller desinficeras.

I Livsmedelsverkets beslut enligt 1 mom. får det uppställas nödvändiga villkor beträffande genomförandet av åtgärderna och bestämmas om nödvändiga undersökningar av djuret vid isoleringen eller karantänen. Aktören eller sällskapsdjurshållaren ansvarar för genomförandet av åtgärderna och för kostnaderna för dem.

Livsmedelsverket ska utan dröjsmål informera jord- och skogsbruksministeriet om sitt i 1 mom. avsedda beslut.

59 §

Förflyttningsförbud på grund av plötsligt hot om sjukdomsspridning

Jord- och skogsbruksministeriet får besluta förbjuda att djur och produkter samt föremål och ämnen som kommit i kontakt med sådana djur och produkter sänds till en annan medlemsstat eller via en annan medlemsstat till andra stater än medlemsstater, ett område eller en anläggningsskrets i en sådan stat eller begränsa sådana sändningar eller ställa villkor för dem

1) för genomförandet av artikel 42.1 a i EU:s djurhälsoförordning,

2) som en sådan nödgärd som avses i del VII i EU:s djurhälsoförförordning när en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom förekommer i Finland och de åtgärder som anges i EU:s djurhälsoförförordning och i denna lag och som genomförts med stöd av dem inte räcker till för att förhindra spridning av djursjukdomen eller trygga förutsättningarna för handeln mellan medlemsstaterna.

På ett beslut som avses i 1 mom. tillämpas inte vad som i 9 och 10 kap. i förvaltningslagen föreskrivs om delgivning av förvaltningsbeslut. Beslutet ska publiceras i Finlands författningssamling och Livsmedelsverket ska informera de aktörer och sällskapsdjurshållare som myndigheten känner till och som beslutet gäller om beslutet.

60 §

Tillfälligt transportförbud

Om en djursjukdom i kategori a eller b eller en ny sjukdom, vars utbredning är okänd eller som hotar att spridas vidare trots de åtgärder som avses i 5 kap., har konstaterats förekomma i Finland, eller om det finns en misstanke om en sådan djursjukdom, får Livsmedelsverket som en sådan nödgärd som avses i del VII i EU:s djurhälsoförförordning, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av djursjukdomen och utreda sjukdomsläget besluta förbjuda djurtransporter i hela landet eller en del av landet eller begränsa dem. Beslutet får gälla i högst 14 dygn när det gäller transport av djur som tillhör förtecknade arter och i högst tre dygn när det gäller transport av djur som tillhör andra arter. Beslutet ska upphävas omedelbart när de föreskrivna förutsättningarna för att förelägga ett förbud eller en begränsning inte längre föreligger.

Om ett förbud mot eller en begränsning av transporter av djur som tillhör förtecknade arter nödvändigtvis på grund av djursjukdomens utbredning eller en betydande utbredningsrisk behöver hållas i kraft längre än vad som är möjligt med stöd av 1 mom., får jord- och skogsbruksministeriet besluta förlänga giltighetstiden för förbudet eller begränsningen. Under ovannämnda omständigheter ska Livsmedelsverket lägga fram ett initiativ till jord- och skogsbruksministeriet om förlängning av giltighetstiden för förbudet eller begränsningen. Jord- och skogsbruksministeriets beslut ska upphävas omedelbart när de föreskrivna förutsättningarna för att förelägga ett förbud eller en begränsning inte längre föreligger.

Ett beslut som avses i 1 och 2 mom. och ett beslut om hävande av detta beslut publiceras i Finlands författningssamling. Livsmedelsverket ska på adekvat och tillräckligt sätt informera om beslutet.

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall på ansökan ge dispens från ett förbud eller en begränsning som avses i denna paragraf, under förutsättning att dispensen inte medför risk för att djursjukdomen sprids.

61 §

Behörighet att besluta om andra nödgärder och om åtgärder som gäller nya sjukdomar

Bestämmelser om kommissionens behörighet att genom en genomförandeakt föreskriva om åtgärder för att bekämpa nya sjukdomar ingår i artikel 6 i EU:s djurhälsoförförordning.

Bestämmelser om vidtagande av nödgärder enligt artiklarna 257, 258, 260 och 262 i EU:s djurhälsoförförordning, fränsett de som avses i 58–60 §, för att bekämpa en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Åtgärderna ska vara nödvändiga för att förhindra sjukdomsspridning eller utreda sjukdomsläget. Närmare bestämmelser om innehållet i nödgärder får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Regionförvaltningsverket eller Livsmedelsverket fattar i enskilda fall beslut om åtgärder enligt 1 och 2 mom. som riktas till en fysisk eller juridisk person eller beslut om inrättande av en

restriktionszon och om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras där i enlighet med den behörighetsfördelning som gäller dem enligt denna lag.

11 kap.

Laboratorier samt hantering av sjukdomsagens

62 §

Officiella djurhälsolaboratorier

Livsmedelsverket är nationellt referenslaboratorium för förtecknade sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas. Ett för uppgiften lämpligt utländskt laboratorium är nationellt referenslaboratorium för djursjukdomar vars förekomst i Finland är ytterst osannolik och för vilka det inte är ändamålsenligt att ordna referenslaboratorieverksamhet i Finland på grund av verksamhetens kostnader eller med beaktande av andra omständigheter. Laboratoriet utses av jord- och skogsbruksministeriet efter att ministeriet har hört Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket utser officiella laboratorier som avses i artikel 37 i kontrollförordningen. Bestämmelser om utseende av laboratorier finns i kontrollförordningen. Livsmedelsverket är också självt officiellt laboratorium.

Analys av prover som tagits i samband med myndighetskontroll och annan myndighetsverksamhet som det föreskrivs om i författningarna om djurhälsa ska utföras i ett laboratorium som avses i 1 eller 2 mom. (*officiellt djurhälsolaboratorium*).

63 §

Analys av andra prover än myndighetsprover med avseende på djursjukdomar

Med undantag för prover som avses i 62 § 3 mom. får prover som tagits med avseende på en sjukdom i kategorierna a–c, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas analyseras endast i ett officiellt laboratorium, ett officiellt laboratorium i en annan medlemsstat eller i ett av Livsmedelsverket utsett laboratorium för egenkontroll.

Livsmedelsverket utser laboratorier för egenkontroll på ansökan. Förutsättningen för att ett laboratorium ska utses till ett laboratorium för egenkontroll är att laboratoriets kompetens har påvisats i enlighet med lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005) på grundval av ackreditering eller med ackreditering jämförbar bedömning av kompetens. Ett laboratorium som godkänns att analysera prover med avseende på sjukdomar i kategorierna a–c ska ha en skriftlig beskrivning av förfaranden och åtgärder för att förhindra att sjukdomsagens sprids utanför laboratoriet. Ett laboratorium som analyserar prover som en aktör har tagit eller låtit ta på det sätt som obligatoriska zoonosövervakningen enligt 11 § förutsätter ska uppfylla kraven i artikel 12.2 i zoonosförordningen. Kompetensen hos ett laboratorium för egenkontroll ska bedömas med minst tre års mellanrum.

Livsmedelsverket får på ansökan utse ett laboratorium i en annan medlemsstat att analysera de prover som avses i 1 mom. förutsatt att laboratoriets kompetens har påvisats i den medlemsstaten på grundval av ackreditering eller med ackreditering jämförbar bedömning av kompetens.

Med undantag för prover som avses i 62 § 3 mom. får prover, som tagits med avseende på andra sjukdomar i kategori d eller e eller andra djursjukdomar som klassificerats som annan anmälningspliktig djursjukdom än de sjukdomar som avses i 1 mom., i Finland analyseras endast i ett officiellt djurhälsolaboratorium eller i ett laboratorium som har gjort förhandsanmälan

om sin verksamhet till Livsmedelsverket. Ett anmälningspliktigt laboratorium ska använda vetenskapligt vedertagna analysmetoder samt ha teknisk kompetens och ta fram tillförlitliga resultat. Laboratoriepersonalen ska ha den utbildning och kompetens som uppgiften förutsätter. Av anmälan om verksamheten vid laboratoriet ska framgå aktörens och laboratoriets kontaktuppgifter samt vilka i detta moment avsedda djursjukdomar som laboratoriet undersöker och sådana uppgifter om metoderna som är nödvändiga för att bedöma att analysmetoderna är beprövade.

Bestämmelserna i 1 och 4 mom. gäller inte prover som avses i livsmedels- eller foderlagstiftningen.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna enligt Europeiska unionens rättsakter för utseende av ett laboratorium samt om innehållet i anmälan enligt 4 mom. och anmälningsförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

64 §

Annan hantering och förflyttning av sjukdomsagens

Mikrober och parasiter som orsakar sjukdomar i kategorierna a–c och andra djursjukdomar som ska bekämpas får i annat syfte än för analys av prover som avses i 62 eller 63 § innehas, förflyttas, undersökas eller annars hanteras endast vid Livsmedelsverket och Institutet för hälsa och välfärd eller med Livsmedelsverkets tillstånd.

Beviljandet av tillstånd som avses i 1 mom. förutsätter att verksamheten inte medför risk för spridning av djursjukdomen. Bestämmelser om de skyldigheter som hänför sig till verksamheten finns i artikel 16 i EU:s djurhälsoförordning och utfärdas med stöd av den. Tillståndet får utöver skyldigheterna enligt artikel 16 i den förordningen förenas med ytterligare villkor eller strängare villkor för verksamheten, om de är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte sådana prover för egenkontroll som avses i livsmedels- eller foderlagstiftningen.

65 §

Skyldighet att anmäla förändringar i verksamheten

Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrättas om väsentliga förändringar i verksamheten vid ett av Livsmedelsverket utsett officiellt laboratorium samt ett sådant laboratorium för egenkontroll och ett sådant anmälningspliktigt laboratorium som avses i 63 § samt i verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt 64 §.

66 §

Lämnande av undersökningsuppgifter samt sändande av isolerade mikrob- och parasitstammar samt prover

Ett av Livsmedelsverket utsett officiellt laboratorium samt ett sådant laboratorium för egenkontroll och ett sådant anmälningspliktigt laboratorium som avses i 63 § ska till det nationella referenslaboratoriet för fortsatta analyser eller förvaring sända stammar av sådana mikrober och parasiter som orsakar förtecknade djursjukdomar eller andra anmälningspliktiga djursjukdomar och som har isolerats i analyserade prover eller prover där en sådan mikrob eller parasit har påvisats. Det ska dessutom regelbundet lämna Livsmedelsverket uppgifter om antalet prover som analyserats med avseende på förtecknade sjukdomar och andra anmälningspliktiga djursjukdomar samt om resultaten av analyserna enligt djurgrupp samt nödvändiga uppgifter om analysmetoderna.

Det nationella referenslaboratoriet ska lämna Institutet för hälsa och välfärd sådana uppgifter om undersökta mikrob- och parasitstammar och prover där en mikrob eller en parasit har påvisats som institutet behöver för sin epidemiologiska övervakning. De uppgifter som lämnas får inte innehålla identifieringsuppgifter om tillsynsobjekten.

Om en förtecknad sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas misstänks förekomma i ett prov som sänts till ett sådant laboratorium som inte har rätt att analysera prover med avseende på djursjukdomen i fråga, ska provet eller den mikrob som isolerats i det utan dröjsmål sändas till ett officiellt djurhälsolaboratorium för fortsatta analyser.

Närmare bestämmelser om vilka analyser med avseende på djursjukdomar den skyldighet som avses i 1 mom. gäller, innehållet i de uppgifter som ska lämnas samt den skyldighet att lämna uppgifter som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om när och hur de i 1 mom. avsedda mikrob- eller parasitstammarna, proverna och uppgifterna ska sändas in och uppgifterna lämnas.

12 kap.

Myndigheter

67 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket planerar, styr, utvecklar och övervakar på riksnivå bekämpningen av djursjukdomar.

Utöver vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om Livsmedelsverkets uppgifter ska Livsmedelsverket

- 1) ansvara för upprätthållandet av den nationella beredskapen för djursjukdomar,
- 2) göra upp en riksomfattande plan för bekämpning av djursjukdomar, som är en del av den fleråriga nationella kontrollplanen enligt kontrollförordningen, samt andra behövliga riksomfattande beredskapsplaner för djursjukdomar,
- 3) ordna skötseln utanför tjänstetiden av brådskande uppgifter som gäller diagnostisering av sjukdomar i kategorierna a–c och andra djursjukdomar som ska bekämpas,
- 4) övervaka laboratorier som det utsett, anmälningspliktiga laboratorier samt i 64 § avsedd tillståndspliktig verksamhet.
- 5) vara förbindelseorgan enligt artikel 103 i kontrollförordningen,
- 6) ansvara för statistikföringen och rapporteringen i fråga om djursjukdomar,
- 7) ansvara för ordnandet av utbildning för kommunalveterinärer i anslutning till verkställigheten av författningarna om djurhälsa och föra förteckning över de kommunalveterinärer som genomgått en särskild beredskapsutbildning med tanke på sjukdomsutbrott.

Livsmedelsverket övervakar och genomför bekämpningen av djursjukdomar vid i livsmedelslagen avsedda slakterier och inrättningar för vilthantering samt godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem, med undantag för slakterier, inrättningar och livsmedelslokaler i fråga om vilka tillsynen enligt livsmedelslagen har överförts på kommunerna på det sätt som avses i 15 § 2 mom. i veterinärvårdslagen (765/2009). I fråga om de slakterier, inrättningar och livsmedelslokaler som Livsmedelsverket övervakar utför Livsmedelsverket alla de uppgifter som enligt denna lag annars skulle ankomma på kommunalveterinären.

Närmare bestämmelser om statistikföringen och rapporteringen samt om innehållet i de riksomfattande beredskapsplanerna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

68 §

Regionförvaltningsverket

Regionförvaltningsverket planerar, styr, övervakar och genomför bekämpning av djursjukdomar samt övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa och de beslut som fattats med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde.

Utöver vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om regionförvaltningsverkets uppgifter ska regionförvaltningsverket,

- 1) upprätthålla beredskapen för bekämpning av djursjukdomar inom sitt verksamhetsområde,
- 2) göra upp en regional plan för bekämpning av djursjukdomar som baserar sig på den riksomfattande planen samt andra behövliga beredskapsplaner för djursjukdomar för verksamhetsområdet,
- 3) sörja för planeringen och verkställigheten av de beslut om sjukdomsbekämpning som Livsmedelsverket riktar mot anläggningar och andra platser samt av beslut om inspektioner och undersökningar, massvaccineringar eller avlivningar av djur samt bortskaffande av kadaver inom zoner, med undantag av beslut vilkas verkställighet enligt bestämmelserna ankommer på aktörer eller dem som håller sällskapsdjur,
- 4) ordna utbildning för kommunalveterinärer,
- 5) i de renslakterier som avses i livsmedelslagen och i godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem utföra sådana uppgifter för bekämpning av djursjukdomar som enligt denna lag annars hör till kommunalveterinärens uppgifter,
- 6) i egenskap av behörig myndighet ansvara för uppgifter enligt Europeiska unionens rättsakter som ska genomföras genom denna lag till den del uppgifterna inte omfattas av någon annan myndighets behörighet.

Varje regionförvaltningsverk ska i samarbete med de övriga regionförvaltningsverken ordna skötseln utanför tjänstetiden av brådskande uppgifter som gäller bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c, nya sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och utredning av sjukdomsläget. Det regionförvaltningsverk som har jour är behörigt inom hela jourområdet i uppgifter som enligt denna lag ankommer på regionförvaltningsverket. Livsmedelsverket fastställer regionförvaltningsverkens jourer.

Närmare bestämmelser om de i 2 mom. 2 punkten avsedda beredskapsplanernas innehåll får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

69 §

Kommunalveterinären

Kommunalveterinären genomför bekämpning av djursjukdomar samt övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa samt de beslut som fattats med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde.

Utöver vad som någon annanstans föreskrivs om kommunalveterinärens uppgifter ska kommunalveterinären

- 1) i egenskap av huvudansvarig djurhälsomyndighet sörja för sådana inspektioner och undersökningar i anläggningar eller på andra platser som utförs på grund av misstanke om djursjukdomar samt för att övervaka iakttagandet av skyldigheter eller försiktighetsåtgärder som gäller övervakningen av djursjukdomar,
- 2) sörja för sådan undersökning, vaccinering, medicinering och hantering av djur som angetts i ett beslut som gäller förhindrande av sjukdomsspridning när endast en veterinär får genomföra åtgärderna,

3) utföra verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning samt övervaka genomförandet av åtgärder för sjukdomsbekämpning som en aktör eller sällskapsdjurshållare har anmält eller ålagts att genomföra,

4) i egenskap av huvudansvarig djurhälsomyndighet utföra inspektioner och undersökningar av verksamhet som förutsätter godkännande eller tillstånd enligt författningarna om djurhälsa.

I en brådskande situation där kommunalveterinären misstänker eller det konstateras att ett djur lider av en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas och där det krävs omedelbara åtgärder för att förhindra spridning av djursjukdomen men regionförvaltningsverket ännu inte har vidtagit några åtgärder i ärendet, får kommunalveterinären meddela ett interimistiskt beslut enligt 25 § 1 mom., 32 § 1 mom. eller 36 §. Beslutet ska omedelbart underställas regionförvaltningsverket för avgörande. Regionförvaltningsverket ska fatta ett eget beslut i ärendet utan dröjsmål, dock senast inom fjorton dygn från det att det interimistiska beslutet meddelades.

Regionförvaltningsverket får vid behov förordna en kommunalveterinär att utanför dennes verksamhetsområde utföra särskilt angivna uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären, om det är fråga om en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas, eller i fall där en djursjukdom som ska övervakas förekommer i exceptionellt stor utsträckning. Regionförvaltningsverket ska i första hand förordna en veterinär som fått beredskapsutbildning till uppdraget. När förordnandet ges ska kommunens möjligheter att utföra sina lagstadgade uppgifter och övriga uppgifter beaktas. Regionförvaltningsverket får förordna en kommunalveterinär att utföra uppgifter även inom ett annat regionförvaltningsverks verksamhetsområde, om förordnandet grundar sig på en begäran av sistnämnda regionförvaltningsverk.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

70 §

Tullen

Tullen övervakar vid sidan av djurhälsomyndigheterna iakttagandet av författningarna om djurhälsa när djur eller produkter förflyttas mellan medlemsstater eller från Finland till andra stater än medlemsstater.

Vid övervakning som Tullen genomför iaktas tullagen (304/2016), om inte något annat följer av författningarna om djurhälsa.

71 §

Auktoriserad inspektör

Livsmedelsverket får för viss tid bemyndiga en fysisk person att i egenskap av auktoriserad inspektör i stället för eller genom att bistå kommunalveterinären utföra i denna lag avsedda inspektioner eller undersökningar i anläggningarna och på andra platser samt utföra verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av denna lag, om förutsättningarna enligt artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen är uppfyllda. En auktoriserad inspektör har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till sådana utrymmen som används för boende av permanent natur.

En auktoriserad inspektör utför sitt uppdrag under Livsmedelsverkets överinseende. Bestämmelser om auktoriserade fysiska personers och den behöriga myndighetens skyldigheter finns i artiklarna 32 och 33 i kontrollförordningen. På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande.

72 §

Arbetspliktiga vid en omfattande djursjukdomsepidemi

Om en sjukdom i kategori a eller en ny sjukdom har spridit sig över ett vidsträckt område och tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att bekämpa den i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag, är legitimerade veterinärer, som är stadigvarande bosatta i Finland, och veterinärmedicine studerande som har rätt att temporärt utöva veterinäryrket, med stöd av ett beslut av Livsmedelsverket skyldiga att sköta sådana i 71 § 1 mom. avsedda veterinäruppgifter som är nödvändiga på grund av det aktuella sjukdomsläget och som de skäligen kan utföra med beaktande av deras utbildning, arbetserfarenhet, hälsotillstånd och familjeförhållanden. Arbetsplikten får fortgå högst två veckor i sänder, sammanlagt dock högst två månader. Till den som utför ett sådant uppdrag betalas av statens medel ett av Livsmedelsverket bestämt skäligt arvode och ersättning för kostnader. Arbetsförordnandet avbryter inte den arbetspliktiges ordinarie anställningsförhållande.

Livsmedelsverket får utfärda ett arbetsförordnande om förutsättningarna enligt artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen är uppfyllda. Bestämmelser om den behöriga myndighetens skyldigheter finns i artikel 33 i kontrollförordningen. Regionförvaltningsverket ska se till att den arbetspliktige känner till de skyldigheter och det ansvar som är förknippade med uppdraget.

På en person som förordnats till arbetspliktig tillämpas vad som i 71 § 2 mom. föreskrivs om auktoriserade inspektörer. I uppdragen tillämpas dessutom arbetstidslagen (872/2019), semesterlagen (162/2005), arbetarskyddslagen (738/2002), lagen om företagshälsovård (1383/2001), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) samt i tillämpliga delar vad som i arbetsavtalslagen (55/2001) föreskrivs om arbetstagarens och arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter. En arbetspliktig har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur.

En arbetspliktig som utför sitt uppdrag ska på begäran visa upp sitt arbetsförordnande.

73 §

Ledning av och information om sjukdomsbekämpningen

När en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas bryter ut leder regionförvaltningsverket inom sitt verksamhetsområde bekämpningen av djursjukdomen och förhindrandet av dess spridning. Regionförvaltningsverket är vid behov ett sådant lokalt centrum för sjukdomsbekämpning som avses i Europeiska unionens lagstiftning.

Livsmedelsverket styr och övervakar regionförvaltningsverkets verksamhet för utrotning av en djursjukdom som avses i 1 mom. och för förhindrande av dess spridning. Om ett sjukdomsutbrott kräver åtgärder inom flera regionförvaltningsverks verksamhetsområden, svarar Livsmedelsverket för uppdatering av lägesbilden och samordning av verksamheten. Livsmedelsverket har rätt att vid behov ålägga regionförvaltningsverket skyldigheter med avseende på bekämpningen av en djursjukdom och förhindrande av dess spridning samt genom sitt beslut överta det ledningsansvar som avses i 1 mom. av regionförvaltningsverket, om en effektiv bekämpning av djursjukdomen eller ett effektivt förhindrande av dess spridning annars äventyras. Livsmedelsverket är dessutom ett sådant nationellt centrum för sjukdomsbekämpning som avses i Europeiska unionens lagstiftning.

Djurhälsomyndigheten ska informera om ett misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott enligt 1 mom. samt om åtgärder för att förhindra djursjukdomens spridning och för att bekämpa

den. Om det räcker till för att bekämpa djursjukdomen, får informationen begränsas till att gälla endast vissa personer eller aktörer eller grupper av sådana.

Närmare bestämmelser om informationen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

74 §

Expertgrupp

Livsmedelsverket beslutar från fall till fall om verket ska samla en expertgrupp som tillhandahåller sakkunnighjälp vid planeringen av åtgärder för bekämpning av en sjukdom i kategori a–c.

Djurhälsomyndigheten får trots tystnadsplikten lämna medlemmarna i expertgruppen de nödvändiga uppgifter om sjukdomsfall som deras uppdrag förutsätter. Medlemmarna får inte använda sekretessbelagda uppgifter som de fått för något annat än det uppdrag expertgruppens verksamhet omfattar, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

13 kap.

Tillsyn och register

75 §

Inspektioner och provtagning

På en inspektion eller undersökning som hänför sig till tillsyn över iakttagandet av författningarna om djurhälsa tillämpas vad som föreskrivs om offentlig kontroll i artiklarna 9–15, 35 och 36 i kontrollförordningen. På en annan inspektion eller undersökning som avses i författningarna om djurhälsa tillämpas vad som föreskrivs om annan offentlig verksamhet i artikel 15 i kontrollförordningen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får en inspektion eller undersökning utföras endast av en behörig myndighet. En inspektion eller undersökning får utföras endast om den är nödvändig för att utreda omständigheter som inspektionen eller undersökningen gäller. Om det inte är fråga om en inspektion som riktar sig mot ett fortskaffningsmedel och som utförs i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från Finlands tullområde eller ett särskilt skatteområde som hör till det, får en inspektion eller undersökning utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa, eller om det finns anledning att misstänka att en aktör eller någon annan som berörs av skyldigheter som anges i författningarna om djurhälsa har gjort sig skyldig till ett brott som kan leda till fängelsestraff, eller till en djursjukdomsförseelse enligt 95 § som kan medföra fara för människor eller djurs hälsa.

För tillsynen över efterlevnaden av författningarna om djurhälsa får djurhälsomyndigheten utan att identifiera sig av aktörerna beställa prov på produkter som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Prover får beställas endast av produkter som man inte misstänker eller vet att strider mot författningarna om djurhälsa. I fråga om information om tagande och testning av de mottagna proverna och inhämtande av ett andra expertutlåtande tillämpas artikel 36 i kontrollförordningen.

En aktör som är ansvarig för djur är skyldig att ordna med sådana förhållanden där undersökningen av ett djur eller någon annan åtgärd som riktar sig mot ett djur kan utföras på ett tryggt sätt med beaktande av djurets normala beteende, om inte något annat följer av åtgärdens brådskande natur.

76 §

Rätt att få uppgifter

Den behöriga myndigheten, en auktoriserad inspektör och en arbetspliktig har rätt att trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt författningarna om djurhälsa av aktörer och andra med förpliktelser enligt de nämnda författningarna.

Den behöriga myndigheten har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter få sådana uppgifter om djurhållning eller om annan i författningarna om djurhälsa avsedd verksamhet som är nödvändiga för att utföra de uppgifter som avses i 1 mom.

77 §

Rätt för utländska myndigheter och internationella organ att utföra inspektioner

Vad som i författningarna om djurhälsa föreskrivs om myndigheternas rätt att utföra inspektioner, ta prover, få tillträde till de platser som tillsynen förutsätter och få de uppgifter och dokument som tillsynen förutsätter gäller också inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella fördrag som är bindande för Finland, när lagstiftningen eller de internationella fördragen i fråga förutsätter det. Myndigheterna ska vid behov samarbeta med internationella myndigheters och internationella organs inspektörer.

78 §

Handräckning

Polisen ska vid behov ge djurhälsomyndigheten, en auktoriserad inspektör och en arbetspliktig handräckning för utförande av uppgifter enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning, om utförandet av uppgifterna förhindras eller om uppgifterna i övrigt kräver att polisbefogenheter utövas.

Bestämmelser om räddningsmyndigheternas handräckning till djurhälsomyndigheten för utförande av de uppgifter som avses i 1 mom. finns i 50 § i räddningslagen (379/2011).

79 §

Register över godkända anläggningar, utsedda laboratorier samt över registrerade och tillståndshavare

Bestämmelser om förande av register över i 39 § avsedda godkända anläggningar samt över i 43 avsedda godkända vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur finns i artiklarna 101.1 första stycket b och artikel 185.1 b och c i EU:s djurhälsoförordning.

Register förs också över i 40 § avsedda spermasamlingsstationer och i 41 § avsedda embryosamlingsgrupper som godkänts för inrikeshandel. I fråga om registrets datainnehåll iakttas vad som i Europeiska unionens rättsakter föreskrivs om datainnehållet i register över anläggningar för avelsmaterial som godkänts enligt 39 §. På grundval av registret får det publiceras en elektronisk förteckning med sådana uppgifter som enligt Europeiska unionens rättsakter får offentliggöras om anläggningar för avelsmaterial.

Dessutom förs register över i 62 § 2 mom. avsedda officiella laboratorier, i 63 § 2 och 3 mom. avsedda laboratorier för egenkontroll, i 63 § 4 mom. avsedda anmälningspliktiga laboratorier, i

64 § 1 mom. avsedda tillstånd i anslutning till hantering av sjukdomsagens samt i 53 § avsedda exportörer. I registren antecknas kontaktuppgifterna till aktören och lokalerna och ett eventuellt registernummer för anläggningen, uppgifter om vilken verksamhet som utseendet, tillståndet eller registreringen gäller, samt uppgifter om att verksamheten lagts ned och att utseendet, tillståndet eller registreringen återkallats.

Närmare bestämmelser om de förfaranden som ska iakttas vid registrering och offentliggörande av uppgifter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

80 §

Registrering för övervakning av djursjukdomar

För övervakningen av djursjukdomar förs register över

- 1) konstaterade fall av förtecknade och nya sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas,
- 2) åtgärder för sjukdomsbekämpning som gäller anläggningar samt dispens från dessa,
- 3) anläggningar till och från vilka djursjukdomen enligt en epidemiologisk utredning har kunnat spridas,
- 4) förbud och begränsningar som har meddelats med stöd av bestämmelser i 15 kap.,
- 5) anläggningar som har förbundit sig till frivillig hälsoövervakning, hälsoklassificeringen av anläggningar och deras status enligt 14 § samt återkallanden av hälsoklassificering eller status,
- 6) obligatoriska vaccinationer som djuren fått och som anmälts till djurhälsomyndigheten eller för vars genomförande djurhälsomyndigheten har ansvarat,
- 7) de auktoriserade inspektörernas befogenheter, samt
- 8) utförda inspektioner och provtagningar samt resultaten av de analyser som gjorts på basis av proverna.

En för aktörerna avsedd förteckning över anläggningarnas hälsoklassificering och status offentliggörs elektroniskt utgående från de registeruppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid registrering av uppgifter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

81 §

Bestämmelser som ska tillämpas på registren

De register som avses i 79 och 80 § utgör en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008). I fråga om ansvar för registerföringen tillämpas vad som föreskrivs i den lagen.

Livsmedelsverket sörjer för publiceringen av de registeruppgifter som författningarna om djurhälsa förutsätter.

Om en aktör har meddelat att verksamheten lagts ned, det annars konstateras att verksamheten upphört, registreringens giltighetstid har gått ut eller godkännandet, utseendet, tillståndet eller registreringen har återkallats, avförs uppgifter som införts i ett register enligt 79 § när de inte längre behövs och senast tre år efter det att den senaste anteckningen om aktören gjordes, om inte något annat följer av Europeiska unionens rättsakter. De uppgifter som avses i 80 § 1 mom. 1 punkten förvaras permanent.

Bestämmelser om införande i register, användning och utlämnande av uppgifter som lämnats till Tullen finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

14 kap.

Betalning av vissa kostnader och ersättningar av statens medel

82 §

Ansvar för de kostnader som utrotning av en djursjukdom orsakar

För de kostnader som föranleds av arbetet vid verkställigheten av ett beslut om avlivning av djur eller bortskaffande av egendom samt rengörings- och desinfektionsåtgärder i samband med verkställigheten svarar staten. Detsamma gäller kostnaderna för anordningar och utrustning samt redskap och ämnen som används vid verkställigheten. Aktörens kostnader och det arbete som aktören själv utför kan dock inte ersättas av statens medel, om inte det är fråga om en djursjukdom hos vattenbruksdjur.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. svarar staten inte för kostnaderna i de fall där aktören eller sällskapsdjurshållaren ska verkställa beslutet.

83 §

Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för ett djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas eller slaktas för konstaterande av en djursjukdom eller som en åtgärd för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas, eller som har dött till följd av en behandling som beslutats som en nämnd åtgärd för sjukdomsbekämpning eller någon annan åtgärd. Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, vilket är det värde som djuret skulle ha haft utan den djursjukdom som myndighetens beslut grundade sig på. Om det djur för vilket ersättning betalas kan utnyttjas i sin helhet eller delvis, avdras djurets återstående bruksvärde från det belopp som ska ersättas.

Med avvikelse från 1 mom. kan det för betalning av ersättningar fastställas standardersättningar för olika djurarter som, med beaktande av djurets ålder, storlek, förväntade produktion och övriga motsvarande omständigheter, motsvarar djurens genomsnittliga marknadsvärde. Från standardersättningen avdras djurets återstående bruksvärde. Ägaren har emellertid rätt att begära att ersättningsbeloppet bestäms utifrån djurets marknadsvärde i stället för att standardersättningen betalas ut, om djurets värde av avelsmässiga skäl eller av andra motsvarande skäl avsevärt överstiger det genomsnittliga marknadsvärdet.

För ett djur som med stöd av ett beslut enligt 35 § 1 mom. ska avlivas eller slaktas har ägaren rätt att av statens medel få ersättning för högst tre fjärdedelar av det marknadsvärde för djuret eller den standardersättning som återstår då djurets återstående bruksvärde avdragits. Om antalet fall som ska ersättas är stort, kan ersättningsbeloppet sänkas. För att ersättning ska betalas ut krävs dessutom att det i anläggningen utförs sådana rengörings- och desinfektionsåtgärder som förutsätts för att ett beslut som fattats för att förhindra sjukdomsspridning ska upphävas.

Ersättning betalas inte för djur vars värde är ringa, om inte det finns särskilt vägande skäl för att ersättningen ska betalas ut.

De standardersättningar som avses i 2 mom. fastställs genom förordning av statsrådet.

84 §

Ersättning för egendom som bortskaffats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för produkter, ämnen, varor, föremål och konstruktioner som har bortskaffats eller hanterats som en åtgärd som myndigheten beslutat om för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas så att de har skadats eller blivit oanvändbara. Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas egendomens verkliga värde. Ersättning betalas inte för egendom vars värde är ringa, om inte det finns särskilt vägande skäl för att ersättningen ska betalas ut.

85 §

Ersättning för produktionsförluster

Om ett förbud, ett villkor, en begränsning eller en förpliktelse som bestämts som en åtgärd för förhindrande av sjukdomsspridning eller en åtgärd för sjukdomsbekämpning avseende en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas, förhindrar eller försvårar djurproduktionen, kan ekonomiska skador som föranleds aktören och som avsevärt försvårar aktörens utkomst ersättas av statens medel.

I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

86 §

Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar

På de kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel tillämpas i fråga om företag inom jordbrukssektorn vad som föreskrivs i kapitel I och artikel 26 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 193, 1.7.2014, s. 1).

De kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel betalas till företag inom vattenbrukssektorn som stöd enligt avsnitt 5.4 i kommissionens meddelande med riktlinjer för granskning av statliga stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (2015/C 217/01).

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte, om de har uppkommit vid förädling av produkter av animaliskt ursprung eller bearbetning av övriga produkter eller djurfoder eller vid handel med produkter av animaliskt ursprung eller övriga produkter, eller om de uppkommit för

1) ett sådant stort företag som avses i artikel 2.26 i den förordning som nämns i 1 mom. och som bedriver verksamhet inom jordbrukssektorn, eller

2) ett företag som inte har iakttagit ett sådant beslut om återkrav av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

För förluster som avses i 83–85 § betalas det inte ersättning till sådana företag i svårigheter som avses i artikel 2.14 i den förordning som nämns i 1 mom., om inte sjukdomsutbrottet är orsaken till att företaget hamnat i svårigheter.

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte heller om de har orsakats av en djursjukdom som inte nämns i den av Världsförbundet för djurhälsa upprättade förteckningen över djursjukdomar, i en genomförandeakt som kommissionen antagit enligt artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning eller i bilaga I eller II till Europaparlamentets och rådets förordning

(EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG.

Ersättningsbeloppet minskas med de ersättningar som på basis av ett försäkringsavtal eller någon annan lag ska betalas för samma kostnader eller förluster.

87 §

Ansökan om ersättning samt förhandsersättning

Ersättningar som avses i detta kapitel ska sökas hos Livsmedelsverket, som beslutar om beviljande av dem. Ersättning enligt 83 § 1 mom. ska sökas inom två månader från det att djuret har avlivats eller slaktats. Övriga ersättningar ska sökas inom tre månader från det att de åtgärder som berättigar till ersättning har vidtagits eller ett förbud, ett villkor eller en begränsning upphört att gälla. Till ansökan ska fogas tillräcklig utredning om kostnaderna och skadorna.

Om sökandens rätt till ersättning är uppenbar, kan Livsmedelsverket betala förhandsersättning till sökanden.

Närmare bestämmelser om innehållet i den utredning som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

88 §

Grunder för att vägra ersättning

Rätten till ersättning enligt detta kapitel går helt eller delvis förlorad, om den som har rätt till ersättning har brutit mot författningarna om djurhälsa, lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) eller lagen om införselkontroll av djur och vissa varor eller mot EU-rättsakter som genomförts med stöd av nämnda lagar, eller inte har iakttagit ett förvaltningsbeslut som fattats med stöd av lagarna eller rättsakterna i fråga. Rätten till ersättning går även förlorad om den som har rätt till ersättning när denne förvärvade djuret eller annan egendom visste eller, med beaktande av omständigheterna, borde ha vetat att djuret led av eller bar på den sjukdom som ligger till grund för ersättningen eller att egendomen var kontaminerad.

Ersättning enligt detta kapitel betalas inte heller av statens medel, om den som har rätt till ersättning har fått eller har rätt att få ersättning för samma skada från en fond som inrättats av Europeiska unionen.

89 §

Återkrav av ersättning och statens regressrätt

Den som i förhandsersättning enligt 87 § 2 mom. har betalats ett högre belopp än vad han eller hon har rätt till är skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet inom en månad från att ha fått kännedom om det slutliga ersättningsbeloppet.

Livsmedelsverket ska ålägga mottagaren av ersättningen att återbetala ersättningen helt eller delvis, om mottagaren i samband med ansökan om ersättning har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit uppgifter och detta har påverkat beviljandet av ersättningen.

Livsmedelsverket ska dessutom ålägga den som uppsåtligt eller av oaksamhet har orsakat att den djursjukdom som ligger till grund för ersättningen har spridits till djur som ägs av någon

annan att helt eller delvis ersätta staten för kostnader och ersättningar som till följd av förfarandet har betalats av statens medel.

Om förhandsersättning som betalats till för högt belopp inte betalas tillbaka inom den tid som anges i 1 mom. eller om ett annat belopp som ska återbetalas eller ersättas inte betalas senast på den förfallodag som satts ut av Livsmedelsverket, ska till staten betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Bestämmelser om indrivning av kostnader och ersättningar finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

15 kap.

Tvångsmedel och påföljder

90 §

Föreläggande

Den behöriga myndigheten får ålägga den som bryter mot en författning om djurhälsa, eller den som inte iakttar ett förvaltningsbeslut som fattats med stöd av en sådan författning att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en tid som är tillräckligt lång med avseende på ärendets natur.

91 §

Förbud och begränsning

Regionförvaltningsverket får tills vidare förbjuda eller begränsa att djur som tillhör förtecknade eller mottagliga arter eller produkter från dem släpps ut på marknaden eller förflyttas till eller från en anläggning, om bedrivandet av verksamheten i fråga kräver tillstånd eller godkännande enligt författningarna om djurhälsa och något sådant tillstånd eller godkännande inte har beviljats, eller om följande skyldigheter inte fullgörs i anläggningen eller i fråga om de hållna djuren:

1) de skyldigheter i samband med djurs hälsa och biosäkerhet som föreskrivs i artikel 10 i EU:s djurhälsoförförordning,

2) de skyldigheter som ingår i den i 11 avsedda obligatoriska zoonosövervakningen,

3) de skyldigheter som har samband med i 15 § avsedd obligatorisk vaccinering eller behandling,

4) de försiktighetsåtgärder som avses i 17 §, eller

5) de i 5, 6 eller 10 kap. avsedda skyldigheter som ålagts aktören eller sällskapsdjurshållaren i beslut om förhindrande av sjukdomsspridning eller åtgärder för sjukdomsbekämpning.

En förutsättning för att ett förbud eller en begränsning ska meddelas är dessutom att aktören eller sällskapsdjurshållaren, trots uppmaning av myndigheten, inte inom utsatt tid har avhjälpt bristen och att detta förfarande medför allvarlig risk för spridning av en förtecknad sjukdom, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas, eller orsakar fara för människors hälsa. Ett förbud eller en begränsning får inte vara mer omfattande än vad som behövs för att kontrollera spridningsrisken. Förbudet eller begränsningen ska upphävas omedelbart om det vid en inspektion konstateras att de skyldigheter som avses i 1 mom. har fullgjorts, och om resultaten av undersökningarna visar att den djursjukdom vars spridning skyldigheterna är avsedda att förhindra inte förekommer i anläggningen.

Vid behandlingen av ett ärende som avses i 1 mom. får regionförvaltningsverket meddela förbuden, begränsningarna och föreläggandena enligt det momentet som interimistiska, om detta är nödvändigt på grund av en omedelbar fara för människors eller djurs hälsa. Ett interimistiskt förbud eller en interimistisk begränsning gäller till dess att regionförvaltningsverket meddelar ett slutligt avgörande i ärendet. Regionförvaltningsverket ska se till att de utredningar som ärendet kräver görs utan dröjsmål.

92 §

Återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och anläggningens status

Beslut om återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och anläggningens hälsokategori eller status som sjukdomsfri eller skyddad från vektorer, som förutsätts i författningarna om djurhälsa, fattas av den myndighet som beviljat godkännandet, tillståndet, utseendet, registreringen eller statusen.

Bestämmelser om återkallande av godkännande som avses i 39 § och av godkännande av en anläggningskrets för landlevande djur finns i artikel 100 i EU:s djurhälsoförordning. Bestämmelser om återkallande av godkännande av vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur samt om återkallande av en anläggningskrets för vattenlevande djur finns i artikel 184 i EU:s djurhälsoförordning. Bestämmelser om återkallande av utseende av ett officiellt laboratorium finns i artikel 39 i kontrollförordningen. Bestämmelser om återkallande av en anläggningens status som sjukdomsfri eller skyddad från vektorer finns i artikel 20 och 44 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar.

Godkännandet av en spermasamlingsstation eller en embryosamlingsgrupp för inrikeshandel, utseendet av ett laboratorium för egenkontroll, ett tillstånd i anslutning till behandlingen av en sjukdomsagens eller registreringen av en exportör eller ett laboratorium som gjort anmälan får återkallas, om de föreskrivna förutsättningarna för godkännande, utseende, beviljande av tillstånd eller registrering inte längre uppfylls eller om verksamheten i väsentlig grad bryter mot författningarna om djurhälsa eller beslut som meddelats med stöd av dem eller mot lagen om ett system för identifiering av djur eller Europeiska unionens bestämmelser som genomförts med stöd av den. Godkännanden och tillstånd får också återkallas, om verksamheten medför allvarlig risk för att en sjukdom i kategori a–c, annan djursjukdom som ska bekämpas eller djursjukdom som ska övervakas sprids, eller verksamheten orsakar fara för människors hälsa och denna risk och faran inte kan förhindras på något annat sätt. En förutsättning för att ett godkännande, ett utseende, ett tillstånd eller en registrering ska få återkallas i ovannämnda fall är dessutom att aktören, trots uppmaning av myndigheten, inte har avhjälpt bristen inom utsatt tid.

Ett godkännande, utseende eller tillstånd eller anläggningens hälsokategori eller status ska återkallas, om verksamheten har upphört annat än tillfälligt.

Den myndighet som beslutar om ett återkallande enligt 2 mom. får förbjuda en aktör att bedriva den verksamhet som godkännandet, utseendet, tillståndet eller registreringen avser under tiden för behandlingen av ärendet, om bristen är sådan eller verksamheten är av sådan art att människors eller djurs hälsa äventyras. Förbudet får meddelas för en tid av högst två veckor. Om beslut i ärendet inte har fattats inom denna tid, får tidsfristen förlängas. Förbudet får dock gälla i över en månad enbart om beslutsfattandet har fördröjts av skäl som beror på aktörens förfarande eller försummelse.

93 §

Åtgärder vid överträdelse av kraven på förflyttningar mellan medlemsstaterna

Om ett djur eller en produkt som kommer från en annan medlemsstat eller de dokument som åtföljer djuret eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på dem i författningarna om djurhälsa, får regionförvaltningsverket eller Tullen bestämma att djuret ska hållas i karantän eller isoleras på destinationsplatsen eller på en av myndigheten i fråga anvisad annan plats, eller att produkten ska förvaras på destinationsplatsen eller på en av myndigheten i fråga anvisad annan plats till dess att bristerna har avhjälpits. Kommunalveterinären får fatta ett sådant beslut i en brådskande situation där regionförvaltningsverket eller Tullen ännu inte har vidtagit några åtgärder i ärendet. Kommunalveterinären ska omedelbart lämna regionförvaltningsverket uppgift om sitt beslut.

Om bristerna inte kan avhjälpas eller om de inte har avhjälpits inom utsatt tid, får regionförvaltningsverket eller Tullen bestämma att djuret ska avlivas eller produkten bortskaffas. Om aktören eller den som håller sällskapsdjur samtycker, får myndigheten bestämma att djuret eller produkten ska returneras till den medlemsstat som djuret eller produkten förts in från, förutsatt att den behöriga myndigheten i den medlemsstaten godkänner returneringen, eller att djuret eller produkten ska behandlas eller att djuret ska hållas i karantän eller isoleras på någon annan plats som myndigheten anvisar, förutsatt att den risk för spridning av en djursjukdom som djuret eller produkten medför kan undanröjas genom detta.

I ett beslut om åtgärder som avses i 1 eller 2 mom. kan det ställas villkor som gäller åtgärderna och som är nödvändiga för att förhindra spridningen av djursjukdomar. Aktören eller sällskapsdjurshållaren ansvarar för att åtgärderna genomförs.

94 §

Vite och tvångsutförande

Regionförvaltningsverket, Livsmedelsverket och Tullen får förena förbud, begränsningar och förelägganden som avses i 90–93 § med vite eller med hot om att det som försumrats utförs på den försumliga bekostnad.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

95 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom finns i 44 kap. 4 a § i strafflagen (39/1889), bestämmelser om straff för regleringsbrott i 46 kap. 1 § i strafflagen och bestämmelser om straff för smuggling i 46 kap. 4 § i strafflagen.

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) försummar sin skyldighet enligt 19 § att anmäla misstanke om en djursjukdom hos ett djur som är i hans eller hennes ägo eller besittning, annat än tillfälligt, eller försummar sin skyldighet att göra en anmälan som avses i 20 §,

2) inte iakttar ett förbud, ett villkor eller en begränsning som meddelats genom ett i 25, 32 eller 36 § avsett beslut om förhindrande av sjukdomsspridning eller genom ett i 25–27, 33, 36–38 § avsett beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning eller zoner, eller försummar en åtgärd som ålagts genom ett sådant beslut,

3) försummar sin skyldighet enligt artikel 15.2 i kontrollförordningen att bistå en myndighet vid verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning, om inte bistående betraktas som oskäligt med beaktande av hans eller hennes personliga egendom och förhållanden, eller

4) bryter mot ett förbud eller en begränsning som meddelats med stöd av 91 § eller försummar åtgärder som ålagts med stöd av 93 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *djursjukdomsförseelse* dömas till böter.

Myndigheten kan avstå från att anmäla en förseelse till förundersökningsmyndigheten, om gärningen eller försummelsen är ringa och det inte är fråga om upprepade överträdelser av myndighetens förbud och förelägganden.

16 kap.

Särskilda bestämmelser

96 §

Avgifter för myndigheternas prestationer

I fråga om avgifter som ska tas ut till staten för statliga myndigheters och auktoriserade inspektörers prestationer tillämpas vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Regionförvaltningsverket bestämmer avgifterna för kommunalveterinärens prestationer enligt författningarna om djurhälsa och tar ut avgifterna till staten. Bestämmelser om storleken på avgifterna för kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om allmänna principer och andra grunder för statliga myndigheters avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek. Bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid faktureringen av kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. tas ingen avgift ut för djurhälsointyg som gäller produkter av animaliskt ursprung som sänds till stater utanför Europeiska unionen, om kommunen tar ut en avgift för samma intyg.

Bestämmelser om myndighetens skyldighet att ta ut en avgift för extra kontrollåtgärder på grund av underlåtenhet att iaktta bestämmelser finns dessutom i artikel 79.2 c i kontrollförordningen.

97 §

Arvoden och ersättningar som betalas till auktoriserade inspektörer

Livsmedelsverket betalar arvoden till auktoriserade inspektörer för inspektioner och undersökningar som de utfört och andra åtgärder som de genomfört samt ersättning för inspektörernas kostnader enligt avtal.

98 §

Ersättning som staten betalar till kommunerna

Bestämmelser om kommunens rätt att av statens medel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären finns i 23 § i veterinärvårdslagen.

99 §

Skydd för rapportörers identitet

Om en fysisk person lämnat den behöriga myndigheten en anmälan som avses i artikel 140 i kontrollförordningen om en överträdelse av bestämmelser, ska personens identitet hållas hemlig, om ett röjande av personens identitet utifrån omständigheterna kan bedömas orsaka personen skada.

100 §

Sökande av ändring

Omprövning får begäras av beslut som avses i 14 kap. Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). I ett interimistiskt beslut som avses i 91 § 4 mom. i denna lag får ändring inte sökas separat.

I fråga om sökande av ändring i ett beslut som en kommunalveterinär meddelat med stöd av en författning om djurhälsa tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I ett interimistiskt beslut som avses i 69 § 3 mom. i denna lag får ändring inte sökas separat.

I ett beslut som en myndighet meddelat med stöd av en författning om djurhälsa ska det bestämmas att beslutet ska följas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat, om

- 1) beslutet till sin karaktär är sådant att det måste verkställas utan dröjsmål, eller
- 2) verkställigheten inte kan uppskjutas av skäl som har samband med skydd av djurs eller människors hälsa eller säkerställande av säkerheten hos produkter av animaliskt ursprung.

Bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut finns i tullagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som avses i 97 § och som tas ut till staten för åtgärder enligt författningarna om djurhälsa finns i 11 b § i lagen om grunderna för avgifter till staten.

101 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om djursjukdomar (441/2013).

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den lag som upphävs, ska denna lag efter det att den trätt i kraft tillämpas i den upphävda lagens ställe.

102 §

Övergångsbestämmelser

Godkännande av anläggning eller aktör enligt artiklarna 94, 95 eller 176–179 i EU:s djurhälsöförordning behöver inte beviljas separat, om det finns ett gällande tillstånd eller godkännande för den i de artiklarna avsedda verksamheten när denna lag träder i kraft, om inte något annat följer av denna lag eller Europeiska unionens bestämmelser.

Exportörer som registrerats, spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som godkända för inrikeshandel samt laboratorier som analyserar i 63 § 4 mom. avsedda prover och som gjort anmälan före lagens ikraftträdande får utan särskild registrering, särskilt godkännande eller särskild anmälan fortsätta sin verksamhet i enlighet med de beslut eller anmälningar som gäller dem.

Riskbedömningar av registrerade vattenbruksanläggningar som avses i artikel 176.2 a–c i EU:s djurhälsförordning och i artikel 4 c i den delegerade förordning som nämns i 43 § 2 mom. ska utföras inom en månad efter lagens ikraftträdande. Om en anläggning enligt riskbedömningen är förenad med risk, ska aktören ansöka om godkännande inom sex månader från det att aktören fått information om resultatet av riskbedömningen.

Beslut om restriktionszoner och åtgärder för sjukdomsbekämpning som fattats före lagens ikraftträdande förblir i kraft, till den del de inte står i strid med denna lag eller EU:s djurhälsförordning.

2.

Lag

om ändring av 44 kap. 4 a § och 46 kap. 4 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen (39/1889) 46 kap. 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1284/2019, samt
ändras 44 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 518/2015, som följer:

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med

- 1) lagen om djursjukdomar (/),
 - 2) lagen om animaliska biprodukter (517/2015),
 - 3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"),
 - 4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter),
 - 5) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati,
 - 6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003, eller
 - 7) bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av en i 1 eller 2 punkten nämnd lag eller en i 3–6 punkten nämnd förordning
- förflyttar, hanterar, bortskaffar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *orsakande av risk för spridning av en djursjukdom* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 och 30 § i lagen om animaliska biprodukter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om animaliska biprodukter (517/2015) 2 § 1 mom. och 30 § 2 mom. som följer:

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i lagen om djursjukdomar (/).

30 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan i samband med i lagen om djursjukdomar avsedda beslut om förhindrande av sjukdomsspridning och Livsmedelsverket i samband med i den lagen avsedda beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning, i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter, vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 29 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld, av annat material än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i) i förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle förorsaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 23 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 23 §, sådan den lyder i lag 1469/2009, som följer:

23 §

Begränsning av jakt med hänsyn till allmän säkerhet

Om det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt, kan regionförvaltningsverket för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Innan beslutet om förbud eller begränsning fattas ska jakträttshavaren och markägaren höras.

Regionförvaltningsverket ska upphäva förbud eller begränsningar som nämns i 1 mom. innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar.

De uppgifter som enligt 1 och 2 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågavarande delen av den ekonomiska zonen är belägen. Med undantag för gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 15 oktober 2020

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

2.

Lag

om ändring av 44 kap. 4 a § och 46 kap. 4 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut:

upphävs i strafflagen (39/1889) 46 kap. 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1284/2019, samt *ändras* 44 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 518/2015, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §

4 a §

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (441/2013) eller lagen om animaliska biprodukter (517/2015) eller en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av dem

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med

1) *lagen om djursjukdomar* (/),

2) *lagen om animaliska biprodukter* (517/2015),

1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller,

3) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag")*,

2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

4) *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)*,

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

5) *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati*,

6) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av säll-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

skapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003, eller

7) bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av en i 1 eller 2 punkten nämnd lag eller en i 3–6 punkten nämnd förordning

förflyttar, hanterar, bortskaffar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

4 §

Smuggling

För smuggling döms också den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i strid med 5 § i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut som i enskilda fall meddelats med stöd av den för eller uppsåtligt försöker föra in i landet eller transporterar, hanterar eller förvarar djur eller varor eller försummar sin skyldighet att låta kontrollera djuren eller varorna.

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

4 §

Smuggling

2 mom. upphävs

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av om ändring av 2 och 30 § i lagen om animaliska biprodukter

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om animaliska biprodukter (517/2015) 2 § 1 mom. och 30 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i lagen om djursjukdomar (441/2013).

30 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan i samband med ett beslut som fattas i enlighet med 23 § i lagen om djursjukdomar och Livsmedelssäkerhetsverket i samband med ett beslut som fattas i enlighet med 26 § i den lagen, i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter, vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 27 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld, av annat än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i) i förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle förorsaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

Föreslagen lydelse

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i *lagen om djursjukdomar (/)*.

30 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan i samband med *i lagen om djursjukdomar avsedda beslut om förhindrande av sjukdomsspridning* och Livsmedelsverket i samband med *i den lagen avsedda beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning*, i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter, vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 29 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld, av annat material än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i) i förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle förorsaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 23 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 23 §, sådan den lyder i lag 1469/2009, som följer:

Gällande lydelse

23 §

Begränsning av jakt med hänsyn till allmän säkerhet

Om det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt *eller med stöd av 3 § i lagen om djursjukdomar (55/1980) är nödvändigt för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig*, kan regionförvaltningsverket för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Innan beslutet om förbud eller begränsning fattas ska jakträttshavaren och markägaren höras. *Parterna behöver dock inte höras, om syftet med förbudet eller begränsningen är att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig.*

Regionförvaltningsverket ska upphäva förbud eller begränsningar som nämns i 1 mom. innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar.

De uppgifter som enligt 1 och 2 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågavarande delen av den ekonomiska zonen är belägen. Förutom gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

Föreslagen lydelse

23 §

Begränsning av jakt med hänsyn till allmän säkerhet

Om det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt, kan regionförvaltningsverket för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Innan beslutet om förbud eller begränsning fattas ska jakträttshavaren och markägaren höras.

Regionförvaltningsverket ska upphäva förbud eller begränsningar som nämns i 1 mom. innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar.

De uppgifter som enligt 1 och 2 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågavarande delen av den ekonomiska zonen är belägen. *Med undantag för* gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

Denna lag träder i kraft den 20 .